

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA BLED

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

MEŽAKLA

2025 – 2034

Štev.: 02 – 03/25

OSNUTEK

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	3
KAZALO PREGLEDNIC.....	5
KAZALO SLIK.....	7
KAZALO KART	7
POVZETEK	8
UVOD	10
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE.....	11
1.1 Opis naravnih razmer.....	11
1.1.1 Lega.....	11
1.1.2 Relief.....	12
1.1.3 Podnebne značilnosti	13
1.1.4 Hidrološke razmere	14
1.1.5 Geološka podlaga in tla	14
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost.....	16
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	19
1.1.8 Živalski svet	24
1.2 Površina in lastništvo gozdov	27
1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa.....	28
1.4 Družbeno gospodarske razmere	29
1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom.....	30
1.5.1 Lovstvo.....	30
1.5.2 Kmetijstvo	31
1.5.3 Poselitev	31
1.5.4 Infrastruktura.....	31
1.5.5 Ostale gospodarske dejavnosti.....	31
1.6 Požarno ogroženi gozdovi	31
1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote	32
1.8 Organiziranost javne gozdarske službe	32
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	33
2.1 Ekološke funkcije.....	34
2.2 Socialne funkcije.....	41
2.3 Proizvodne funkcije	44
3 OPIS STANJA GOZDOV	46
3.1 Gospodarske kategorije gozdov	46
3.2 Lesna zaloga	48
3.3 Prirastek	50
3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev	52
3.5 Tipi sestojev	53
3.6 Ohranjenost gozdov	54
3.7 Kakovost drevja	55
3.8 Poškodovanost drevja	55
3.9 Objedenost gozdnega mladja.....	56
3.10 Odmrlo drevje.....	58
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA.....	60
4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti	60
4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju.....	61
4.2.1 Posek	61
4.2.2 Gojitvena dela	66
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	67
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov.....	67
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2015 – 2024	68
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2015 – 2024	68
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	70
5.1 Razvoj gozdnih fondov	70
5.1.1 Površina.....	70
5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek	70
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti.....	72
5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	72
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	73
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	74
6.1 Splošni cilji	74
6.2 Usmeritve	75

6.2.1	Splošne usmeritve	75
6.2.2	Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov	78
6.2.3	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	82
6.2.4	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	99
6.2.5	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	99
6.2.6	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	104
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	104
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	106
6.3	Ukrepi	110
6.3.1	Možni posek	110
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	112
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali	113
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	115
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	116
7	USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	117
8	EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	118
9	RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	120
9.1	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	121
9.1.1	Rastiščnogojitveni razred: 1 – alpska bukovja - 00301	121
9.1.2	Rastiščnogojitveni razred: 2 – Predalpska jelova bukovja - 00302	131
9.1.3	Rastiščnogojitveni razred: 3 – alpska bukovja s smreko in smrečja - 00303	140
9.1.4	Rastiščnogojitveni razred: 4 – gorska bukovja na silikatnih kamninah - 00304	148
9.1.5	Rastiščnogojitveni razred: 5 – visokogorska bukovja - 00305	156
9.1.6	Rastiščnogojitveni razred: 6 – varovalni gozdovi - 00306	165
9.1.7	Rastiščnogojitveni razred: 7 – gozdovi v prvem varstvenem območju TNP- 00307	169
10	LITERATURA	173
11	NAČRT SO IZDELALI	175
12	PRILOGE	176
	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	177
	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	180
	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	206
	OBRAZEC E2revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja	212
	OBRAZEC E2 – Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin	216
	Seznam tarif po odsekih	218
	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	220
	Naravne vrednote v GGE Mežakla	221
	Pregled jam v GGE Mežakla	221
13	PROSTORSKI DEL NAČRTA	223

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP	9
Preglednica 2: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG.....	9
Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih (v ha)	11
Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Mežakla.....	17
Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	17
Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	19
Preglednica 7: Elementi za določanje kakovosti habitatov za pomembnejše živalske vrste.....	26
Preglednica 8/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva	27
Preglednica 9/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)	27
Preglednica 10/D-LS: Razvoj posestne sestave.....	28
Preglednica 11/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	29
Preglednica 12/D-C: Odprtost gozdov s cestami	29
Preglednica 13/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije	30
Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami	33
Preglednica 15/ZO: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov	35
Preglednica 16/N: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE	35
Preglednica 17/KHT: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE	36
Preglednica 18/KVP: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE	37
Preglednica 19/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha).....	46
Preglednica 20/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR.....	46
Preglednica 21/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	48
Preglednica 22/DLZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi.....	48
Preglednica 23/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	49
Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	49
Preglednica 25/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	50
Preglednica 26/DPR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi.....	50
Preglednica 27/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah.....	51
Preglednica 28/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	52
Preglednica 29/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst	52
Preglednica 30/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	52
Preglednica 31: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.....	53
Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	54
Preglednica 33/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov.....	54
Preglednica 34/K: Kakovost drevja.....	55
Preglednica 35/PSD: Poškodovanost drevja.....	55
Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja v letu 2020	56
Preglednica 37/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4	57
Preglednica 38/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha).....	58
Preglednica 39/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	61
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	61
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	63
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	64
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	65
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	65
Preglednica 45/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE	66
Preglednica 46: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov	67
Preglednica 47/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2015 do 2024 po namenu.....	68
Preglednica 48/D-GFR1: Razvoj površine gozdov v obdobju 1975 do 2025.....	70
Preglednica 49/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov gospodarske enote v obdobju 1975 do 2025 za gospodarske gozdove	70
Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1975 do 2025 za gospodarske gozdove.....	71
Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka za gospodarske gozdove (v %) ...	71
Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	72
Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem (gosp. gozdovi)	72
Preglednica 54: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov	86
Preglednica 55/D-EKD: Seznam enot kulturne dediščine na območju GGE z varstvenimi režimi in dodatnimi usmeritvami	97
Preglednica 56/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m ³)	110
Preglednica 57/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	113
Preglednica 58/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti	115
Preglednica 59/EP1: Prikaz prihodka od lesa	118
Preglednica 60/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	118
Preglednica 61/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	121
Preglednica 62/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	122
Preglednica 63/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	122
Preglednica 64/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	123
Preglednica 65 /K: Kakovost drevja.....	124

Preglednica 66/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	125
Preglednica 67/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	126
Preglednica 68/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	126
Preglednica 69/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	126
Preglednica 70/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	129
Preglednica 71/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	129
Preglednica 72/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	130
Preglednica 73/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	131
Preglednica 74/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	132
Preglednica 75/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	132
Preglednica 76/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	133
Preglednica 77 /K: Kakovost drevja	134
Preglednica 78/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	135
Preglednica 79/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	135
Preglednica 80/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	135
Preglednica 81/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	136
Preglednica 82/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	138
Preglednica 83/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	138
Preglednica 84/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	139
Preglednica 85/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	140
Preglednica 86/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	140
Preglednica 87/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	141
Preglednica 88/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	141
Preglednica 89 /K: Kakovost drevja	142
Preglednica 90/RD: Realizacija načrtovanega poseka RGR	143
Preglednica 91/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	144
Preglednica 92/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	144
Preglednica 93/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	145
Preglednica 94/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	147
Preglednica 95/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	147
Preglednica 96/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	147
Preglednica 97/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	148
Preglednica 98/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	148
Preglednica 99/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	149
Preglednica 100/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	150
Preglednica 101 /K: Kakovost drevja	150
Preglednica 102/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	151
Preglednica 103/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	152
Preglednica 104/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	152
Preglednica 105/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	152
Preglednica 106/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	154
Preglednica 107/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	155
Preglednica 108/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	155
Preglednica 109/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	156
Preglednica 110/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	156
Preglednica 111/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	157
Preglednica 112/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	158
Preglednica 113 /K: Kakovost drevja	158
Preglednica 114/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	159
Preglednica 115/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	160
Preglednica 116/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	160
Preglednica 117/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	161
Preglednica 118/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	163
Preglednica 119/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	163
Preglednica 120/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	163
Preglednica 121/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	165
Preglednica 122/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	166
Preglednica 123/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	166
Preglednica 124/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	167
Preglednica 125/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	167
Preglednica 126/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	169
Preglednica 127/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	169
Preglednica 128/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	170
Preglednica 129/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	170
Preglednica 130/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	170
Preglednica 131/RD: Realizacija načrtovanega poseka v RGR	171
Preglednica 132/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	172

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi	58
Slika 2: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja - vzroki in vrste poseka v bto m ³	66
Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	73
Slika 4: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	123
Slika 5: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe.....	124
Slika 6: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	127
Slika 7: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	133
Slika 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe.....	134
Slika 9: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	136
Slika 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	141
Slika 11: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	143
Slika 12: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	145
Slika 13: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	149
Slika 14: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	151
Slika 15: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	153
Slika 16: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	157
Slika 17: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	159
Slika 18: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	161

KAZALO KART

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote	12
Karta 2: Krajinski tipi	18
Karta 3: Pregledna karta lovišč	30

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Mežakla obsega 5.564,27 ha, od tega je 4.069,63 ha gozda.

Skoraj celotna površina GGE spada v Triglavski narodni park. Gozdovi, v katerih se gospodari in so v območju TNP, spadajo pod kategorijo gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi in predstavljajo 59,8 % gozdov. Varovalnih gozdov je 39,9 %, večnamenskih gozdov pa 0,3 %.

Skoraj vsi gozdovi so v zasebni lasti, državnih in gozdov lokalnih skupnosti je skupaj za 0,1 %.

Povprečna lesna zaloga v enoti znaša 317 m³/ha. V lesni zalogi s 66 % prevladujejo iglavci. Povprečna lesna zaloga gospodarskih gozdov je 360 m³/ha. Razmerje med iglavci in listavci je tu še bolj v prid iglavcev (72 %).

Tekoči letni prirastek znaša 5,96 m³/ha in je nizek zaradi velikega deleža varovalnih gozdov. Letni prirastek gospodarskih gozdov znaša 8,19. Prirastek iglavcev je v teh gozdovih 5,37 m³/ha, listavcev pa 2,82 m³/ha.

V GGE se prepletajo številne funkcije in interesi, ki jih je potrebno upoštevati pri gospodarjenju z gozdovi. Med ekološkimi funkcijami s 1. stopnjo poudarjenosti je najpomembnejša funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, ki je določena na 43 % gozdnega prostora, sledi ji funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti na 13 % gozdnega prostora. Med socialnimi funkcijami je najpomembnejša funkcija varovanja naravnih vrednot na 33 % gozdnega prostora, zaščitna funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti je opredeljena na 10 % gozdnega prostora. Lesnoproizvodna funkcija, ki je na prvi stopnji določena na 45 % gozdnega prostora je najpomembnejša med proizvodnimi funkcijami.

Z načrtom so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganja v gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja, potreben obseg gojitvenih in varstvenih del, pogoji za gospodarjenje z živalskim svetom ter načrt odpiranja gozdov s prometnicami.

V načrtu se upoštevajo tudi usmeritve za gospodarjenje z zavarovanimi območji, naravnimi vrednotami, ekološko pomembnimi območji, območji Natura 2000, vodnogospodarski pogoji in usmeritve za zagotavljanje prisotnih funkcij gozdov.

Načrtovan možni posek je določen na osnovi stanja sestojev in gojitvenih pogojev v posameznih odsekih ter razmerju razvojnih faz in ciljev po rastiščnogojitvenih razredih. Na višino možnega poseka poleg razvojne faze, ki odločilno vpliva na stanje lesnih zalog, vplivajo tudi negovanost sestojev in sestojni sklep, mešanost drevesnih vrst, dinamika pomlajevanja in stojnost sestojev.

Najvišji možni posek je za gospodarske gozdove predviden v višini 6,91 m³/ha letno. Intenziteta poseka za te gozdove je 19 % od lesne zaloge in 85 % prirastka. Načrtovana intenziteta poseka listavcev je nižja kot iglavcev.

Načrtovana gojitvena dela so določena glede na stanje sestojev ter cilje trajnega, sonaravnega in mnogonamenskega gozda, ki temelji pretežno na naravni obnovi. Kjer je obnova ovirana ali nezadostna, načrtujemo sadnjo (19,5 ha), obžetev načrtujemo na 130 ha, na 123 ha pa zaščito s premazom.

Nega mladja in gošče je načrtovana na 113,52 ha, nega letvenjaka na 82,14 ha in nega mlajšega drogovnjaka na 89,09 ha.

Varstvo gozdov temelji na vzdrževanju naravnih mehanizmov in usklajevanju ravnotežja med rastlinskim in živalskim svetom. Varstvo pred divjadjo zajema zaščito sajenih dreves in naravnega mladja s premazi. Varstvo pred podlubniki pomeni preventivne in kurativne ukrepe. Od preventivnih ukrepov sta najpomembnejša takojšnja sanacija ujm in gozdni red, od kurativnih pa zlasti pravočasno pospravo jeder lubadarja.

V naslednjem desetletju bi bilo potrebno zgraditi 15 km gozdnih vlak.

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	4.062,86	5,74	1,03
Delež (%)	99,9	0,1	0,0

Preglednica 2: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga m3/ha			Prirastek m3/ha			Možni posek			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% od lesne zaloge igl.	lst.	sk.	% na PR
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	12,73	385,5	56,4	441,9	6,93	1,62	8,55	16,1	13,5	15,7	81,3
GPN z načrtovanim posekom	2.431,40	258,0	101,8	359,8	5,36	2,83	8,19	20,3	16,4	19,2	84,3
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.625,50	136,7	115,5	252,1	1,06	1,54	2,60	0,1	0,1	0,1	0,9
Skupaj vsi gozdovi	4.069,63	210,0	107,1	317,1	3,65	2,31	5,96	15,0	9,4	13,1	69,7
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	12,73	385,5	56,4	441,9	6,93	1,62	8,55	16,1	13,5	15,7	81,3
GPN z načrtovanim posekom	2.429,15	258,1	101,8	359,9	5,36	2,83	8,19	20,3	16,4	19,2	84,3
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.620,98	137,0	115,1	252,1	1,06	1,54	2,60	0,1	0,1	0,1	0,9
Skupaj vsi gozdovi	4.062,86	210,1	107,0	317,1	3,65	2,31	5,96	15,0	9,4	13,1	69,7
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN z načrtovanim posekom	2,25	212,0	76,9	288,9	4,30	2,12	6,43	26,4	21,4	25,1	113,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	3,49	34,4	245,6	279,9	0,30	2,63	2,93	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	5,74	104,0	179,4	283,4	1,87	2,43	4,30	21,1	3,6	10,0	66,0

UVOD

Obnovljeni načrt za to površino gozdov je že šestnajsti po vrsti. Gozdnogospodarska enota je bila do leta 1975 vključena v enoto Pokljuka, za samostojno gozdnogospodarsko enoto Mežakla pa je bil prvi načrt izdelan v letu 1975 in obnovljen v letih: 1985, 1995, 2005, 2015. V letu 2021 je bila kot posledica preseganja dovoljene meje možnega poseka (56. člen Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo – v nadaljevanju Pravilnik; Ur. l. RS, št. 91/10 in 200/20) skladno s 6.a členom Zakona o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (Ur. l. RS, št. 14/18 in 65/20) narejena Sprememba GGN GGE Mežakla (št. 02 – 03/20). Vsi predhodni načrti so shranjeni v arhivu ZGS OE Bled, Ljubljanska 19, Bled, od leta 1995 naprej pa tudi na spletnem Pregledovalniku gozdnogospodarskih načrtov (<https://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).

Pričujoči načrt je izdelal Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Bled in je izdelan na podlagi Zakona o gozdovih (Ur. l. RS št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) ter skladno s Pravilnikom ter Naravovarstvenimi smernicami, ki jih je izdal Zavod Republike Slovenije za varstvo narave. Meritve na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev so bili opravljeni v letu 2024.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti in karte, evidence poseka in gojitvenih del, ortofoto in lidarski posnetki, lastni posnetki, narejeni z brezpilotnim letalnikom, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah, opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Cilji in smernice so usklajeni z GGN GGO Bled 2021-2030.

Ta gozdnogospodarski načrt je tudi upravljavski načrt za območja Natura 2000, ki se nahajajo v gozdnem prostoru:

- SI5000019 Julijč (POV oz. SPA);
- SI3000253 Julijske Alpe (POO oz. SAC);
- SI3000133 Radovna most v Sr. Radovni – jez HE Vintgar (POO oz. SAC).

Okrajšave, ki se pojavljajo v tekstu, pomenijo:

GGE - gozdnogospodarska enota

GGO - gozdnogospodarsko območje

GGN - gozdnogospodarski načrt

GPN – gozdovi s posebnim namenom

KE - krajevna enota

LPN - lovišče s posebnim namenom

LUO - lovsko upravljavsko območje

RGR - rastiščnogojitveni razred

SVP - stalne vzorčne ploskve

ZGS - Zavod za gozdove Slovenije

TNP – Triglavski narodni park

V tekstu uporabljen izraz gospodarski gozdovi se nanaša na kategorijo večnamenskih gozdov in gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

Gozdnogospodarsko enoto Mežakla sestavljajo štirje teritorialno ločeni deli: Mežakla, Krma in Stresena dolina, Perniki ter Boršt (Poljane).

Glavna dva kompleksa Mežakla ter Krma in Stresena dolina ločuje dolina Radovne, ki spada pod GGE Bled kot ostanek nekdanje delitve na zasebne in državne gozdove. GGE Mežakla zajema tudi manjša kompleksa Perniki in Boršt, ki sta ločena otočka znotraj GGE Bled prav tako kot ostanek nekdanje delitve na zasebne in državne gozdove.

Severna meja kompleksa Mežakla se začne severno od planine Obranca in poteka po severnem robu Mežakle do vrh Jerebikovca in listnatega roba. Nato se spusti proti jugozahodu v dolino Radovne. Južna meja tega kompleksa nato poteka po severnem vznožju doline Radovne proti vzhodu do Klemena v Srednji Radovni. Tam se povzpne po pobočju pod planino Spodnji Kozjek do planin Raven in Oblek. Nato poteka po severnem robu teh planin. Za planinami poteka sprva po dolini Rečice, nato pa se povzpne do Obrance (vzhodna meja kompleksa).

Severna meja kompleksa Krma in Stresena dolina poteka po južnem robu doline Radovna od Novakovega in Žagarjevega rova do Zgornje Radovne. Severozahodna meja se z Zgornje Radovne povzpne na greben Srednje gore med Krmo in Kotom in doseže preko Rjavine in Kredarice Mali Triglav. Južna meja poteka nato z Malega Triglava preko Vernarja do Tosca, nato pa po grebenu, ki loči plato Pokljuke in Krmo. Ko pride preko Draškega vrha, Lipanskega vrha in Debele peči do Kremenovca, zavije proti jugovzhodu na Bratovljo peč. Od tam poteka naprej proti Kamnikovi peči in se zaključi nad Novakovim in Žagarjevim rovtom v dolini Radovne, kjer se meja vzhodnega roba kompleksa spusti v dolino. V Krmi dno doline do Pocarjevega rova spada še pod GGE Bled, vznožja in pobočja pa pod GGE Mežakla, kamor sodi celotna dolina od Pocarjevega Rovta naprej.

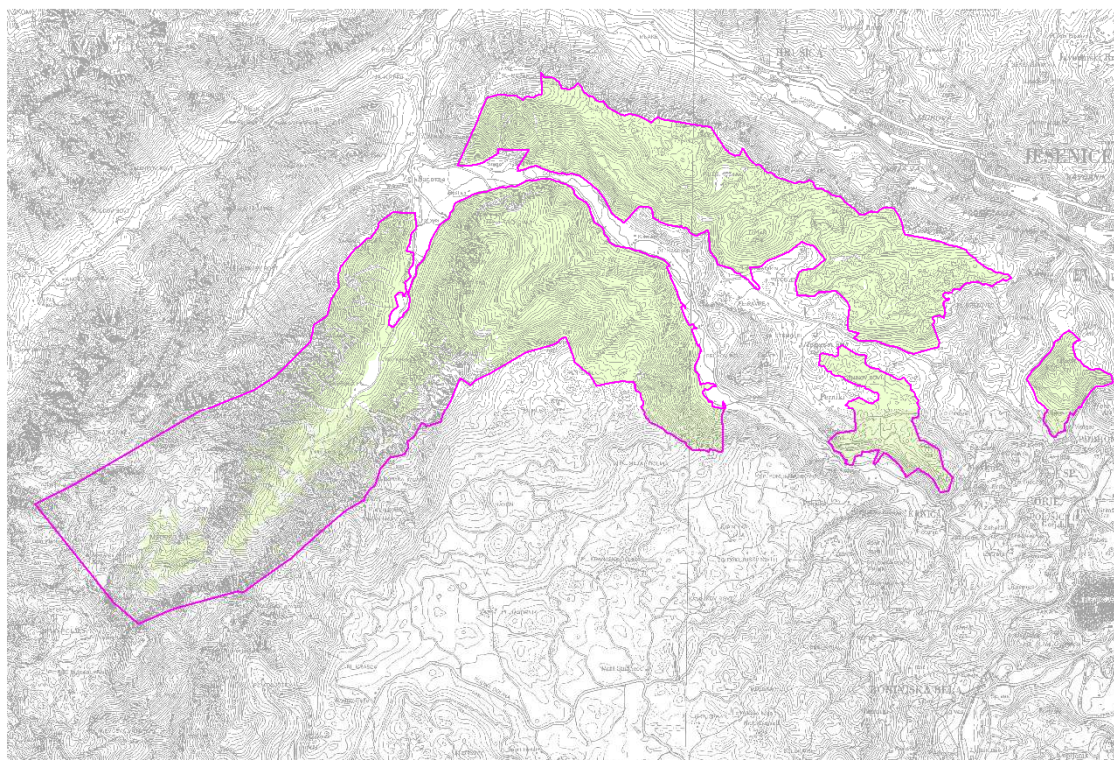
Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih (v ha)

Občina	Šifra k.o.	Katastrska občina	Površina k.o. v GGE	Površina gozda k.o. v GGE
JESENICE				
	2.172	HRUŠICA	1,19	1,19
	2.638	PODMEŽAKLA	11,56	11,56
KRANJSKA GORA				
	2.171	DOVJE	27,52	27,52
	2.644	VIŠELNICA II	476,15	440,19
GORJE				
	2.186	VIŠELNICA I	293,31	290,00
	2.185	SPODNJE GORJE	1.312,51	1.290,40
	2.187	ZGORNJE GORJE	3.442,02	2.008,73
Skupaj			5.564,26	4.069,63

Plato Pernikov leži med Radovno in potokom Rečica, ki teče z Mežakle proti Vintgarju. Boršt leži med sotesko Vintgar in Poljanami.

Večina gozdnogospodarske enote leži v občini Gorje (5.046 ha ali 90,7 %). Znatni delež (506 ha ali 9,1 %) pripada tudi občini Kranjska Gora. V občini Jesenice je robno (13 ha ali 0,2 %) površine GGE.

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Detajlna karta v merilu 1:50.000 je prikazana v kartnem delu GGN (Karta št. 1: Pregledna karta).

1.1.2 Relief

GGE Mežakla spada med Alpske pokrajine Slovenije in leži v Julijskih Alpah. Reliefno se v GGE nahajajo gorovja, alpske visoke kraške planote (Mežakla in severni rob Pokljuke) in alpske doline (Senegačnik, 2012).

Najnižja in najbolj vzhodna točka GGE leži ob izteku Radovne iz Vintgarja na nadmorski višini 542 m, najvišja pa je na Malem Triglavu z nadmorsko višino 2.739 m.

GGE zajema planoto Mežakla, severni rob planote Pokljuka ter Alpski dolini Radovna in Krma. Mežaklo in Pokljuko loči dolina Radovne. Krma je ena od stranskih alpskih dolin, ki se v Zgornji Radovni skupaj z dolino Kot (Kot je del GGE Jesenice) združi v enotno dolino Radovne. Doline so nastale deloma zaradi tektonskih premikov, deloma zaradi delovanja ledenika in vodne erozije. Ob vznožjih in na pobočjih se je zaradi erozije nakopičil pobočni grušč, ki je tudi delno iz morenskega materiala. Prehod s Pokljuke v Radovno je strm, vendar brez večjih pregrad, medtem ko je nad Krmo visok greben z vrhovi nad Pokljuko visokimi okrog 2.000 m (Debela peč, Brda, Lipanski vrh, Mrežce

in Debeli vrh). Na apnencu so značilni kraški pojavi: brezna, razpoke in vrtače različnih velikosti. Tak relief še pospešuje erozijo tal, ki se deloma izpirajo v notranjost kamnin.

Gorski hrbet Mežakle poteka v smeri vzhod – zahod. Najvišji vrh je Jerebikovec (1.593 m). Nato se vleče proti vzhodu z vrhovi sprva visokimi dobrih 1400 m, na vzhodnem delu planote pa okrog 1.200 m. Pri planini Obranca se glavni del planote zaključi, sledi sedlo Kočne (visoko dobrih 600 m). Nato se teren spet dvigne na Poljane kot Boršt (podaljšek planote) z nadmorsko višino 931 m. Od tam strmo pada v Radovno (soteska Vintgar). Severno pobočje Mežakle pada strmo s prepadnimi stenami proti Savi Dolinki. Južno pobočje Mežakle je le v zahodnem delu strmo z bolj ali manj zarezanimi jarki, ki so večji del leta suhi. Centralni del vrhov se deli v stranske grebene, med katerimi so še majhne doline, ki se usmerjajo proti Radovni. Teren ima zato ponekod tudi terasasto obliko. Jugovzhodni konec planote je nekoliko nižji. Tam se nahaja območje Pernikov, eden od dveh ločenih manjših kompleksov GGE. Tam prevladuje razgiban planotast teren višine dobrih 800 m tudi z več uravnavami. V depresijah so značilna mrazišča. Vzhodni podaljšek planote Boršt je kopaste oblike s strmim vzhodnim in zahodnim pobočjem.

Nad dolino Radovne so južno severna pobočja Pokljuke. Ta so pretežno strma in skalnata. V južnem in vzhodnem delu so strma in skalnata pobočja. Reliefna posebnost sta dolini Konavčev žleb in Stresena dolina, kjer so pobočja nekoliko manj strma in skalnata. To je edino območje severnih pobočjih Pokljuke, kjer teren ni zgolj varovalni. Krma ima tipično ledeniško oblike doline U, ker je predvsem glacialnega nastanka in v veliki meri prekrita s pobočnim ledeniškim gruščem.

1.1.3 Podnebne značilnosti

V GGE Mežakla prevladuje gorsko podnebje. Prevladuje submediteranski padavinski režim z viškom padavin jeseni (Senegačnik, 2012). Povprečna letna količina padavin (obdobje 1981 - 2010) je med 2.000 mm in 2.600 mm na plan Mežakli, Pokljuki in v Krmi, ter med 1.800 mm in 2.000 mm v dolini Radovne. Količina padavin narašča z nadmorsko višino ter je višja na planotah in pobočjih, kot v dolini. Nekoliko se zmanjšuje tudi od jugozahoda proti severovzhodu in vzhodu, največja je zatrepu doline Krme (več kot 2.600 mm), najmanjša pa na območju Boršta (pod 1.800 mm). Glavni višek padavin je jeseni (september do november), drugi manj izrazit pa zgodaj poleti (junij in julij). Najmanj padavin je pozimi januarja in februarja. Snežna odeja v povprečju leži 100 do 150 dni, na območju Pernikov, Boršta in spodnjega dela doline Radovne pa 60 do 100 dni. (ARSO).

Povprečna letna temperatura je v submontanskem pasu v dolinah (Radovna, spodnji del Krme), na Pernikih in na Borštu 6-8°C, v montanskem pasu na planotah (Mežakla) in pobočjih (Stresena dolina, Konavčev žleb) in v zatrepu Krme pa 4-6°C. V altimontanskem pasu na severnem robu Pokljuke (vrh Konavčevega žleba in Stresene doline) je povprečna letna temperatura 2-4°C. Najtoplejši mesec je julij. Povprečna julijska temperatura je v dolini radovne in na Borštu 16-18°C, v submontanskem pasu na pobočjih, Pernikih in dolini krme 14-16°C ter v montanskem pasu (Mežakla, Stresena dolina in Konavčev žleb) 12-14°C. Najhladnejši mesec je v dolini in submontanskem pasu januar, v montanskem in subalpinskem pasu pa februar. Povprečna temperatura najhladnejšega meseca je v večini GGE os doline do montanskega pasu med -2 in -4°C, v altimontanskem in subalpinskem pasu pa med -4 in -6°C.

Kratka vegetacijska doba in dolgo obdobje s snežno odejo v GGE zavirata razvoj tal. Nizke temperature zlasti v Krmi in v mraziščih pogojujejo kopičenje organskih komponent tal in surovega humusa. V zavetnih legah so pogoste temperaturne inverzije. Zadnje slane so običajno ob koncu aprila, prve pa v začetku oktobra. Brez nevarnosti slane sta le julij in avgust. Povprečna letna zračna vlaga je najmanjša v najvišjih predelih Mežakle, 69 – 86 %, drugod 76 – 80 %. Spomladi in jeseni, ko se pogosto menjavajo topla in hladna vremenska obdobja, je povečana nevarnost nevarnost žleda in možnost težkega mokrega snega. Prevladujoči vetrovi so zahodni, severovzhodni in severozahodni, ki vsakih nekaj let poškodujejo slabo stojne sestoje. Najbolj so ogroženi čisti smrekovi sestoji. Pojav megle je redek.

Za območje so primerljivi klimogrami sosednjih enot za Lesce, Planino pod Golico in Rateče. Visokogorska postaja Kredarica se nahaja na robu GGE, vendar ni merodajna za doline, sredogorje in planote. Povprečna letna temperatura za obdobje 1991 – 2020 je znašala v Ratečah 7,0°C, na Planini pod Golico 7,1°C, v Lescah 9,4°C, in na Kredarici -0,7°C. Povprečna julijska temperatura

znaša v Ratečah 17,3°C, Planini pod Golico 16,2°C in v Lescah 19,6°C, povprečna avgustovska na Kredarici pa 7,5 °C. Povprečna januarska temperatura znaša v Ratečah -2,5°C, na Planini pod Golico -1,6°C in v Lescah -0,8°C, povprečna februarska temperatura na Kredarici pa znaša -7,9°C.

Tik ob meji GGE se nahaja tudi vremenska postaja v Zgornji Radovni, ki je najbolj primerljiva za podnebne značilnosti GGE. Podatki za povprečja padavin in snežne odeje do leta 2010 so bili objavljeni v mesečnem biltenu ARSO, Naše okolje, marca 2012. Povprečna letna količina padavin znaša 1.701 mm (povprečje 1981 - 2010). Najbolj namočen letni čas je jesen, s povprečno količino padavin 584 mm, najmanj pa zima s 346 mm. Najbolj namočena meseca sta oktober in november s povprečjem slabih 200 mm. Najbolj suha meseca sta januar in februar s povprečjem pod 80 mm padavin. Ob primerjavi tridesetletnih povprečij je opazno upadanje povprečne letne količine padavin, saj je v obdobju 1961-1990 znašalo 1.907 mm, v obdobju 1971 - 2000 1.780 mm, v obdobju 1981 - 2010 pa omenjenih 1.701 mm. Najbolj namočeno leto 1965 je padlo 2.588 mm padavin, najmanj namočenega leta 2011 pa 1.264 mm. Povprečno število dni s snežno odejo v obdobju 1981 – 2010 je bilo 108 dni. Tudi povprečno število snežnih dni upada, saj je bilo v obdobju 1961 – 1990 povprečje 126 dni, v obdobju 1971 – 2000 pa 118 dni. Največ dni na sezono je bilo 166 v sezoni 1977/78, najmanj pa 15 dni v sezoni 1989/90. Neprekinjeno pa največ 164 dni v sezoni 1969/70 od 26. novembra do 2 maja. Najdebelejša izmerjena višina snežne odeje je bila 191 cm marca 1970. Prvi sneg zapade običajno novembra (tudi v oktobru ni redka), zadnji aprila. (ARSO, Naše okolje, marec 2012).

1.1.4 Hidrološke razmere

Vodne razmere so močno odvisne od geološke sestave zemeljskih plasti. V enoti so kamnine močno podvržene zakrsevanju in so zato kljub obilnim padavinam skromne vodne razmere. Le na nepropustnih kameninah, ki pa so zelo skromno zastopane, je več talne vode oziroma površinskih vodotokov. Tako je na Mežakli voda le v osrednjem delu okrog Raven in na planini Kozjek. Edina in precej bogata z vodo je Radovna, ki dobiva večino vode iz Krme in Kota. V GGE zato prevladujejo hudourniki, ki so polni vode ob obilnejših padavinah, večino leta pa je njihova struga suha. Tudi Krmarica ki teče skozi Krmo je hudourniški vodotok, zato je njena struga večino leta duha. Površinski tok je stalen šele ko se Krmarica združi s Kotarico (hudournik doline Kot) v Radovno.

Podzemna razvodnica poteka po pasu nepropustnih kamnin na severnem robu Mežakle, zato vsa vode z Mežakle odteka v Radovno.

1.1.5 Geološka podlaga in tla

Geološka podlaga

V GGE Mežakla prevladujejo večinoma triasni apnenci in dolomiti. V dolini Krme in Radovne prevladujejo kvartarni nanosi (Geološka karta SFRJ, list Beljak in Celovec).

Na Mežakli prevladuje masiven apnenec in zrnat dolomit ter masiven in skladnat apnenec zgornjega triasa. Na območju Obleka, planin Zgornji in Spodnji Kozjek ter nad Srednjo Radovno prevladuje skladovit in ploščast apnenec z roženci ter skladnat dolomit in apnenec srednjega triasa. Na planoti je severno od Obleka prisotna tudi morena (Geološka karta SFRJ, list Beljak in Celovec).

V severozahodnem delu Mežakle se nahaja svetlosiv, močno razkosan in deloma zdrobljen (v prelomih) čist apnenec oziroma dolomit in dolomitiziran apnenec. Ob prelomih je kamnina rdečkasto obarvana ter hitreje razpada in zapolnjuje žepe. Pod planino Zgornji Kozjek je precej bituminoznega, temnosivega, neplastnega dolomita, ploščatega lapornatega dolomita in slabo plastnatega bituminoznega apnenca. Proti zahodu so temne lapornate plasti in drobne lapornate plošče s precej glinenega in bituminoznega materiala. Tam se pojavlja tudi siv ploščnat apnenec s polami roženca. V glinenem apnencu je ponekod polno ostankov alg. Pestro geološko podlago sestavljajo še črn apnenčev skrilavec in ploščnat bituminozni dolomit, ki se ponekod menjava z lapornimi polami. Različni dolomiti in slabo plastnati bituminozni apnenec so zaradi prelomov zdrobljeni v dolomitni pesek. Tako zdrobljena kamnina se tudi kemično hitreje raztaplja kot kompaktna kamnina. Netopni glinasti delci pa ostajajo v temno sivih tleh. Na teh kamninah ni kraških pojavov, ker so neprepustne.

Posebnost je tudi rdečkasta apnenčeva breča, ki prehaja v brečast apnenčev konglomerat. Kamenina je debelo skladnata in vsebuje različno debele kose in prodnike. Spaja jih apneno vezivo. Iz takšne breče je večji konglomerat, ki ga obide cesta mimo Zgornjega Kozjeka. Pri preperevanju najprej razpade vezivo. Od njega ostane del netopnega materiala. Mestoma je med apnencem zelenkastosiv zrnat tuf, deloma že spremenjen v glino. Tufi hitro razpadajo v glino, debelejša zrna pa razpadejo v preperino z zrni kremena. Tufske plasti ne prepuščajo vode, skupaj s karbonatnimi primesmi so tla dobro vodovzdržna in imajo več rudninskih snovi kot sam karbonat. Tudi med Ravnami, Planskim vrhom in Obranco je precej čist, večinoma drobnozrnat apnenec in dolomit oziroma dolomitiziran apnenec. V zrnatem apnencu in dolomitu ni glinastih primesi, medtem ko je v organogenem apnencu še nekaj organske snovi. Apnenec in dolomit v čisti obliki se le počasi razkrajata in zato so tla suha, meljasta, z malo gline. Ozemlje je zakraseno, vzdolž ob prelomih pa so velike vrtače.

Na območju Stresene doline in Konavčevega žleba prevladuje masiven in skladnat apnenec zgornjega triasa. Ta prevladuje tudi na severozahodnih ostenjih in pobočjih vrhov nad Krmo in Pokljuko od Lipanskega vrha proti severovzhodu do Frčkovega vrha. Na preostalih pobočjih nad Krmo prevladuje skladnat dachsteinski apnenec s plastmi dolomita zgornjega triasa. V spodnjem delu stresene doline se nahaja tudi apnenec z rožencem, lapornat apnenec, kalkarenit, lapor, skrilavec in tuf srednjega triasa. Na dnu doline Krme je v osrednjem delu kvartarni proluvij (vršaj), v spodnjem delu pa kvartarna nesprijeta morena. V dolini Radovne so v zgornjem delu na dnu nesprijeti fluvio-glacialni sedimenti (prod, pesek in delno konglomerat), v spodnjem delu pa morene in aluvij. Na vznožjih dolin Krma in Radovna prevladuje kvartarni pobočni grušč, v Radovni ponekod sprejet v brečo (Geološka karta SFRJ, list Beljak in Celovec).

Apnenec na severnem obrobju Pokljuke je precej čist in ima le malo netopnega, glinenega materiala. Kamnina se je ob prelomih in razpokah drobila in premikala. Tako je povsod raztresen apnenčev pobočni grušč. Apnenec je v pasovih na prelomih ponekod spremenjen v dolomitiziran apnenec. Ta dva se lažje topita, ker sta mehansko manj odporna pred razpadanjem.

Na Pernikih in Borštu zgoraj prevladuje skladovit in ploščast apnenec z roženci srednjega triasa. V spodnjem delu Boršta so kvartarni rečni sedimenti v terasah (Geološka karta SFRJ, list Beljak in Celovec). Ta podlaga daje tlom na tem območju posebno značilnost. Ponekod na Pernikih je prisoten tudi peščenjak s kremenovimi zrni in apnenim lepilom, v katerem je glinena primes in lapor. Te kamenine so neprepustne za vodo. Lapornate in peščene kamenine hitreje razpadajo kot kremenasti apnenci z roženci in dajejo netopni ostanek gline in kremenovih zrn.

Tla

Tla v enoti so razvojno mlada, saj se je tvorba tal v večjem delu enote ponovno začela po umiku ledenikov. Razvoj je počasen, saj je aktivnost tal med letom kratkotrajna. Proces tvorbe tal je bil večkrat prekinjen zaradi krčitev in požiganja ter preteklega golosečnega sistema gospodarjenja. Zasmrečeni sestoji, oziroma premajhen delež listavcev neugodno vplivajo na razvoj tal. Ob vetrolomih in snegolomih se talni horizonti premešajo, razvoj tal se na manjših površinah začne marsikje znova. Na terenih z večjim nagibom in tudi sicer na kraških terenih s tem nastane večja nevarnost za erozijo. Poseben problem predstavlja paša v gozdu, zlasti okrog planin. Posledica paše je zbitost in zaglejevanje tal.

Glavni dejavniki v razvoju tal so predvsem apnenčeva matična podlaga, dokaj ostre podnebne razmere in relief.

Višje lege s kratko vegetacijsko dobo imajo praviloma manj razvita tla kot nižje lege. V enoti ima pomembno vlogo pri razvoju tal nagnjenost terena. Zato dobimo večkrat v višjih predelih na uravninah in manjših nagibih celo boljša tla kot v nižje ležečih, strmejših predelih.

Na Mežakli na planoti prevladuje rendzina na apnencu in dolomitu (30 % srpsteninasta, 70 % prhninasta; pod planino Spodnji Kozjek je razmerje 50/50). Na območju lokalne morene za oblekom je prisotna rendzina na moreni (50 % srpsteninasta, 50 % prhninasta). Na Obleku prevladujejo distrična rjava tla (tipična na silificiranem apnencu z roženci 70%) in tipična izprana tla na silikatnih substratih (30 %). Na Jerebikovcu in strmih južnih pobočjih zahodnega dela Mežakle prevladuje rendzina na apnencu in dolomitu (prhninasta 60%, srpsteninasta 20 %), primešan pa ji je karbonaten litosol na apnencu in dolomitu (20 %). Na Pernikih prevladujejo distrična rjava tla (tipična na silificiranem apnencu z roženci, 70 %) in izprana tla (luvisol, tipičen na silikatnih substratih, 30 %).

Na Borštu prevladujejo distrična rjava tla (tipična na silificiranem apnencu z roženci 70 %) in tipična izprana tla na silikatnih substratih (30 %), na strmih severozahodnih in jugovzhodnih pobočjih pa rendzina na apnencu in dolomitu (prhninasta 60 %, srpsteninasta 20 %) s primešanim karbonatnim litosolom na apnencu in dolomitu (20 %) (Pedološka karta 1 : 25.000).

Na območju Stresene doline in Konavčevega žleba (severni rob Pokljuke) prevladuje rendzina na apnencu in dolomitu (prhninasta 50 %, sprsteninasta 50 %). V spodnjem delu sta prisotni tudi rendzina na moreni (prhninasta 50 %, sprsteninasta 50 %) in rendzina na pobočnem grušču (prhninasta 80 %, sprsteninasta 20 %). Na severnih skalnatih pobočjih pod frčkovim vrhom sta prisotna rendzina na apnencu in dolomitu (prhninasta, 60 %) in litosol na apnencu in dolomitu (40 %). V krmi sta prisotni na dnu doline rendzina na moreni (prhninasta 50 %, sprsteninasta 50 %) in na vznožju rendzina na pobočnem grušču (prhninasta 80 %, sprsteninasta 20 %). V dolini radovne je prisotna rendzina na ledenodobnih prodnatih in peščenih nasutinah rek in rečnem vršaju (srpseninasta 60 %, rjava 40 %) na dnu doline in rendzina na pobočnem grušču (prhninasta 80 %, sprsteninasta 20 %) na vznožjih. Ponekod na dnu doline v Spodnji Radovni sta prisotna tudi rendzina na moreni (sprsteninasta 80 %) in ervtrična rjava tla na moreni (20 %). Na strmih vzhodnih pobočjih pod Bratovljo pečjo je prisotna rendzina na apnencu in dolomitu (prhninasta 60 %, srpsteninasta 20 %) s primešanim karbonatnim litosolom na apnencu in dolomitu (20 %) (Pedološka karta 1 : 25.000).

Moderrendzina ali prhninasta rendzina je značilna za ostre razmere, v katerih se tla razvijajo. V zimskem obdobju se življenje v tleh za dalj časa prekine, poleti pa plitev in rahel humusni sloj ne more zadržati primerne količine vlage. V negativnem smislu delujejo tudi nagibi. Globina teh tal je do 20 cm. Kisel humus ima tudi premalo rezervnih hranilnih snovi. **Mulrendzina** ali sprsteninasta rendzina se razvije v ugodnejših pogojih za pedološke procese. Organska snov se popolnoma pretvori in poveže z mineralnimi delci v sprstenino. Za tak razvoj mora biti humusni sloj vedno dovolj zračen in vlažen, kar je pogoj za delovanje in razvoj talne flore in favne. Pogoj za to je primerna zasenčenost tal in ne prekomerno debel sloj stelje. Tla so globoka 30 - 40 cm. Za to enoto je značilna tudi mulrendzina s površinskom slojem humusa oblike moder - **sprsteninasto-prhninasta** rendzina, ki ima dvojni talni profil. Na sloju sprstenine, ki je popolnoma humificirana, je do 10 cm debel izrazito prhninast sloj. Nastala so pod vplivom toplejšega obdobja po ledeni dobi in zaradi večjega deleža listavcev v sestojih. Po ohladitvi podnebja je začela napredovati smreka. Slabša humifikacija se je odrazila na novem sloju moder humusa. Tak talni razvoj zmanjšuje proizvodno sposobnost.

Rendzine prehajajo na planotah in uravninah, kjer so pedološki procesi intenzivnejši, v **rjava tla**. V talnih kompleksih so sprva le majhni otoki teh tal, ki se z večjo globino tudi površinsko večajo. Iz rendzin so se razvila z zmanjšanjem količine humusa in večanjem mineralnega dela nad matično podlago.

Tla na apnenčevem pobočnem grušču so pedogenetsko podobna tlom na apnencu (rendzine). Ker so zelo skeletna, je aktivna prostornina zmanjšana. Drevje se navadno dobro zakorenini, ker se tla precej globoko izpirajo v grušč. Pri gospodarjenju je potrebna velika previdnost zaradi močne podvrženosti eroziji.

Tla na apnencu z rožencem s primesjo laporja in apnenčevega peščenjaka so zastopana na Pernikih, drugje so le manjši otoki. Značilen je proces **podzoljevanja v rjavih tleh**, kljub temu, da leže neposredno na bazični kamenini. Ko se baze izperejo v razpoke osnovne kamenine, ostane kisel skeletni material, ki proces podzoljevanja še pospešuje. Kljub temu, da so tla zelo kislá, je prirastek na Pernikih najvišji v enoti. Korenine ne prodirajo globoko, zato je stabilnost zmanjšana.

Tla na apnenčevi moreni z rožencem in laporjem so se razvila le v južnem delu Poljan. Pedogenetsko in ekološko imajo ta tla značilnosti tal na apnencu z rožencem in moreni. Tvorba tal je hitra, podzoljevanje zaradi manjših količin apnenega materiala hitro napreduje; zato dobimo na tej podlagi tudi podzol. Velika rahlost in slaba veznost tal povečuje nevarnost za erozijo.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Skupna površina GGE Mežakla je 5.564,27 ha, od tega je 4.069,63 ha gozdov. Gozdnatost je 53,1 %. Gozdni prostor predstavlja 88,3 % GGE. Gozdni prostor določajo površine funkcijskih enot, ki opredeljujejo in vrednotijo funkcije gozdov v GGE. V površino gozdnega prostora smo tako poleg gozda, rušja in daljnovodov vključili še tista negozdna zemljišča, ki so z gozdom ekološko oziroma

funkcionalno povezana, s tem, da so bili upoštevani različni kriteriji po posameznih tipih krajine v območju, skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20).

V GGE prevladujeta dva krajinska tipa: Gorska gozdnata in gozdna krajina. Oba v nadaljevanju tudi opisujemo. Zelo majhen del kmetijske in primestne krajine je robno zajet v dolini Krme in zgornji Radovni (dno doline sodi v GGE Bled), nekaj malega tudi na vznožju Pernikov in Boršta. Najbolj opazno je območje okoli Kovinarske koče v Krmi, kjer celotno dno doline sodi v GGE. Nekaj malega gozdnate krajine je robno zajete na vznožju Srednje in Spodnje Radovne (dno doline sodi v GGE Bled) ter manjši konec pri Planinah Ravne in Oblek.

Gozdna krajina pokriva največji delež površine v GGE (60,1 %) in zajema največji delež gozda v GGE (80,7 %). Skoraj v celoti obsega Mežaklo, Pernike, Boršt, območje Stresene doline in Konavčevega žleba ter vznožje doline Krma do Zasipske planine. V krajini gozd povsem prevladuje in opravlja številne funkcije, med najpomembnejšimi pa je tudi lesnoproizvodna funkcija. Prevladujoči rastiščni tipi je alpsko bukovje s črnim telohom, pomembneje zastopani pa so tudi predalpsko jelovo bukovje, kisloljubno bukovje z rebrenjačo, kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje ter predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico.

Gorska gozdnata krajina je osrednji tip v dolini Krme in na pobočjih okoliških gora. Izjema je tam samo dno in vznožje doline do Zasipske planine. Krajinski tip pokriva 38,1 % GGE in zajema 17,5 % gozda. Obsega območje v gorskem in subalpinskem pasu. Zato je sorazmerni delež gozda manjši kot v gozdni krajini, ker je znaten delež površin krajinskega tipa nad gozdno mejo. Krajina ima izrazit naravovarstveni pomen in jo sestavljajo ekosistemi z naravnim travinjem, skalovjem in pobočnimi grušči ter s prevladujočimi rastiščnimi tipi: alpsko ruševje, macesnovje in alpsko bukovje s črnim telohom.

Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Mežakla

Krajinski tip	Površina gozda	Celotna površina		
	(ha)	(ha)	Gozdnatost (%)	Delež (%) gozda
Gorska gozdnata krajina	711,58	2118,38	33,6	17,5
Gozdna krajina	3.282,99	3.344,72	98,2	80,7
Gozdnata krajina	14,70	17,61	83,5	0,4
Kmetijska in primestna krajina	60,13	83,55	72,0	1,5
Skupaj	4.069,63	5.564,27	73,1	100,0

Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

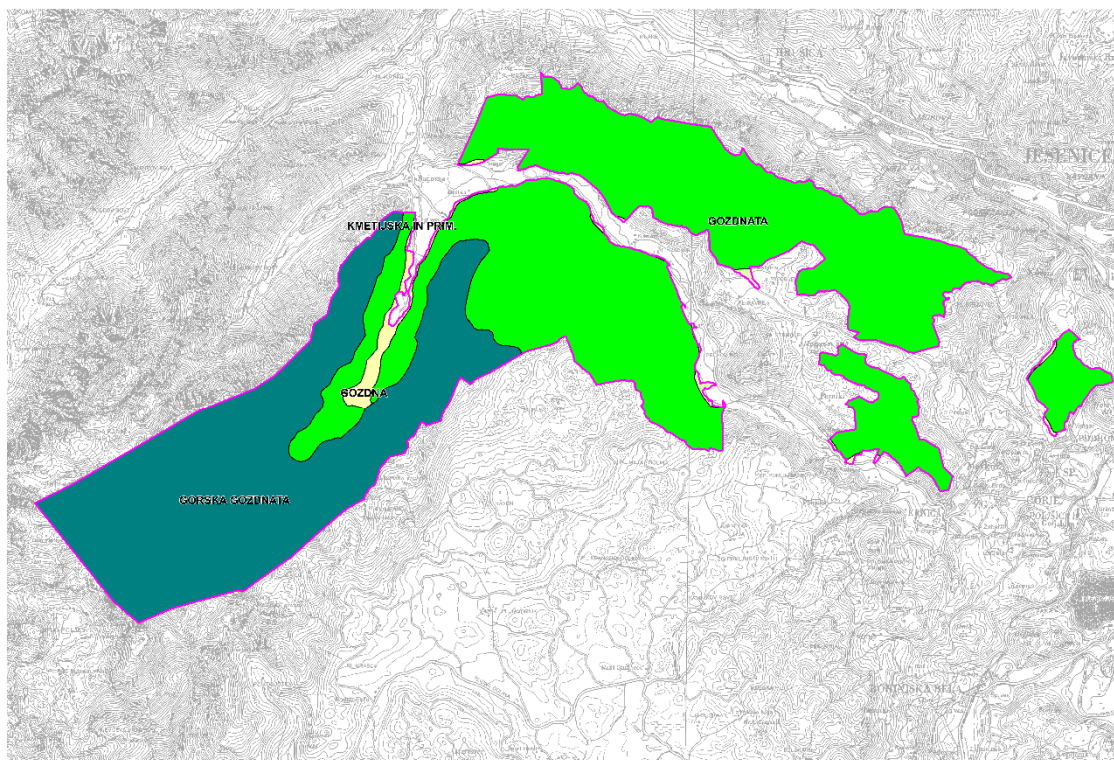
	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	5564,26	100,0
Gozd	4069,63	73,15
Ostala gozdna zemljišča		
- daljnovodi	2,32	0,04
- obore	/	
- rušje	331,13	5,95

SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

	Površina (ha)	Delež (%)
Negozdne površine v gozdnem prostoru		
- močvirja	/	/
- pobočni grušči	31,93	0,57
- skalovja in površine pod gozdno mejo	657,87	11,83
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	17,41	0,31
- zaraščajoče površine	6,43	0,11
- infrastrukturni objekti	4,79	0,08
- drugo (vodotoki)	0,39	0,07
Negozdni prostor		
- zaraščajoče površine	0,15	0,002
- negozdne površine	442,21	7,89

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

Karta 2: Krajinski tipi

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina rastišč/gozdni rastiščni tip	Površina	%
I)	Gozdni rastiščni tipi na karbonatnih in mešanih karbonatno-silikatnih kamninah	3.766,25	92,5
I/2)	Gričevno-podgorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	18,92	0,5
552	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	5,63	0,2
563	Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	13,29	0,3
I/3)	Podgorsko-gorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	9,86	0,2
592	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	9,86	0,2
I/4)	Gorsko-zgornjegorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	3.130,05	76,9
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	2.641,58	64,9
643	Predalpsko jelovo bukovje	488,47	12,0
I/5)	Zgornjegorsko-podvisokogorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	607,42	14,9
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	82,83	2,0
691	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	34,58	0,9
701	Macesnovje	73,17	1,8
702	Alpsko ruševje	416,84	10,2
II)	Gozdni rastiščni tipi na silikatnih kamninah	303,35	7,5
II/2)	Podgorsko-gorski gozdovi na kamninah	132,44	3,3
751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	132,44	3,3
II/3)	Gorsko-zgornjegorski gozdovi na kamninah	170,91	4,2
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	168,75	4,1
801	Smrekovje s trikrpim bičnikom	2,16	0,1
Skupaj		4.069,63	100,0

Gozdni rastiščni tipi, ki se pojavljajo v enoti, so rezultat predvsem ekoloških faktorjev (klima, relief, geološka podlaga in tla), v katere se vključuje še pomemben člen – čas in tudi človek s svojimi dejavnostmi. V preteklosti predvsem s pašo, steljarjenjem, požiganjem in krčitvami, kasneje z dolgotrajnim vzdrževanjem kultur. GGE sodi v alpsko fitogeografsko območje. Enota je bila v celoti fitocenološko kartirana (Čampa in sod. 1985). Na podlagi gozdnih združb so bili opredeljeni gozdni rastiščni tipi po novi klasifikaciji (Bončina in sod., 2021).

Karta rastišč v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3).

Alpsko bukovje s črnim telohom zavzema 2.641,58 ha, kar je 64,9 % gozda.

Znatno največji delež med rastiščnimi tipi v GGE pokriva alpsko bukovje s črnim telohom, ki se najpogosteje pojavlja med 500 in 1.600 m n.v. Porašča pomole, uravnave in položna do strma pobočja (5 - 40°) vseh leg (Bončina in sod., 2021). Rastiščni tip leži v pretežno gorskem in zgornjegorskem pasu. Prevladuje podnebje nižjega gorskega pasu. Povprečna letna temperatura zraka je med 3 in 7°C. Možen razpon količine padavin je med 1.600 in preko 3.000 mm. Najpogostejše motnje so vetrolom in snežni plazovi. Ostale nevarnosti so žled, poletna sušna obdobja (predvsem ogrožanje smreke na pobočnih gruščih) in posledično smrekovi podlubniki ter ponekod divjad, ki otežuje pomlajevanje jelke. Gozdovi tega rastiščnega tipa so večinoma

gospodarski s poudarjeno varovalno funkcijo. Geološka podlaga so pretežno dolomitizirani apnenci, redkeje čisti apnenci in dolomiti, ter iz njih nastali pobočni grušči, breče in nesprijete morene. Tla so večinoma rendzine (Bončina in sod., 2021). Na razvoj tal vplivajo krušljivost terena, strmine in vlažna klima. Tla so slabo razvita ter izpostavljeni a izpiranju in zakisovanju, vrhnje plasti stalno odnaša. Uvrščamo jih med srednje globoke, sveže rendzine, ki mestoma prehajajo v slabo razvita rjava pokarbonatna tla. Za rendzine je značilna velika skelentnost po vsem profilu, bolj ali manj debela plast humusa ter zaradi humoznosti precejšnja kapaciteta tal za vodo. Vlogo varuje tudi last gozdne stelje. Rjava pokarbonatna tla so ilovnata, humozna in z zadovoljivo kapaciteto za vodo (Čampa in sod., 1985).

Sestoji so večinoma bukovi z redno primešano smreko (v višjih legah se pridružuje macesen, na bolj razvitih tleh pa jelka. V drevesnem sloju so torej najbolj značilni bukev, smreka, jelka in macesen. V grmovnem sloju prevladujeta skalna robida (*Rubus saxatilis*) in planinski šipek (*Rosa pendulina*), najbolj številčna mlada drevesa pa so bukke in smreke. V zeliščnem sloju prevladujejo trlistna vetrnica (*Anemone trifolia*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), jetrnik (*Hepatica nobilis*), mandljevolistni mleček (*Euphorbia maygdaloides*), zajčica (*Prenanthes purpurea*), prstasti šaš (*Carex digitata*), zajčji lapuh (*Mycelis muralis*) in enostranska hruškolistka (*Orthilia secunda*). Zaradi antropogena spreminjanja drevesne sestave ob zaraščanju golosekov in pačnikov prevladuje smreka (Čampa in sod., 1985). Ti gozdovi so večinoma gospodarski s poudarjeno varovalno funkcijo. Naravno pomlajevanje je obilno (Bončina in sod., 2021).

Rastiščni tip izhaja iz asociacije s starim imenom *Anemone-Fagetum*, za katero je bilo popisanih več subasociacij v okviru fitocenološkega elaborata (Čampa in sod., 1985). V GGE je bilo največ popisane oblike z borovnico, ki se pojavlja predvsem na izravnanih in bolj zaprtih legah v pasu od 700 do 1.450 m n. v., kjer vlada hladnejša in vlažnejša mezoklima. Snežna odeja ostane dalj časa, zato je vegetacijska doba krajša. Pomembnejše subasociacije so še: Oblika s tevmem, ki se nahaja med 600 in 1000 m n.v., na zmerno strmih do položnih pobočjih; Oblika s smreko porašča vrtačast pomraziščen svet nizkih temperatur, dolgotrajne snežne odeje in visokih padavin; Oblika z gozdnim planinščkom se pojavlja med 600 in 1.000 m.n.v., na zmerno strmih do položnih pobočjih.

Predalpsko jelovo bukovje zavzema 488,47 ha kar je 12,0 % gozda.

Ta rastiščni tip se pojavlja med 800 in 1.400 m.n.v. na vseh legah, pogostejše so hladnejše ekspozicije (S, SV, SZ) (Čampa in sod., 1985). Pogostejša so strma do zelo strma osojna pobočja (20 - 45°), redkeje uravnave (planote) (Bončina in sod., 2021). V GGE pokriva velike sklenjene površine gorskega sveta nad Radovno in na severnem robu Pokljuke, manjše raztresene pa po revirju Mežakla – okrog Zakopa, Planskega vrha, Brezovice in Kisovca. Rastiščni tip leži v gorskem in zgornjegorskem pasu. Prevladuje podnebje nižjega gorskega sveta zahodne in severne Slovenije. Povprečna letna temperatura je med 4 in 7°C (Bončina in sod., 2021). Povprečna letna količina padavin je več kot 2.000 mm (Čampa in sod., 1985). Najpogostejši motnji sta vetrolom in žledolom, ostale nevarnosti so zasmrečenje sestojev, otežena obnova jelke in plemenitih listavcev zaradi jelenjadi, v sušnih predelih smrekovi podlubniki ter zakrasevanje površja zaradi neprimernih posegov in velikopovršinskih ujm (Bončina in sod., 2021). Geološka podlaga rastiščnega tipa v GGE so pretežno apnenci, dolomiti, morene in postglacialne naplavine (Čampa in sod., 1985). Drugod se lahko pojavlja tudi na nekarbonatnih ali mešanih kamninah s primesjo laporovca, roženca in glinavca. Tla so večinoma rendzine, rjava pokarbonatna tla in evtrična rjava tla (Bončina in sod., 2021). Možna so tudi zmerno kislja rjava in sprana tla. Tla imajo dobre fizikalne in kemijske lastnosti, so biotsko dobro aktivna in dobro do visoko rodovitna. Relief je v GGE izrazito kraški. Na apnencih prevladujejo merno nagnjena pobočja in planote posejane z vrtačami, širokimi ovalnimi jarki in kopastimi vrhovi. Na dolomitih so ekstremnejše reliefne oblike – strma enakomerno nagnjena pobočja in ozki grebeni (Čampa in sod., 1985).

Sestoji so večinoma mešani sestoji jelke, bukke, smreke in gorskega javorja. Dobro je razvit drevesni sloj, ki popolnoma zastira talno površino, pestro so razviti tudi ostali pritalni sloji (grmovni, zeliščni in mahovni.) Osnovni drevesni vrsti sta bukev in jelka s pogosto primešano smreko, pogosta sta še gorski javor in macesen. V grmovnem sloju je najbolj značilna kranjska kozja češnja (*Rhamnus fallax*), pogosti so še planinsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*), kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*), navadni volčin (*Daphne mezereum*) in alpski srobot (*Clematis alpina*). V zeliščnem sloju so najbolj značilni trlistna penuša (*Cardamine trifolia*), deveterolistna konopnica (*Cardamine*

enneaphyllos), vretenčasti salomonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), koprivolistni jetičnik (*Veronica urticifolia*), goli lepen (*Adenostyles glabra*), trlistna vetrnica (*Anemone trifolia*), platanolistna zlatica (*Ranunculus platanifolius*), belkasta bekica (*Luzula luzuloides*) in navadni strček (*Aremonia agrimonoides*). Pogosti so še rumenka (*Galeobdolon luteum* agg.), navadni zajčji lapuh (*Mycelis muralis*), fuchsov grint (*Senecio ovatus*), mandljevolistni mleček (*Euphorbia amygdaloides*), navadna črnoga (*Actaea spicata*), lepljiva kadulja (*Salvia glutinosa*) in gomoljasti gabez (*Symphytum tuberosum*). V rastiščnem tip v GGE se v prevladujoči alpski sestavi rastlinskih vrst pojavljajo tudi posamezne dinarske vrste (Čampa in sod., 1985).

Rastiščni tip izhaja iz asociacije s starim imenom *Abieti-Fagetum prealpinum*, za katero je bilo popisanih več subasociacij v okviru fitocenološkega elaborata (Čampa in sod., 1985). V GGE je bilo največ popisane tipične oblike (*typicum*). Med ostalimi je najbolj zastopana oblika z golim lepenom. Oblika zavzema večje površine le v Radovni pod Kremenovico in predstavlja prehod iz predalpskega jelovega bukovja v predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico. Oblika porašča najvišja rastišča združbe od 1.100 do 1.400 m n. v. Zaradi zaostrenih ekoloških pogojev so tla na teh rastiščnih trajno zadržana na nižji stopnji razvoja. V teh gozdovih bukev številčno in po vitalnosti prevladuje nad jelko, mestoma je večja primes smreke in gorskega javorja. Oblika z gozdno šašuljico porašča predvsem revir Radovna; v večjem kompleksu okrog Konavčevega žleba, drugje pa malopovršinsko in raztreseno po grebenih. Pojavlja se med 900 in 1.400 m n.v., na osojnih strmejših pobočjih, grebenih in vrhovih, izpostavljenih vetrovom. Tu vladajo ekstremnejše rastiščne razmere in lokalno večja površinska kamenitost.

Alpsko ruševje zavzema 416,84 ha, kar je 10,2 % gozda.

Rastiščni tip se pretežno nahaja v zgornjegorskem in podvisokogorskem pasu. Pojavlja se med 750 in 2.100 m visoko, lokalno se pojavlja tudi v gorskem in visokogorskem pasu. Porasča uravnave, police, položna, strma do prepadna pobočja raznolikih naklonov (0 do 80°) vseh leg, pogostejše so prisojne. V GGE porasča predvsem pobočja gora nad dolino Krme. Prevladuje podnebje višjega gorskega sveta ter nižjega gorskega sveta zahodne in osrednje Slovenije. Povprečna letna temperatura je med 0 in 7°C. Povprečna letna količina padavin je več kot 2.000 mm. Vegetacijska doba je kratka, pogosti so močni vetrovi. Geološka podlaga so apnenci in dolomiti ter pobočni grušč in podorno skalovje. Tla so večinoma kamnišče in rendzine (Bončina in sod., 2021). V GGE porasča komplekse litosola in prhninastih rendzin inicialnih razvojnih stopenj. Prevladujejo močno skeletne rendzine. Zaradi ekstremnih klimatskih razmer in porekla organskih snovi je razkroj organskih snovi počasen in nepopoln. Slabo razkrojeni surovi humus se nabira v debelih plasteh in je sestavljen iz iglic in drugih ostankov visokogorskih rastlin. Kjer je med rušjem več macesna so tla lahko bolj razvita, do rjave rendzine (Čampa in sod., 1985). Najpogostejše motnje so snežni plazovi, ostale nevarnosti so požari in krčitve. Ruševje opravlja pomembno varovalno funkcijo nad gozdno mejo, saj varuje nižje ležeče gozdove in naselja pred snežnimi plazovi, erozijo in padajočim kamenjem (Bončina in sod., 2021).

V tem rastiščnem tipu sta samo grmovni in zeliščni sloj. V grmovnem sloju prevladuje rušje (*Pinus mugo*) ter sibirski brin (*Juniperus sibirica*), dlakavi sleč (*Rhododendron hirsutum*), navadni slečnik (*Rhododendron chamaecistus*) in planinski srobot (*Clematis alpina*). V zeliščni plasti prevladujejo borovnica (*Vaccinium myrtillus*), brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*), spomladanska resa (*Erica carnea*), goli lepen (*Adenostyles glabra*), in dvospolna mahunica (*Empetrum hermaphroditum*) (Čampa in sod., 1985). V GGE ločimo dve obliki rastiščnega tipa. Oblika z macesnom prestavlja prehod v eno od oblik alpskega bukovja s črnim telohom. Oblika z rušjem je bolj pionirska in porasča še višje lege od oblike z macesnom (Čampa in sod. 1985). Vegetacijo tvorijo goste sklenjene skupine 2 do 3 m visokih grmov in plazečih grmičev, ki porasčajo površine med gorskimi tratami, z zelišči pokritimi jasnami in golimi skalami. V nižjih legah pri obliki z macesnom, se med grmovjem pojavljajo tudi posamezni macesnovi vihariniki in posamezne slabo rastoče smreke in bukve. Rastlinske vrste rastiščnega tipa so sposobne začeti razvoj vegetacije na golem kamenju. Rodovitnost rastišč je zelo slaba, najboljše uspeva naravna sestava.

Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico zavzema 82,83 ha, kar je 2,0 % gozda.

Rastiščni tip se v GGE pojavlja na nadmorskih višinah med 1.250 in 1.550 m na vseh legah. Porašča kopaste vrhove in grebene ter enakomerno nagnjena položna do strma pobočja, z lokalno močno kamnita (Čampa in sod., 1985). V GGE se pojavlja na območju Frčkove planine in Vošnega vrha ter v okolici Bratovlje peči. Leži v zgornjegorskem pasu. Prevladuje podnebje nižjega gorskega sveta zahodne Slovenije. Povprečna letna temperatura je med 4 in 6°C (Bončina in sod., 2021). Povprečna letna količina padavin je več kot 2.000 mm. Geološka podlaga so triasni in jurski dolomiti, apnenci in dolomitizirani apnenci. Tla so večinoma rjava pokarbonatna tla in rendzine. Tla so močno skeletna po celotnem profilu, biotsko aktivna in srednje do zadovoljivo rodovitna. Lokalno so po grebenih in vrhovih razvite plitve skeletne rendzine z zadovoljivo rodovitnostjo. Rjava pokarbonatna tla so prisotna predvsem na dnu reliefnih depresij. Zaradi hladnejše mikroklimе je razkroj opada in drugih rastlinskih ostankov počasen in kopiči se surov humus (Čampa in sod., 1985). Najpogostejše motnje so snežni plazovi, vetrolom in žledolom. Problematična je tudi neustrezna gradnja gozdne infrastrukture (Bončina in sod., 2021).

Sestoji so večinoma enodobni do skupinsko raznodobni gozdovi bukve s primesjo smreke. Grmovni sloj je slabo razvit. Značilne so visokogorske rastlinske vrste ter skale obrasle z mahovi. Kjer je povečan delež smreke, je več acidofilnih vrst v zeliščnem sloju. V drevesnem sloju prevladujejo bukev, smreka, jelka, macesen in gorski javor. V grmovnem sloju prevladujeta skalna robida (*Rubus saxatilis*) in planinsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*). V zeliščnem sloju prevladujejo goli lepen (*Adenostyles glabra*), gozdna bekica (*Luzula sylvatica*), navadna gorska ločika (*Cicerbita alpina*), platanolistna zlatica (*Ranunculus platanifolius*), bela čmerika (*Veratrum album*), okroglostni kamnokreč (*Saxifraga rotundifolia*) in trolistna penuša (*Cardamine trifolia*) (Čampa in sod., 1985). Pogoste so še rumenka (*Gaillardia lutea* agg.), deveterolistna konopnica (*Cardamine enneaphyllos*), gomoljasti gabez (*Symphytum tuberosum*), navadna smrdljivka (*Aposeris foetida*), navadna zajčja detelja (*Oxalis acetosella*), navadni jetrnik (*Hepatica nobilis*), navadna glistovnica (*Dryopteris filix-mas*) in borovnica (*Vaccinium myrtillus*). Zgradba rastiščnega tipa je zelo stabilna. Regresijski nizi se sprožijo šele po dolgotrajnem in intenzivnem antropogenem vplivu. Naravno ohranjenih sestojev je v GGE malo, prevladuje stadij z močno povečanim deležem smreke (lahko daje videz čistega smrekovega sestoja) kot posledica zaraščanja pašnikov ali pa dolgotrajnega gospodarskega pospeševanja smreke na račun bukve (Čampa in sod., 1985).

Macesnovja zavzemajo 73,17 ha, kar je 1,8 % gozda.

Rastiščni tip se pojavlja med 500 in 1.950 m nadmorske višine. Večinoma se pojavlja v gorskem, zgornjegorskem in podvisokogorskem pasu, lokalno tudi podgorskem. V GGE se pojavlja na severnem robu Pokljuke, na območju Kremenovca. Pojavlja se na uravnavah, policah, položnih strmih in prepadnih pobočjih (0 - 70°) vseh leg, pogostejše na osojnih. Prevladuje podnebje nižjega in višjega gorskega sveta zahodne in severne Slovenije. Povprečna letna temperatura je med 0 in 7°C, povprečna količina padavin je med 1.500 in 3.500 mm. Geološka podlaga so večinoma apnenci, dolomiti, ponekod primes laporovca, roženca, tudi pobočni grušč in podorno skalovje. Tla so pretežno kamnišča, rendzine, rjava pokarbonatna tla in evtrična rjava tla. Najpogostejše motnje so snežni plazovi, vetrolomi in požari. Problematična je tudi pretirana pašnja in sečnja v okolici visokogorskih planin (Bončina in sod., 2021).

Sestoji so večinoma raznomerni vrzelasti z zelo ohranjeno drevesno sestavo (Bončina in sod., 2021). V drevesnem sloju prevladuje macesen, pogosto mu je primešana smreka. V grmovnem sloju je najbolj zastopan dlakavi sleč, prevladujejo pa tudi pritlikava jerebika, rušje, kimastoplodni šipek, planinski srobot, pritlikava jerebika in navadni volčin (Veselič in sod., 2022). V teh gozdovih je poudarjena varovalna funkcija, večina teh gozdov se sodi med varovalne gozdove. Ukrepanja praviloma ni ali je zelo omejeno, predvsem na dostopnejše gozdne predele v okolici visokogorskih planin (Bončina in sod., 2021).

Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukove zavzema 168,75 ha, kar je 4,1 % gozda.

Rastiščni tip porašča v GGE višinski pas med 600 in 900 m, toplejše lege in zmerno strme do strme nagibe (10 - 35°). Pojavlja se v GGE v podgorskem in gorskem pasu. Pojavlja se na Pernikih in Borštu. Pobočja so gladka, pa tudi zmerno kamnita, napeta in mestoma razbrazdana z jarki oz. grebeni. Geološka podlaga so apnenci z roženci. Rastišče je občasno sušno, temperaturni ekstremi so izrazitejši. Tla so kislja rjava tla s plitvim humusom in prhnino. So srednje globoka do globoka, ilovnata do peščeno ilovnata z zelo plitvim humusom, skeletoidna do zelo skeletna, suha do sveža, biotsko manj aktivna in slabše preskrbljena z dušikom, Rodovitnost je srednje dobra do mestoma prav dobra (Čampa in sod., 1985). Prevladuje zmerno celinsko podnebje zahodne in severne Slovenije. Povprečna letna temperatura zraka je okrog 8°C. Najpogostejši motni sta žledolom in vetrolom. Preostali nevarnosti sta erozija in podlubniki (Bončina in sod., 2021).

Sestoji so enomerni, enodobni do skupinsko raznomerni bukovi gozdovi s posamično in skupinsko primesjo smreke, macesna in gorskega javorja. V steljarjenih ali drugače degradiranih gozdovih je večja primes hrasta in bora ter več acidofilne podrasti. Smreka je ponekod pospešena do monokultur. V drevesnem sloju prevladujejo bukev, smreka, gorski javor, jelka in jerebika. Grmovni sloj je zelo slabo razvit. Tam rastejo pomladke drevesnih vrst in malinjak (*Rubus idaeus*). V zeliščnem sloju prevladujejo belkasta bekica (*Luzula luzuloides*), gozdna šašulica (*Calamagrostis arundinacea*), navadna zajčja deteljica (*Oxalis acetosella*), navadna podborka (*Athyrium filix-femina*), fuchsov grint (*Senecio ovatus*), škrlatnordeča zajčica (*Prenanthes purpurea*), navadni zajčji lapuh (*Mycelis muralis*), gozdna škrčolica (*Hieracium sylvaticum*), gozdna bekica (*Luzula sylvatica*), rumenka (*Galeobdolon luteum* agg.), vretenčasti salomonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), bela čmerika (*Veratrum album*), koprivolistni jetičnik (*Veronica urticifolia*) in borovnica (*Vaccinium myrtillus*) (Čampa in sod., 1985).

Kisloljubno bukove z rebrenjačo zavzema 132,44 ha, kar je 3,3 % gozda.

Rastiščni tip v GGE porašča višinski pas med 750 in 950 m v podgorskem in spodnjem gorskem pasu. Pojavlja se večinoma na Pernikih in v manjšem fragmetnu na Borštu. Pojavlja se na izrazito kisljih kamninah. Geološka podlaga so večinoma debele plasti rožencev, ki prekrivajo apnenice. Tla so večinoma kislja (distrična) rjava tla. So srednje globoka do globoka, sveža do vlažna s srednjo do močno biotsko aktivnostjo. Organska snov je slabo do dobro razkrojena. Obstojnost strukturnih agregatov in celega profila je labilna. Fizikalne lastnosti so bolj, kemijske manj ugodne, tla so skeletna in skeletoidna. Rastline lahko poženejo globoke korenine, zato so razmere ugodne za črpanje hranil. Produktivnost je srednje dobra do dobra (Čampa in sod., 1985). Prevladuje zmerno celinsko podnebje zahodne Slovenije. Povprečna letna temperatura zraka je okrog 8°C. Povprečna letna količina padavin je med 1.500 in 2.000 mm. Najpogostejši motnji sta žledolom in vetrolom, ostale nevarnosti so močne sečnje in s tem, razrast robide, moker sneg, krčenje za kmetijske površine in kostanjev rak (Bončina in sod., 2021).

Sestoji so prvotno bukovi, v GGE pa je izrazita primes smreke. Rastišča se zaradi zasmrečenja pogosto rudi zamahovljajo. V drevesnem sloju prevladuje bukev, pogosto je primešana tudi smreka. V GGE je delež smreke močno povečan predvsem zaradi antropogenega pospeševanja. V grmovnem sloju je malo vrst, še največ je pomladka drevesnih vrst, predvsem buke in smreke. V zeliščnem sloju prevladujejo rebrenjača (*Blechnum spicant*), belkasta bekica (*Luzula luzuloides*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), navadni črnilec (*Melampyrum pratense*) in gozdna škrčolica (*Hieracium murorum*). Pogoste so še vijugasta masnica (*Deschampsia flexuosa*), gladkostebelna škrčolica (*Hieracium vulgatum*), svilničevolistni svišč (*Gentiana asclepiadea*), škrlatnordeča zajčica (*Prenanthes purpurea*) in dlakava bekica (*Luzula pinosa*) (Čampa in sod., 1985).

V GGE se pojavljajo tri oblike rastiščnega tipa. Poleg osrednje oblike se pojavljata še oblika z belkasto bekico in oblika z gozdno šašulico. Oblika z belkasto bekico se pojavlja na prisojnih legah in strmejših nagibih. Tla so plitvejša, bolj skeletna in relativno bolj sušna kot pri osnovni obliki. Značilna je večja pokrovnost belkaste bekice in nekaterih termofilnih vrst. Oblika z gozdno šašulico porašča grebene in druge eksponirane lokacije ter plitva, skeletna tla. Tla so plitva, skeletna, sušna in manj produktivna. Rastišča so bolj zatravljena, predvsem z gozdno šašulico.

V GGE so prisotni še **Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi, alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje, predalpsko-alpsko toploljubno bukovje, predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih in smrekovje s trikrpim bičnikom.**

V enoti se nahajajo habitatni tipi (Natura 2000):

- Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) – v odsekih 114A in 114B
- Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendretum hirsuti)* - v območjih nad gozdno mejo, predvsem v gorah nad Krmo in na posameznih lokalnih rastiščih na območju stresene doline in koanvčevega žleba.
- Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (Vaccinio-Piceetea)

1.1.8 Živalski svet

Gozdnogospodarska enota obsega pretežni del Mežakle, celotno območje doline Krme ter pobočja južno nad dolino Radovne v smeri proti platoju Pokljuke. Za GGE je značilen velik razpon v nadmorski višini, tako da v enoti najdemo vse živalske vrste, ki so značilne za prostor blejskega gozdnogospodarskega območja. Za enoto je značilna velika gozdnatost, z majhno fragmentiranostjo in pestrostjo gozdnega prostora. Izjema je edino dolina Krme, kjer enota seže nad zgornjo gozdno mejo proti najvišjim vrhovom Julijskih Alp. Delež travnih oz. pašnih površin je v nižjih predelih zanemarljiv, zaradi česar zaznavamo močan vpliv rastlinojede divjadi (jelenjadi) na gozdno mladje kot tudi na mlajše razvojne faze sestojev. Dodaten problem so velike obremenitve prostora predvsem v času intenzivnega nabiranja gob ter planinarjenja. V življenjsko okolje divjadi se vnaša velik nemir, kar vpliva, da se divjad preko dneva umika v nedostopne strmejše predele in le ponoči prihaja na tradicionalna pasišča. Opažene so občutne spremembe v življenjskem ritmu in spremenjenih migracijskih poteh. Poseben pečat območju daje zavarovano območje Triglavskega narodnega parka.

Iz družine jelenov (*Cervidae*) sta v območju prisotni srna (*Capreolus capreolus* L.) in navadni jelen (*Cervus eleaphus* L.). Srnjad je relativno enakomerna prisotna po celi enoti, s tem da so nižje gostote značilne za dolino Krme. Populacija je stabilna, se pa zaznava rahel trend upadanja številčnosti. Glavni razlog za upadanje številčnosti so velike zveri kot prisotnost jelenjadi.

Jelenjad je prisotna v celi enoti. V večjem številu se zadržuje v tradicionalnih zimovališčih in rukališčih. Najbolj tipična zimovališča se nahajajo zahodno od planine Obranca, na Pernikih in na območju Gnile. Rukališča se nahajajo na območju Obleka, med planinama Kisovec in Vrtača, najmočnejše rukališče pa je na območju Srednje Radovne med Mežaklo in Radovno. Enota preko Stresene doline in Konavčevega žleba predstavlja povezavo med gozdovi Pokljuke in Mežakle. Znana je sezonska migracija. V zimskem času, če so normalne zimske razmere, se številčnost poveča v spodnjih predelih. Poleti se zaradi nemira pomakne v višje predele srednjega in vse bolj tudi zahodnega dela enote.

Družina votlorogi (*Bovidae*) ima z gamsom (*Rupicapra rupicapra* L.) najbolj značilnega predstavnika, ki je prisoten praktično po celi enoti. Življenjski prostor enote s številnimi strmimi in skalovitimi pobočji nudi ugodne razmere za bivanje. Tu ima gams mir pred človeškimi vplivi. Najpomembnejša območja so v Krmi, pod Bratovo pečjo, na zahodnem prisojnem pobočju Mežakle in grebenih Mežakle ter pod Kuglo na Pernikih. Svoja zimovališča ima predvsem na južnih pobočjih in ponekod tudi v nižjih predelih.

Drugi predstavnik družine je alohtoni mufon (*Ovis ammon musimon* L.). V enoti je ostala le še ena manjša kolonija, ki se zadržuje na območju Šimnove frate v pobočju Mežakle nad Zgornjo Radovno. V koloniji je ostalo še nekaj živali, tako da bo kolonija v naslednjih letih verjetno izginila.

Kot tretji predstavnik votlorogov je v enoti prisoten še alpski kozorog (*Capra ibex* L.). Posamezne živali je moč še opaziti v predelih Zgornje Krme pod Rjavino.

Družina svinje (*Suide*) je zastopana le z divjim prašičem (*Sus scrofa* L.). Pojavlja se redko, saj v enoti nima primernih življenjskih pogojev. Občasno se sicer pojavi na Mežakli oz. v dolini Radovne, saj preko enote poteka migracijski koridor z območja Karavank.

Družina medvedov (*Ursidae*) ima z rjavim medvedom (*Ursus arctos* L.) edinega predstavnika. V enoti se pojavlja pogosto, saj poteka preko enote eden najpomembnejših povezovalnih koridorjev v alpskem prostoru. Preko spomladansko poletnih mesecev je prisotnost mlajših oz. srednje starih osebkov stalnica, v jesensko zimskem času pa se znaki njegove prisotnosti zmanjšajo.

Najbolj prepoznavna vrsta iz družine psov (*Canidae*) postaja volk (*Canis lupus* L.). Enota predstavlja severni del teritorija, ki ga od leta 2019 zaseda poključki trop. Trop je stabilen, večkrat je bila zaznana tudi reprodukcija. Številčnost v tropu se giblje med 4 - 8 živalmi. Njihova prisotnost ima močan vpliv na rastlinojedo parkljasto divjad in postaja njen pomemben regulator. Z njihovo prisotnostjo so se povečali konflikti s kmetijstvom, predvsem z rejo drobnice in je s tega vidika zelo moteč dejavnik v prostoru.

Drugi predstavnik iz družine psov je lisica (*Vulpes vulpes* L.), ki je prisotna v celi enoti in je opredeljena kot pogosta vrsta. Njeno številčnost poleg odstrela periodično regulirajo kužne bolezni (garje, pasja kuga, toksoplazma), zato je njena številčnost nihajoča.

V enoti se prehodno pojavlja še šakal (*Canis aureus* L.). Znaki njegove prisotnosti so vse pogostejši, a zaenkrat reprodukcija še ni bila zaznana.

Iz družine mačk (*Felidae*) sta v enoti prisotna oba predstavnika. Ris (*Lynx lynx* L.) kot tretja od velikih zveri ima v enoti dobre življenjske pogoje. Njegova prisotnost je bila v zadnjih desetletjih redka, zato je bila v letu 2021 izvedena doselitev treh risov. Risi so bili izpuščeni iz prilagoditvene obore v bližini enote. Kmalu po izpustitvi je bila na območju Radovne zaznana reprodukcija, kar nakazuje, da se bo vrsta v enoti ohranila in bo postala njen stalni prebivalec. Pričakujemo, da se bo njegova prisotnost odrazila tudi na nekaj manjših gostotah rastlinojede parkljaste divjadi.

Divja mačka (*Felis silvestris* Schreber) je v skromni številčnosti prisotna v večjem delu enote

Družina kun (*Mustelidae*) je najbolj zastopana s kuno belico (*Martes foina* Erxleben), številčnost kune zlatice (*Martes martes* L.) pa je manjša. Prisotni so tudi hermelin (*Mustela erminea* L.), mala podlasica (*Mustela nivalis* L.) in dihur (*Mustela putorius* L.). Navedene vrste se pojavljajo v večjem delu enote.

Jazbec (*Meles meles* L.) je pogostejše prisoten v nižjih predelih enote. Njegova številčnost je nihajoča predvsem kot posledica bolezni (pasja kuga). Za vrste iz družine kun, razen jazbeca in kune belice, je značilno tudi pomanjkanje podatkov, iz katerih bi zanesljivo lahko ugotavljali trend njihove številčnosti in prostorske razširjenosti.

Družina zajcev (*Leporidae*) ima tukaj oba predstavnika. Poljski zajec (*Lepus europaeus* Pallas) živi v nižjih predelih. Je redek, saj ima kljub nižji nadmorski višini slabe življenjske pogoje. Planinski zajec (*Lepus timidus* L.) je prebivalec višjih predelov, skromna številčnost je stabilna, nihajoča.

Od veveric (*Sciuridae*) je razen v višjih predelih povsod prisotna navadna veverica (*Sciurus vulgaris* L.). V višjih predelih enote (Zgornja Krma) je prisoten alpski svizec (*Marmota marmota* L.), ki je izoblikoval nekaj stabilnih kolonij.

Navadni polh (*Glis glis* L.) iz družine polhov (*Muscardinidae*) je zastopan skromno, saj je gostota populacije in prostorska razširjenost odvisna predvsem od zastopanosti in razširjenosti listavcev.

Poddružina koconogih – gozdnih kur (*Tetraoninae*) je zastopana z vsemi vrstami (klasifikacijske vrste Nature 2000), z divjim petelinom (*Tetrao urogallus* L.), ruševcem (*Lyrurus tetrix* L.), gozdnim jerebom (*Tetrastes bonasia* L.) in belko (*Lagopus muta* L.). Divji petelin je v enoti zanesljivo prisoten na območju Radovne, kjer imamo v pasu med 1.300 in 1.600 m n. v. evidentirana tri bolj ali manj aktivna rastišča in sicer Vošovec, Kremenovec in Rjavo peč. Na območju Mežakle sta bila v preteklosti evidentirani dve rastišči in sicer Petelin in Jerebikovec (Peči), a se pevskih aktivnosti tam ne zaznava več.

Ruševac je prebivalec zgornje gozdne meje in se nahaja izključno v višjih predelih Radovne in Krme. Rastišča so pod Debelo pečjo, v Zgornji Krmi, pod Klečico. Številčnost je še relativno dobra.

Gozdni jereb je v enoti dokaj številčno prisoten tako v Radovni kot na Mežakli. Njegova številčnost se ohranja. Najbolj je prisoten v pasu okrog 1000 m nadmorske višine.

Belka je predstavnik visokogorja, njena številčnost je večja na območju Zgornje Krme. Njena prisotnost je bila evidentirana tudi na zahodnem delu planote Mežakla.

Družina žoln (*Picidae*) je zastopana z več predstavniki, najpogostejša je zelena žolna. Na območju sta prisotni 2 klasifikacijski vrsti Nature 2000 in sicer črna žolna (*Dryocopus martius* L.) ter triprsti detel (*Picoides tridactylus* L.).

Družina kraguljev (*Accipitridae*) je po številu vrst relativno obsežna. Planinski orel (*Aquila chrysaetos* L.) je v enoto stalno prisoten in se pogosteje pojavlja na strmejših skalnatih območjih enote. V enoti sta prisotna tudi sršenar (*Pernis apivorus* L.) in kragulj (*Accipiter gentilis* L.), a sta precej redka, bolj številčna sta skobec (*Accipiter nisus* L.) in navadna kanja (*Buteo buteo* L.).

Družina sokolov (*Falconidae*) ima maloštevilne predstavnike. Prisotna sta sokol selec (*Falco peregrinus* T.), ki je klasifikacijska vrsta Nature 2000 in navadna postovka (*Falco tinnunculus* L.), ostali sokoli so zelo redki.

Družina sov (*Strigidae*) ima kar nekaj vrst, ki so med drugim opredeljene kot klasifikacijske vrste Nature 2000 in sicer koconogi čuk (*Aegolis funereus* L.), mali skovik (*Glaucidium passerinum* L.) ter kozača (*Strix uralensis* Pallas). Posamezne vrste veljajo za redke, kar je lahko v povezavi s slabim poznavanjem in načinom življenja teh vrst. V enoti so verjetno prisotne še velika uharica, lesna sova in navadni čuk.

Družina vranov (*Corvidae*) je po številu vrst precej številna s stabilnimi in celo številčno naraščajočimi populacijami. Lovne vrste so šoja (*Garrulus glandarius* L.), sraka (*Pica pica* L.) in siva vrana (*Corvus corone cornix* L.). Sraka, šoja in siva vrana so v enoti manj pogosti, medtem ko je krokar (*Corvus corax* L.) v enoti pogost. V višjih predelih enote sta prisotna še krekovt (*Nucifraga caryocatactes* L.) in planinska kavka (*Pyrrhocorax graculus* L.).

Območje gozdnogospodarske enote, nudi zaradi obsežnih strnjenih gozdov dobre bivalne pogoje za številne vrste velike parkljaste divjadi predvsem jelenjadi. Navkljub dobrim bivalnim pogojem (čas ko ni gobarjev) pa same prehranske razmere niso najboljše. Pašnih površin je le za vzorec (Spodnji in Zgornji Kozjek, planina Kisovec, Zasipška planina), zato je zaznati močnejše pritisk predvsem v obliki objedenosti gozdnega mladja kot tudi obgrizenosti smrekovih sestojev na teh površinah. Delež mladovij oz. ogolelih površin se je v zadnjem obdobju zaradi sanitarnih sečenj močno povečal in posledično s tem tudi prehranska baza.

Preglednica 7: Elementi za določanje kakovosti habitatov za pomembnejše živalske vrste

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
Srnjad	Fragmentiran gozdni prostor z zadostno površino travišč.	Stabilna	Travišč v enoti razen nekaj planin ni. Večji delež travnih površin se nahaja na meji enote v GGE Bled.	Izvajanje načrtovanih ukrepov gozdovih in s tem ohranjanje zadosten delež mladovij.
Jelenjad	Ustrezni koridorji za prehod divjadi med posameznimi območji. Ustrezna dolžina gozdnega robu. Zadosten delež grmišč ter pomladitvenih površin v gozdovih. Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi.	Muflon upadajoča	Prevladujejo pretežno enodobni do raznomerni sestoji. Delež mladovij oz. pomladitvenih jeder je v primerjavi z ostalimi enotami znaten. Velika obremenitev prostora in s tem povzročanje nemira (nabiralništvo, rekreacija, pohodništvo). V manjšem obsegu je prisotna planinska paša.	Ohranjanje primerno strukturo gozdov na območju prehodov divjadi (koridorjev med posameznimi območji). Ureditev režima na gozdnih cestah oz. zagotoviti strožji nadzor. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.
Gams	Strma, skalovita pobočja z bogato podrastjo in travo.	Stabilna oz. rahlo upadajoča	Velika obremenitev gozdnega prostora s strani rekreacije kot tudi ostalih uporabnikov prostora.	Izvajanje načrtovanih ukrepov gozdovih in s tem ohranjanje zadosten delež mladovij. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.

SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
Divji prašič	Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi (hrast, bukev, kostanj)	nihajoča	Prehranski pogoji so slabi. Delež drevja z bogatim obrodом je majhen.	Zaradi negativnega vpliva vrste na populacijo koconogih kur ne želimo prisotnosti vrste v enoti.
Gozdne kure	Starejši presvetljeni, vrzelasti gozdovi s prisotnostjo jagodičevja in mravljišči.	nihajoča	Ujme so prizadele gozdove na rastiščih, primerna struktura gozdov se je zmanjšala, pomanjkanje gozdnih površin s prisotnostjo jagodičevja in mravljišči. Velika številčnost malih zveri.	Intenzivirati odstrel malih zveri. Zagotoviti ustrezno strukturo sestojev z intenziviranjem sečnje, časovno prilagoditi dinamiko gozdarskih del. Zagotoviti usklajenost vseh rab na območjih rastišč. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti.
Lisica Kuna belica, zlatica Jazbec	Zelo prilagodljiva vrsta	Stabilna-nihajoča	Številčnost malih zveri želimo zmanjšati.	Zagotoviti ustrezno realizacijo načrta odvzema.
Planinski orel, Sokol selec	Območja odprtih površin, brez gozda ali redko porasla (skalne stene)	Stabilna-nihajoča	Habitat je primeren v večjem delu enote (območje varovalnih gozdov, kjer ni praktično nobenih gozdarskih aktivnosti)	V času reprodukcije nujno zagotoviti mir v okolici gnezdišč.
Sove, Žolne	Starejši presvetljeni mešani sestoji s posameznimi osamljenimi drevesi	stabilna	Delež dreves primernih za dupla je v večjem delu ustrezen.	Želimo ohraniti število ustreznih dreves z dupli oz. ga v nekaterih predelih povečati (kjer je intenzivnost gospodarjenja večja).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozdov v GGE je 4.069,63 ha. Skoraj vsi gozdovi v GGE so v zasebni lasti (99,9 % površine oz. 4.062,86 ha). Zelo majhna je površina državnih gozdov - 5,74 ha in gozdov lokalnih skupnosti - 1,03 ha, skupaj le 0,1%.

Preglednica 8/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.062,86	5,74	1,03	4.069,63
Delež (%)	99,9	0,1	0,0	100,0

Preglednica 9/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	47,1	47,1	0,1	0,1
1 do 5 ha	23,5	70,6	0,5	0,6
5 do 10 ha	11,8	82,4	0,6	1,2
10 do 30 ha	8,8	91,2	0,9	2,1
30 do 100 ha	0,0	91,2	0,0	2,1
nad 100 ha	8,8	100,0	98,0	100,0
Skupaj:	100,0		100,0	

V primerjavi z lastništvom preteklih obdobij je viden vpliv denacionalizacije, ki je sedaj zaključena. Pred 20 leti je bila v zasebni lasti le petina gozdov. Pred 10 leti je bilo le še 10,2 % gozdov v državni lasti in 89,7 % v zasebni. V zadnjih desetih letih je stekla denacionalizacija še za preostalih 10 % gozdov, tako da so sedaj skoraj vsi v zasebni lasti.

Struktura posesti zasebnih gozdov, kamor spadajo tudi gozdovi v lasti ljubljanske nadškofije, je prikazana v spodnji tabeli. Po številu lastnikov je kar 47,1 % posesti v GGE manjših od 1 ha, vendar to v površini predstavlja le slaba 0,1 % od celotne površine gozda v enoti. 91,2 % posesti je manjših od 10 ha, vendar še vedno predstavljajo samo 2,1 % celotne površine gozdov. Iz preglednice je razvidno, da po gozdni površini povsem prevladuje velika posest nad 100 ha, večina površin zasebnih gozdov je porazdeljena med 3 največje lastnike.

Preglednica 10/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto 2005	Delež (%) Leto 2015	Delež (%) Leto 2025	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	1,67	29,63	47,1	16	16
1 do 5 ha	5,15	37,04	23,5	8	24
5 do 10 ha	2,54	12,96	11,8	4	28
10 do 30 ha	10,92	9,26	8,8	3	31
30 do 100 ha	15,94	1,85	0,0	0	31
nad 100 ha	63,78	9,26	8,8	3	34

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

V tehnološkem smislu je gozdnogospodarska enota Mežakla zelo raznolika in zahtevna. Gozdovi na Mežakli so glede na terenske razmere sorazmerno dobro odprti z gozdnimi cestami. Nagibi so po večini strmi do zelo strmi. Izjema je gozdna cesta Mežakla (G020270) na delu od odcepa gozdne ceste Obranca (G020280) do bivše logarnice, ko poteka po izravnanim planotastem terenu.

Gozdnih cest je v gospodarskih gozdovih v enoti 81,16 km (gostota 33,21 m/ha). Tu niso upoštevane javne ceste, ki le potencialno omogočajo racionalen prevoz lesa. V praksi je uporaba javnih cest za nakladanje in kamionski izvoz lesa pogosto otežena. Poleg njihovega poudarjenega javnega značaja, ki je že sam po sebi v konfliktu s funkcijo gozdne proizvodnje, je tukaj potrebno upoštevati tudi pogoje soglasodajalca, torej upravljavca javne infrastrukture ter potrebne varnostne ukrepe, ki so predpisani na javnih prometnicah. Dodatno oviro za prevoz gozdnih lesnih sortimentov predstavljata dva mostova preko reke Radovne na cesti Krnica – Mojstrana ki imata določeno osno obremenitev na 10 ton. Pri prevozu GLS so potrebne dodatne prilagoditve. Les, ki gravitira na cesto Krnica – Mojstrana zahodno od mostu spomenika Roka se odvaža v smeri Mojstrane. Odvoz lesa, ki gravitira na omenjeno cesto vzhodno od spomenika Roka pa je potrebno prilagoditi določenim maksimalnim dovoljenim obremenitvam mostu v Krnici. V kolikor so osne obremenitve mostu prevelike, je potrebno les odpeljati preko Spodnjih Laz, kar močno podaljša pot prevoza lesa.

Gostota gozdnih cest ni enakomerna po celi enoti. Gozdne ceste so večinoma izdelane za sodobni transport kratkega in dolgega lesa do skupne teže 40 ton.

Predvsem v hribovitem predelu je del cest grajen z neustreznim (prevelikim) vzdolžnim naklonom. Povečan promet in strmi odseki pa zelo podražijo vzdrževanje. Dražniki so hitro zapolnjeni z materialom, kar onemogoča odvajanje vode s cestišča, zaradi nepravilne vožnje osebnih vozil se pojavijo »rebra« in pogosti močni nalivi v tem predelu povzročajo velike škode na gozdnih cestah. Z razpoložljivimi sredstvi je težko zagotavljati ustrezno stanje na gozdnih cestah.

V pretežni večini površine gozdnogospodarske enote Mežakla je odprtost gozdov s cestami primerna. Izjema je gozdni predel za Rudo. V vseh drugih primerih, kjer zadostna odprtost gozdov tudi ni vzpostavljena, oziroma so le-ti povsem zaprti, pa gre za težko dostopna, zelo strma in skalovita

ali krušljiva pobočja, presekana z globokimi jarki, za katera so značilna občutljiva gozdna rastišča ter visoka poudarjenost varovalne funkcije. V teh primerih bi gradnja cest ne bila sprejemljiva niti z ekološkega niti z ekonomskega vidika.

Terenske in infrastrukturne razmere v glavnem omogočajo traktorsko spravilo po tleh in spravilo po kolesih (traktorska prikolica, zgibni prikoličar). Skupaj je gozdov s tovrstnim načinom spravila 79,7%. Kljub zelo intenzivni gradnji gozdnih vlak v preteklem načrtovalnem obdobju znaša ocenjen delež neodprtih površin še vedno 11,4 %. Neodprti gozdovi so pretežno varovalni, kljub temu pa je tudi delež slabo odprtih predelov znotraj večnamenskih gozdov kar znaten. To ne samo da otežuje načrtno gospodarjenje z gozdovi na teh lokacijah, ampak postavlja pod vprašaj izvedbo nujnega sanitarnega poseka in spravila v primerih naravnih ujm ali gradacij škodljivih organizmov. Zelo velik delež predstavljajo površine, kjer je predvideno ročno predspravilo na dolgih razdaljah. Na to vplivajo zlasti reliefni in drugi naravni dejavniki, česar ni možno spremeniti. Sem večinoma sodijo zlasti varovalni gozdovi in gozdovi na skalovitih pobočjih v predelih okrog Bičkove glave, Vinaršce, pod Kremenovcem, Macesnovcem in pod Srednjim vrhom. Skupna dolžina gozdnih vlak znaša 274,54 km. V gospodarskih gozdovih je vlak 263,95 km, kar pomeni gostoto vlak v gospodarskih gozdovih 107,99 m/ha. V varovalnih gozdovih je 10,60 km vlak. Skupna gostota gozdnih vlak v enoti znaša 67,5 m/ha.

Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11).

Preglednica 11/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja (m) v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
S traktorjem	1.947,80	79,7	33,7	58,1	7,5	0,4	0,3	0,0
Z žičnico	195,19	8,0	42,2	45,1	2,4	10,3	0,0	0,0
Ročno	20,00	0,8	28,5	13,8	57,7	0,0	0,0	0,0
Kombinirano ii	2,06	0,1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neodprto	279,08	11,4						
Skupaj	2.444,13	100,0	34,5	56,4	7,5	1,3	0,3	0,0

Preglednica 12/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	81,16	/	81,16	33,21
Javne ceste	10,09	/	16,13	4,13
Skupaj	91,25	/	97,29	37,33

1.4 Družbeno gospodarske razmere

GGE predstavlja kompleks gozdov, kjer ni strnjenih naselij. Večina gozdov je v zasebni lasti. Prevladuje večja gozdna posest. Glede na lastniško strukturo in gozdnatost je za lastnike gozdov pomembna predvsem lesnoproizvodna funkcija. Ker večina lastnikov ne prihaja iz lokalnega okolja, je za lokalno prebivalstvo enota bolj pomembna z vidika ostalih funkcij gozda. Zlasti velik pomen ima rekreacija in nabiranje ostalih gozdnih dobrin. Gozdovi pa so zaradi zaledja Bleda pomembni tudi s turističnega vidika.

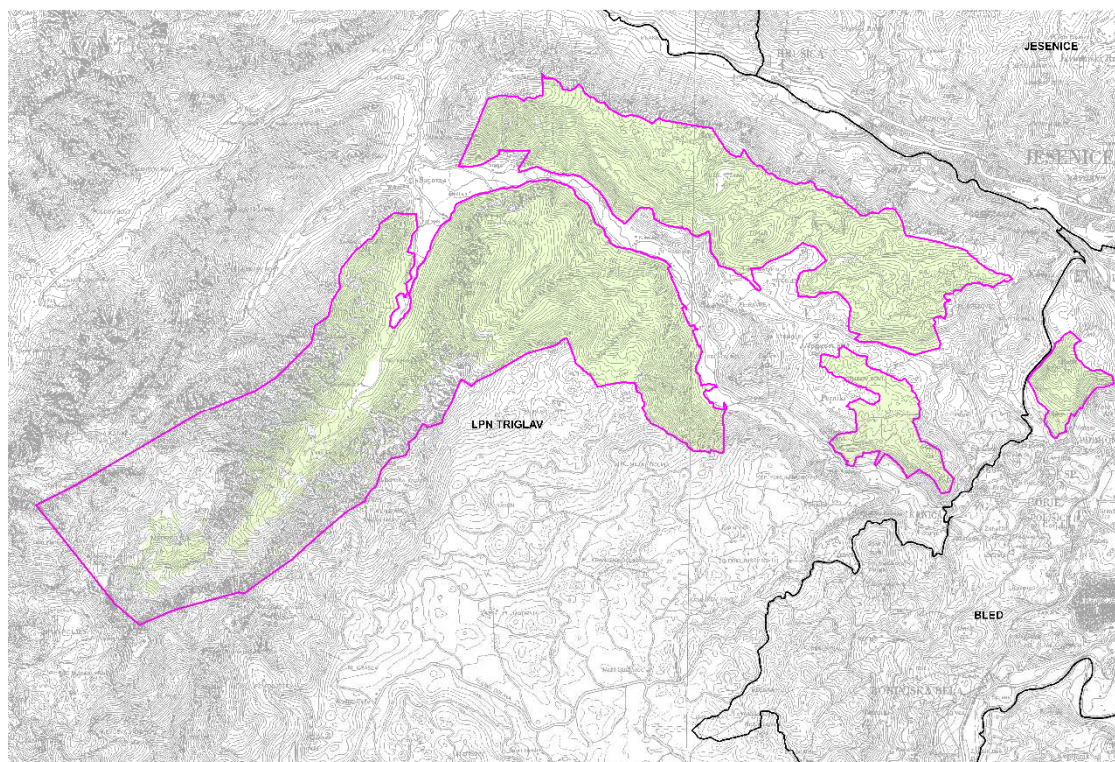
1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

Na območju GGE Mežakla sta dve lovišči. Večina gozdov se nahaja v lovišču s posebnim namenom Triglav. S tem loviščem upravlja Javni zavod Triglavski narodni park. Manjši del enote in sicer Boršt pa leži v lovišču Lvske družine Bled.

Lovišče LD Bled je v Gorenjskem lovsko upravljavskem območju, lovišče LPN Triglav pa spada v Triglavsko lovsko upravljavsko območje, v katerem so še lovišča lovskih družin na primorski strani.

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Lovsko upravljavska območja (LUO) so prostorski okviri za načrtovanje v lovstvu, ki se izvaja vsaki 2 leti. Vsakih 10 let je potrebno izdelati še dolgoročne načrte območij. Dvoletni načrti območij so osnova za letne načrte upravljanja z divjadjo za posamezna lovišča.

Preglednica 13/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije

Šifra	Ime lovišča	Površina gozdov* (ha)	Opomba
1101	LPN Triglav	3.940,28	Del
0204	Bled	129,16	Del
Skupaj		4.069,44	

*Pri površini gozdov so prikazani skupaj tako gospodarski kot varovalni gozdovi.

Za izdelavo dvoletnih kot dolgoročnih načrtov lovsko upravljavskih območij je pristojen Zavod za gozdove, sodelujejo pa lovske organizacije, območne enote Zavoda RS za varstvo narave, območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, lokalne skupnosti in drugi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo in njenim okoljem. Vse analize, cilji in ukrepi v populacijah divjadi kot tudi njihovem življenjskem okolju so navedeni v lovsko upravljavskih načrtih, katere so upravljavci lovišč v skladu z zakonodajo dolžni izvajati.

Populacije parkljarjev (jelenjad) v gozdnogospodarski enoti še niso zadovoljivo usklajene z življenjskim okoljem oz. danostmi okolja. Generalno gledano, oba upravljavca izvajata načrtovane ukrepe v populacijah kot tudi življenjskem okolju v skladu z lovskimi načrti. Navkljub vsemu pa se je številčnost jelenjadi v zadnjem obdobju okrepila. Zaradi tega se pojavljajo problemi, ki se odražajo v večji objednosti, obgrizanju v mlajših smrekovih sestojev ter ostalih škodah.

1.5.2 Kmetijstvo

Glavna proizvodna dejavnost tega območja je živinoreja in s tem pridelava mleka in mesa ter gozdarstvo. Naloga svetovalnih služb je, da kmete izobražuje v smislu čimbolj ekonomične, kvalitetne in okolju prijazne pridelave. Od kmetov se pričakuje tudi vzdrževanje kulturne krajine. Država mora z diferencirano intervencijsko politiko ustrezno reševati konkurenčno sposobnost primarnih dejavnosti tega območja. Kmetijstvo je skoncentrirano po ožjem območju doline Radovna (pašniki so tudi v Krmi), nekaj kmetij je še na Pernikih in v Lazah. Na območju GGE se nahajajo planine Zgornji in Spodnji Kozjek ter Kisovec na Mežakli, Frčkova planina nad Streseno dolino in Zasipska planina v Krmi.

1.5.3 Poselitev

V GGE Mežakla ni naselij in stalnih prebivalcev. Vsa naselja in poseljene kmetije so v sosednjih enotah. V dolini Radovne in na Mežakli vsa poseljena okolica spada pod GGE Bled. Z GGE je najbolj povezano okoliško prebivalstvo občin Gorje, Jesenice in Kranjska Gora.

1.5.4 Infrastruktura

Na območju GGE Mežakla ni večjih infrastrukturnih objektov. Glavno žilo omrežja gozdnih cest na planoti Mežakla predstavlja gozdna cesta Mežakla (G020270), na katero je vezano omrežje gozdnih cest, ki odpirajo planoto. Iz doline Radovne proti planoti Pokljuka poteka glavna povezava preko gozdnih cest: Konavčev žled (G020260), Na Frčkovo planino (G020380), V Streseno dolino (G021420) in Za Klekom – ODD 114,110 (G021950). Poleg gozdnih cest je glavna infrastruktura cesta po dolini Radovne, ki povezuje Krnico in Mojstrano ter cesta čez Poljane, ki povezuje Blejsko Dobravo in Spodnje Gorje.

1.5.5 Ostale gospodarske dejavnosti

V GGE gospodarjenje z gozdom edina pomembnejša gospodarska dejavnost. Poleg gozdarstva in kmetijstva je pomemben še turizem, predvsem v dolini Krme. Edini pomembnejši objekt je sicer le Kovinarska koča, zato pa dolino pogosto obiskujejo gorniki (kot izhodišče za okoliške vzpone) in pohodniki, predvsem med turistično sezono pa tudi turisti. Mežakla je za turizem manj pomembna.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Za načrtovanje ukrepov varstva gozdov pred požari se gozdovi razvrščajo v štiri stopnje požarne ogroženosti in sicer:

- 1 stopnja požarne ogroženosti: zelo velika ogroženost;
- 2 stopnja požarne ogroženosti: velika ogroženost;
- 3 stopnja požarne ogroženosti: srednja ogroženost;
- 4 stopnja požarne ogroženosti: majhna ogroženost.

Stopnje požarne ogroženosti se določajo po odsekih, pri čemer se upoštevajo:

- lastnosti gozda: sestava drevesnih vrst, razvojna faza;
- dejavniki zunaj gozda: srednja letna temperatura, srednja letna količina padavin, srednja letna relativna vlažnost zraka, moč in pogostost vetra, periodičnost sušnih obdobj, vrsta tal, ekspozicija, nadmorska višina, nagib, objekti v gozdu in druge posebnosti, ki povečujejo požarno ogroženost.

Gozdove GGE Mežakla uvrščamo v tretjo in drugo stopnjo požarne ogroženosti (srednje in velika ogroženost gozdov). Gozdovi z zelo veliko požarno ogroženostjo (1 stopnja) so le nad sotesko Vintgar (7,4 ha).

Povečana požarna ogroženost naravnega okolja se pojavlja ob pomanjkanju padavin v času mirovanja vegetacije (november – marec) in v dolgih sušnih obdobjih v poletnem času, ko je tudi največji obisk ljudi v gozdovih. Problematičen je velik obisk turistov in rekreativcev v času poletne sezone (junij, julij, avgust). V poletni sezoni obiskovalci gozdov pogosto kurijo (pikniki) v gozdnem okolju. Nadzor nad to dejavnostjo je zelo težaven, saj je težko napovedati, kdaj in kje se bodo obiskovalci odločili za pripravo ognja. V preteklem desetletnem obdobju v GGE nismo zabeležili gozdnih požarov.

Pregledna karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12).

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Temeljne načrtovalne enote so oddelki in odseki. Gozdnogospodarska enota Mežakla je razdeljena na 63 oddelkov in naprej na 162 odsekov. Povprečen oddelek meri 88,33 ha in povprečen odsek 34,35 ha.

Oddelki so na terenu omejeni bodisi s preseki, cestami, grabni, grebeni, ali mejnimi kamni. Označeni so z dvema vzporednima, vodoravnima rdečima črtama na drevju, v prsni višini. Tako označeni oddelki predstavljajo ureditveno mejo, ki je pogosto tudi lastniška. Meje odsekov so osnovane na podlagi rastiščne osnove, značilnih mej, tradicije starih odsekov in primerne velikosti in so na terenu označene z vodoravno rdečo črto. Tako meje odsekov kot oddelkov je potrebno obnavljati.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gozdnogospodarska enota Mežakla leži na teritoriji KE Pokljuka, ki je ena izmed štirih KE v GGO Bled. GGE je razdeljena med tri revirje: Mežakla, Radovna in Bled. Po organizacijski shemi ZGS vsi našeti revirji pripadajo KE Pokljuka. Poleg GGE Mežakla sta na območju KE Pokljuka še GGE Bled in GGE Pokljuka. Naštete enote so porazdeljene med pet revirjev.

V revir Mežakla spada kompleks Mežakla z oddelki 1 – 31.

V revir Radovna spadajo Krma, Stresena dolina, Konavčev žleb, doline Radovne in Perniki z oddelki 109 – 138.

V revir Bled spada Boršt z oddelki 32, 33 in 34.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Karta funkcij gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7).

Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	2.206,63	43,1	43,1	662,38	12,9	12,9	2.251,40	44,0	44,0	5.121,89
Hidrološka funkcija	31,86	0,6	0,6	4.185,24	81,7	81,7	903,33	17,6	17,6	5.121,89
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	686,50	13,4	13,4	4.433,89	86,6	86,6	1,50	0,0	0,0	5.121,89
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	7,38	0,1	0,1	5.113,04	99,8	99,8	5.121,89
Zaščitna funkcija	525,32	56,5	10,3	404,55	43,5	7,9	0,00	0,0	0,0	929,87
Higiensko-zdravstvena funkcija	9,85	0,2	0,2	1.138,91	22,2	22,2	3.971,66	77,5	77,5	5.121,89
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00
Rekreacijska funkcija	43,81	0,9	0,9	5,08	0,1	0,1	5.071,53	99,0	99,0	5.121,89
Turistična funkcija	43,81	0,9	0,9	0,00	0,0	0,0	5.076,61	99,1	99,1	5.121,89
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.121,89	100,0	100,0	5.121,89
Raziskovalna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00
Funkcija varovanja naravnih vrednot	1.710,87	33,5	33,4	3.393,30	66,5	66,3	0,00	0,0	0,0	5.104,17
Funkcija varovanja kulturne dediščine	0,00	0,0	0,0	5.105,49	100,0	99,7	0,00	0,0	0,0	5.105,49
Estetska funkcija	25,03	0,5	0,5	5.079,12	99,5	99,2	0,00	0,0	0,0	5.104,15
Lesnoproizvodna funkcija	2.297,41	56,5	44,9	72,42	1,8	1,4	1.692,97	41,7	33,1	4.062,80
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	14,08	8,3	0,3	156,24	91,7	3,1	0,00	0,0	0,0	170,32
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	3.227,19	100,0	63,0	0,00	0,0	0,0	3.227,19

V preglednici so podane površine gozdnega prostora določene s funkcijami, ki so opredeljene ploskovno. Poleg tega so funkcije določene še točkovno in linijsko, kar dodatno povečuje pomen gozdnega prostora s poudarjenostjo funkcij. Na prvi stopnji smo določili 97 točkovno opredeljenih funkcij, na drugi stopnji pa 12. Pri linijsko določenih funkcijah smo na prvi stopnji poudarjenosti opredelili 38 km linij, na drugi stopnji poudarjenosti pa 33 km linij.

Skupna površina gozdnega prostora po posameznih skupinah funkcij in stopnjah poudarjenosti je:

ekološke funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 2.579 ha,
ekološke funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 5.051 ha,
socialne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 2.079 ha,
socialne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 5.120 ha,
proizvodne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 2.298 ha,
proizvodne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 3.233 ha.

2.1 Ekološke funkcije

Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev (varovalna funkcija)

Varovalna funkcija pomeni varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, zlasti zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečevanje razvoja (pojavljanja) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečevanje poglobljanja pobočnih jarkov; preprečevanje premeščanja naplavin; zadrževanje drobnega plovnega materiala; ohranjanje rodovitnosti gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na zgornji gozdni meji, na poplavnih, erozijskih plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

Funkcija je določena ploskovno na nivoju sestojev. Prva stopnja poudarjenosti je v vseh varovalnih gozdovih, ki so razglašeni z uredbo o varovalnih gozdovih (Večina Krme, severni rob Pokljuke in strma pobočja nad Radovno)). Na prvi stopnji so poudarjeni tudi gozdovi z zaščitno funkcijo na vznožju Krme ter ponekod na vznožjih Radovne. Na drugi stopnji so določena pobočja z večjimi nakloni, na primer marsikje v streseni dolini in Konavčevem žlebu, ter strma južna pobočja pod Petelinom nad in pod cesto v Gnilce. Vse preostale površine gozda so opredeljene s tretjo stopnjo.

Na prvi stopnji je opredeljenih 2.206 ha (43,1% gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 662 ha (12,9 % gozdnega prostora).

Hidrološka funkcija

Hidrološka funkcija pomeni mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin, ter uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Gozdovi zmanjšujejo površinski in povečujejo globinski odtok vode in tako preprečujejo nastanek erozijskih pojavov. Zaradi velike prepustnosti gozdnih tal za vodo, prepuščene padavine hitro poniknejo v podtalje, s čimer se polnijo zaloge talne vode in podtalnice. Gozdovi tudi izboljšujejo kakovost voda - s pronicanjem skozi gozdna tla se voda fizikalno in kemično očisti. V erozijskih območjih gozd zmanjšuje količino plavin in s tem podaljšuje čas delovanja nižje ležečih protierozijskih pregrad in zaježitvenih prostorov hidroelektrarn. Za normalno delovanje hidroloških mehanizmov je poleg klimatskih in edafskih dejavnikov potrebna tudi primerna stopnja gozdnatosti z ustrezno strukturo gozdov in ohranjenostjo.

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Ur. L. RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 53/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US).

Na prvi stopnji je poudarjena okolica zajetja in hidroelektrarne v Spodnji Radovni (tudi vznožja pobočij), gre za prvo in drugo vodovarstveno območje. Večina preostalega dela enote je poudarjena na drugi stopnji, ker gre za karbonatni kraški teren. Pobočja nad Srednjo in Zgornjo Radovno so poudarjena na drugi stopnji tudi zaradi tretjega vodovarstvenega območja. Tretja stopnja je tako v manjšimi, še najbolj zastopana je na dnu doline Krme.

Linijsko so na drugi stopnji določeni Radovna in Krmarica ter hudourniki. Največ hudournikov je v dolini Krme, eden večji je tudi v Streseni dolini. Na Mežakli ni poudarjenih hudournikov, posamezni so le na vznožju doline Radovna.

V GGE je več jam in brezen razpršenih po celi GGE, ki so poudarjena na prvi stopnji. Posamezni izviri so večinoma poudarjeni na drugi stopnji, največ jih je v Krmi.

Na prvi stopnji je določeno 32 ha (0,6 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 4.185 ha (81,7 % gozdnega prostora). Linijsko je na drugi stopnji določeno 18 km vodotokov. Točkovno pa 27 jam, brezen in črpališč na prvi ter 11 izvirov na drugi stopnji.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija pomeni zagotavljanje življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, zlasti tistih vrst, katerih življenjski cikel je pomembno povezan z gozdom, ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje naravnega ravnovesja. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi z izjemnimi biotopi, gozdovi s habitatmi redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitatmi, ki so lokalno pomembni za obstoj in ohranitev populacij prostoživečih živalskih vrst, s habitatmi in habitatnimi tipi, ki se po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, ohranjajo v ugodnem stanju, ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega varstvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo iz te točke imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija je opredeljena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji so ploskovno določena predvsem rastišča divjega petelina, zimovališča divjadi in mirne cone v TNP (predvsem Ruševce). Te površine so največje v pasu od Vogla prek rezervata Ukanc - Savica in dela Komne do Doline Triglavskih jezer. Teh con je več na območju Krme in okoliških pobočjih, na severnem robu Pokljuke in na Pernikih. Na Mežakli sta ena ekocelica in ena cona za divjega petelina na Petelinu, na Borštu pa teh območij ni. Celotna GGE je poudarjena na drugi stopnji kot EPO Julijske Alpe in Natura 2000, SPA Julijci (ptičja direktiva). Zahodni del GGE sodi tudi v habitatno direktivo – SAC Julijske Alpe. Točkovno so opredeljeni jame, brezna in spodmoli na prvi stopnji poudarjenosti.

Prva stopnja poudarjenosti te funkcije je opredeljena na 687 ha (13,4 % gozdnega prostora), druga pa na 4.434 ha (86,6 % gozdnega prostora), skupaj je na 1. in 2. stopnji poudarjen ves gozdni prostor. Točkovno je opredeljenih 24 jam, brezen, in spodmolov na 1. stopnji poudarjenosti.

V spodnjih tabelah so prikazana zavarovana območja v GGE Mežakla ter kvalifikacijske vrste in habitatni tipi za območja Natura 2000 ter njihove značilnosti.

Preglednica 15/ZO: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

Identifikacijska številka	Ime	Status	Uradna objava	Varstveni režim	GPN	Stopnja poudarjenosti	
						NV	BR
158	Triglav	NS	Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10)	Upošteva naj se varstveni režim naveden v aktu o zavarovanju. Povzetek režima navajamo spodaj.	NE	1	1
1412	Triglavski narodni park	NP			DA	Prvo VO 1 Drugo in tretje VO 2	Prvo VO 1 Drugo in tretje VO 2

Preglednica 16/N: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

Koda in ime	Status	Vrste in habitatni tipi vezani na gozdni prostor znotraj GGE
SI3000253 Julijske Alpe	posebno ohranitveno območje	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)* mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) lepi čevelj (<i>Cypripedium calceolus</i>) rogač (<i>Lucanus cervus</i>) bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)* alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)* veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) (4070) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		(9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
SI3000133 Radovna most v Sr. Radovni – jez HE Vintgar	posebno ohranitveno območje	Ni vrst vezanih na gozdni prostor
SI5000019 Julijci	posebno območje varstva	koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>) mali muhar (<i>Ficedula parva</i>) mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>) pivka (<i>Picus canus</i>) kozača (<i>Strix uralensis</i>) ruševca (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>) divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Preglednica 17/KHT: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	SI3000253 <u>Julijske Alpe</u>	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevske gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	11.142 ha	43 ha	Neugodno
(4070) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsutum</i>) *	SI3000253 <u>Julijske Alpe</u>	Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukke (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovršju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.	7.955 ha	322 ha	Ugodno
(9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	SI3000253 <u>Julijske Alpe</u>	Pojavljajo se na karbonatni podlagi v hladnejšem podnebju. Mednje sodijo tako mraziščni gozdovi v kraških depresijah kot tudi kisloljubni smrekovi gozdovi v pasu med 1400-1600 m nadmorske višine. Med drevesi prevladujejo smreka, macesen, bukev in gorski javor. V Sloveniji se pojavljajo v alpskem in dinarskem svetu (Karavanke, Pohorje, Trnovski gozd, Nanos, Javorniki, Snežnik). Zaradi počasne regeneracije so zelo občutljivi na kakršnekoli posege.	837 ha	Manj kot 1 ha	Neugodno

Habitatni tip 9420: Alpski macesnovi gozdovi

Macesnovja so na seznamu Direktive o habitatih vključena v HT 9420, pri čemer jih predpisi v državi še ne obravnavajo in niso kvalifikacijski za katero izmed območij Natura 2000 v Sloveniji, pač pa so macesnovi sestoji vključeni v HT 4070* in HT 9410. Ne glede na navedeno so macesnovja na ravni POO Julijske Alpe evidentirana v 185 odsekih na skupni površini 2.140 ha v višinskem pasu od 1.000 do 1.950 m. Več kot 90 % površin je varovalnih, sestoji varujejo nižje ležeče površine pred snežnimi plazovi, podornim skalovjem, erozijo.

Na območju GGE Mežakla, ki je vključeno v POO Julijske Alpe, je habitatni tip prepoznan kot vodilni gozdni rastiščni tip v 11 odsekih. Glavni varstveni cilj za habitatni tip 9420 je ohranitev njegove velikosti ter strukture in funkcije z:

- upravljanjem brez ukrepanja v rezervatih;
- vzdrževanjem obstoječega načina gospodarjenja, kot so zgolj izjemna ukrepanja za krepitev varovalne in biotopske funkcije, ohranjanje zaprtih predelov gozdov brez gozdnih prometnic ter neizvajanje krčitev.

Preglednica 18/KVP: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	53.667 ha	2.162 ha	Ni znano – premalo podatkov
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*	SI3000253 Julijske Alpe	Telesna dolžina tega raka redko preseže 10 cm. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezní račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	588 ha	10 ha	Ni znano – premalo podatkov
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Žaba, ki zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrliimi kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebkí so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode.	40.312 ha	1.720 ha	Ugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Lepi čeveljc je 20-60 cm visoka zelnata trajnica z jajčastimi listi, ki so spiralasto nameščeni. Prvih 6-10 let živi na račun simbiotskih gliv. Raste v svetlih bukovih in mešanih gozdovih in na robovih gozdov v submontanskem in montanskem pasu. Njena rastišča so polsenčna. V Sloveniji se pojavlja predvsem v Alpah, sicer pa je evrazijski florni element. Ogrožajo ga množično obiskovanje njegovih rastišč, nabiranje, onesnaževanje zraka z dušikovimi spojinami, pogozdovanje in naravno zaraščanje z lesnimi vrstami.	33.120 ha	1.305 ha	Ugodno
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Sodi med največje vrste hroščev v Evropi. Samci, ki so navadno večji, zrastejo od 25 do 75 mm – značilna je raznolikost zaradi različne kvalitete hrane, ki je dostopna ličinkam. Razvoj je vezan na različne vrste listopadnega drevja, med katerimi prevladujejo hrasti. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali od šture, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagnitimi koreninami dreves, zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Odrasli hrošči, ki živijo samo nekaj tednov, so največkrat aktivni v mraku, prehranjujejo se z različnimi rastlinskimi izločki. Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste pre nizko sekanje dreves (tik nad tlemi).	19.573 ha	657 ha	Ugodno
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalnice so dolge in sivočrne. Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Vendar pa zaradi povpraševanja po bukovem kozličku na evropskih zbirateljskih borzah obstaja nevarnost izlavljanja hroščev v komercialne namene.	23.480 ha	874 ha	Neugodno
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Največja vrsta pupkov v Evropi, ki zraste do 25 cm, večinoma pa doseže okoli 18 cm. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	42.923 ha	1.509 ha	Neugodno
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	SI5000019 Julijci	Koconogi čuk je majhna sova z belo obrobljenim obraznim diskom in rumenimi	60.165 ha	4.399 ha	Neugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
		očmi. Peruti so temno rjave z belimi pikami. Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu iztesala črna žolna. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.			
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	SI5000019 Julijci	Pri gozdnem jerebu sta oba spola varovalno rjavo-sivo obarvana, samec pa ima črno grlo. V Sloveniji gnezdi v mirnih mešanih gozdovih, zlasti zrelih, s plodonosno podrastjo (leska, jerebika) in številnimi jasami ali posekami. Gnezdo je na tleh v kritju drevesa ali grma. Je ena najbolj izrazitih stalnic, ki se premika le lokalno, kar je povezano z iskanjem hrane. Ogroža ga opuščanje tradicionalnega pašništva na planinah.	63.001 ha	4.397 ha	Neugodno
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	SI5000019 Julijci	Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.	58.690 ha	4.419 ha	Ugodno
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	SI5000019 Julijci	Mali skovik je najmanjša evropska sova, malce večja od vrabca. Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. V Sloveniji je redka gnezdilka gorskega sveta Alp, Pohorja in Dinaridov.	60.189 ha	4.401 ha	Ugodno
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	SI5000019 Julijci	Triprsti detel je posebež v vsaj dveh pogledih: kot pove že njegovo ime, ima na nogah zgolj tri in ne štiri prste kot ostali detli, poleg tega pa je edini detel brez rdeče barve na telesu. Samec ima rumeno kapico. Prebiva v zrelih iglasti, najpogostejše smrekovih gozdovih z velikim deležem odmrlega drevja. Duplo izteše v mehki les propadajočega drevesa. Hrani se z žuželkami, ličinkami in odraslimi lesnimi hrošči, ki jih išče pod lubjem. Je stalnica in redka gnezdilka v Sloveniji. Ogrožen je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	34.020 ha	3.505 ha	Neugodno
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	SI5000019 Julijci	Kozača je velika sova z dolgim repom in rumenkastim kljunom. Gnezdi v zrelih jelovo-bukovih gozdovih z gozdnimi jasami in posekami v duplu ali na vrhu odlomljenega drevesa. Njena populacijska nihanja so močno vezana na nihanja glodavcev, v letih z malo glodavci ne gnezdi. Je stalnica s celoletnim prehranjevalnim teritorijem.	31.801 ha	4.400 ha	Ugodno
divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)	SI5000019 Julijci	Divji petelin je naša največja koconoga kura. Samci se na rastiščih razkazujejo in tekmujejo s svatovskimi napevi, ki so	50.600 ha	4.573 ha	Neugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
		mešanica klepanja, drobljenja in brušenja. En samec se pari z več samicami. Slednje same skrbijo za zarod. Gnezdo zgradijo na tleh v gostem kritju, pogosto ob deblu drevesa. Divji petelini so stalnice, ki v Sloveniji gnezdijo v zrelih iglastih in mešanih gozdovih gorskega sveta, prepredenih s posekami in jasami, na katerih je veliko plodonosnih rastlin. Potrebujemo tudi vodni vir in predel, kjer nabirajo kamenčke za prebavo (gastrolite). Prehranjujejo se skoraj izključno z rastlinami, pozimi so to iglice in poganjki, ki jih nabirajo na drevju, v času brez snežne odeje pa se hranijo na tleh z listi, poganjki, plodovi (borovnice, brusnice, mahovnice, barjanske kopišnice). Ogroža ga intenzivna sečnja, širjenje gozdnih monokultur, vznemirjanje s strani človeka, ponekod tudi nezakonit lov.			populacija je v upadu
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Odrasli planinski orli so enotno temno rjavi z zlato obarvanim vrhom glave, mladi pa imajo belo bazo repa in belo liso v perutih. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	88.384 ha	5.565 ha	Ugodno
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Sokol selec je po hrbtu in perutih temno siv, spodaj pa bel s številnimi črnimi progami, pod očesom ima izrazit črn brk. V Sloveniji je redek gnezdilca skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Lovi v letu: za plenom opreza med kroženjem visoko nad tlemi, nato se z višine v izredno hitrem letu z zloženimi krili spusti nad plen. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.	88.384 ha	5.565 ha	Ugodno
mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Mali muhar je na prvi pogled zelo podoben taščici, čeprav je manjši in ima na obeh straneh repa veliko belo liso. Prebiva v zrelih mešanih ali listnatih gozdovih, zlasti bukovih z visokimi drevesi in bujno podrastjo ter jasami. Gnezdo je v duplu ali na vrhu odlomljenih debel. Je selivka, ki prezimuje v južni Aziji in je tako posebnost med našimi pticami, vrne se maja. V Sloveniji je zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi.	23.495 ha	4.571 ha	Ni znano – premalo podatkov
pivka (<i>Picus canus</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Pivka ima siv trebuh, zelene peruti, rumenkasto zeleno trtico in črn brk, samec pa poleg tega še majhno rdečo kapo. Naseljuje mešane in listnate gozdovi, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hranijo se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo	72.881 ha	5.075 ha	Ugodno

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
		ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.			
ruševca (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	SI5000019 Julijci	Samec ruševca je črn, z belim podrepnim perjem in liso v perutih, rdečo nadočesno gubo in lirasto oblikovanim repom. Samica je varovalnih rjavih tonov. Živijo na meji med gozdom in alpskimi tratami ter v ruševju. Potrebujejo posamezna drevesa, ki obkrožajo bolj odprte predele (barje, jasa). Samci se spomladi razkazujejo na rastiščih. Gnezdo je na tleh v zavetju visoke vegetacije ali grma. Hranijo se pretežno z rastlinami (poganjki, iglice, storži, mačice, plodovi), le poleti tudi z nevretenčarji. So stalnice, ki se tudi pozimi zadržujejo na gnezdiščih. Ogrožata jih masovni gorski turizem in krivolov.	37.807 ha	1.480 ha	Stabilno

Klimatska funkcija

Klimatska funkcija pomeni mešanje hitrosti in spreminjanje smeri vetrov; vpliv na temperaturo in vlažnost zraka ter na razmerje med plini v ozračju (proizvodnja kisika, skladiščenje ogljika v lesu in tleh). Poudarjeno klimatsko funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območju stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

V GGE Mežakla je na drugi stopnji poudarjenih 7,4 ha (0,1% gozdnega prostora) na južnem vznožju Boršta v okolici Vintgarja. Preostali gozdni prostor je poudarjen s tretjo stopnjo.

2.2 Socialne funkcije

Rekreacijska funkcija

Rekreacijska funkcija pomeni omogočanje aktivnosti, ki telesno in duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Funkcija je določena ploskovno kot območja, ki so pogosto obiskana in linijsko kot bolj obiskane pohodne in kolesarske poti. Večina GGE je poudarjena na tretji stopnji, na prvi stopnji je le robno zajeta Zgornja in Srednja Radovne in soteska Vintgar na obrobju Boršta. Linijsko je določeno nekaj kolesarskih in pohodni poti, ki jih je manj kot v preostalih GGE v GGO Bled. Na prvi stopnji so poudarjene poti s Krme na Triglav, Slovenska turnokolesarska pot skozi skozi Radovno ter skozi Streseno dolino na Pokljuko ter planinska pot do partizanske bolnice na Mežakle. Na drugi stopnji sta poudarjeni med drugim pot s Krme na Lipanska vrata ter pot na Mežakli od Obrance mimo snežne jame do Planskega vrha in Partizanske bolnice. Točkovno je na drugi stopnji poudarjeno plezališče Radovna.

Na prvi stopnji je opredeljenih 44 ha (0,9 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 5 ha (0,1 % gozdnega prostora). Na prvi stopnji je določenih 26 km poti v gozdnem prostoru, na drugi pa 7 km.

Turistična funkcija

Turistična funkcija pomeni zadovoljevanje potreb obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti ali po katerih se odvija turistično vodenje.

Funkcija je določena ploskovno v okolici najpomembnejših turističnih središč in najbolj obiskanih turističnih točk ter linijsko kot bolj obiskane turistične poti. Večina GGE je poudarjena na tretji stopnji. Na prvi stopnji je poudarjena Zgornja in Srednja Radovna ter vintgar na obrobju Boršta. Linijsko so določene najpomembnejše kolesarske in pohodne poti turističnega pomena. Na prvi stopnji so poudarjene Slovenska turnokolesarska pot v Radovni in Krmi ter vzpon na Pokljuko skozi streseno dolino, Jakobova pot, ki poteka skozi Radovno, ter pot skozi Vintgar.

Na prvi stopnji je opredeljenih 44 ha (0,9% gozdnega prostora), linijsko pa je določenih 13 km turističnih pohodnih in kolesarskih poti.

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija pomeni zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, ter zagotavljanje varnosti bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

Funkcija je opredeljena ploskovno predvsem na strmih pobočjih nad Radovno in Krmo, pa tudi strma pobočja Boršta nad Poljanami in v Vintgarju. Desni breg Krme in Radovne je z izjemo Spodnje Radovne poudarjen na prvi stopnji, levi breg pa na drugi (predvsem Krma, Zgornja Radovna in južni rob Pernikov). Strma pobočja Vintgarja so poudarjena na prvi, nad Poljanami pa na drugi stopnji.

Na prvi stopnji je opredeljenih 525 ha (10,2 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 405 ha (7,9 % gozdnega prostora).

Obrambna funkcija

Obrambna funkcija pomeni varovanje zemljišč in objektov, pomembnih za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije. Poudarjeno obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih ali vojaških enot, ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode, policijske, vojaške ipd. objekte.

Obrambna funkcija v GGE ni določena.

Estetska funkcija

Estetska funkcija pomeni omogočanje doživljanja skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor, ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisi, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Celotna GGE je opredeljena na drugi stopnji kot območje kulise Julijskih Alp. Okolica Vintgarja je zaradi kulise soteske določena a prvi stopnji. Točkovno so na prvi stopnji opredeljena izjemna drevesa, ki jih najdemo predvsem na Mežakli ter v Streseni dolini in Konavčevem žlebu.

V GGE je s to funkcijo opredeljenih 25 ha (0,5% gozdnega prostora) na prvi in 5.079 ha (99,2% gozdnega prostora) na drugi stopnji. Točkovno je opredeljenih 9 izjemnih dreves na prvi stopnji.

Poleg gozdov krajinsko estetsko pozitivno vplivajo tudi planine, ki prekinjajo monotonijo gozdnih kompleksov, vendar ne toliko v zaraščajoči obliki kot redno vzdrževane planine.

Poučna funkcija

Poučna funkcija pomeni ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenje z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo imajo gozdovi, ki se uporabljajo kot učni prostor (gozdne učilnice), gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne, ipd. poti ter učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.

V GGE Mežakla ni izpolnjenih kriterijev za prvo in drugo stopnjo poudarjenosti, zato je za celoten gozdni prostor določena tretja stopnja.

Raziskovalna funkcija

Funkcija pomeni načrtno zbiranje, opazovanje in ugotavljanje dejstev o gozdovih, njihovem izkoriščanju in rabi. Raziskovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi, v katerih so postavljene raziskovalne ploskve, raziskovalni objekti, razne merilne naprave ipd. s katerimi v okviru raziskovalnih projektov ali programov upravljajo raziskovalne institucije.

V GGE Mežakla ta funkcija ni določena.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Funkcija pomeni izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja ter blaženje škodljivih vplivov imisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higienko-zdravstveno funkcijo imajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč, ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča, ipd.

Zaradi okolice večjih naselij in mest (Jesenice, Bled in Gorje) sta zahodni del Mežakle in Boršt poudarjena na drugi stopnji. Na območju Planskega vrha in partizanske bolnice robno zajame tudi ožjo okolico Jesenic, ki je poudarjena na prvi stopnji. Preostali gozdni prostor je poudarjen na tretji stopnji.

Na prvi stopnji je poudarjenih 10 ha (0,2% gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 1.139 ha (22,2% gozdnega prostora).

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Ta funkcija pomeni varovanje redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov. Poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot imajo gozdovi ali deli gozdov, ki imajo po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, status naravne vrednote, zavarovana območja ter izjemna drevesa v gozdnem prostoru.

Funkcija je v GGE določena ploskovno, linijsko in točkovno. Na prvi stopnji je poudarjeno prvo varstveno območje TNP in gozdni rezervat Mrzle Konte na Mežakli. Na drugi stopnji je poudarjena večina preostalega gozdnega prostora kot preostalo (drugo in tretje) območje TNP. Hkrati zahodni del GGE predstavlja naravno vrednoto Krma (alpska dolina) in planoto Pokljuka (kraška planota s kraškimi pojavi). Naravni vrednoti sta tudi soteska Vintgar in Radovna.

Linijsko je na drugi stopnji opredeljena reka Radovna s povirnima krakoma Kotarica in Krmarica. Točkovno so na prvi stopnji opredeljeni izjemna drevesa ter jame, brezna in spodmoli.

V GGE je določenih 1.711 ha (33,4 % gozdnega prostora) na prvi stopnji poudarjenosti in 3.393 ha (66,2 % gozdnega prostora) na drugi stopnji. Linijsko je na drugi stopnji določenih 8 km vodotokov. Točkovno je na prvi stopnji opredeljenih 31 jam, brezen, spodmolov in dreves na prvi stopnji.

Vse naravne vrednote v GGE Mežakla so prikazane v Prilogah.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Ta funkcija pomeni varstvo in ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru. Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, panjevc, gaji, logi).

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Večina GGE je opredeljena na drugi stopnji kot območje kulturne krajine TNP in Julijskih Alp. Na drugi stopnji sta poudarjeni še planini Zgornja Krma in Spodnji Kozjek. Točkovno so opredeljeni Spominska plošča Jakubu Žumru v Vintgarju ter dve spominski znamenji padlim borcem na Mežakli.

V GGE je na drugi stopnji opredeljenih 5.105 ha (99,7 % gozdnega prostora), točkovno pa so opredeljeni 3 spomeniki.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija pomeni proizvodnjo nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

Funkcija je opredeljena ploskovno na masko gozda z izjemo gozdnega rezervata Mrzle Konte na Mežakli. Prevladujeta prva (možen dolgoročni posek več kot 5 m³/ha letno) in tretja (dolgoročni posek manj kot 2 m³/ha letno) stopnja poudarjenosti. Prva stopnja je opredeljena v večini gospodarskih odsekov, tretja stopnja pa v večini varovalnih. 2. stopnja (možen dolgoročni posek med 2 in 5 m³/ha letno) pa je opredeljena na območju Vošnega in Frčkovega vrha nad Streseno dolino.

Funkcija je na prvi stopnji opredeljena na 2.297 ha (56,5 % gozda), na drugi stopnji na 72 ha (1,8 % gozda), na tretji pa na 1.693 ha (41,6 % gozda).

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Ta funkcija pomeni izkoriščanje nelesnih in materialnih koristi gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, kjer se intenzivno odvija stelnarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov, ipd. če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

Funkcija je v določena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji so določeni semenski sestoji bukve v Krmi, na drugi stopnji pa izbrani tipi gozdnih sestojev kot področje gozdne čebelje paše razpršeno po celotni GGE. Točkovno je na prvi stopnji določeno eno stojišče čebelnjaka v Krmi.

Na prvi stopnji je opredeljenih 14 ha (0,3% gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 156 ha (3,0 % gozdnega prostora).

Lovnogospodarska funkcija

Funkcija pomeni gospodarjenje s populacijami divjadi. Poudarjeno lovogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi oziroma gozdni prostor v lovni oborah. Funkcija je poudarjena tudi v okolici rukališč, krmišč, krmnih njiv ter v predelih, kjer se intenzivno izvaja lovski turizem. V sonaravno zasnovanih in oblikovanih gozdovih ter ob usklajenih populacijah živalskega sveta poteka ta funkcija brez konfliktov in je ni nujno vedno poudarjati kot dominantno funkcijo v prostoru.

Funkcija je v GGE Mežakla opredeljena ploskovno in točkovno. Ploskovno je na drugi stopnji opredeljeno LPN Triglavski narodni park oz. Triglav Bled z izjemo prve cone TNP, točkovno pa na

prvi stopnji dve zimski krmišči, eno v Zgornji Radovni in drugo na Poljanah. Na drugi stopnji je ploskovno opredeljenih 3.227 ha (63,0 % gozdnega prostora).

Pasišča, grmišča in zimovališča, na katerih je bila v preteklem načrtu opredeljena lovnogospodarska funkcija, so v obdobju zadnjega območnega načrta opredeljena pod funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Površina vseh gozdov v GGE Mežakla je 4.069,63 ha. Skoraj celotna površina GGE spada v Triglavski narodni park. Gozdovi, v katerih se gospodari in so v območju TNP, spadajo pod kategorijo gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi in predstavljajo 59,8 % gozdov. Večnamenskih gozdov je malo (0,3 %), v to kategorijo spadajo trije manjši odseki, ki so zunaj območja TNP. Varovalnih gozdov je 39,9 %. Zaradi velikega deleža varovalnih gozdov, so podatki v načrtu večkrat prikazani posebej za gozdove s posebnim namenom z načrtovanim posekom in večnamenske gozdove, ki jih v besedilu načrta večkrat poimenujemo »gospodarski gozdovi«.

Kategorija varovalnih gozdov je opredeljena na podlagi Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

Po obliki lastništva z 99,9 % prevladujejo zasebni gozdovi, malenkost pa je državnih gozdov in gozdov lokalnih skupnosti.

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000 je prikazana v kartnem delu načrta (karta št. 4).

Preglednica 19/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	12,73	0,00	0,00	12,73
Gpn, ukrepi so dovoljeni	2.429,15	2,25	0,00	2.431,40
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,00	0,00	0,00
Varovalni gozdovi	1.620,98	3,49	1,03	1.625,50
Skupaj:	4.062,86	5,74	1,03	4.069,63

Karta kategorij gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 4).

Preglednica 20/KGR: Gozdni rastišni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina	Delež
00301-1-alpska bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	5,27	72,3
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	2,02	27,7
Skupaj RGR		7,29	100,0
00302-2 -predalpska jelova bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	0,65	11,9
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	4,80	88,1
Skupaj RGR		5,45	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		12,73	100,0
00301-1-alpska bukovja	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	3,72	0,3
	59200-Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	1,07	0,1
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	1.365,34	96,2
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	39,63	2,8
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno	5,56	0,4
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	1,07	0,1
	70200-Alpsko ruševje	0,36	0,0

OPIS STANJA GOZDOV

Gospodarske kategorije gozdov in	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina	Delež
	78100-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	2,97	0,2
Skupaj RGR		1.419,72	100,0
00302-2 -predalpska jelova bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	57,27	13,8
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	357,87	86,1
	70100-Macesnovje	0,27	0,1
Skupaj RGR		415,41	100,0
00303-3 - alpska bukovja s smreko in	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	138,80	96,5
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,10	3,5
Skupaj RGR		143,90	100,0
00304-4 -alpska bukovja s smreko in	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	1,82	0,7
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	20,31	7,3
	75100-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	132,09	47,5
	78100-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	121,75	43,8
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	2,20	0,8
Skupaj RGR		278,17	100,0
00305-5 -visokogorska bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	74,41	44,1
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	11,80	7,0
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno	72,15	42,8
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7,85	4,7
	70100-Macesnovje	0,46	0,3
	70200-Alpsko ruševje	1,96	1,2
Skupaj RGR		168,58	100,0
00307-7 -gozdovi v prvem varstvenem	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	5,43	100,0
Skupaj RGR		5,43	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		2.431,40	100,0
00106-6 -varovalni gozdovi	56300-Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	13,29	1,6
	59200-Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	8,68	1,0
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	481,76	57,9
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	72,14	8,7
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno	5,20	0,6
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	20,61	2,5
	70100-Macesnovje	57,29	6,9
	70200-Alpsko ruševje	128,77	15,5
	75100-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	0,50	0,1
	78100-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	43,91	5,3
Skupaj RGR		832,17	100,0
00107-7 -gozdovi v prvem varstvenem	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	492,40	62,1
	70100-Macesnovje	15,15	1,9
	70200-Alpsko ruševje	285,75	36,0
Skupaj RGR		793,30	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		1.625,50	100,0
Skupaj vsi gozdovi		4.069,63	100,0

3.2 Lesna zaloga

Povprečna lesna zaloga v GGE je 317,1 m³/ha. V lesni zalogi s 66 % prevladujejo iglavci. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je bimodalna z največjim vrhom v V. debelinskem razredu (30 %) in manjšim vrhom pri III. debelinskem razredu (22 %). Pri iglavcih je porazdelitev izrazito levo asimetrična, 39 % lesne zaloge je v V. debelinskem razredu. Pri listavcih je porazdelitev normalna z rahlo desno asimetrijo, največ zaloge je v II debelinskem razredu.

Preglednica 21/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,6	14,6	21,0	21,2	38,6	181,1	57,1
Jelka	6,1	15,2	19,4	18,4	40,9	11,1	3,5
Bor	1,0	4,4	19,9	28,0	46,7	0,7	0,2
Macesen	5,1	11,4	16,6	21,2	45,7	17,1	5,4
Bukev	18,1	30,4	26,2	13,8	11,5	100,6	31,7
Pl. Ist.	19,0	27,1	27,7	15,0	11,2	2,7	0,9
Dr. tr. Ist.	64,7	24,8	5,9	1,8	2,8	2,7	0,8
Meh. Ist.	36,5	34,6	19,7	5,9	3,3	1,1	0,4
Iglavci	4,7	14,4	20,6	21,1	39,2	210,0	66,2
Listavci	19,5	30,2	25,6	13,5	11,2	107,1	33,8
Skupaj	9,7	19,7	22,3	18,5	29,8	317,1	100,0

Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah kaže, da v GGE s 57 % prevladuje smreka, sledi ji bukev (32 %), v znatnem deležu sta prisotna še macesen (5 %) in jelka (4 %). Rdeči bor je prisoten posamično. Med listavci močno prevladuje bukev, posamično pa so prisotni še plemeniti listavci (predvsem gorski javor, deloma tudi veliki jesen), drugi trdi listavci (črni gaber, mali jesen, nagnoj) in mehki listavci (vrbe, jerebika, mokovec, breza, trepetlika).

Preglednica 22/DLZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	5,3	17,4	24,8	23,2	29,3	222,2	61,6
Jelka	5,4	14,9	21,5	20,7	37,5	14,7	4,1
Bor	0,8	2,5	18,7	22,1	55,9	1,0	0,3
Macesen	4,9	9,8	17,9	25,5	41,9	20,8	5,8
Bukev	17,4	29,9	25,8	15,8	11,1	96,5	26,8
Pl. Ist.	20,7	27,0	26,2	16,1	10,0	3,7	1,0
Dr. tr. Ist.	20,0	26,4	31,7	10,7	11,2	0,7	0,2
Meh. Ist.	35,1	41,2	17,3	5,0	1,4	0,7	0,2
Iglavci	5,3	16,6	24,0	23,2	30,9	258,7	71,8
Listavci	17,6	29,9	25,8	15,7	11,0	101,6	28,2
Skupaj	8,8	20,3	24,5	21,1	25,3	360,3	100,0

Zaradi velikega deleža varovalnih gozdov, v katerih ni tako aktivnega gospodarjenja in za katere ne razpolagamo z natančnimi numeričnimi kazalci stanja in razvoja gozdov, prikazujemo podatke posebej še za gozdove v katerih se aktivno gospodari (večnamenski gozdovi in GPN z dovoljenimi ukrepi), tako imenovane »gospodarske gozdove«. Povprečna lesna zaloga teh gozdov je 360,3 m³/ha. Delež smreke naraste na 62 %, delež bukve pa pade na 27 %. V gospodarskih gozdovih je porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih podobna kot v celi GGE, le da so vrhovi krivulj manj izraziti.

Preglednica 23/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	854.424	853.788	597	39
	m ³ /ha	210,0	210,1	104,0	37,9
Listavci	m ³	435.978	434.697	1.030	251
	m ³ /ha	107,1	107,0	179,4	243,7
Skupaj	m ³	1.290.402	1.288.485	1.627	290
	m ³ /ha	317,1	317,1	283,4	281,6

Lesna zaloga za celo GGE in za zasebne gozdove (ki pokrivajo 99,9 % enote) je identična. Odstopanje je opazno v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti. Vzrok za odstopanje sta površina teh gozdov, ki je minimalna (6,8 ha) ter prevladujoča kategorija varovalnih gozdov. V zasebnih gozdovih je razmerje med iglavci in listavci v lesni zalogi na nivoju razmerja v GGE, delež iglavcev je 66 %. V državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti pa prevladujejo listavci s 63 oziroma s 86 %.

Način ugotavljanja lesne zaloge

V gospodarskih gozdovih, ki jih je 2.444.13 ha (60 % vseh gozdov v GGE), lesno zalogo ugotavljamo na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so po površini razporejene sistematično s pravokotno mrežo 200×400 m. Za izračun so uporabljene vmesne tarife po Čoklu. Posnetih je bilo 601 ploskev.

Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

RGR	Število vzorčnih ploskev	Lesna zaloga (m ³ /ha)	± E %
1 – Alpska bukovja	337	348,2	3,9
2 – Predalpska bukovja	106	388,3	5,5
3 – Alpska bukovja s smreko in smrečja	38	469,7	10,8
4 – Gorska bukovja na silikatnih kamninah	73	325,7	10,0
5 – Visokogorska bukovja	49	355,7	9,1
Skupaj gospodarski gozdovi	601	360,3	2,8

Lesna zaloga varovalnih gozdov (40 % vseh gozdov v GGE) je ugotovljena okularno in zato zanjo ni možno ugotoviti standardne napake ocene. V zgornji preglednici smo pod skupno lesno zalogo prikazali le za del GGE, kjer je bila lesna zaloga ugotovljena s SVP (večnamenski gozdovi in gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi). Skupno lesno zalogo za celotno GGE najdemo v ostalih tabelah, lesne zaloge gospodarskih gozdov pa prikazujemo, skupaj z vzorčnimi napakami, v tej preglednici, saj je le-ta bistvenega pomena za dejanske odločitve o prihodnjem ravnanju z gozdovi v GGE.

Dovoljena vzorčna napaka ocene lesne zaloge je po 43. členu Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20) pri tveganju 5 % praviloma do 15 % na ravni posameznega RGR in do 10 % na ravni GGE. Predpisanim pogojem lahko zadostimo v vseh gozdovih, kjer se lesna zaloga ugotavlja s SVP. Za celotno GGE znaša vzorčna napaka 2,8 %.

Način ugotavljanja tarif

V preteklosti so bile tarife že preverjene na osnovi izmerjenih višin in starih, v praksi preizkušenih tarif po RGR, ločeno za iglavce in listavce. Osnova za izračun tarif so bile naslednje regresijske krivulje:

$$y = a + bx + cx^2$$

$$y = \text{drevesna višina}$$

$$y = a + b/x$$

$$x = \text{prsni premer}$$

$$y = a + b/\log x$$

$$a, b, c = \text{regresijske konstante}$$

S pomočjo dvovhodnih deblovnice so na osnovi teh krivulj izdelane lokalne tarife. Vse te nize so primerjali s predpisanimi E, V in P tarifami. Primerjali so višinske krivulje in lokalne tarife po posameznih RGR. Najbolj značilno so se dejanske krivulje približale V tarifam. Tarif pri obnovi načrta nismo spreminjali.

3.3 Prirastek

Prirastek smo izračunali po metodi prirastnih nizov.

Tekoči letni prirastek v enoti znaša 5,96 m³/ha. Prirastek iglavcev predstavlja 61 % prirastka. Porazdelitev je desno asimetrična. Večina prirastka (73 %) je prvih treh debelinskih razredih, največji prirastek je v drugem debelinskem razredu, najmanjši pa v petem. Pri iglavcih je krivulja bimodalna, vrhova sta v II. in V. debelinskem razredu. Pri listavcih je krivulja izrazito desno asimetrična, tu je največji prirastek v I. debelinskem razredu.

Preglednica 25/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha /leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,51	0,88	0,87	0,66	0,72	3,64	61,2
Listavci	0,89	0,76	0,42	0,17	0,08	2,32	38,8
Skupaj	1,40	1,64	1,29	0,83	0,80	5,96	100,0

Če varovalne gozdove izvajamo in upoštevamo le gospodarske gozdove, v katerih prirastek ugotavljamo s pomočjo stalnih vzorčnih ploskev, ugotovimo, da prirastek naraste na 8,19 m³/ha. Prirastek iglavcev predstavlja 66 %. Razmerje med prirastkom iglavcev in listavcev je v gospodarskih gozdovih malenkost bolj v prid iglavcev.

Preglednica 26/DPR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha /leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,78	1,37	1,36	0,99	0,87	5,37	65,6
Listavci	1,06	0,93	0,51	0,22	0,10	2,82	34,4
Skupaj	1,84	2,30	1,87	1,21	0,97	8,19	100,0

Preglednica 27/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lok. skupnosti
Iglavci	m ³	14.846	14.835	11	0
	m ³ /ha	3,65	3,65	1,87	0,33
Listavci	m ³	9.398	9.381	14	3
	m ³ /ha	2,31	2,31	2,43	2,61
Skupaj	m³	24.244	24.216	25	3
	m³/ha	5,96	5,96	4,30	2,94

Podobno kot pri lesni zalogi tudi tu ni razlik med prirastkom v zasebnih gozdovih in celo enoto. Vrednosti prirastka so nižje v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti. V teh gozdovih je delež prirastka listavcev večji kot pri iglavcih. Vzrok za odstopanje sta površina teh gozdov, ki je minimalna (6,8 ha), ter prevladujoča kategorija varovalnih gozdov.

Način ugotavljanja prirastka

Metoda prirastnih nizov

Pri izračunu tekočega volumskega prirastka na osnovi debelitve drevesa v prsnem premeru upoštevamo samo tista drevesa, pri katerih so bili premeri izmerjeni korektno. Podatki starih dreves so korigirani za naknadno ugotovljene napake in netočnosti, tako da je lesna masa izračunana ponovno. Prirastek se ugotavlja po drevesnih vrstah, za razvojno fazo in za RGR. Ugotovljena razlika med zalogama drevesa pred desetimi leti in sedaj se primerja s startno lesno zalogo in ugotovi prirastni odstotek po debelinskih stopnjah. Ugotovljeni odstotki veljajo za določeno populacijo in preteklo desetletje, zato jih uporabimo za napovedani prirastek v enakih startnih razvojnih fazah po RGR. S tem se izognemo napaki zaradi rastnega pojemka, ki je prisoten v vseh razvojnih fazah konkretnega sestoja, saj ga prvič zajamemo v letvenjaku, ko je intenziteta priraščanja največja. Predvidevamo, da se bo tekoči prirastek gibal enako kot v sorodnih sestojnih tipih pred desetimi leti.

Formula za izračun tekočega prirastka temelji na sledečih podatkih:

V1 = staro stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 (v sestoju še sedaj) in vsa posekana drevesa šifra 1 ter vsa propadla drevesa šifra 2

V2 = novo stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 z novim premerom in vsa vrasla drevesa s šifro 3

$$\Sigma nV2 - \Sigma nV1$$

$$P \% = \frac{\Sigma nV2 - \Sigma nV1}{\Sigma nV1} \times 10$$

$$\Sigma nV1$$

Končno uporabljena formula je nekoliko poenostavljena, ker so nekateri manj pomembni členi med seboj prekrivajo (delujejo nasprotno) in v končni vrednosti ne predstavljajo upoštevanja vrednih količin.

Prirastni nizi so prikazani v prilogi.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 28/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek		Lesna zaloga				Število SVP		Srednji premer	
	Površina		Zasnova						± E			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m3/ha	%	cm	
Mladovje	610,27	15,0							17,1	118	23,4	17
Drogovnjak	423,62	10,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	316,1	111	8,2	17
Debeljak	900,21	22,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	602,6	211	4,0	22
Sestoj v obnovi	520,09	12,8	206,12	39,6	20,7	57,9	13,2	8,2	333,2	139	9,7	21
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.615,44	39,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	266,4	22	13,2	22
Skupaj	4.069,63	100,0	206,12	5,1						601	5,1	20

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in veljajo za gospodarske gozdove.

Zaradi velikega deleža varovalnih gozdov je v GGE delež raznomernih sestojev visok in predstavlja 40 % površine vseh gozdov. V gospodarskih gozdovih je delež teh sestojev 4%. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov (22 %), sledijo mladovja (15 %) ter sestoji v obnovi (13 %), najmanj pa je drogovnjakov (10 %). Lesna zaloga je največja v debeljakih (603 m³/ha), sledijo sestoji v obnovi ter drogovnjaki. Zaradi letvenjakov je lesna zaloga prikazana tudi v mladju. Vzorčna napaka ocene lesne zaloge je zaradi heterogenosti v razvojni fazi mladovij največja (23,4 %), Sledijo raznomerni sestoji, ki jih je po površini malo. V ostalih razvojnih fazah je vzorčna napaka pod 10 %, najmanjša pa je v debeljakih (4 %).

Preglednica 29/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.	Skupaj
ha	60,95	3,59	4,89	126,98	4,27	2,76	2,68	206,12
%	29,57	1,74	2,37	61,60	2,07	1,34	1,30	100,00

V tabeli prikazana drevesna sestava podmladka se nanaša na razvojno fazo sestojev v obnovi. Podmladek se pojavlja na 40 % površine sestojev v obnovi in je večinoma (58 %) dobrih zasnov, 21 % pa je bogatih zasnov. Pomanjkljivih in slabih zasnov je petina podmladka. Slabše zasnove podmladka so prisotne na prizadetih površinah po ujmah v zadnjih letih.

Preglednica 30/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	610,27	13,8	28,5	31,6	26,1	43,0	33,9	23,1	0,0	17,2	12,4	24,6	45,8
Drogovnjak	423,62	29,5	60,9	9,0	0,6	18,0	51,3	30,7	0,0	74,1	21,6	2,6	1,7
Debeljak	900,21					40,7	52,4	6,9	0,0	42,9	57,1	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	520,09					68,2	29,4	2,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.615,44					1,9	3,7	94,4	0,0				
Skupaj	4.069,63												

Najbolje se pomlajuje bukev (62 % površine), sledi ji smreka s 30 %. V pomladku so prisotni še macesen, plemeniti listavci (predvsem gorski javor), jelka, drugi trdi listavci (črni gaber, mali jesen) ter mehki listavci (vrba, jerebika, breza).

V mladovju prevladuje pomanjkljiva zasnova, skoraj izenačeni pa sta slaba in dobra zasnova. Velik del slabših zasnov lahko pripišemo velikemu (skoraj 100 %) povečanju površin mladovja zaradi obsežnih sanitarnih sečenj, po katerih so ostale ogolele površine s pomanjkljivo ali slabo zasnovo. Pri drogovnjakih je stanje boljše: dobro zasnovo ima 61 %, bogato pa 30 %.

Negovanost mladovja kaže dobro sliko. Skoraj polovico (43 %) je negovanega, pomanjkljivo negovanega pa 34 %. Najslabša je negovanost pri drogovnjakih, 82 % jih je pomanjkljivo negovanih oziroma nenegovanih. Pri debeljakih je delež negovanih sestojev podoben kot pri mladovju, polovica pa jih je pomanjkljivo negovanih. Najboljša je negovanost sestojev v obnovi, kjer je negovanih 68 %, najslabša pa negovanost raznomernih sestojev, ki večinoma spadajo v kategorijo varovalnih gozdov. Teh je nenegovanih 94 %.

Večina mladovij ima pretrgan sklep (46 %). To je zopet posledica ogolelih površin, ki so ostale po sanitarnih sečnjah. Pri drogovnjakih prevladuje tesen sklep (74 %), pri debeljakih pa sta relativno izenačena normalen (57 %) in tesen sklep (43 %).

3.5 Tipi sestojev

Izločanje in opisovanje sestojev poteka s postopkom, ki ga imenujemo opis sestojev. V tej fazi s pomočjo DOF in LIDAR posnetkov ter terenskega ogleda izločimo posamezne sestojne tipe.

Pod pojmom sestojni tip, ki ga ponazarja trimestna šifra, tako razumemo klasifikacijo sestojev glede na razvojno fazo (100), mešanost (10) in sklep sestoja (1). Tako opredeljen sestojni tip zelo podrobno stratificira sestoj in je uporaben za natančno diagnosticiranje sestojev za potrebe podrobnega načrtovanja gojenja gozdov (opis sestojev) ter za stratifikacijo pri ugotavljanju lesne zaloge s stalnimi vzorčnimi ploskvami. Klasifikacija sestojev na sestojne tipe omogoča tudi združevanje posameznih tipov v različne kategorije. Najpogostejše sestojne tipe združujemo v stratumе po razvojnih fazah. Povezava med sestojnim tipom in razvojno fazo ter podfazo je avtomatična. Ključ po katerem se sestojni tipi uvrščajo v razvojno fazo oziroma podfazo prikazuje spodnja preglednica.

Preglednica 31: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.

Šifra	Razvojna faza (podfaza)	Pripadajoč sestojni tip
1	Mladovje	100; 2.3; 2.4
2	Drogovnjak	
2a	- mlajši	2.1; 2.2
2b	- starejši	3.1; 3.2; 3.3; 3.4
3	Debeljak	
3a	- mlajši	4.1; 4.2
3b	- starejši I	5.1; 5.2
3c	- starejši II	6.1; 6.2
4	Sestoj v obnovi	4.3; 4.4; 5.3; 5.4; 6.3; 6.4; 7.3; 7.4
7	Raznomerni sestoji	7.1; 7.2

Vsi varovalni gozdovi imajo prvo šifro 8, ostali dve pa pomenita isto kot v gospodarskih gozdovih. Mladje v varovalnih gozdovih označimo z 810. Izločenih je bilo 1.620 sestojev (multipoligoni) s povprečno površino 2,51 ha (brez drugih gozdnih zemljišč).

Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	500,13	12,3
Drugi pretežno listnati gozdovi	251,68	6,2
Gozdovi bukve in jelke	2,35	0,1
Gozdovi bukve in smreke	1.346,75	33,0
Smrekovi gozdovi	921,22	22,6
Drugi pretežno iglasti gozdovi	332,93	8,2
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	714,57	17,6
Skupaj	4.069,63	100,0

Po drevesni sestavi je v enoti največ gozdov bukve in smreke (33 %), sledijo jim smrekovi gozdovi (23 %), drugi gozdovi iglavcev in listavcev (18 %) ter bukovi gozdovi (12 %).

Pregledna karta drevesne sestave gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 33/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1,50	11,8	11,23	88,2	0,00	0,0	0,00	0,0	12,73	0,3
Gpn, ukrepi so dovoljeni	728,34	30,0	1.549,59	63,7	153,47	6,3	0,00	0,0	2.431,40	59,8
Varovalni gozdovi	690,51	42,5	133,65	8,2	801,34	49,3	0,00	0,0	1.625,50	39,9
Skupaj vsi gozdovi	1.420,35	34,9	1.694,47	41,6	954,81	23,5	0,00	0,0	4.069,63	100,0

Ohranjenost gozdov se določa glede na delež drevesnih vrst, ki so v naravni sestavi gozdne združbe tuje ali so redko prisotne. V ohranjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne do 30 %, v spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 31 do 70 %, v močno spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 71 do 90 % in v izmenjanih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne z več kot 90 %.

Ob intenzivnem gospodarjenju, kar je bila značilnost vseh bivših državnih gozdov, se je tukaj močno pospeševalo smreko tudi izven njenih naravnih rastišč, listavci pa so bili v preteklosti obravnavani kot manjvredni in se jih ni pospeševalo. Taka praksa je sicer že nekaj desetletij opuščena, posledice pa so v drevesni sestavi prisotne še danes, čeprav se delež smreke zaradi močnih sanitarnih sečenj zmanjšuje. Ohranjeno drevesno sestavo ima 35 % vseh gozdov. Predvsem zaradi prevelikega deleža smreke je spremenjenih 42 % gozdov in močno spremenjenih 23 % gozdov. Izmenjanih gozdov v enoti ni.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 34/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2.353	4,5	44,3	42,0	8,4	0,8
Jelka	84	4,8	50,0	36,9	8,3	0,0
Bor	3	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0
Macesen	123	33,3	50,5	13,0	2,4	0,8
Bukev	789	2,2	19,1	44,8	27,1	6,8
Pl. Ist.	44	0,0	20,5	43,2	22,7	13,6
Meh. Ist.	6	0,0	0,0	33,4	33,3	33,3
Skupaj iglavci	2.563	6,0	44,7	40,4	8,1	0,8
Skupaj listavci	839	2,0	19,1	44,6	26,9	7,4
Skupaj	3.402	5,0	38,4	41,5	12,7	2,4

Prikazana je struktura kakovosti drevja v gozdovih, ki smo jim lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami (gospodarski gozdovi). Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm.

V gozdnogospodarski enoti prevladujeta dobra (42 %) in prav dobra (38 %) kakovost drevja. Odlične kakovosti je 5 % dreves, zadovoljive in slabe kakovosti pa 15 %. Iglavci v splošnem izkazujejo občutno boljšo kakovost kot listavci. Iglavcev slabe in zadovoljive kakovosti je 9 %, medtem ko je ta delež pri listavcih 34 %.

Odlično kakovost izkazuje macesen (33 %), delež bora je premajhen, da bi bil relevanten. Smreka, jelka in macesen izkazujejo nadpovprečno kakovost, več kot 80 % dreves je dobre ali prav dobre kakovosti. Pri bukvi in plemenitih listavcih je kakovost povprečna, prav dobro kakovost ima 20 % dreves, dobro kakovost ima 45 % dreves, zadovoljivo pa okoli 25 %.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 35/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,7
Veje	3,2
Osutost	0,6
Skupaj	7,5

Poškodovanost drevja smo ocenjevali na stalnih vzorčnih ploskvah, zato se vse ocene poškodovanosti nanašajo na gospodarske gozdove.

V oceni poškodovanosti drevja so zajete le najhujše poškodbe, ki so razvrščene v tri skupine:

- deblo in koreničnik, kjer se za hujšo poškodbo šteje, če je lubje odstranjeno na več kot treh kvadratnih decimetrih;
- veje, kjer za hujšo poškodbo velja, če je v krošnji odlomljen vrh ali veja, ki po debelini presega 20 % premera v prsni višini;

- osutost, kjer velja, da je drevo osuto, če ima osute več kot 60 % krošnje.

Analiza poškodovanosti kaže, da je v GGE delež dreves s hujšimi poškodbami velik - 7,5 %. Poškodovano deblo in korenčnik ima 3,7 % dreves, večinoma gre za posledice gozdne proizvodnje, obgrizenja debel za prehrano divjadi v zimskem času ter poškodb zaradi padajočega kamenja. Poškodbe vej in krošnje so bile zabeležene pri 3,2 % dreves, večinoma gre za odlomljene vrhove, ki so posledica snegolomov in žleda. Osuto krošnje ima 0,6 % dreves, kar je znak splošne oslabelosti dreves.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Objedenost gozdnega mladja se ugotavlja po metodologiji, ki je bila na območju Slovenije uvedena v letu 2009. V okviru metodologije so bile oblikovane tako imenovane popisne enote, ki jih sestavljajo posamezne GGE, katere so si podobne po drevesni sestavi, po prisotnosti živalskih vrst, geološki podlagi itd. Znotraj popisnih enot smo nato naključno izbrali 51 vzorcev, katere število ustreza nadaljnjim statističnim obdelavam in kar je najpomembnejše, rezultati so pripomoček boljšim odločitvam pri gozdnogospodarskem, gozdnogojitvenem in lovsko upravljalavskem načrtovanju.

Na ploskvah površine 20 m², smo evidentirali vsa drevesca višine od 15 do 150 cm, ter ugotavljali poškodovanost terminalnega poganjka. Podatke smo analizirali, statistično obdelali ter jih primerjali z rezultati do sedaj izvedenih popisov s poudarkom na popisu izvedenem v letu 2024. Sistematično pridobljeni podatki so pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

Stopnje objedenosti so sicer odvisne od številnih dejavnikov, o čemer pričajo raziskave s tega področja. Ne glede na to, pa so gostote rastlinojedih parkljarjev tiste, ki najpomembneje vplivajo na stopnje poškodovanosti. Podatek nam nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti oz. gostot.

Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja v letu 2020

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	42	50	22.857	52	9.719	1,7	45	9.706	0,5	37	4.853	1,6	30	2.200	5,3	44	26.479	1,6	
Jelka	27	10	4.654	10	1.786	23,2	5	1.035	31,3	5	686	13,2	3	233	11,1	6	3.740	22,8	
Macesen	1													13	100		13	100	
Bukev	42	11	4.861	22	4.128	46,7	39	8.335	50,2	46	6.096	48,4	57	4.154	43,6	37	22.713	47,9	
Hrasti	1		103																
Plemeniti listavci	23	24	11.170	8	1.527	65,3	3	699	77,8	1	155	91,7	1	52	75	4	2.433	70,7	
Drugi trdi listavci	11	1	414	3	621	41,7	4	919	64,8	5	686	77,4	6	440	64,7	4	2.666	62,6	
Mehki listavci	28	4	1.965	5	867	52,2	4	932	81,9	6	738	87,7	2	181	85,7	4	2.718	74,3	
Iglavci	43	60	27.511	62	11.505	5,1	50	10.742	3,5	42	5.539	3	34	2.446	6,3	50	30.232	4,2	
Listavci	49	40	18.513	38	7.144	50,9	50	10.884	55,9	58	7.675	55,6	66	4.827	47,5	50	30.530	53,3	
Skupaj	51	100	46.023	100	18.649	22,6	100	21.626	29,9	100	13.214	33,6	100	7.273	33,6	100	60.763	28,9	

Zgornja preglednica prikazuje deleže posameznih drevesnih vrst in skupin drevesnih po višinskih razredih ter stopnje njihove objedenosti. Ob zadnjem popisu smo v PE ugotovili 28,9 % objedenost. Visoke stopnje objedenosti zasledujemo skozi vse dosedanje popise.

Obravnavana GGE je del popisne enote Jelovica in Pokljuka, ki obsega skupno 10 GGE. Popisna enota obsega širše območje platojev Jelovice in Pokljuke. Enota je oblikovana tako, da ustreza arealu razširjenosti jelovsko-poključke populacije jelenjadi. Za popisno enoto je značilen znaten delež gozdov, z močno poudarjeno proizvodno funkcijo ter visokim rastiščnim potencialom. Intenzivnost gospodarjenja je velika, kar je povezano z ugodno posestno strukturo (velika posest). Za enoto je značilen visok delež iglastih gozdov, ki so bili v zadnjih letih močno prizadeti po podlubnikih. V primerjavi z nekaterimi ostalimi popisnimi enotami je tu delež mladovij visok in se zaradi podlubnikov in ujm še povečuje. V obravnavani GGE je bilo leta 2024 popisanih 5 vzorčnih ploskev. Ker pa to število ne zadošča za korektno analizo, vse v nadaljevanju prikazane primerjave temeljijo na podatkih za širše območje, to je za popisno enoto Jelovica in Pokljuka.

V PE so še posebej visoko objedeni listavci, medtem ko so iglavci manj objedeni. Iglavci so v manjšem deležu objedeni zaradi visokega deleža smreke, ki velja med divjadjo za najmanj priljubljeno drevesno vrsto, medtem ko je kot drug predstavnik iglavcev - jelka že bistveno bolj objedena (22,8 %). Med listavci visoke stopnje objedenosti ugotavljamo pri vseh drevesnih vrstah. Praktično vse drevesne vrste, z izjemo bukve, so objedene z večinskim deležem (gorski javor 87,1 %, jerebika 74,9 %, mali jesen 63,3 %, beli gaber 66,2 %). Omenjene stopnje so med najvišji v Sloveniji. Najbolj poškodovana oz. objedena sta razreda R3 in R4 (60-150 cm), ostala razreda sta manj poškodovana. Najnižje stopnje objedenosti ugotavljamo v mladju višine 15-30 cm, nato objedenost naraste in visok delež ohranja tudi v razredu R4. Visoka objedenost v najvišjem razredu je posledica številčno močno zastopane populacije jelenjadi.

Preglednica 37/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4

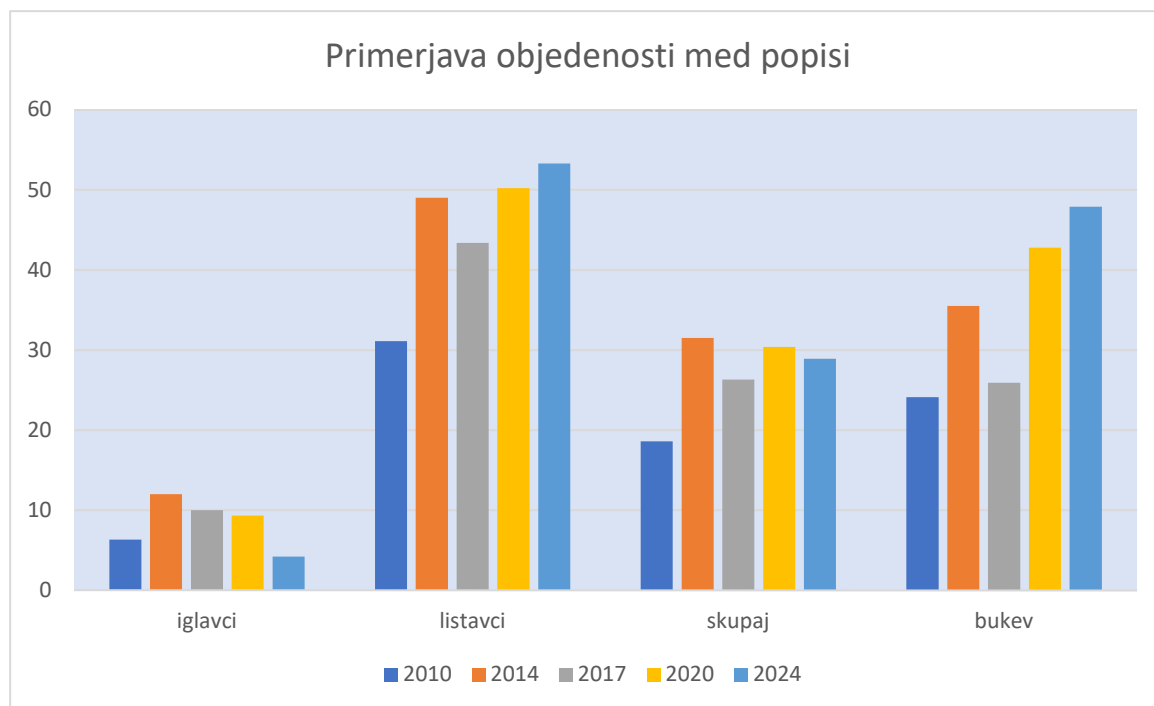
	Popis 2010	Popis 2014	Popis 2017	Popis 2020
Smreka	5,5	10,7	8,6	7,3
Jelka	29,3	32,7	32,5	37,0
Macesen	31,0	52,4	7,7	0,0
Bukev	24,1	35,5	25,9	42,8
Hrasti	52,9	55,6	50,0	100,0
Plemeniti listavci	52,5	75,6	75,9	63,4
Drugi trdi listavci	43,5	57,7	54,9	71,0
Mehki listavci	62,3	84,6	84,4	69,6
Iglavci	6,3	12,0	10,0	9,3
Listavci	31,1	49,0	43,4	50,2
Skupaj	18,6	31,5	26,3	30,4

Za razumevanje vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje so pomembni trendi oz. gibanja stopenj objedenosti med posameznimi popisi. Na podlagi teh povezav želimo sklepati na dogajanja v populacijah rastlinojedih parkljarjev. Med stopnjami objedenosti in gostotami parkljarjev obstajajo korelacije, ki jih upoštevamo kot enega pomembnejših kazalnikov pri določevanju višine.

Med popisi smo preteklosti primerjali in ugotavljali trende deleža poškodovanosti po številnih kazalnikih (drevesne vrste, skupine drevesnih vrst, višinski razredi). Kot najbolj primerna se ja za ugotavljanje vpliva divjadi na gozdno mladje izkazala bukev. Bukov je drevesna vrsta, ki je med divjadjo srednje priljubljena, naraščanje njene stopnje poškodovanosti je glede na populacijske gostote divjadi (jelenjadi) v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami še najbolj linearno.

Če na podlagi prikazanih rezultatov sklepamo na dogajanja v populacijah vidimo, da smo v zadnjem popisu zabeležili najvišje stopnje objedenosti (bukov, listavci), kar priča, da se je številčnost srnjadi, predvsem pa jelenjadi še povečala. Visoke stopnje objedenosti in njihova porast so presenetljive, saj

so po ujmah in podlubnikih v zadnjem desetletju nastale številne ogolele površine, ki bi morale divjadi nuditi dodatno prehransko ponudbo.

Slika 1: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi

Dejstvo je, da bomo morali v bodoče z močnejšim poseganjem z odstrelom nadaljevati in izboljševati razmerje med objedenostjo in gostotami divjadi v prid gozdnega mladja. Poleg spremljave vliva rastlinojede parkljaste divjadi preko popisov bi bilo nujno zagotoviti spremljavo ogroženosti gozdnogojitvenih ciljev. Na ta način bi lahko določili še mejne oz. sprejemljive stopnje objedenosti gozdnega mladja.

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 38/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha)

Razširjeni		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
deb. razred		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	41,53	7,39	48,92	13,08	9,32	22,40	54,61	16,71	71,32
	m ³ /ha	17,03	2,68	19,71	5,37	3,38	8,75	22,40	6,06	28,46
30 - 49 cm	št./ha	1,80	0,33	2,13	1,36	1,16	2,52	3,16	1,49	4,65
	m ³ /ha	3,37	0,57	3,94	2,60	1,99	4,59	5,97	2,56	8,53
50 in več cm	št./ha	0,30	0,00	0,30	0,33	0,13	0,46	0,63	0,13	0,76
	m ³ /ha	1,07	0,00	1,07	1,25	0,45	1,70	2,32	0,45	2,77
Skupaj	št./ha	43,63	7,72	51,35	14,77	10,61	25,38	58,40	18,33	76,73
	m ³ /ha	21,47	3,25	24,72	9,22	5,82	15,04	30,69	9,07	39,76

Odmrlo drevje smo evidentirali na vzorčnih ploskvah. Povprečno najdemo 77 odmrlih dreves na ha (39,8 m³/ha). Močno prevladuje tanko odmrlo drevje, ki ne presega debeline 30 cm. Po večini gre za

drevje, ki odmre zaradi naravnega izločanja v mlajših razvojnih fazah. Takega drevja je v povprečju 71,3 dreves na ha ali 92 % vseh odmrlih dreves. Odmrlih dreves nad 30 cm je v povprečju 4,7 na ha ali 8,5 m³/ha. Drevesa nad 50 cm predstavljajo 1 % vseh dreves. Ocenjujemo, da je v varovalnih gozdovih količina mrtvega drevja večja kot v gospodarskih.

Razmerje v zalogi med iglavci in listavci je v korist iglavcev, njihov delež predstavlja 77 %. Delež stoječih odmrlih dreves v zalogi znaša 62 %.

Pravilnik o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.) določa, da je potrebno zagotoviti vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v GGE. Tako bi v obravnavani GGE ob povprečni lesni zalogi gospodarskih gozdov 317 m³/ha, morale biti v gozdu vsaj 9,5 m³/ha odmrlih dreves. Trenutno predstavlja odmrlo drevje 13 % lesne zaloge. Zaželeno so predvsem dimenzije dreves nad 30 cm. Teh je 11,3 m³/ha oziroma 28 % odmrlih dreves.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Gozdovi v gozdnogospodarski enoti Mežakla so bili zgodovinsko del posestva Bled, ki ga je leta 1004 nemški kralj Henrik II. podaril briksenski škofiji. Blejsko gospostvo je takrat obsegalo pretežno del Zgornje Gorenjske. Po 800 letih briksenske oblasti je bilo leta 1803, z ukazom dunajske dvorne komisije podržavljeno. V času Ilirskih provinc (1809-1813) je bilo gospostvo last francoske države. Vsa podržavljena posest je bila leta 1838 vrnjena briksenski škofiji. Leta 1858 je te gozdove odkupil fužinar Viktor Ruard in jih nato leta 1871 prodal Kranjski industrijski družbi (KID). Leta 1895 je avstrijsko poljedelsko ministrstvo odkupilo večino gozdne posesti KID v korist Kranjskega verskega zaklada.

V času fužinarstva so bili gozdovi obremenjeni s servituti rudarjenja, drvarjenja in paše. Žal je bil nadzor slab in kršitev veliko. Celo zahteve po prevzemu lastnine s strani upravičencev do servitutov so znane že iz 15. stoletja. Blejsko gospostvo je sicer dodeljevalo rove in planine v rabo, služnosti za sečnjo in pašo. Do zaostritev pa je prihajalo zlasti pri fužinarjih, ki so imeli v deželno knežjih gozdovih (rudniških rezervatih) dolgoletno pravico rudariti in oglariti brez odškodnin lastnikom. Posledice take neomejene pravice so bile v gozdovih hude. Ob skromni kadrovske zasedbi je bilo zelo težko upravičence kontrolirati.

Z dogovorom s fužinarji Javornika, Radovne, Stare Fužine in Bohinjske Bistrice je leta 1807 tedanja uprava skušala preprečiti škodo v gozdovih, žal pa je dogovor ostal nepodpisan. Po letu 1830 so imeli na Mežakli pravico še do petih predelov: Jerebikovca, Zmrzle doline, Velikega vrha, Kozjeka in na Ravneh.

Po prevzemu gozdov s strani fužinarjev Ruardov je bilo gospodarjenje in nadzor nad gozdovi boljše urejeno. Prvi gospodarski načrt je izdelala Kranjska industrijska družba za obdobje 1886 – 1895. Sicer je bil že leta 1837 izdelan prvi načrt gospodarjenja, ki žal ni ohranjen. V načrtu iz leta 1886 zasledimo dele opisa stanja, ki se nanaša na leto 1837: »Sklepamo na vsakovrstne škode« in precej katastrofalno stanje na Mežakli. Zlasti je bila potratna izraba debel, ostanki so skoraj onemogočali prehodnost. Sekali so predvsem najboljša drevesa ali pa so izbrana drevesa samo preizkušali sodarji in krovci. Prisotno je bilo smolarjenje, drevje so poskušali uničiti pastirji zaradi širjenja paše, za širjenje pašnikov so se posluževali tudi požigov. Posledica velikih količin lesnih ostankov iglavcev so bile gradacije podlubnikov, oteženo je bilo naravno pomlajevanje. Umetnega pomlajevanja niso izvajali, velika nadloga je bila nekontrolirana paša v gozdovih. Po letu 1837 so iz veliko površinskih sečenj prešli na sečnjo »zrelih sestojev« nad določeno debelino dreves. Izvajali pa so tudi »redčenja«, ki so bila namenjena pridobivanju lesa za oglarjenje. Ureditvena metoda je imela za osnovo dobne razrede in 100-letno obhodnjo. Posek je znašal 8.000 bto m³ letno.

Iz zapisov lahko razberemo, da so po letu 1870 les za pridobivanje oglja sekali v predelu Planskega vrha. Posekali so 389,5 klafter oblovine (911 kubikov). V obdobju 1883-1885 so za te potrebe sekali na Obranci in posekali 771,3 klafter oblovine (1.804 kubikov). Leta 1870 je Karl Seitner pričel z odkupom servitutnih pravic, zadevo pa je zaključil Heinrich Mallner. Do leta 1840 sta za gozdove skrbela c. k. višja gozdarska mojstra Franc Swoboda in Ferdinand Pershina, kasneje pa še gozdni mojstri Hieronim Ullrich, Karel Seitner in Mihael Buberl.

Poschov načrt iz leta 1886 je bil solidno izdelan po takratnih avstrijskih navodilih - polna premerba nad 30 cm debeline, primerjalne ploskve in tablična ocena. V letih 1881 in 1882 so bile postavljene prve oddelčne meje in izvršena obsežna geodetska izmera. Delo sta opravila geometer Ferdinand Kren in gozdar Karl Žak. Območje je bilo razdeljeno med tri samostojne revirje in sicer: Mežakla, Srednji vrh in Polana. Metoda dobni razredov je omogočala stabilizacijo razvojnih stopenj, boljši nadzor in usmeritve. Gozdovi so bili po začetku načrtnega gospodarjenja bolj premišljeno obremenjeni. Na dobrih rastiščih se je stanje dokaj hitro popravilo. Servitutne upravičence so odplačali z denarjem. Pašniki so bili v posesti občin blejskega okoliša. Kranjska industrijska družba je imela pravico uporabe vseh poti, ki vodijo iz gozdov.

Gozdovi so bili razdeljeni v dva razreda: A - gozd brez podrasti in B – redki gozd. Za revir Mežakla se omenjajo v razredu A: Gnilce (starost 60-90 let), Petelin, Na pečeh (mlad les, prevladujejo drevesa do 10 let), Lom, Krasje, Peku, Sterženica (starost 70 - 100 let), Čisov vrh, Zakop, Vertača, Za kosmam (150 let), Trata, Pod Planskim vrhom, Obranca. V razredu B pa: Zadnja dolina, Uritnik, Pod požervu rob in Striten kos. Načrt opisuje mešane gozdove smreke in bukve, v varovalnih gozdovih sta prisotna še jelka in macesen. V varovalno bolj poudarjenem obratovalnem razredu so predlagali uvajanje prebiralnega načina gospodarjenja, ki pa v slabo odprtih gozdovih ni bilo izvedljivo. Les so prodajali v Trst, Ljubljano, Gorico in Beljak. Povpraševanje po lesu se je povečalo.

Spravilo je potekalo po večinoma gosto razpredeni mreži konjskih vlak in poti do »cest«, ki so bile povezane z železnico v Zgornjesavski dolini. Prva kamionska cesta je bila zgrajena šele leta 1912, razmah gradnje sodobnega cestnega omrežja pa se je pričel po letu 1955.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Preglednica 39/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2015 –2024	Načrtovani posek*	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +/- m ³	%
Iglavci	216.478	282.097	130,3	304.903	45.989	140,8
Listavci	27.891	44.077	158,0	38.616	11.478	138,5
Skupaj	244.369	326.174	133,5	343.520	48.747	140,6

*sprememba GGN GGE (Ur.l. RS, št. 14/18, 65/20)

Podatki o realizaciji poseka v enoti za zadnje obdobje so pridobljeni iz uradne evidence poseka in iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah. Po evidencah je bilo v GGE posekano 326.174 bto m³ lesa. Meritve SVP izvajamo samo v večnamenskih gozdovih in v GPN z načrtovanim posekom (gospodarski gozdovi), zato je zaradi korektnosti primerjave tej količini potrebno odšteti posek v varovalnih gozdovih, ki je zabeležen v višini 27.522 bto m³. Posek v gospodarskih gozdovih je tako po evidencah 298.652 m³, kar predstavlja 87 % ocenjene srednje vrednosti po podatkih SVP. Po podatkih iz stalnih vzorčnih ploskev je bilo v gospodarskih gozdovih posekano 14,46 bto m³/ha/leto, od tega 12,83 bto m³/ha/leto iglavcev in 1,63 bto m³/ha/leto listavcev.

Evidentirana količina poseka je znotraj meja zaupanja intervalne ocene izračunane srednje vrednosti posekanih količin na podlagi meritev SVP (ob upoštevanem 5 % tveganju). Ugotovimo lahko, da je evidenca sečnje v GGE vodena vzorno in zelo korektno.

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2015 do 2024

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek* m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
00301-1 Alpska bukovja	Iglavci	123.252	151.127	122,6	61,8
	Listavci	15.666	25.435	162,4	10,4
	Skupaj	138.918	176.562	127,1	72,3
00302-2 Predalpska jelova bukovja	Iglavci	17.951	24.763	137,9	10,1
	Listavci	6.352	3.795	59,8	1,6
	Skupaj	24.303	28.558	117,5	11,7
00303-3 Alpska bukovja s smreko in smrečja	Iglavci	16.707	20.989	125,6	8,6
	Listavci	428	210	49,1	0,1
	Skupaj	17.135	21.200	123,7	8,7

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek* m³	Realiziran posek m³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
00304-4 Kisloljubna bukovja	Iglavci	48.666	51.504	105,8	21,1
	Listavci	1.420	1.376	96,9	0,6
	Skupaj	50.086	52.879	105,6	21,6
00305-5 Visokogorska bukovja	Iglavci	8.432	15.867	188,2	6,5
	Listavci	2.700	3.585	132,8	1,5
	Skupaj	11.132	19.452	174,7	8,0
00306-6 Varovalni gozdovi	Iglavci	1.470	17.847	1.214,1	7,3
	Listavci	1.325	9.676	730,2	4,0
	Skupaj	2.795	27.522	984,7	11,3
Skupaj	Iglavci	216.478	282.097	130,3	115,4
	Listavci	27.891	44.077	158,0	18,0
	Skupaj	244.369	326.174	133,5	133,5

*sprememba GGN GGE (Ur.l. RS, št. 14/18, 65/20)

V GGE je bilo po uradnih evidencah v obdobju 2015 - 2024 posekanega skupaj 326.174 bto m³ lesa, kar predstavlja 80,07 bto m³ na hektar gozda v tem ureditvenem obdobju. Velika večina poseka je bila realizirana v gospodarskih gozdovih (126,06 bto m³/ha), kjer je možna tudi primerjava evidentiranega poseka z meritvami na stalnih vzorčne ploskvah. Po rastiščno gojitvenih razredih je bil realiziran posek različen, v vseh pa je bil večji od načrtovanega. Tudi v varovalnih gozdovih je bil v absolutnih količinah realiziran posek štirikrat večji kot v predhodnem ureditvenem obdobju.

Ureditveno obdobje od 2005 do 2014

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek m³	Realiziran posek m³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
00301-1 Alpska bukovja	Iglavci	51.627	65.558	127,0	51,7
	Listavci	10.636	5.219	49,1	4,1
	Skupaj	62.263	70.777	113,7	55,9
00302-2 Predalpska jelova bukovja	Iglavci	18.406	17.440	94,8	13,8
	Listavci	5.389	3.893	72,2	3,1
	Skupaj	23.795	21.333	89,7	16,8
00303-3 Alpska bukovja s smreko in smrečja	Iglavci	8.405	12.910	153,6	10,2
	Listavci	413	268	64,9	0,2
	Skupaj	8.818	13.178	149,4	10,4
00304-4 Acidofilna bukovja	Iglavci	16.245	45.939	282,8	36,3
	Listavci	1.406	1.710	121,6	1,3
	Skupaj	17.651	47.649	270,0	37,6
00305-5 Visokogorska bukovja	Iglavci	5.352	7.193	134,4	5,7
	Listavci	1.875	1.056	56,3	0,8
	Skupaj	7.227	8.249	114,1	6,5
00306-6 Alpska bukovja v osrednji coni TNP	Iglavci	3.953	6.084	153,9	4,8
	Listavci	2.992	1.830	61,2	1,4
	Skupaj	6.945	7.914	114,0	6,2
00307-7 Varovalni gozdovi	Iglavci	0	5.762	0,0	4,5
	Listavci	0	660	0,0	0,5
	Skupaj	0	6.422	0,0	5,1

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
00308-8 Gozdni rezervati	Iglavci	0	228	0,0	0,2
	Listavci	0	6	0,0	0,0
	Skupaj	0	234	0,0	0,2
Skupaj	Iglavci	103.988	161.114	154,9	127,2
	Listavci	22.711	14.642	64,5	11,6
	Skupaj	126.699	175.756	138,7	138,7

Skupna evidentirana realizacija sečnje je dosegla 134 % načrtovanega možnega poseka in po obsegu sečenj predstavlja rekordne količine v tej GGE. Ob tem je pomembno poudariti še, da je bil s spremembo načrta na polovici ureditvenega obdobja možni posek iz 134.607 bto m³ povečan na 244.369 bto m³. Realizirana količina osnovnega načrta je tako kar 242 %. Preseganje poseka se je zgodilo pri iglavcih in pri listavcih.

Gozdnogospodarska enota ima za gospodarjenje ugodno lastniško strukturo in je bila vedno gospodarjena precej aktivno. V prejšnjem ureditvenem obdobju je bila realizacija po absolutnih količinah bistveno nižja kot v zadnjem, enako je bil tudi možni posek postavljen nižje. Do spremembe načrta je na polovici ureditvenega obdobja prišlo zaradi velike količine sanitarnih sečenj zaradi gradacije podlubnikov, ki je močno dvignila višino realiziranega poseka. Osnovni možni posek postavljen na začetku ureditvenega obdobja je bil s spremembo načrta 2015 – 2024 povečan za 182 %.

Primerjava možnega poseka in realiziranih sečenj kaže naslednje:

Realiziran posek za obdobje 2015 - 2024 je bil glede na predhodno ureditveno razdobje povečan za indeks 186. Realizacija poseka iglavcev je znašala 130 %, listavcev pa 158 % možnega poseka. Najbolj je bil načrtovan posek presežen v RGR 5 – Visokogorska bukovja (175 %). Realizacija možnega poseka listavcev je v zadnjem načrtovalskem obdobju presežena zaradi obsežnega vetroloma v Radovni.

Zaradi zaporedja neugodnih let 2016 - 2019 je bil realiziran velik obseg sanitarnih sečenj. V strukturi poseka so v vseh letih prisotne sečnje zaradi naravnih motenj/ujm (podlubniki, veter, sneg in žled). Zaradi podlubnikov so bile največje količine evidentirane v letu 2017 (52.269 bto m³), zaradi vetroloma pa v letih 2023 in 2024 (skupaj 56.830 bto m³). Prioritetni sanacijski ukrepi v prizadetih gozdovih so ustavili izvajanje načrtovanih rednih sečenj in načrtovanih gozdnogojitvenih ukrepov v preteklem ureditvenem obdobju.

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	196.602	25.961	222.563	19.398	1.895	21.293	478	35	513	216.478	27.891	244.369
Izveden - m ³	279.984	43.680	323.664	2.113	397	2.510	0	0	0	282.097	44.077	326.173
Realizacija - %	142,4	168,3	145,4	10,9	20,9	11,8	0,0	0,0	0,0	130,3	158,0	133,5
Povp. drevo - m ³	1,49	0,76	1,32	1,29	0,48	1,02	0,00	0,00	0,00	1,49	0,76	1,31

Posek po lastniških kategorijah nima uporabne vrednosti, saj se je v zadnjem desetletju, z zaključevanjem procesa denacionalizacije, delež državnih gozdov postopno zmanjšal iz 10,2 % na 0,1 %.

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Vrste poseka													
Negovalni posek				Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci m³	968	4.757	0	0	4	13.440	249.257	11.460	96	0	279.984	31,2	166,2
%	0,3	1,7	0,0	0,0	0,0	4,8	89,0	4,1	0,0	0,0	100,0		
Listavci m³	339	5.281	0	0	13	3.911	26.508	7.586	42	1	43.680	12,2	70,7
%	0,8	12,1	0,0	0,0	0,0	9,0	60,7	17,4	0,1	0,0	100,0		
Skupaj m³	1.307	10.038	0	0	17	17.351	275.765	19.046	138	1	323.664	26,1	142,4
%	0,4	3,1	0,0	0,0	0,0	5,4	85,2	5,9	0,0	0,0	100,0		

Državni gozdovi

Vrste poseka													
Negovalni posek				Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci m ³	0	94	0	0	0	40	1.854	126	0	0	2.113	2,5	14,0
%	0	4,4	0,0	0,0	0,0	1,9	87,7	5,9	0,0	0,0	100,0		
Listavci m ³	0	45	0	0	0	0	230	122	0	0	397	0,9	5,7
%	0	11,3	0,0	0,0	0,0	0,0	58,0	30,7	0,0	0,0	100,0		
Skupaj m ³	0	139	0	0	0	40	2.084	247	0	0	2.510	1,9	11,4
%	0	5,5	0,0	0,0	0,0	1,6	83,0	9,9	0,0	0,0	100,0		

Skupaj GGE

Vrste poseka													
Negovalni posek				Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci m³	968	4.851	0	0	4	13.480	251.111	11.586	96	0	282.097	28,6	153,3
%	0,3	1,7	0,0	0,0	0,0	4,8	89,0	4,1	0,0	0,0	100,0		
Listavci m³	339	5.326	0	0	13	3.911	26.738	7.708	42	1	44.077	10,8	63,3
%	0,8	12,1	0,0	0,0	0,0	8,9	60,7	17,5	0,1	0,0	100,0		
Skupaj m³	1.307	10.177	0	0	17	17.391	277.849	19.294	138	1	326.174	23,7	130,4
%	0,4	3,1	0,0	0,0	0,0	5,3	85,2	5,9	0,0	0,0	100,0		

Večino vseh sečenj predstavlja sanitarni posek in posek oslabelega drevja - 91 %. Negovalnega poseka je bilo zgolj 3,5 % in je bil večinoma izveden v prvem letu veljavnosti načrta. V preteklem desetletnem obdobju je bilo zaradi nepredvidene sanitarne sečnje potrebno urediti skoraj 20 km vlak, iz naslova poseka za gozdno infrastrukturo je bilo realiziranega 19.294 bto m³ poseka (5,9 %).

Velike količine prizadete smreke, ki jo je bilo zaradi ujm in podlubnikov potrebno posekati, kažejo na dejstvo, da čisti sestoji smreke ne morejo več dosegati gospodarske zrelosti. Smreka ima tri časovna razdobja, ko je posebej ranljiva: v fazi drogovnjaka na snegolome, v fazi debeljaka na podlubnike in vetrolome, v fazi pomlajenca pa na vetrolome. V tem desetletju je bilo posekane kar 31 % lesne zaloge smreke (84 % delež vsega realiziranega poseka GGE predstavlja smreka).

Bukev je značilno bolj odporna na različne vremenske ekstremne pojave, močnejše jo je prizadel le vetrolom v letu 2023 (Radovna).

Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

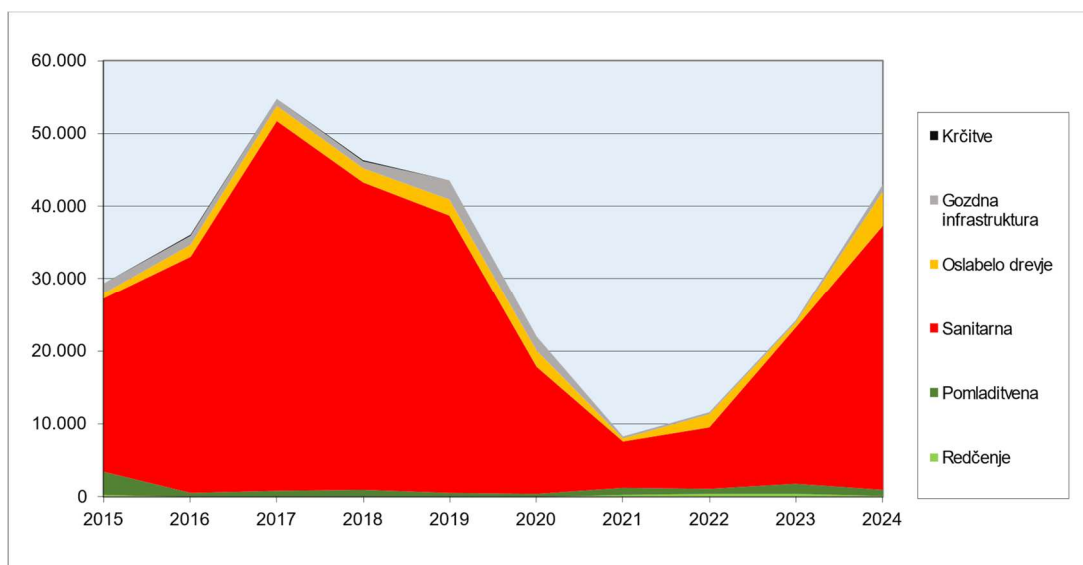
Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	83,8	31,0	20,3
Jelka	0,5	4,9	0,1
Bor	0,1	15,8	0,0
Macesen	2,1	11,6	0,5
Ostali iglavci	0,0	0,0	0,0
Bukev	13,2	12,5	3,2
Hrast	0,0	0,0	0,0
Plemeniti listavci	0,3	7,7	0,1
Drugi trdi listavci	0,0	1,1	0,0
Mehki listavci	0,0	2,9	0,0
Skupaj iglavci	86,5	28,9	21,0
Skupaj listavci	13,5	12,0	3,3
Skupaj	100,0	24,3	24,3

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	10,4	15,4	24,0	31,5	39,3	28,9	69,3
Listavci	3,3	6,5	12,8	29,4	23,7	12,0	10,8
Skupaj	6,5	11,5	20,4	31,2	38,0	24,3	80,1

Posek po debelinskih razredih je odslikava sanitarnih sečenj. Poprečna lubadarka je imela 1,56 bto m³, poprečno drevo, poškodovano zaradi vetra pa 1,24 bto m³. Povprečno drevo vseh pomladitvenih sečenj je znašalo 1,48 bto m³ (končne sečnje 1,65 bto m³). Kar 69 % poseka je bilo realiziranega v četrtem in petem debelinskem razredu.

Sečnja od podlubnikov napadenega drevja je dosegla 60 % vsega poseka, z izrazitim vrhom gradacije v letu 2017. Od skupnih posekanih količin je bilo od vetra poškodovanega drevja 28 % (vetrolom 2023), poškodbe zaradi snega in žleda pa so vzrok sečnje 4 % količin posekanega drevja.

Slika 2: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja - vzroki in vrste poseka v bto m³

4.2.2 Gojitvena dela

Izvedba gojitvenih del je bila v preteklem ureditvenem obdobju močno zaznamovana s posledicami ujm in njihovo sanacijo, ki so pomembno vplivale na gozdnogospodarsko enoto. Zaradi obsežnih površin poškodovanega gozda so bile izvedene številne sanitarne sečnje, kar je povzročilo potrebo po znatno večji količini sadnje, kot je bilo sprva načrtovano. V tem kontekstu je bila tudi realizacija zaščite posajenih sadik in obžetev višja od načrtovane. Po drugi strani pa je bil zaradi osredotočenosti na sanacijska dela močno zapostavljen preostali del načrtovanih gojitvenih ukrepov. Zlasti je ostalo neizvedenih veliko del nege v mlajših razvojnih fazah gozda. Čeprav je bila načrtovana obsežna nega drogovnjakov, letvenjakov in gošč, je bila realizacija na teh površinah zgolj 16 %.

Preglednica 45/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Sadnja	ha	19,75	40,00	202,5	0,00	0,46	0,0
Obžetev	ha	209,73	215,99	103,0	0,00	1,35	0,0
Nega mladja	ha	21,07	4,45	21,1	0,42	0,00	0,0
Nega gošče	ha	43,71	14,90	34,1	0,11	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	107,74	27,71	25,7	3,78	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	171,67	10,10	5,9	1,97	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	129,38	185,16	143,1	0,00	1,37	0,0
Zaščita s količenjem	kos	20.550,00	10.110,00	49,2	0,00	0,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	2.350,00	7.091,00	301,7	0,00	0,00	0,0
Priprava sestoja	ha	0,00	1,15	0,0	0,00	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	36,00	0,0	0,00	0,46	0,0
Obžagovanje vej	ha	0,00	0,71	0,0	0,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	102,83	0,0	0,00	0,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Načrt	Skupaj	
		Načrt	Izvedeno	Indeks		Izvedeno	Indeks
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	19,75	40,46	204,9
Obžetev	ha	0,36	0,00	0,0	210,09	217,34	103,5
Nega mladja	ha	0,01	0,00	0,0	21,50	4,45	20,7
Nega gošče	ha	0,02	0,00	0,0	43,84	14,90	34,0
Nega letvenjaka	ha	0,05	0,00	0,0	111,57	27,71	24,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,18	0,00	0,0	173,82	10,10	5,8
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	129,38	186,53	144,2
Zaščita s količenjem	kos	0,00	0,00	0,0	20.550,00	10.110,00	49,2
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	2.350,00	7.091,00	301,7
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	1,15	0,0
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	36,46	0,0
Obžagovanje vej	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	0,71	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	102,83	0,0

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

V preteklem desetletju ni bilo novogradenj gozdnih cest. Nadškofija Ljubljana je izkazala interes za izgradnjo gozdne ceste na področju med Pokljuko in dolino Radovne in bi odpirala predel nad Zimovo pečjo. Izdelan je bil elaborat ničelnice. Dolžina načrtovane trase ceste je 708 metrov. Do realizacije gradnje ni prišlo.

Do novogradenj gozdnih cest ni prišlo zaradi več razlogov:

- GGE Mežakla je z gozdnimi cestami razmeroma dobro odprta;
- zahtevni postopki;
- visoka cena gradbenih del;
- razdrobljena lastniška struktura v delu enote.

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo predvsem zaradi velike količine sanitarnih sečenj, ki so se pojavljale tudi na z vlakami slabo odprtih območjih, potrebna gradnja ali priprava novih vlak. V preteklem ureditvenem obdobju je bilo izvedenih 20,18 kilometrov gozdnih vlak, od tega 4,30 km grajenih vlak in priprava 15,59 km vlak. To predstavlja 7,3% skupne dolžine vlak. Skupna dolžina gozdnih vlak znaša 274,54 kilometra. Upošteva se nujne sanacijske sečnje, katerih delež v skupnem poseku stalno narašča in ki se praviloma izvajajo na najzahtevnejših in najmanj odprtih terenih, je vsekakor potrebno načrtovati dodatno odpiranje z gozdnimi vlakami slabo odprtih predelov.

Območje, ki ni zadostno odprto z gozdnimi cestami, je v predelu za Rudo. Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, pa so Pod Peklom in na območju Kremenovca.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Preglednica 46: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov

Vrsta del	Enota	Načrt	Realizacija	Indeks
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	0,00	0,0
Sadnja plodnosnega drevja	kos	0,00	1.200	-

V realizirani evidenci opravljenih del za krepitev funkcij gozdov je zabeležena samo sadnja 1.200 kosov jerebike. Posebnih ukrepov na tem segmentu v preteklem ureditvenem obdobju nismo načrtovali, saj gre za specifično ohranjeno naravno okolje, ki v celoti leži v Triglavskem narodnem parku. Prav tako nismo načrtovali biomeliorativnih del na travnih površinah zaradi dejstva, da so to površine v kmetijski rabi, ki že sama po sebi zagotavlja njihovo vzdrževanje. Z mnogonamenskimi in sonaravnim gospodarjenjem želimo čim bolj upoštevati naravne procese.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2015 – 2024

V zvezi s posegi v gozd in v gozdni prostor v preteklem ureditvenem obdobju je bil zabeležen le en poseg na površini 0,71 ha. Izvedena je bila krčitev gozda za kmetijski namen. V GGE Mežakla gre za strnjene površine gozdov in gozdove na zgornji gozdni meji, kjer dejansko ni potencialnih velikih pritiskov na gozd v smislu posegov v gozd in gozdni prostor.

Preglednica 47/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2015 do 2024 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0	0	0,71	0	0	0	0,71

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2015 – 2024

Realizirane sečnje so močno presegle načrtovane količine. Ob hudi petletni gradaciji lubadarja na začetku ureditvenega obdobja je bila vsa energija usmerjena samo v sanacijo. V tem času je bilo do konca leta 2020 posekanih 110.481 smrekovih dreves v skupni količini 171.391 bto m³. Na polovici ureditvenega obdobja je bilo potrebno izdelati spremembo načrta, s katero so se spremenile prioritete in določile strategije za izvedbo načrta do izteka obdobja veljavnosti v letu 2024. V zaključeni evidenci poseka je delež sečnje zaradi podlubnikov 60 %. V letu 2023 je gozdove prizadel še obsežen vetrolom. Glede na osnovni načrt je bila izvedena realizacija kar 242 %. Količine poseka so presegle tudi možni posek spremembe GGN GGE in sicer za 134 %. Presežena realizacija možnega poseka je evidentirana v vseh RGR z dovoljenim posekom (tudi v varovalnih gozdovih).

Sanacija ujm se odraža v velikem deležu sanitarnih sečenj, ki so dosegle kar 85 % vsega poseka, skupaj s posekom oslabelega drevja pa kar 91 %. Posek iglavcev je bil realiziran 130 % in listavcev 158 %. V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je lesna zaloga gospodarskih gozdov zmanjšala za 12 %, prirastek pa je manjši za 2 %. Glede na novo ugotovljeno stanje posek v gospodarskih gozdovih za preteklo desetletje znaša 163 % prirastka in 37 % lesne zaloge.

V strukturi poseka predstavljajo redčenja le 0,4 % in pomladitvene sečnje le 3,1 % vsega poseka, zato v preteklem ureditvenem obdobju ne moremo govoriti o aktivnem usmerjanju gozdov, saj so naravne motnje zahtevale zelo velik obseg nujnih del in praktično diktirale gospodarjenje z gozdovi. Zaostanek pri negovalnih sečnjah ni v korist stabilnosti sestojev in kvaliteti sestojev z večjim deležem listavcev. Večje ogolele površine kot posledica vetroloma in sanacije gozdov po napadu podlubnikov so slabših zasnov in pomenijo določen zastoj pri normalnem preraščanju razvojnih faz za prihodnja ureditvena obdobja. Sanitarne sečnje so diktirale tudi na nek način vsiljeno obnovo debeljakov v optimalni fazi, posledično se ni izvedlo vseh načrtovanih končnih sečenj v pomlajencih in nadaljevanje obnove v zelenem obsegu. Aktivne sečnje so nujen pogoj za vzdrževanje struktur in predvsem za zagotavljanje vseh funkcij gozdov. Velik delež sanitarnih sečenj je imel na razmerje razvojnih faz močnejši vpliv, kot s preteklim načrtom načrtovani ukrepi.

V lesni zalogi se krepi delež listavcev (indeks₁₅ = 116), kar je z vidika približevanja naravni drevesni sestavi ugodno. V tem pogledu je pravilna tudi odločitev za naravno obnovo sestojev, saj drevesna

sestava pomladka prav tako obeta pozitivne premike k rastiščem primerni drevesni sestavi v prihodnje. Po zadnjih podatkih je delež smreke v pomladku 30 %.

Zaradi ujm je bilo potrebno izvesti obsežna preventivna varstvena dela, opravljenih je bilo 103 dni varstva pred žuželkami. Sanacija velikih ogolelih površin je zahtevala tudi povečan obseg sadnje (indeks 205) ter zaščite sadik in obžetev. Realizacija gojitvenih del je izostala. V skupnem je realizacija načrtovane nege dosegla 6 - 34 %. Največ je bilo izvedene nege gošče, najmanj nege mlajših drogovnjakov.

Zaradi sanacije ujm in sanitarnih sečenj, ki so se pojavljale tudi na slabo odprtih območjih, je bila spodbujena gradnja in priprava novih vlak. V preteklem ureditvenem obdobju je bilo za izboljšanje odprtosti izdelanih 20 km gozdnih vlak (4 km grajenih in 16 km pripravljenih vlak). To predstavlja 7,3 % skupne dolžine vlak. Odprtost s prometnicami je v GGE glede na terenske razmere sorazmerno dobra.

Trajnost vseh funkcij je zagotovljena z mnogonamenskim gospodarjenjem. Bolj kot ukrepanje za krepitev funkcij v ožjem smislu, se pri izvedbi nege in obnove izvajajo ukrepi, ki pripomorejo tudi k izboljšanju habitatov. Varovalni gozdovi so blizu naravnemu stanju in v dobri kondiciji, ukrepanje je usmerjeno v krepitev varovalne vloge.

Ugodno lahko ocenimo usklajevanje z ostalimi dejavnostmi, zlasti pri posegih v gozd in gozdni prostor. Za konkretne posege se upoštevanje prepoznanih ekoloških in socialnih vlog gozda obravnavane GGE uveljavlja preko izdajanja projektnih pogojev, mnenj in soglasij javne gozdarske službe. Za uresničevanje strateških ciljev gozdarstva je nujno sodelovanje pri sprejemanju občinskih prostorskih načrtov, kar se prav tako redno izvaja.

Poudariti je tudi potrebno, da daje kontrolna metoda (redna izmera na stalnih vzorčnih ploskvah) odlične osnove za dobro izdelan načrt in monitoring gozdov. Sestojna karta je zaradi več dostopnih podlag (npr. višine dreves na osnovi laserskega skeniranja terena) izdelana bolj kvalitetno in daje dobro osnovo za načrtno ukrepanje v prihodnjem desetletju.

Ocenjujemo, da so bili postavljeni cilji, smernice in ukrepi za preteklo desetletje ustrezni. Do njihove (ne)uresničitve je prišlo delno tudi posredno preko naravnih motenj. Sanitarne sečnje so pospešile spremembe v razmerju razvojnih faz in drevesni sestavi gozdov. Velik negativni moment še naprej predstavljajo ujme. Premalo je bilo narejenega na izboljšanju mehanske in biološke stabilnosti sestojev, sploh z vidika redčenj obstoječih nenegovanih drogovnjakov, medtem ko se z vidika pomlajevanja drevesna sestava premika v pravo smer. Pomemben izziv za prihodnje obdobje je začetek bolj aktivnega gospodarjenja v smislu izboljševanja stabilnosti v varovalnih gozdovih, še posebej tistih z izraženo zaščitno funkcijo. Upravljanje z divjadjo je zaradi velike dinamike in spreminjajočih naravnih razmer stalna naloga in se izvaja preko dvoletnih načrtov LUO.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Površina gozdov se je od leta 1975 povečevala. Največja sprememba je bila leta 1995 zaradi vključitve rušja in varovalnih gozdov v Krmi v gozdno površino. V desetletju 2005 – 2015 se je površina gozdov povečala na račun uskladitve mej GGE na podlagi območnega načrta GGO Bled 2001 – 2010, s tem, da smo enoto Mežakla teritorialno zaokrožili in ji priključili odseke na planinah, ki so bili prej v GGE Bled. V letu 2015 je prišlo do opaznega zmanjšanja gozdne površine zaradi izločitve rušja iz gozda. V zadnjem desetletju se površina gozda v enoti ni bistveno spremenila. Površina gozda v gospodarskih gozdovih se je povečala, glavni razlog za spremembo je vključitev gozdnih cest v masko gozda. Nasprotno se je v varovalnih gozdovih površina gozda zmanjšala. Do sprememb je prišlo tudi zaradi uporabe natančnejših orodij za zaris gozdne površine.

Preglednica 48/D-GFR1: Razvoj površine gozdov v obdobju 1975 do 2025

Leto:	1975	1985	1995	2005	2015	2025
Površina gozdov (ha):	3.201,66	3.209,87	4.249,27	4.413,55	4.073,26	4.069,63

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Preglednica 49/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov gospodarske enote v obdobju 1975 do 2025 za gospodarske gozdove

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek* (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1975	2.597,55	229,3	54,8	284,1	5,51	0,89	6,40	5,1	0,7	5,8
1985	2.458,71	240,8	61,2	302,0	6,02	1,52	7,52	3,8	0,8	4,6
1995	2.260,25	262,1	66,2	328,3	5,86	1,47	7,33	3,1	0,5	3,6
2005	2.385,19	314,5	87,5	402,0	6,81	2,05	8,86	6,5	0,6	7,1
2015	2.369,10	322,5	87,9	410,4	6,59	1,79	8,38	11,2	1,5	12,6
2025	2.444,13	258,7	101,6	360,3	5,37	2,82	8,19	5,2	1,7	6,9

Opomba: v zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek

Primerjava gozdnih fondov je zaradi velikega deleža varovalnih gozdov, v katerih nimamo natančnih numeričnih kazalcev razvoja gozdov za celotno enoto nesmiselna, zato smo primerjavo gozdnih fondov v preglednicah GFR1 in GFR2 prikazali za gozdove, v katerih se kvantitativni kazalci razvoja gozdov ugotavljajo z reprezentančnimi metodami (večnamenski gozdovi in GPN z ukrepanjem).

V enoti je do leta 2015 opazen trend naraščanja lesne zaloge, v zadnjem desetletju pa je zaradi obsežnih sanitarnih sečenj močno upadla. Skupna lesna zaloga je padla na 360 m³/ha (za 12 %), pri iglavcih je padla na 259 m³/ha (za 20 %), pri listavcih pa se je povečala na 102 m³/ha (za 16 %), kar je največja vrednost, odkar merimo podatke o gozdnih fondih.

Letni prirastek je zadnjih 30 let naraščal do 8,86 m³/ha, zadnjih 20 let pa postopoma padel na 8,19 m³/ha. Opazen je trend naraščanja prirastka listavcev, prirastek iglavcev pa od leta 2015 naprej pada.

Vse to se odraža tudi pri vrednostih za letni posek, ki pri iglavcih v zadnjem ureditvenem obdobju znaša kar 11,2 m³/ha (72 % povečanje), nasprotno pa je letni posek listavcev ostal na približno enaki ravni. Skupni letni posek se je zvišal na 12,6 m³/ha.

Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1975 do 2025 za gospodarske gozdove

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Plem. list.	Dr. tr. list.	Meh.list.
1975	72,1	3,0	5,4	18,3	1,0	-	0,2
1985	71,9	2,8	5,0	18,9	1,1	-	0,3
1995	73,1	2,3	4,4	18,8	1,1	0,1	0,2
2005	74,5	1,9	4,1	18,0	0,9	1,0	0,6
2015	71,8	2,5	4,2	20,0	1,1	0,1	0,2
2025	61,6	4,1	5,8	26,8	1,0	0,2	0,2

Trend razvoja gozdov v pogledu drevesne sestave kaže dokaj ugodno sliko. Delež iglavcev, predvsem smreke, je v zadnjem desetletju močno upadel. Na drugi strani se je močno okrepil predvsem delež bukke, pa tudi jelke in macesna kot posledica zmanjšanja lesne zaloge smreke. Pri tem je potrebno opozoriti, da vzorčna metoda ne daje najbolj točnih podatkov za deleže drevesnih vrst, ki se pojavljajo posamično in po sestojih niso enakomerno porazdeljene. Pri interpretaciji podatkov zato velja te vrednosti jemati z določeno previdnostjo. Trend razvoja gozdnih fondov po drevesnih vrstah je ugoden in kaže na približevanje ciljni drevesni sestavi.

Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka za gospodarske gozdove (v %)

	Lesna zaloge %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	67	77	78	80	88	80	68	80	82	89	90	81	58
Listavci	112	108	103	126	196	116	171	163	134	138	167	158	155
Skupaj	87	87	84	87	94	88	105	100	92	95	94	98	68

Tudi indeksi razvoja gozdnih fondov za vse gozdove v GGE bi bili, zaradi že omenjenih slabosti, zgolj informativnega značaja. Zato bomo na tem mestu komentirali indeks razvoja gozdnih fondov za gospodarske gozdove, ki ga prikazujemo v zgornji preglednici. Indeksi jasno nakazujejo obsežne sečnje iglavcev v prejšnjem ureditvenem obdobju.

Indeks celotne lesne zaloge za gospodarske gozdove je na račun iglavcev padel na 88 %. Lesna zaloge iglavcev je padla v vseh debelinskih razredih, največ v razredu I. Sanitarne sečnje so se dogajale predvsem v najbolj produktivnih razredih. Pri listavcih je v vseh debelinskih razredih opazna akumulacija lesne zaloge, v V. debelinskem razredu je indeks dosegel skoraj dvakratno vrednost.

Prirastek je za vse gozdove ostal na približno enakem nivoju, primerjava med iglavci in listavci pa nam pokaže, da se je prirastek iglavcev zmanjšal v vseh debelinskih razredih, največ zopet v I. Indeks prirastka listavcev je praktično v vseh debelinskih razredih krepko nad 100 %.

Možni posek iglavcev smo v skladu s 1. odstavkom 66. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo povišali s Spremembo gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Mežakla leta 2021 (Uradni list RS št.14/18, 65/20), zato je indeks možnega poseka iglavcev nizek (58 %). Če primerjamo možni posek iglavcev v načrtu 2025 z nespremenjenimi vrednostmi iz načrta 2015 dobimo indeks 118 %. Možni posek listavcev se s Spremembo GGN ni spremenjal. V novem načrtu načrtujemo 55 % več poseka listavcev.

Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	977.421	366.127	1.343.548
Prirastek (letni*10)	182.196	62.413	244.609
Sečnje po evidenci	282.097	44.077	326.174
Pričakovana zaloga	877.520	384.463	1.261.983
Ugotovljena zaloga	854.424	435.978	1.290.402
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	97,4	113,4	102,3

Kontrolni izračun je narejen za celotno GGE. Ugotovljena in pričakovana lesna zaloga za iglavce se dobro ujemata. Odstopanje je opazno pri lesni zalogi listavcev, kjer je indeks 113 %. To je najbrž posledica tega, da je po sanitarnih sečnjah iglavcev v sestojih ostalo več prostora za listavce, ki so tako lahko bolje priraščali.

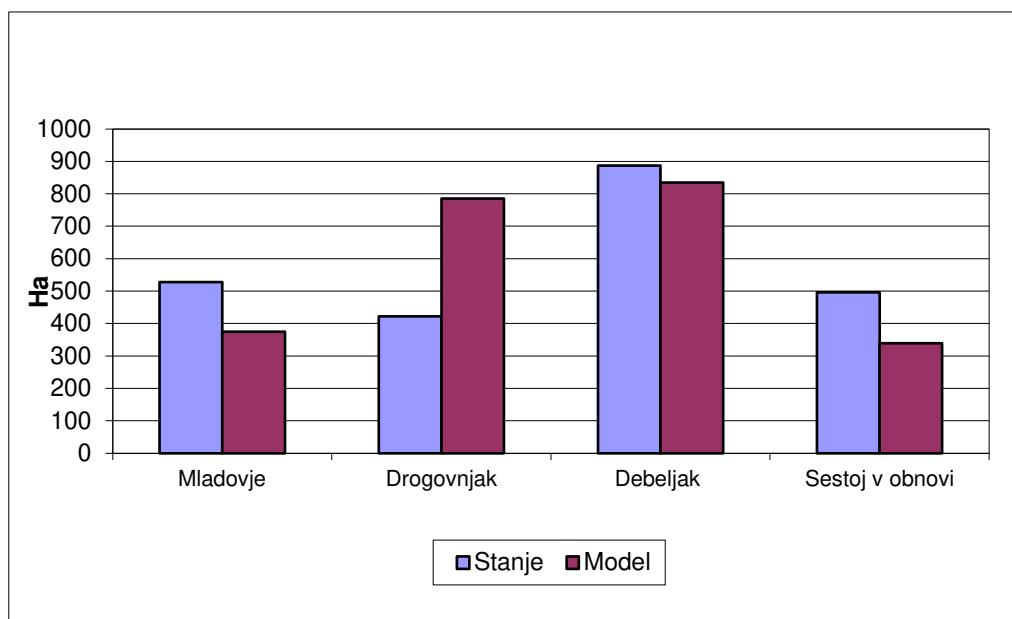
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Presoja trajnosti donosov smo izdelali v gospodarskih gozdovih (večnamenski gozdovi in gozdovi s posebnim namenom z načrtovanim posekom) za enomerne sestoj, saj pokrivajo 96 % površine gospodarskih gozdov enote. Malopovršinsko raznomernih sestojev je le 4 %.

Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem (gosp. gozdovi)

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	528,87	21,6	21	15,4	374,46	6,6	153,41
Drogovnjak	423,01	17,3	45	32,2	784,24	-15,5	-326,23
Debeljak	888,32	36,4	47	34,3	835,46	2,2	51,43
Sestoj v obnovi	497,52	20,4	19	13,9	339,13	6,8	157,39
ENOMERNI SKUPAJ	2.337,72	95,7	132	95,7	2.333,29		
RAZNOMERNO (sk-gnz)	106,41	4,3		4,3	105,41		
Skupaj:	2.444,13	100,0		100,0	2.444,13		

Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah nam kaže odstopanje od modelnega stanja. Največje odstopanje je v fazi drogovnjaka, po modelu jih primanjkuje 326 ha. Najboljše je stanje v debeljakih, kjer je razlika med modelno in dejansko površino 51 ha v prid slednje. Odstopanje v mladovju in sestojih v obnovi je približno enako (dobrih 150 ha).

Kratkoročno je manjko površin pri drogovnjakih nemogoče dobiti, vendar presežek v površinah mladovja nakazuje, da se bo tudi delež drogovnjakov v prihodnosti povečal. Trajnost donosov sicer v tem ureditvenem obdobju še ni ogrožena, težave pa se bodo pojavile v prihodnosti, ko bo primanjkovalo optimalne faze, ker je delež aktualnih drogovnjakov nizek in bo potrebna akumulacija lesne zaloge v debeljakih.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Gozdovi v splošnem dobro zagotavljajo vloge, ki jih od njih pričakujemo. V splošnem ugodna prostorska razporeditev vlog gozdov ne otežuje uresničevanja načela mnogonamenskosti.

Izreden obseg sečenj, ki je v zadnjem ureditvenem obdobju presegel dvakratnik preteklih količin, in se kaže tako v nizki lesni zalogi in prirastku kot v porušenem razmerju razvojnih faz, pa dolgoročno ogroža trajnost lesnoproizvodne funkcije. Zato je nujno hitro ukrepanje v primeru sanacij ujm in napadov podlubnikov ob hkratnem intenziviranju izvajanja negovalnih del v mlajših razvojnih fazah.

Konflikt interesov v obliki močno poudarjenih ekoloških funkcij in z njimi mestoma nekomplementarnih socialnih ter proizvodnih vlog gozda, je še najbolj izražen na manjših površinah v okolici najbolj obiskanih planinskih poti, gozdni cesti iz Radovne na Klek in na ožjih območjih rastišč divjega petelina.

Mestoma je ogrožena varovalna funkcija, posebno na območjih prekrivanja z zaščitno funkcijo, saj težko, prestaro drevje dodatno destabilizira labilna pobočja. Zaradi odsotnosti ukrepov struktura gozda v takih primerih ni optimalna, zato bo v varovalnih gozdovih v prihodnjem ureditvenem obdobju nujno bolj intenzivno izvajati gozdnogojitvene ukrepe, ki pospešujejo primerno strukturo.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Na ravni gozdnogospodarskega območja so bili določeni in rangirani cilji gospodarjenja z gozdom, ki so glede na naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere smiselno povzeti oziroma prilagojeni za GGE Mežakla.

Proizvodnja lesa

Proizvodnja lesa po količini in kakovosti je najpomembnejši cilj, saj v GGE prevladujejo produktivna rastišča, ki omogočajo proizvodnjo kakovostnega lesa. Glede na drevesno sestavo prevladujejo iglavci, ki so praviloma boljše kakovosti kot listavci, vse bolj pa raste tudi zanimanje lastnikov za kvaliteten les listavcev. Lastnikov gozdov v enoti je malo, trije lastniki obvladujejo 98 % površine enote, zato je interes za gospodarjenje z gozdom močno izražen.

Ohranjanje voda

Ohranjanje voda v ugodnem stanju je v alpskem območju izrednega pomena, saj pri povprečnih padavinah 2.000 mm letno, predstavlja ogromno zbirališče vode. Glede na naravne danosti in ohranjenost okolje pa ima tudi izjemen potencial zagotavljanja virov pitne vode. Gozdovi v zaledju zadržujejo erozijo in odtok vode, zato je gospodarjenje za ohranitev hidrološke vloge eden od najpomembnejših ciljev v enoti. Reka Radovna je pomemben vir pitne vode za širše območje.

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst

Skoraj vsi gozdovi v enoti ležijo v TNP, celotna enota spada pod Naturo 2000 in v EPO Julijske Alpe. Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst je cilj, ki ga poleg sprejetih zakonskih omejitev in prepovedi na ravni države (TNP) uresničujemo tudi z gospodarjenjem z gozdovi na podlagi sprejetih gozdnogospodarskih načrtov.

Varovanje pred naravnimi nesrečami, varovalna in zaščitna vloga gozda

V enoti je varovalna funkcija gozdov na 1. stopnji poudarjenosti izražena na več kot 2.200 ha, zaščitna pa na več kot 500 ha. Pomembni sta zaradi mestoma velikih nagibov terena, velike nadmorske višine, pester geološke sestave in obilnih padavin. Velik del območja je stalno potencialno ogrožen zaradi erozije in plazov, še posebej ob neugodnih napovedih ekstremnega vremena v prihodnosti. V preteklih desetletjih je bil cilj gospodarjenja z varovalnim gozdom zapostavljen, tudi zaradi dejstva, da ni bilo na voljo sistemskih sredstev za zagotavljanje načrtovanih ukrepov v varovalnih gozdovih. Zaščitna vloga gozda je izredno pomembna nad naselji in nad javno infrastrukturo.

Lov in ostale gozdne dobrine

Pri lovu je cilj ob usklajenem odnosu med številčnostjo lovnih vrst in gozdom, omogočiti prihodek lovskim družinam in loviščem s posebnim namenom za zagotavljanje svoje dejavnosti. S svojim delom prispevajo k izboljšanju razmer v okolju, predvsem pa zagotavljajo realizacijo z lovskimi načrti določenih odvzemov iz populacij. Od ostalih gozdnih dobrin so zanimive gobe, jagode, borovnice, maline in zdravilna zelišča, vendar na manjšem delu enote. V 2. in 1. varstvenem območju TNP je nabiranje ostalih gozdnih dobrin prepovedano.

Estetski videz krajine in rekreacija

Potrebe po socialnih vlogah gozda niso tako močno izražene. Cilj ohranjenih in estetsko privlačnih gozdov mora biti tudi eden od ciljev gospodarjenja z gozdovi ob turistično zanimivih lokacijah (soteska Vintgar, Krma). Vse bolj je razvidna rekreacijska vloga gozda. Zaradi relativno dobre dostopnosti je gozdni prostor dnevno lahko cilj množici rekreativcev, tako v poletnem kot zimskem času. Cilj je podpora razvijajočemu se naravi prijaznemu turizmu in naravi prijaznim oblikam rekreacije v gozdnem prostoru. Obiskovanje gozda mora biti usmerjeno in urejeno, umaknjeno iz območij, kjer prihaja v konflikte z ostalimi funkcijami gozda.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Sanacija poškodovanih in napadenih smrekovih sestojev

Najvišjo prioriteto ima sanacija lubadarskih jeder in v morebitnih ujmah poškodovanih smrekovih sestojev. V pomladnih mesecih se izvaja redne letne preglede preteklih žarišč podlubnikov in se zagotovi čimprejšnjo izvedbo sanacije. Izboljšati je potrebno odzivnost/pravočasnost pri izvedbi izdanih C-odločb in paziti na ustrezen gozdni red. Glej tudi poglavje Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov.

Izboljšanje mehanske in biološke stabilnosti sestojev

Vremenske ujme in napadi podlubnikov so v preteklem ureditvenem obdobju povzročili v mehansko nestabilnih sestojih in v sestojih s prevelikim deležem smreke močne poškodbe in s tem neposredno gospodarsko škodo lastnikom gozdov. Nujni so pravočasni, diferencirani in strokovno utemeljeni negovalni ukrepi ter zagotavljanje obnove gozdov s čim večjim deležem naravne obnove in rastišču primernimi drevesnimi vrstami.

Pospešujemo raznomerne zgradbe sestojev z malopovršinskim skupinsko postopnim gospodarjenjem. V obsežnejših enomernih sestojih z večjim deležem smreke v višjih nadmorskih višinah s selektivnim uvajanjem sestojev v obnovo izkoristimo možnost oblikovanja bolj razgibanih struktur in pospešujemo zeleno malopovršinsko enomerno zgradbo sestojev (0,5 – 2,0 ha). V primeru ujme nam le ta zagotavlja večjo pokritost z gozdnim rastjem, saj je vpliv ujme različen glede na vrstno sestavo in vertikalno strukturo gozda. Prav tako je možna hitrejša regeneracija po ujmi, saj je v taki strukturi gozda na manjši površini vedno prisotna mladje, ki lahko v primeru odstranitve zgornjega dela sestoja hitro odreagira.

Na rastiščih jelovo bukovih gozdov lahko v okviru izbiralnih redčenj pospešujemo tudi prebiralno zgradbo, vendar ne za vsako ceno. Tovrstni koncept je smotno uporabljati le v gozdovih, ki čim bolj ustrezajo modelu prebiralnega gozda, saj bo le tako zagotovljena največja možna stopnja samodejnosti, brez nepotrebnih žrtev za vzdrževanje prebiralne zgradbe.

Izbira drevesnih vrst in zgradba sestojev v skladu z rastiščem

Zaradi pestrosti drevesnih vrst v enoti ter spremenljivosti lesnega trga bomo pospeševali vse ekonomsko zanimive ter ekološko pomembne drevesne vrste. Pri izbiri drevesnih vrst je rastiščna sprejemljivost ključnega pomena. Tehtamo med dolgoročno biološko in mehansko stabilnostjo in trajnostjo s samoregulacijo ter zahtevnimi cilji gospodarjenja in minimalnim ekonomskim rizikom. Z deležem drevesne vrste je neločljivo povezan njen socialni položaj in zgradba sestojev, ki je lahko zelo raznovrstna.

Delež smreke v lesni zalogi enote se znižuje, delež jelke in macesna pa počasi zvišuje. Trend razvoja drevesnih vrst je ugoden. Smreka je gospodarsko še vedno zelo zanimiva vrsta, in je v primernih deležih v sestojih lahko prisotna. Iz smernic za GGO izhaja, da naj delež smreke na rastiščih v

najnižjih predelih ne presega 30 % lesne zaloge, v sredogorju pa ne 40 % lesne zaloge. V višje ležečih predelih je lahko delež smreke nekoliko višji, vendar naj načeloma ne presega 60 %. Na rastiščih z nižjim deležem smreke naj bo v sestoje vključena v posamični do skupinski mešanosti, tam kjer bo delež smreke višji pa do gnezdsti.

Pomemben delež v lesni zalogi ima bukev. Njen delež se vseskozi povečuje, velik skok je doživela v zadnjem ureditvenem obdobju. Bukovje ima v enoti pomembno mesto. Zaradi specifičnih razmer je njen delež lahko manjši na zmerno kislih bukovih rastiščih, saj so tu ugodne razmere zlasti za krepitev deleža plemenitih listavcev. Zaradi odsotnosti redčenja kakovost bukovine v enoti ni optimalna. V prihodnjem obdobju bo potrebno delu z bukvijo posvečati več pozornosti.

Enota je zanimiva tudi z vidika plemenitih listavcev. Trend povečevanja deleža v lesni zalogi se je v tem ureditvenem obdobju ustavil, zato jih je potrebno pospeševati. Zaenkrat najbolj varna izbira je gorski javor, saj sta gorski brest in veliki jesen podvržena napadu holandske brestove bolezni in jesenovega ožiga.

Ostalim listavcem in pionirjem ni potrebno posvečati prevelikih ukrepov, dovolj bo že, da jih v sestojih toleriramo in pokazale bodo razveseljiv odziv. Svoje mesto v sonaravni sestavi imajo tudi številne grmovne vrste, ki so pomembne za mikroklimo, prehrano divjadi, vertikalno strukturiranje sestojev in za povečanje biološke pestrosti gozdov. Pri negi jih le izjemoma odstranjujemo, kajti vodilne vrste jih ponavadi prerastejo.

Usklajena raba prostora ter prostorsko in časovno prilagajanje dela v gozdu ostalim funkcijam

Zaradi velikega poudarka ohranjanja narave (TNP) in zahteve po ugodnem stanju kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Natura 2000 na eni strani in proizvodnih ciljev na drugi, je v izogib konfliktom interesov v določenih primerih potrebno dela v gozdu prostorsko in časovno prilagajati potrebam ohranjanja narave. Pri konfliktih imajo praviloma prednost poudarjene ekološke funkcije. Zaradi mestoma poudarjene rekreacijske vloge, ko je pretiran obisk gozdov lahko moteč, je potrebno poskrbeti za usmerjanje obiskovalcev in ureditev prometnega režima.

Usmeritve za gozdove z zaščitno vlogo

Z gozdnogospodarskimi ukrepi je potrebno na najbolj kritičnih mestih povečati stabilnost gozdov, ki opravljajo zaščitno funkcijo. Primarno se usmerimo v predele erozijskih žarišč, strmine nad naselji in infrastrukturnimi objekti ter strme brežine nad kritičnimi vodotoki. Struktura gozdov naj bo čim bolj raznodobna, gostota dreves naj bo večja, vendar ne na račun stabilnosti, pospešujemo rastišču in razmeram primerne drevesne vrste, izogibamo se drevju večjih premerov. Glej tudi poglavje Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.

Usmeritve za doseg usklajenosti odnosov med gozdom in rastlinojedo divjadjo

Za okolje v katerem divjad živi, na splošno velja, da ga je treba predvsem z raznimi biomeliorativnimi ukrepi stalno izboljševati, saj je z raznimi posegi vedno bolj neprijazno za rastlinojedo pa tudi za ostalo divjad. Prehranske razmere ne izboljšujemo preko krmljenja, ampak želimo preprečevati zaraščanje travniških površin, pospeševati košnjo travnikov, vzdrževati grmišča ter predvsem pospeševati sečnjo v gozdovih ter ustvarjati nove površine mladovij. V predmetni enoti želimo pospeševati ukrepe (ustrezno doziranje svetlobe), ki bodo omogočali naravno pomlajevanje ter nastanek polnilnega sloja, ki bo razbremenil od divjadi najbolj ogrožene sestoje.

Celoten del enote zajema posebna varstvena območja-Območja Natura 2000. Cilj upravljanja na teh območjih je zagotovitev ohranitve ugodnega stanja klasifikacijskih vrst in habitatnih tipov. Predvsem želimo vzdrževati stabilne populacije posameznih vrst ter ohranjati biotsko pestrost.

Delo z javnostjo

Delo z javnostjo je izjemno pomembno področje, kateremu se gozdarji premalo posvečajo. Zaradi javnega pomena gozdov (poudarjene socialne funkcije) je delo in prisotnost v javnosti še toliko bolj

pomembna. Nujna je intenzivna prisotnost v vseh lokalnih medijih ter sodelovanje z lokalnimi institucijami.

Upravljanje z vodami

Rabo in druge posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogočata varstvo pred škodljivim delovanjem voda in ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

Na vodovarstvenih območjih je potrebno upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.

Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi Zakona o vodah (ZV-1):

- Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (2018).
- Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1.
- Izjeme, ki jih določa 37. člena ZV-1 in so pomembne z vidika gospodarjenja z gozdovi so:
 - ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
 - gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
 - gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
 - gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
 - ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
 - gradnja objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih;
 - gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
 - gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.
- Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. člen (odlaganje snovi ali predmetov) in 84. člen (splošne prepovedi) ZV-1.
- Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 68. člena ZV-1, po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:
 - odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
 - odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
 - odlaganje odpadkov.
- Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:
 - ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
 - zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
 - ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
 - onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Z gozdnogojitveni ukrepi je potrebno zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih, zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz na ravni vodozbirnega območja, vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov, pospeševati rastišča primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije, vzdrževati

zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode in ustvarjati pogoje za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja.

Omejitve posegov na vodnih, priobalnih in vodovarstvenih območjih v skladu s predpisi o varstvu voda:

- na vodovarstvenih območjih je potrebno prepovedati kakršenkoli poseg v gozd in gozdni prostor (krčitve, gradnja cest ...);
- v neposredni bližini vodnih virov ni dovoljeno izvajati vodno regulacijskih gradbenih del.

Pri izvajanju sečnje in sanacije je potrebno prilagoditi časovno izvedbo sečnje, prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev in potrebna je takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana pri usmeritvah za varovalno funkcijo, usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi pa v poglavju 6.2.7.

6.2.2 Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov

Usmeritve za obnovo

Pri obnovi gozdov je ključno usmerjati njihov razvoj v smeri naravne sestave sestojev, ob hkratni krepitvi vertikalne in horizontalne strukturiranosti. To dolgoročno zagotavlja večjo odpornost, stabilnost in prilagodljivost na klimatske spremembe.

Naravna obnova

Prednost je treba dati naravni obnovi. Ob začetku obnove je običajno intenzivnost sečnje nižja, saj se pomlajevanje začne z oblikovanjem večjega ali manjšega števila pomladitvenih jeder premera od polovice do ene in pol drevesne višine — odvisno od rastiščnih razmer in obstoječega pomladka. Ključno je pravočasno prepoznati in izkoristiti semenska leta ciljnih drevesnih vrst.

Ko se v pomladitvenih jedrih pojavi zadosten in kakovosten pomladek, se ta postopoma širi v smeri uspešnega pomlajevanja. Končni posek naj se izvede šele, ko je mladje na večjem delu površine dobro razvito. Pri tem je treba novi sestoj graditi na kakovostnem naravnem pomladku, ne pa na podstojnih drevesih starega sestoja. Hitrost obnove je treba prilagoditi ekološkim značilnostim posameznih drevesnih vrst — počasneje za sencovzdržne vrste in z intenzivnejšimi pomladitvenimi sečnjami za svetloljubne, kjer je za uspeh potrebna večja osvetlitev tal.

V GGE Mežakla naravno pomlajevanje načeloma ni problematično. Ob primernih pomladitvenih sečnjah v odraslih sestojih se uspešno pomlajujejo vse ciljne drevesne vrste. Na posameznih saniranih območjih, kjer so ujme (vetrolomi, podlubniki) povzročile večje poškodbe in nastanek огоlelih površin, pa je naravno pomlajevanje počasnejše. Tam so zasnove mladja slabe in pogosto ciljne drevesne vrste niso prisotne. Na teh mestih bo treba spremljati razvoj mladja, v kolikor pa ob koncu ureditvenega obdobja še vedno ne bo opaznega napredka, bo treba izvesti obnovo s sadnjo.

Obnova s sadnjo

Umetna obnova naj se izvede le tam, kjer ni pogojev za naravno pomlajevanje ciljnih drevesnih vrst. Sajnjo načrtujemo predvsem v okviru sanacije ujme, za izboljšanje sestojnih zasnov ali za povečanje vrstne pestrosti. Predvidena je sadnja macesna, gorskega javorja, smreke, jelke, bukve in jerebika. Predhodno je potrebno izvesti pripravo tal — odstraniti grmovno vegetacijo in močno poškodovana drevesa, ki so ostala po sanaciji.

Usmeritve za nego

Pri negi mladega gozda je ključnega pomena usmerjena skrb za gošče, letvenjake in mlajše drogovnjake, saj lahko z ustreznimi ukrepi že v tej razvojni fazi najučinkoviteje izboljšamo kakovost in stabilnost bodočih sestojev. Pri oblikovanju drevesne sestave naj bo poudarek na naravni vrstni

zgradbi in spodbujanju manjšinskih, ekološko pomembnih vrst. Z vsemi ukrepi nege tudi preprečujemo razvoj čistih smrekovih monokultur.

Obžetve se izvajajo predvsem na umetno obnovljenih površinah, izjemoma tudi na območjih z dobro razvitim naravnim mladjem. Običajno potekajo 5–10 let po sadnji, odvisno od višine mladja. Pri tem je ključno, da poleg posajenih sadik vključimo tudi naravno vrasle osebke ciljnih drevesnih vrst, ki jih tudi obžanjemo. Obžetve se praviloma izvajajo v obliki lijakov okoli posameznih sadik. Na močno zapleveljenih območjih, zlasti ob prisotnosti robide, maline ali leske, pa je potrebna obžetev celotne površine okoli mladih dreves.

Nego mladja in gošče je treba izvajati pravočasno – dokler so sestoji še pregledni in je delo v njih učinkovitejše. Ključnega pomena je uravnavanje vrstne zmesi, saj lahko brez pravočasnega posredovanja izgubimo svetloljubne in minoritetne vrste, ki v gostem sestoji ne morejo uspešno konkurirati. V tem desetletju bo poudarek na negi umetno obnovljenih sestojev, kjer bo treba v enovrstna mladja vključevati tudi naravno vrast.

Na naravno obnovljenih golih površinah je treba z nego počakati, dokler se mladje ne sklene. Pomladitvene dobe na teh površinah trajajo od 20 do 35 let. V tem času pričakujemo tudi naravno vrast manjšinskih drevesnih in grmovnih vrst, ki bodo povečale prehransko bazo za divjad. Posebno pozornost je treba nameniti prisotnosti tujerodnih invazivnih vrst. V primeru pojava naj se te zabeleži v aplikaciji Invazivke, po možnosti pa tudi odstrani.

Nega letvenjaka je prvi ukrep, s katerim ustvarjamo optimalne razmere za osebke z najboljšimi lastnostmi glede kakovosti, vitalnosti in vrstne pestrosti. Pri smreki in bukvi oblikujemo skupinsko zmes, medtem ko jelko, javor, macesen in manjšinske vrste negujemo šopasto ali posamezno. Ukrepi potekajo na prehodu v drogovnjake, ko spravilo še ni potrebno.

Tudi pri negi mlajših drogovnjakov je pravočasna in dovolj intenzivna nega ključna za sproščanje krošenj, krepitev stabilnosti in izboljšanje kakovosti sestojev. Intenzivnost redčenj je treba prilagoditi sestojni strukturi in dostopnosti terena:

- v iglastih sestojih, močno poškodovanih zaradi jelenjadi: do 35 %,
- v stabilnih sestojih s primernim terenom za strojno sečnjo: do 25 %,
- pri žičničnem spravilu: do 20 %,
- v labilnih sestojih z neugodnim dimenzijskim razmerjem: do 18 %.

V čistih smrekovih sestojih je treba v največji možni meri ohranjati druge drevesne vrste, s čimer povečujemo odpornost sestojev na podnebne spremembe.

Spravilo in preprečevanje poškodb

Poškodbe ob spravilu preprečujemo s podiranjem v ribjo kost, zbiranjem lesa v vrvne linije in krojenjem krajših sortimentov. Kjer bi spravilo povzročilo prekomerne poškodbe preostalega sestoja, lahko les – če ni nevarnosti za širjenje podlubnikov – ostane v gozdu.

Usmeritve v odraslih sestojih

Izbiralna redčenja v starejših drogovnjakih in debeljakih so večinoma šibka in se izvajajo v daljših obhodnjicah. Njihov glavni namen je sprostitev krošenj izbrancem in povečanje vrednostnega prirastka.

V čistih smrekovih sestojih se načrtno ohranja macesen, jelko in plemenite listavce – zlasti zaradi njihovega pomena pri semenenju ter za povečanje odpornosti sestojev na podnebne spremembe in ekstremne vremenske pojave. V teh sestojih naj se redčenja izvajajo izjemoma in izven vegetacijske

dobe, da se zmanjša tveganje za pojav podlubnikov, ki se lahko razvijejo v sečnih ostankih. V njih posegamo šele v fazi starejšega debeljaka, ko jih začnemo uvajati v obnovo.

V običajnih razmerah pričnemo s svetlitvenimi sečnjami takrat, ko izbranci dosežajo ciljne premere in sestoji doseže kulminacijo vrednostnega prirastka. Zaradi obsežnih sečenj v preteklem desetletju – posledica vetrolomov in gradacije podlubnikov – ter posledičnega upada lesne zaloge, bo v prihodnjem desetletju na območju GGE Mežakla obnova usmerjena predvsem v najbolj nujne sestoje debeljakov.

Svetlitvene sečnje izvajamo v sestojih, kjer je prisotno mladje oziroma tam, kjer so sestoji poškodovani ali imajo slabšo zasnovo. Glede na ciljne drevesne vrste, ki jih želimo v prihodnosti, v sestojih oblikujemo manjša ali večja pomladitvena jedra ter ohranjamo primerne semenjake. Končne poseke načrtujemo v tistih pomlajencih, kjer je mladje že sklenjeno – prednostno na površinah, kjer je že razvito do faze gošče ali celo letvenjaka.

Usmeritve za varstvo gozdov

V preteklosti so na naravnih bukovih rastiščih, ki prevladujejo v GGE Mežakla, močno pospeševali smreko. V zadnjem desetletju smo bili priča neželenim posledicam v čistih smrekovih sestojih.

- v vetrolomih: zaradi velikopovršinskih, enodobnih, enovrstnih sestojev s plitvimi koreninami in močnih vetrov so smrekovi sestoji pogosto poškodovani v vetrolomih.
- v napadih podlubnikov: v enodobnih sestojih čiste smreke, ki zgublja vitalnost zaradi klimatskih sprememb, je veliki smrekov lubadar v preteklem desetletju povzročil odmrtnje velikih količin odraslih dreves smreke. Delež smreke v lesni zalogi je padel iz 66 % na 57 % in tudi obeti za naprej niso dobri.
- od divjadi: v posameznih oddelkih so smrekovi drogovnjaki močno poškodovani od obgrizanja lubja s strani jelenjadi.

V želji po bolj odpornih sestojih, bo v bodoče potrebno vzgajati sestoje z rastišču prilagojeno drevesno sestavo. Zaradi klimatskih sprememb bo potrebno pri izbiri drevesnih vrst paziti tudi na to, da bosta zagotovljeni raznovrstnost in raznomernost sestojev.

Varstvo pred divjadjo

Na območju GGE Mežakla so prisotne škode od divjadi – predvsem objedanje mladja in lupljenje debel od jelenjadi. Ponekod je ovirano pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev zaradi selektivnega objedanja. Večje škode pa so zaznane v drogovnjakih iglavcev, kjer jelenjad obgriza debela drevesa.

Zaščita sajene smreke, macesna, bora se bo še naprej izvajala s premazi ali škropljenjem vršičkov. Ukrep je preizkušen, cenen in učinkovit. Izvajamo ga prvih pet let po sadnji (ali manj, v kolikor so sadike že višje). Škropivo Trico se je v preteklosti izkazalo bolj učinkovito od premaza Kemakol.

Zaščitne tulce in mreže, ki so bili uporabljeni v preteklosti, je potrebno iz gozda odstraniti, ko ne opravljajo več svoje funkcije.

Paša živine v gozdu povzroča podobne poškodbe kot divjad, ki so najpogostejše okoli planin. Zaščita pred živino je enaka, le čas največje ogroženosti in lokacije so specifične. Najboljša zaščita pred poškodbami zaradi paše so ograjeni pašniki. Dodatna poškodba je ekonomsko razvrednotenje lesa zaradi rdeče trohnobe.

Snegolomi: Z namenom zmanjšanja škod od snegolomov je potrebno v bodoče skrbeti za večjo raznovrstnost in raznomernost sestojev. Obenem je potrebno pravočasno izvesti nego letvenjakov in nego drogovnjakov, s katero zagotovimo drevesom ugodno vitkostno razmerje, primerne dolžine in oblike krošenj.

Vetrolomi: Največ škode naredijo v starejših debeljakih, pomlajencih in na robovih sestojev. Najnevarnejši je jugozahodni veter. Največ vetrolomov je jeseni in spomladi, po dolgotrajnih deževjih. Dež namreč razmoči plitva tla in zrahlja stabilnost. Večina vetrolomov je takih, da so izravana drevesa

s koreninami vred. Vetroloži so najnevarnejši za smreko, ki ima plitve korenine. Primes ostalih drevesnih vrst znatno poveča odpornost, zato se v čistih smrekovih sestojih ohranja vse listavce, ki pomagajo pri stabilizaciji sestoj.

Nevarnost vetrolovov je povečana na območjih, kjer je bila v zadnjih 10 letih izvedena sanacija s podlubniki napadenih dreves in na robovih preteklih vetrolovov. Ponekod so nastali ostri robovi na meji sestojev – tam robna drevesa nimajo ustrezne oblike krošnje in niso prilagojena na močne vetrove. Kjer pa so po sanaciji ostala posamična drevesa jelke, macesna in listavcev, pa so težave zaradi vetrolovov še bolj pogoste. Na teh območjih je potrebno po vsakem močnejšem vetru preveriti stanje in pravočasno sanirati poškodovana drevesa.

Podlubniki: Kljub ostri klimi, ki naj bi teoretično zaviralno vpliva na razvoj podlubnikov, smo bili v zadnjih 10 letih priča izjemni gradaciji podlubnikov. Zaradi podlubnikov je bilo potrebno posekati v zadnjem desetletju večino načrtovanega možnega poseka. Kratkoročni napotki za zadrževanje prereznožitev so takojšnja sanacija s podlubniki napadenih dreves, popolni gozdni red ter uničenje zalege v lovnih nastavah. Najboljša dolgoročna preventiva so mešani raznomerni sestoji.

Poškodbe tal: posebej pri izvajanju del s stroji za sečnjo, ko se stroji pomikajo izven prometnic, je nujno veliko pozornost namenjati ustreznosti nosilnosti tal. Strojna sečnja in spravilo naj se izvajata v zmrznjenem ali poleti v sušnem vremenu.

Varstvo pred erozijo mora biti vgrajeno v celoten sistem gospodarjenja z gozdovi od načrtovanja in izvedbe odpiranja gozdnega prostora s prometnicami, preko oblike, jakosti in izvedbe sečenj do izvedbe posebnih protierozijskih ukrepov. Usmeritev velja za vse gozdove, poudarjena pa je v varovalnih gozdovih, v hudourniških območjih, v gozdovih s poudarjeno zaščitno funkcijo, v strmih grapah ter ob vodotokih. V ožjih območjih erozijskih žarišč izvajamo tehnični in biotehnični ukrepi za sanacijo žarišč, v širšem območju pa predvsem točkovne oz. malopovršinske poseke za vzdrževanje oz. ustvarjanje ustrezne strukture gozda.

Ravnanje z velikim jesenom zaradi bolezni jesenovega ožiga:

Velike jesene, ki se sušijo in izkazujejo slabo vitalnost, iz sestojev odstranjujemo. Ob negovalnih sečnjah v bližini prometnic in drugih objektov, prioritarno odstranimo odrasla drevesa jesenov iz varnostnih razlogov. V mlajših sestojih ne pospešujemo dreves velikega jesena.

Usmeritve za sanacijo poškodb po ujmah

- Ob morebitnih ujmah je potrebno sodelovati in koordinirati delo med strokovnimi službami in lastniki gozdov ter skrbeti za pravočasno in dosledno izvedbo del v gozdovih;
- Za poškodovano in podrtu drevje, ki ovira potek nujnih obnovitvenih del ali predstavlja nevarnost za namnožitev oziroma širjenje škodljivih organizmov, izda ZGS lastniku gozda odločbo o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih delih v gozdovih;
- Ozaveščati lastnike gozdov o pomenu sanacije in obnovi ogolelih površin ter obveščati javnost o obsegu poškodb, potrebnih aktivnostih in morebitnih zaporah ☐est;
- Zagotavljati varnost pri delu in primerno odprtost z gozdno infrastrukturo (glede na terenske razmere);
- Skrbno spremljati razvoj podlubnikov in prednostno izvajati varstveno sanacijske sečnje ter preventivne in zatiralne ukrepe;
- Učinkovito izbirati način sečnje (tehnologijo) in spravila (glede na terenske razmere);

- Sanirati površine z ukrepi obnove in nege s ciljem krepitve odpornosti gozda na pričakovana neurja in škodljive organizme v prihodnosti, predvsem z ohranjanjem in pospeševanjem biološke in strukturne pestrosti;
- Na poškodovanih delih sestojev je potrebno načrtovati in izvesti ukrepe, ki bodo ohranili proizvodni potencial gozdov in ostale funkcije gozda;
- Glavni ukrepi so priprava površin za umetno obnovo, sadnja in zaščita sadik, nega in obžetev naravnega mladja ter uravnavanje drevesne sestave mladja (pospešuje se delež pionirskih in minoritetnih vrst s široko ekološko amplitudo, ki zmanjšujejo tveganje pri gozdni proizvodnji v prihodnje);
- Spremljati pojav tujerodnih (invazivnih drevesnih in grmovnih vrst) na odprtih in огоlelih površinah (v primeru pojava je potrebno nujno odstranjevanje);
- Zaradi klimatskih sprememb in pogostejših ujm je v prihodnje še večji poudarek na sodelovanju strokovnih služb in lastnikov gozda ter upoštevanje primerov dobrih praks.
- Pri sanaciji površin, ki so bile poškodovane v neurjih leta 2023, se upoštevajo načrtovani ukrepi iz Načrta sanacije gozdov, poškodovanih zaradi podlubnikov in neurij v letu 2023.

6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Varovalna funkcija

Poleg varovalne funkcije je v GGE pomembna tudi zaščitna funkcija, kjer gozd varuje infrastrukturo pred plazovi, hudourniki in padajočim kamenjem.

Gospodarjenje z varovalnimi gozdovi ima določene posebnosti. Izstopa predvsem pospeševanje takšne strukture in sestave gozdnih sestojev, ki krepí varovalno in zaščitno vlogo gozda. V ta namen smo v potencialno najbolj ogroženih varovalnih odsekih načrtovali tudi ukrepe.

Usmeritve za načrtovanje ukrepanja v varovalnih gozdovih so:

- V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, je pri gospodarjenju potrebno upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, ki jih določa Uredba.
- Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.
- Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.
- Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.
- Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolj zagotavljajo uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.
- Zagotavljati pravočasno obnovo oziroma odstranjevanje nestabilnih in fiziološko prestarih dreves, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.
- Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.
- Za preprečitev degradacije tal je potrebno pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal.
- Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

- Na strmih pobočjih ohranjati površine ruševja.
- Povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo potrebno reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.
- Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj. S tem procesom lahko izboljšamo učinkovitost gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in gozdovi s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo ter izboljšamo informacije o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.
- Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa.
- Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram.
- Uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/1994, št. 95/2004, 110/2008).
- Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.
- Pri sečnji, spravilu in skladiščenju gozdnih lesnih sortimentov ter gradnji gozdnih prometnic je treba z doslednimi ukrepi preprečevati nastanek oz. širjenje erozijskih procesov in zmanjšati možnost odnašanja lesenega plavja (hlodi, panji, vejevje, drva itd.) v strugo

Posebnosti vezane na erozijska, plazljiva in plazovita območja:

Načrtovani posegi na poplavnih območjih morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 (Ur. l. RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US) ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Erozijska, plazovita in plazljiva območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela, bolj podrobno pa na spletnem portalu Atlas voda

(<https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a9803435>).

Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh).

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča.

Na plazljivem območju je v skladu z 88. členom ZV-1 prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Na plazovitem območju je v skladu z 89. členom ZV-1 prepovedano krčenje gozdov, izravnnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.

Kjer je mogoče je potrebno odstraniti suho, propadajočo in poškodovano zarast iz vodnega n priobalnega zemljišča v gozdnem prostoru. Odstranitev je potrebno izvesti selektivno. Skladno s 33. členom Zakona o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22, 158/22 in 28/25) je v času gnezdenja ptic med 1.3. in 1.8. prepovedano sekati zarast ob vodnih bregovih in čistiti obvodne kanale.

Posebnosti, vezane na zaščitno funkcijo:

- skrbeti za stalno prisotnost mehansko stabilnega gozda nad elementi ogroženosti, ki zmanjšuje tveganje pred različnimi naravnimi nevarnostmi (padajoče kamenje in skale, snežni plazovi, zemeljski plazovi...). Ukrepa se malopovršinsko, da se ohranja stalna zastrtost tal z vegetacijo;
- ker pri ukrepanju poleg sestoja ščitimo še nižje ležeče elemente ogroženosti (ljudi, objekte in infrastrukturo), se v teh predelih prednostno ukrepa za zagotavljanje zaščite ljudi;
- na predelih pojavljanja skalnih podorov je za zaustavljanje sproženih delcev priporočljivo puščanje in ustrezno sidranje debel podrtega oziroma posekanega drevja pod primernim kotom glede na padnico. Na kritičnih mestih se po potrebi lahko izvede zaščita tudi z drugimi biotehničnimi ukrepi,
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi. Pri gradnji vlak je potrebna previdnost in zmernost, tudi na manj strmih predelih nad naselji in objekti.

Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih, kjer sta poudarjeni 1. in 2. stopnja hidrološke funkcije, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno strogo spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve na varstvenih območjih:

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami

obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00)). Vodovarstvena območja so prikazana na spletnem portalu Atlas voda.

(<https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>).

Na vodozbornih območjih je z gozdnogojitveni ukrepi potrebno:

- zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije,
- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz,
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti,
- ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov,
- pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije,
- vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode,
- ustvarjati pogoje za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbornega območja,
- na vodovarstvenih območjih je potrebno prepovedati kakršenkoli poseg v gozd in gozdni prostor (krčitve, gradnja cest ...),
- v neposredni bližini vodnih virov ni dovoljeno izvajati vodno regulacijskih gradbenih del,
- pri izvajanju sečnje in sanacije je potrebno prilagoditi časovno izvedbo sečnje, prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev in potrebna je takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije.

Usmeritve na vodnih in priobalnih zemljiščih:

Gradnji prometnic na vodnih in priobalnih zemljiščih se je potrebno izogniti. V kolikor ne obstajajo druge možnosti, se lahko prometnica izjemoma izvede na način, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino. Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase in iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Zacevjanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih prevoznih klančin.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23 in 85/24 – ZAIID-A).

Usmeritve za preprečitev onesnaženja površinskih in podzemnih voda:

Nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano.

Neposredno odvajanje odpadnih voda v podzemne vode je prepovedano v skladu s 64. členom ZV-1. Odpadna voda se lahko odvaja posredno v podzemno vodo le na območjih, kjer ni vodotokov in če za območje ne veljajo prepovedi iz 12. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22).

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za zagotavljanje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

Gospodarjenje z gozdovi se izvaja na način, ki zagotavlja ohranitev ali vzpostavitev naravne oz. naravni podobne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov.

V vseh gozdovih je potrebno pospeševati oz. vzpostavljati biotsko raznovrstnost z vzpostavljanjem naravne drevesne sestave, vzpostavljanjem uravnoteženega razmerja razvojnih faz, načrtnim puščanjem mrtve biomase ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Izvajajo naj se ukrepi za izboljšanje življenjskega okolja prostoživečih živali, dela pa izvajajo v času in na način, ki najmanj ogrožajo gozdne ekosisteme.

Potrebno je ohraniti ali izboljševati vrstno pestrost sestojev, zato naj se pospešujejo vse minoritetne drevesne vrste, plodonosne drevesne in grmovne vrste.

Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst).

Usmeritve za zavarovana območja

Zavarovana območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v spodnji preglednici. Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju (glej poglavje 6.2.5).

Preglednica 54: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

EVID. ŠT.	IME	VRSTA ZO	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN
158	Triglav	NS	Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10)	Upošteva naj se varstveni režim naveden v aktu o zavarovanju. Povzetek režima navajamo spodaj.	NE
1412	Triglavski narodni park	NP			DA

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost ali dosega ugodno stanje habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. V primeru obstoja alternativnih možnosti se pri prostorski ureditvi načrtujejo le-te, v kolikor bi prvotni posegi povzročili bistveno poslabšanje ugodnega stanja habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko območje orpedeljeno.

Konkretne varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so vključene v konkretne usmeritve za zavarovana območja, naravne vrednote in posebna varstvena območja.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000

Na Natura 2000 območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja;
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči cvetenje in semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura 2000 območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Konkretne varstvene usmeritve na območju Natura 2000 s pripadajočimi upravljalskimi conami

Usmeritve za celoten gozdni prostor

- Pospešuje naj se rastiščem primerne drevesne in grmovne vrste.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- V gospodarskih gozdovih naj se vzpostavi in ohranja uravnoteženo razmerje razvojnih faz, zagotavlja naj se najmanj 40% sestojev z odraslim drevjem; debeljakov in sestojev v obnovi (črna žolna, koconogi čuk, širokouhi netopir).
- Spravilo lesa naj ne poteka preko mokrotnih površin v gozdu (kali ter ostala stoječa vodna telesa) (hribski urh, veliki pupek).
- Ohranja naj se vsaj 3% mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge, predvsem stoječega debelejšega drevja B in C razširjenega debelinskega razreda (črna žolna, pivka, koconogi čuk, rogač).
- Ohranja naj se mravljišča, preko njih naj ne poteka spravilo lesa (pivka).
- Ohranja oziroma izloči naj se habitatna drevesa v količini 2 drevesi/hektar, zlasti v B in C debelinskem razredu (širokouhi netopir).
- Ohranja naj se gnezdilna drevesa za kozačo.
- Les jelke in bukve sekan v obdobju 15.5. – 15.7. naj se odpelje iz gozda v dveh tednih po poseku (bukov kozliček).

- V času parjenja in valjenja gozdnega jereba (od začetka aprila do sredine junija) naj se na območju primerne habitatata za gozdnega jereba gozdne $\square$ este ne gradijo; primerni habitat so suk $\square$ esivno mladi stadiji gozda z veliko leske in ostalih plodonosnih vrst;
- V primeru postavitve pomladitvenih in drugih ograj na območju Mežakle in Pokljuke, naj se te označijo z vidnimi in širokimi trakovi (usmeritev ne velja za območje Boršta in Pernikov).
- Rekreatijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven najboljčutljivejših območij ohranjanja narave.

Usmeritve vezane na posamezne upravljavske cone

Ime cone: CONA A – triprsti detel, divji petelin

Površina v GGE: 2.716 ha

Vrste: triprsti detel (*Picoides tridactylus*), divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona obsega varovalne gozdove in večnamenske gospodarske gozdove nad 1000 m.n.v. v Julijskih Alpah. Namenjena je zagotavljanju ustreznega habitatata za triprstega detla in celoletnega habitatata za divjega petelina. V coni želimo vzpostaviti velik delež starih presvetljenih gozdov, nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE

- V coni naj se trajno zagotavlja najmanj 50 % delež debeljakov ter sestojev v obnovi.
- Proizvodne in pomladitvene dobe se ohranja ali podaljšuje.
- Na Mežakli se ohranjajo ekocelice brez ukrepanja (odsek 2Z) s površino 121ha, nekdanji gozdni rezervat Mrzle Konte (odsek 7Z in 8Z), ter 119Z, kjer je bilo v projektu VrH Julijcev sklenjeno pogodbeno varstvo.
- Nove ekocelice brez ukrepanja se lahko išče in prednostno umešča v cono A.
- Delež stoječe mrtve lesne mase iglavcev v gospodarskih gozdovih v B in C razširjenem debelinskem razredu naj se poveča. Izloča se vsaj 5 -7 odmrlih in odmirajočih stoječih dreves iglavcev/ha s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm. Dolgoročni cilj je 15-20 m³/ha odmrle lesne mase od celotne lesne zaloge oziroma 5% LZ.
- Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev ter posamična drevesa, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- V 1. VO se ne izvaja sanitarna sečnja za preprečevanje širjenja podlubnikov. Izjemoma se lahko izvaja druga nujna sanitarna sečnja, vendar samo ob predhodnem soglasju JZ TNP. Nujna sanitarna sečnja v 1. VO se izvaja samo na območjih, ki so dostopna z obstoječo infrastrukturo.
- Intenziteta gospodarjenja v varovalnih gozdovih naj bo nizka in prilagojena ohranjanju biotske raznovrstnosti ter izboljšanju varovalne funkcije gozda.
- Ohranjajo naj se vsa drevesa z dupli.
- Zagotavlja se strukturno in vrstno pestre sestoje s poudarkom na plodonosnih drevesnih in grmovnih vrstah. Povsod, kjer je to možno, se pospešuje borovnica.
- Preprečuje se zaraščanje negozdnih površin ter vzdržuje strukturiran gozdni rob.
- Obstoječe žične ograje za skupinsko zaščito gozdnega mladja naj se odstrani ali ustrezno označi ali pa se jih zamenja z lesenimi ograjami.
- Žičnih pašnih ograj se, razen zaščite pred velikimi zvermi, ne postavlja, uporablja se električne trakove oz. druge živalim vidne oblike ograjevanja.

Ime cone: CONA A1 - divji petelin - rastišča

Površina v GGE: 150 ha

Vrste: divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona predstavlja ključni zimsko-pomladanski habitat za divjega petelina v Julijskih Alpah skupaj z aktivnimi rastišči, kjer pozimi in spomladi potekajo razmnoževalne aktivnosti. V coni se nahaja 5 rastišč: Petelin, Vošnovec, Šinovec, Kremenovec, Bratova Peč - del. V coni želimo ohranjati ustrezen razmnoževalni in prehranjevalni habitat ter zagotoviti mir v času rastitve in prezimovanja.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni se ovrednoti 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Območje cone se določi kot **mirna cona**, znotraj katere se od 1.3. do 30.6. ne izvaja gozdarskih del (sečnja, spravilo, gradnja oz. priprava gozdnih prometnic,...).
- V primeru nujnih sanitarnih sečenj na območju rastišč je treba pred začetkom del pridobiti soglasje JZ TNP. Pri tem se vsako rastišče obravnava individualno.
- V okolici rastišča Petelin (ki je tudi habitat triprstega detla in podaljšek ekocelice Mrzle Konte) naj se v 15 metrskega pasu okoli rastišča vzpostavi varstveni pas, kamor se umešča ukrep puščanja stoječe in ležeče mrtve lesne biomase.
- Ohranja se pevska drevesa kot ključne strukture habitata.
- Končnih posekov se ne izvaja, razen v tistih sestojih, ki so pomlajeni do te mere, da niso več primeren habitat za divjega petelina (podstojni pomlajeni sestoji so v razvojni fazi gošče ali letvenjaka).
- Gozdne ceste, ki peljejo do ali skozi rastišče se zapre za javni promet.
- Gozdnih cest se v zimskem času ne pluži.
- V coni se zagotavlja zmerne do nizke gostote divjih prašičev, jazbecov, lisic, kun in drugih plenilcev talnih gnezd.
- Rekreatijske in turistične dejavnosti se usmerja izven cone, rekreacijska funkcija naj v coni ne bo poudarjena.

Ime cone: CONA B – ruševca

Površina v GGO: 1.207 ha

Vrste/HT: ruševca (*Tetrao tetrix*), ruševje (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)

OPIS CONE: Cona obsega večinoma varovalne gozdove s pasom ruševja v Julijskih Alpah. V coni želimo preprečiti gradnjo gozdnih prometnic in zagotoviti mir v času rastiševnih aktivnosti.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni naj se v pasu ruševja ne gradi novih gozdnih prometnic in dostopnih poti do planin.
- V času rastišev (1. marec – 30. junij) se na rastiščih zagotavlja mir; se ne gospodari z gozdom, prilagoditev pašne sezone na aktivnih planinah z rastišči ruševca, omejevanje rekreacije.
- Ohranja naj se strukturiran gozdni rob ter preletne koridorje.
- Sprejemljive so omejene krčitve ruševja za potrebe vzdrževanja pašnih planin, vendar izključno za namen vzdrževanja funkcionalne pašne površine in s sodelovanjem ter po predhodnem dogovoru z JZ TNP.

Ime cone: CONA E – navadni koščak

Površina v GGE: 8 ha

Vrste: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*)*

OPIS CONE: Cona obsega vodotok s pasom vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, strukturo brežin ter obrežno vegetacijo.

KONKRETNE USMERITVE:

- Območje cone se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Gospodarjenje z gozdom naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije.
- Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin.
- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- Novogradnje gozdnih prometnic se usmerja izven cone.
- Krčitev gozda se ne izvaja.

Prikaz območij gozdov, na katere se nanašajo konkretne usmeritve, je v merilu 1:25.000 prikazan v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

Funkcija varstva naravnih vrednot

Splošne usmeritve za varstva naravnih vrednot so povzete po Naravovarstvenih smernicah (Kranj, december 2024). Konkretne usmeritve za posamezne naravne vrednote so prikazane v opisih odsekov v obrazcih E4.

Splošne varstvene usmeritve

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

- Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:
- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15, 7/19 in 53/23).

Površinske geomorfološke naravne vrednote:

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote:

- Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo, se ne onesnažuje.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzroča.
- Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvaja v jamo in se jih ne izliva v jami.

Na območju vpliva na naravno vrednoto:

V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

- Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja, razen za namen iz 6. točke tega oddelka.
- Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.

- V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohranijo obstoječe lastnosti mikroklima v jamskem vhodu in jami.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Onesnažene vode se prednostno očisti.

Geološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrne lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Z namenom preprečitve erozije, neugodnega delovanja atmosferilij in vegetacije se naravno vrednoto lahko fizično zaščiti (prekrije), odstrani vegetacijo in podobno.

Hidrološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Objekte in naprave za različne namene se na naravni vrednoti namešča oziroma se njihovo delovanje zagotavlja tako, da se ne prekinja zveznosti vodnega toka, da se ne spreminja ali bistveno ne spreminja količina vode in hitrost pretoka, prostorska in časovna razporeditev voda, smer toka oziroma morskih tokov, oblika in dno struge vodotoka oziroma jezera in morja ter, da se bistveno ne spremenijo vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote. Na slapiščih, slapovih in v koritih se ohranja naraven pretok.
- Ne slabša se kvalitete vode. Onesnaženo vodo se prednostno očisti.

- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Botanične naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču in da se ohranja rastline, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Zoološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za živali. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje temperature vode, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poleganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.
- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst.
- Eksplozij ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.
- Ponoči se naravne vrednote ne osvetljuje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali.

- Naravno vrednoto se obiskuje na način in v času, ki je za živali najmanj moteč. Obiskovalce se usmerja na določene poti. V primeru, da gre za živalsko vrsto, ki je na človekovo prisotnost izjemno občutljiva, se obiskovanje naravne vrednote lahko časovno (npr. v času razmnoževanja) ali prostorsko omeji ali prepove.
- Rekreatijske in športne aktivnosti se preusmerja na spoznavanje in doživljanje narave.

Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

Drevesne naravne vrednote

- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oz površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

Konkretne varstvene usmeritve

Konkretne varstvene usmeritve po naravnih vrednotah podajamo po odsekih v obrazcu E4, obenem so vse naravne vrednote s pripadajočimi varstvenimi usmeritvami navedene v prilogi načrta.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter

njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);

- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne aličasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.
- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetе nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega, je treba slediti naslednjim usmeritvam:
 - sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS),
 - odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami,
 - izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
 - zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin;

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- Pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavbne dediščine, varuje se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje naselbinske dediščine, varuje se:
 - morfološka zasnova naselja,
 - prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
 - prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
 - varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove,
 - odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:
 - krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
 - značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa),
 - odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
 - preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;
- območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:
 - zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze),
 - grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief),
 - rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin,
 - vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;

- območje memorialne dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino:

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranjev arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1)

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranjev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Preglednica 55/D-EKD: Seznam enot kulturne dediščine na območju GGE z varstvenimi režimi in dodatnimi usmeritvami

EID	eVRD	Režim	Pod režim	Smernice
1-07593	Julijske Alpe - Triglavski narodni park	dediščina	kulturna krajina, naselbinska dediščina, stavbna dediščina	Ohranja se gozdni rob in osamela drevesa. Na planinah, kjer se izvaja paša, je dopustno krčiti površine v zaraščanju. Dopustno je posekati les za popravilo pastirskih stanov in pripravo kurjave. Novih gozdnih cest naj se ne gradi, obstoječe se vzdržuje.
1-13192	Mežakla – Spominsko znamenje borcem na planini Žakop	dediščina	memorialna dediščina	V primeru poteka del v bližini spomenika, ga je treba pred začetkom del fizično zavarovati.
1-13193	Mežakla – Spominsko znamenje padlim borcem na Trati	dediščina	memorialna dediščina	V primeru poteka del v bližini spomenika, ga je treba pred začetkom del fizično zavarovati.
1-06013	Sodnje Gorje – Spominska plošča Jakobu Žumru v Vintgarju	dediščina	memorialna dediščina	V primeru poteka del v bližini spomenika, ga je treba pred začetkom del fizično zavarovati.
1-13371	Planina Oblek - Planina	dediščina	naselbinska dediščina	Ohranja se gozdni rob in osamela drevesa. Za lastne potrebe planine (kurjava ali za popravilo stanu) je dopustno krčiti površine v zaraščanju. Novih gozdnih cest naj se ne gradi, obstoječe se vzdržuje.
1-13372	Mežakla – Planina Spodnji Kozjek	dediščina	naselbinska dediščina	Ohranja se gozdni rob in osamela drevesa. Za lastne potrebe planine

EID	eVRD	Režim	Pod režim	Smernice
				(kurjava ali za popravilo stanu) je dopustno krčiti površine v zaraščanju. Novih gozdnih cest naj se ne gradi, obstoječe se vzdržuje.
1-29354	Krnica – Planina Zgornja Krma	dediščina P	kulturna krajina	Ohranja se gozdni rob in osamela drevesa. Dopustno je krčiti površine v zaraščanju. Dopustno je posekati les za popravilo pastirskih stanov in pripravo kurjave. Novih gozdnih cest naj se ne gradi, obstoječe se vzdržuje.
1-13796	Mežakla – Planina Obranica	dediščina	naselbinska dediščina	Ohranja se gozdni rob in osamela drevesa. Za lastne potrebe planine (kurjava ali za popravilo stanu) je dopustno krčiti površine v zaraščanju. Novih gozdnih cest naj se ne gradi, obstoječe se vzdržuje.

V obrazcih E4 –opisi odsekov je navedena enota kulturne dediščine in povezava na to podpoglavje.

Rekreacijska funkcija

Za zagotavljanje čim manjšega vpliva povečanega števila ljudi na območjih s poudarjeno rekreacijsko funkcijo in za omogočanje varne in usmerjene tovrstne rabe gozda je potrebno zagotavljati:

- sistematično ureditev tras in časa rekreacijske rabe gozdnega prostora, stihija na tem področju se mora nehati,
- redna vzdrževalna dela infrastrukture in povečan strokovni nadzor, da se čimprej odpravijo motnje, ki jih povzročajo obiskovalci,
- ob poteh in predelih, kjer je poudarjena rekreacijska funkcija, z nego ustvarjati primerno strukturo gozda,
- pri sečnji in spravilu izvajanje gozdnega reda,
- čas izvajanja sečnje in spravila načrtujemo v obdobju najmanjšega obiska.

Estetska funkcija

Za krepitev je potrebno:

- ohranjati privlačne, estetsko zanimive naravne ambiente,
- varovati izrazite gozdne robove in utrjevati narušene, labilne gozdne robove,
- ustrezno oblikovati infrastrukturo in opremo v gozdu,
- odpravljati estetske motnje in obveščati javnost o nujnih gozdnogospodarskih ukrepih, ki povzročajo estetske motnje,
- pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen alpski pečat (macesen, jerebika, mokovec...).

Lesnoproizvodna funkcija

Lesnoproizvodna funkcija je v določenih primerih lahko v konfliktu z nekaterimi drugimi funkcijami, v izogib pojavljanja konfliktov je potrebno pri izvajanju del v gozdovih:

- upoštevati časovne in druge omejitve, ki so predpisane za zagotavljanje varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov,
- uporabljati primerne tehnologije in tehnike dela,
- v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, kjer je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti ter drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.

Predvidena dela za krepitev funkcij gozdov so zajeta v preglednici D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti. Ukrepi so konkretizirani tudi po odsekih v obrazcih E4.

6.2.4 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je v primeru zmanjševanja številčnosti poleg povečanega odstrela potrebno upoštevati še strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in to predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Podobno oziroma obratno velja za povečevanje številčnosti populacij.

Posredno in neposredno vpliva na populacije rastlinojedih parkljarjev tudi prisotnost velikih zveri (v enoti so prisotni rjavi medved, volk in ris). Znaki prisotnosti rjavega medveda so v enoti manj pogosto evidentirani, medtem ko so znaki prisotnosti volka in risa pogosti. Volk je zelo dober naravni selektor rastlinojedih parkljarjev in je s tega stališča njegova prisotnost v enoti sprejemljiva. Zaradi številnih škodnih primerov na drobnici in ostalih konfliktnih situacij pa si volka v enoti ne želimo.

Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi.

Zaradi varovanja in nege habitatov je potrebno pašo goveda usmerjati na za pašo namenjene površine. Paša mora biti pod nadzorom in urejena skladno z zakonodajo in pašnimi redi. Vsa trenutno prisotna gozdna paša v enoti je prepovedana in je moteč dejavnik v življenjskem okolju parkljarjev in gozdnih kur.

Smiselno bi bilo omejevanje nabiranja gozdnih plodov predvsem gob, ki se je razbohotilo po večjem delu enote. Nabiranje vnaša velik nemir na posamezna področja, po drugi strani pa jemlje iz prehrane divjadi pomemben delež hrane.

Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem, naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst, vseh razvojnih faz v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba.

6.2.5 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Pri uvrščanju gozdov med varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom smo se naslonili na naslednje pravne podlage: Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10 in 46/14).

Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih

- Pri gospodarjenju je potrebno upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, ki jih določa Uredba.

- Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.
- Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.
- Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.
- Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavljajo uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.
- Zagotavljati pravočasno obnovo oziroma odstranjevanje nestabilnih in fiziološko prestarih dreves, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.
- Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.
- Za preprečitev degradacije tal je potrebno pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal.
- Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.
- Na strmih pobočjih ohranjati površine ruševja.
- Povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo potrebno reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.
- Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj. S tem procesom lahko izboljšamo učinkovitost gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in gozdovi s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo ter izboljšamo informacije o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.
- Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa.
- Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram.
- Uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/1994, št. 95/2004, 110/2008 in 83/13).
- Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.
- Pri sečnji, spravilu in skladiščenju gozdnih lesnih sortimentov ter gradnji gozdnih prometnic je treba z doslednimi ukrepi preprečevati nastanek oz. širjenje erozijskih procesov in zmanjšati možnost odnašanja lesenega plavja (hlodi, panji, vejevje, drva itd.) v strugo

Sistem ukrepov naj upošteva posebnosti, kot so nevarnost erozije, plazov, zemeljskih usadov ter podorov kamenja.

Izogibati se je treba vsem posegom v gozdove, ki bi lahko prispevali k nevarnosti površinske in globinske erozije, kot so: gradnja infrastrukturnih in drugih objektov, paša, krčitve in vsakršna druga oblika razgalitve tal. V primeru pojava erozijskih žarišč je potrebno le te sanirati z izvedbo tehničnih in biotehničnih ukrepov.

V primeru potrebnega in upravičenega odpiranja gozdov z vlakami, se odpira zlasti spodnje in bolj položne dele odsekov oziroma predele, kjer ni pričakovati, da bi gradnja lahko vplivala na

poslabšanje stanja varovalne funkcije gozda. Gradnja gozdnih prometnic na izredno strmih, plazovitih in erodibilnih predelih, zaradi katere bi bila varovalna funkcija teh gozdov lahko ogrožena, ni dopustna. Izogibati se je potrebno gradnji strmih in nestabilnih vlak. V kolikor to dopuščajo terenske razmere naj se izvaja kombiniran način traktorskega in ročnega spravila (predspravilo), pri čemer naj se uporabljajo traktorji kolesniki s pogonom na vsa štiri kolesa. Na zelo strmih pobočjih, na erodibilni matični podlagi in na območjih z večjo nevarnostjo sprožanja erodibilnih procesov ter na jarkastem in nedostopnem oziroma težko dostopnem terenu, se les pušča v gozdu. V tem primeru se ga zasidra poševno na pobočje.

Usmeritve za delo v gozdovih s posebnim namenom

Gozdovi s posebnim namenom predstavljajo gozdove v Triglavskem narodnem parku.

Navajamo konkretizacijo prepovedi in usmeritve po posameznih varstvenih območjih TNP iz Naravovarstvenih smernic za GGN GGE Mežakla.

Na območju narodnega parka je prepovedano:

- Izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti (1. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1);
- Izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote (2. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1);
- Izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce (3. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1).
- Naseljevati ali gojiti rastline ali živali tujerodnih prostoživečih vrst (5. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1).

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 3. varstveno območje iz NU TNP:

- Krčenje območij gozda se izvaja le z mnenjem JZ TNP za potrebe s prostorskimi akti načrtovane širitve poselitve in infrastrukture, skladno z opredeljeno namensko rabo prostora, ter namene vzdrževanja funkcionalnih aktivnih pašnih površin, dolgoročne oživitve opuščanih planin, varstva prostoživečih vrst in druge namene, skladne s cilji in nameni ustanovitve narodnega parka.
- Pri pomlajevanju in negi sestojev se v največji mogoči meri ohranja naravna drevesna sestava.
- Na celotnem območju parka naj se postopno zmanjšuje delež zasmrečenosti sestojev na območjih, kjer smreka ni naravno prisotna.
- Proizvodne dobe naj se ohranja: krajše proizvodne dobe imajo lahko za posledico manjšo količino mrtvega drevja v sestojih in vrstno osiromašen gozdni ekosistem.
- V sestojih naj se pušča posamična odmrla drevesa, zlasti drevje večjih premerov (nad 30 cm).
- Spravilo lesa in uporaba mehanizacije naj se izvajata le v času, ko so tla dovolj suha ali zamrznjena. Pri uporabi mehanizacije se je potrebno izogniti območjem z izrazitim ledeniškim mikroreliefom (grbinam).
- Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom brez dovoljenega ukrepanja tudi v prihodnje večinoma ostajajo zunaj načrtovane rabe; usklajevanje se izvaja le izjemoma, predvsem v primerih zaščite infrastrukture, premoženja ali zdravja ljudi ali če je ogrožena trajnost gozda. V primeru naravnih ujm (vetrolom, snegolom in gradacija podlubnikov) se v

varovalne gozdove praviloma ne posega, posegi z namenom sanacije posledic naravnih ujm so možni samo ob predhodni pridobitvi pozitivnega mnenja JZ TNP in ZRSVN.

- Ob upoštevanju predpisov, ki urejajo področje varstva gozdov, se pri pripravi načrta sanacije za izvedbo izrednih ukrepov v sestojih po naravnih ujmah predvidi ohranitev in prepustitev dela mrtve biomase na prizadetem območju naravnim procesom, če s tem ni ogroženo stanje neprizadetih sestojev zaradi izbruha bolezni ali gradacije podlubnikov.
- Dela v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, v katerih je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti in drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.
- Ohranja se mnogonamenska vloga gozdov narodnega parka. Prednostno se ohranjajo te funkcije gozdov: med ekološkimi – funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti ter funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, med socialnimi pa funkcija varovanja naravnih vrednot ter zaščitna, estetska in rekreacijska funkcija gozdov.
- Trajnostna raba biomase kot oblika obnovljivega vira energije naj se izvaja na način, ki zagotavlja nemoteno delovanje gozdnih ekosistemov ter ne vpliva škodljivo na stanje prostoživečih vrst in njihovih habitatov. Dosledno se upoštevajo priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene.

V drugem varstvenem območju veljajo prepovedi iz 13. in 15. člena ZTNP-1, pri čemer je dovoljeno:

- Sonaravno gospodariti z gozdom skladno z gozdnogospodarskim načrtom (3. točka prvega odstavka 16. člena ZTNP-1),
- Loviti divjad skladno z lovsko upravljaljskim načrtom (4. točka prvega odstavka 16. člena ZTNP-1).

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 2. varstveno območje iz NU TNP:

- Uporablja se obstoječa mreža gozdnih prometnic. Slepki kraki gozdnih cest se zaprejo z zapornicami, da se prepreči vožnja drugih vozil.
- V drugem varstvenem območju parka se v varovalnih gozdovih ne določa območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi prometnicami.
- Izvaja se malopovršinska sečnja z dolгими obdobji pomlajevanja, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz.
- Sanitarna sečnja se izvaja tako, da se del zamujenih jeder lubadarja pušča v sestojih, zlasti zamujenih lubadarskih jeder, kjer je glavnina dreves v razširjenem debelinskem razredu B in C.
- Praviloma se v drugem VO ne skladišči lesa, razen v času odprtega delovišča.

V prvem varstvenem območju je poleg prepovedi iz 13. člena ZTNP-1 prepovedano tudi:

- Spreminjati obliko in sestavo površja (1. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1),
- Gospodariti z gozdovi (5. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1),
- Graditi novo gozdno infrastrukturo (11. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1).

Ne glede na zgoraj navedene prepovedi je v prvem varstvenem območju dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Vrsta, način, obseg in trajanje ukrepov in zanje potrebna gozdna infrastruktura se določijo v gozdnogojitvenih načrtih, ki jih ob soglasju upravljavca narodnega parka pripravi Zavod za gozdove Slovenije (šesti odstavek 15. člena ZTNP-1). Pri tem je potrebno

upoštevati 5. točko poglavja 15.2.1 NU (str. 102-103), ki natančno opredeljuje način izvajanja **nujnih sanacijskih ukrepov** ter **ukrepov za zmanjševanje tveganj** pri upravljanju gozdnih ekosistemov.

Nujni sanacijski ukrepi se prednostno izvajajo v prvem varstvenem območju, kadar to meji na gospodarske gozdove, ter v predelih, kjer gozdovi zagotavljajo tudi druge ekološke in/ali socialne vloge (npr. zaščitna), oziroma tam, kjer motnje ogrožajo širše območje gozdov. Ne glede na velikost pojava je v primeru požara potrebna takojšnja intervencija. Za večje motnje je obvezna izdelava posebnega sanacijskega načrta, v katerem se podrobno opredeli način sanacije konkretne prizadete površine, za manjše motnje pa se s podrobnim načinom sanacije dopolni gozdnogojitveni načrt. Merila za določitev nujnih sanacijskih ukrepov v prvem varstvenem območju narodnega parka so:

- ob pojavu gozdnih požarov je nujna takojšnja intervencija z gašenjem in lokalizacija požara s požarnimi presekami, če gre za varstvo človeškega življenja ali premoženja, ki se nanaša le na objekte ali za ohranitev lastnosti naravnih vrednot in kulturne dediščine;
- pri veliki količini napadle lesne mase zaradi večjih motenj, kot so vetrolom, snegolom in/ali žledolom, je potrebna intervencija z namenom čiščenja hudourniških strug in potokov, stabilizacije strmih pobočij, kjer je veliko tveganje za plazove in usade, zagotovitve osnovnega varstva pred napadom škodljivih organizmov (npr. podlubniki);

Ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju gozdnih ekosistemov se izvajajo le na območjih izrednih ukrepov za sanacijo motenj. Kot dopustne usmeritve in ukrepi za krepitev varovalne, hidrološke in zaščitne vloge gozdov se štejejo:

- posek pretežkih starih dreves na strmih pobočjih, pri čemer se sečnja drevja opravi tako, da je višina panja vsaj 0,5 m nad vidnimi poškodbami debla (npr. od kotalečega kamena);
- selektivno izvajanje negovalnih del in redčenja drogovnjakov za povečanje stabilnosti sestojev;
- premenilna redčenja v spremenjenih gozdovih (npr. drugotni sestoji smreke);
- uporabljati je treba take načine poseka in spravila, ki čim manj poškodujejo rastišča in sestoje;
- izvajanje selektivne sečnje pretežkih starih dreves, ki prekomerno obremenjujejo oziroma lahko destabilizirajo brežine vodotokov, odstranjevanje podrtih dreves ali korenin v strugi ali bližini vodotoka, če obstaja nevarnost plavljenja ali zajezev;
- varovanje bregov nad hudourniškiimi vodotoki z vzdrževanjem nizkih lesnih zalog brez nestabilnih dreves in z majhno količino mrtve biomase; vzdržuje se stopničasta sestojna zgradba pretežno mlajših razvojnih faz;
- omejevanje sežiganja sečnih ostankov, še zlasti v bližini vodotokov;
- selektivno ukrepanje na območjih snežnih plazov za zagotovitev najustreznejše strukture gozda glede na lokalne razmere in lego pobočja.

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 1. varstveno območje iz NU TNP:

- Gradnja nove gozdne infrastrukture ni dovoljena, razen v primerih, v katerih je ta potrebna za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov. Zanje potrebna gozdna infrastruktura se določi v gozdnogojitvenih načrtih, ki jih na podlagi soglasja JZ TNP pripravi Zavod za gozdove Slovenije.
- Nujno potrebna gozdna infrastruktura za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov v prvem varstvenem območju se načrtuje, gradi in uporablja tako, da se:
 - čim manj poškodujejo rastišča in sestoji,

- preprečijo čezmerne motnje prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, predvsem v času razmnoževanja in na območjih, na katerih to poteka.
- Obstoječo infrastrukturo se vzdržuje, tako da se ohranja v dobrem stanju in omogoča njena uporaba. Pri tem se ne sme spreminjati njena zmožljivost, izvedba, namembnost ali zunanji videz (NU, str. 106).

6.2.6 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Delo Zavoda za gozdove je osredotočeno na preventivno varstvo in evidentiranje gozdnih požarov. Usmeritve za varstvo v požarno ogroženih gozdovih so:

- Redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembne za učinkovito gašenje požarov.
- Ozaveščanje javnosti, obiskovalcev in tudi domačinov o nevarnosti požarov in njihovih posledicah v gozdnem okolju preko lokalnih medijev in s postavljanjem protipožarnih tabel ob planinskih poteh in območjih zadrževanja ljudi.
- Ogenj za zatiranje podlubnikov uporabljati le skladno s prepisi.
- Ob daljnovodih je potrebno zagotoviti primerno oddaljenost drevja od elektrovodov.

V času povečane nevarnosti za izbruh požarov v naravnem je potrebno intenzivnejše opazovanje gozdnega prostora.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pridobivanje lesa in odpiranje gozdov s prometnicami se mora prilagoditi sodobnim dosežkom na tem področju, pri tem pa upoštevati vse posebnosti enote. Pridobivanje lesa naj poteka po izdelani tehnološki karti in osnovnem izhodišču, da celotno površino večnamenskih gozdov obdelujemo z okolju prijazno tehnologijo, ki pa mora omogočiti tudi ustrezen zaslužek lastnikom. Prilagoditi se moramo tudi visokemu deležu pričakovanih sanitarnih sečenj, ki zahteva veliko mobilnost izvajalcev. Z uporabo ustreznih tehnologij se mora doseči bolj aktivno gospodarjenje z gozdom ob dolgoročnem zagotavljanju in krepitvi vseh funkcij gozda.

Postopek za gradnjo gozdnih prometnic se prične z okvirnim načrtovanjem odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami, ki poteka v okviru gozdnogospodarskega načrtovanja. Tam se določijo območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi prometnicami.

Podrobneje poteka načrtovanje gozdnih vlak v okviru izdelave gozdnogojitvenega načrta (GjN). Gozdne vlake, ki se gradijo ali pripravljajo na novo, morajo biti opredeljene v tehnološkem delu gozdnogojitvenega načrta (TDGjN). Ta je osnova za izdelavo elaborata vlak, s katerim se začnejo postopki za njihovo izvedbo, hkrati pa se natančneje opredelijo pogoji za tehnologijo priprave/gradnje vlak, način izvedbe del in omejitve ter priporočila.

Podrobnejše načrtovanje odpiranja gozdov z gozdno cesto pa se načrtuje z izdelavo elaborata ničelnice, ki je obvezna podlaga za projektiranje gozdne ceste.

Pri načrtovanju gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.

Pri načrtovanju poteka tras je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih, kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom, naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, vendar na tak način, da ne bo poslabšana obstoječa stabilnost brežin vodotokov. To je najpogostejše na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene. Na takih

območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Posek lesa

Naloga stroke je prilagajanje vsem dejavnikom okolja, po drugi strani pa strokovno usmerjanje lastnikov gozdov ter izvajalcev del v gozdu k varnejšim, modernejšim, ekonomsko učinkovitejšim ter okoljsko sprejemljivim rešitvam. V ta namen je potrebno spodbujati rabo modernejših delovnih sredstev, zlasti gozdarskih traktorjev in žag ter optimalno načrtovanje omrežja gozdnih vlak.

V GGE Mežakla je večina parcel v lastništvu dveh večjih lastnikov, ki ima za izvedbo del na voljo dobro opremljene izvajalce z ustrezno, sodobno tehnologijo. Uporablja se ročna, strojna in kombinirana sečnja. Pred izvedbo del je potrebna ustrezna predpriprava in organizacija dela. Velik delež poseka bo tudi prihodnje predvsem v območju z malopovršinskimi lastniki opravljen ročno. To je posledica naravnih ter družbenih dejavnikov oziroma danih pogojev za delo. Strojna sečnja se mora obvezno izvajati v skladu z »Vodili dobrega ravnanja pri strojni sečnji«. Strojna sečnja je učinkovita predvsem pri sanaciji ujm in večjih jeder podlubnikov. Pri tem je potrebno upoštevati priporočila in omejitve in tako zmanjšati obremenitve na gozd. Pred pričetkom izvajanja del je potrebno pretehtati prednosti in slabosti posameznih tehnologij in izvesti ustrezno pripravo del.

Strojna sečnja je primerna predvsem v dokaj homogenih, velikopovršinskih sestojih na stabilnih tleh, v nagibih do 30 %. Primerna je zlasti pri redčenjih v mlajših in srednjedobnih razvojnih fazah. V primerih, ko so izpolnjeni vsi pogoji za strojno sečnjo, je potrebno strojno sečnjo načrtovati v sušnem obdobju (od julija do sredine septembra) ali v delih leta, ko so tla zamrznjena. Izogibamo se izvajanju del v začetku vegetacijske dobe.

Zaradi velikega deleža slučajnih sečenj je pomembna pravočasna in kvalitetna izvedba del. Glede na veliko posest lastnikov in ustrezno opremljenost je pričakovati kvalitetno in pravočasno izvedbo del.

Spravilo lesa

Spravilo se bo izvajalo v skladu s tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov. Prevladovalo bo traktorsko spravilo – vlačenje po tleh ali vožnja s traktorsko prikolico ali zgibnim prikoličarjem. Načeloma se vse nove vlake dimenzionira do 3,5 m širine, saj le tako omogočajo uporabo sodobnih pravilnih sredstev. Za manjše širine novozgrajenih in pripravljenih vlak se odločamo le v primerih, ko bi soglasodajalci postavili drugačne zahteve, oziroma zaradi terenskih posebnosti to ne bi bilo primerno.

Pri načrtovanju žičnega spravila je potrebno upoštevati ekonomiko transporta ter za posek določiti temu primerne količine lesne mase. Nujno je potrebno upoštevati naravne dejavnike, kot so ekspozicija, nagib in relief pobočja, tla, prevladujoča smer vetra ipd.. Pozorni moramo biti, da ne pride do povečane erozije tal ali ogrožanja sosednjih sestojev. Temu primerno je treba prilagoditi gostoto in usmerjenost linij za žično spravilo. Predeli, kjer je ob ustreznem načrtovanju del žično spravilo upravičeno so: Na Pečeh, Jerebikovec, Spodnje Gnilce, Gogalov Rovt, Spodnji Kozjek, Nad Zatrepom, Trata, Pod peklom in Pod Vošovcem. K povečanju učinkovitosti bi prispevala predvsem uporaba sodobnih žičnih žerjavov s procesorsko glavo, ki v primerjavi z ostalimi oblikami žičnega spravila zmanjša stroške.

V primeru večjepovršinskih sanacij po napadih podlubnikov ali obsežnejših naravnih ujmah, ki so v zadnjem obdobju vedno pogostejše, se je strojna sečnja in spravilo z zgibnimi prikoličarji doslej izkazala za najučinkovitejšo in najvarnejšo obliko poseka, izdelave in spravila. V tem primeru so najbolj omejujoči dejavniki nagib, reliefne in talne značilnosti. Potrebno je ustrezno načrtovanje in striktno upoštevanje vodil dobrega ravnanja pri strojni sečnji.

Pri spravilu in prevozu lesa se je treba izogibati poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z goseničarji, prevoz lesa v neustreznih razmerah).

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pri načrtovanju gradenj gozdnih prometnic se je potrebno izogibati naslednjih terenov:

- strmih erodibilnih ali plazljivih pobočij, zlasti tam, kjer so izraziti pobočni jarki,
- območij, kjer je hidrološka funkcija na 1. stopnji poudarjenosti,
- prečkanju večjih vodotokov ter območij evidentiranih naravnih vrednot.

Pri gradnji je potrebno v okviru možnosti uporabljati moderne tehnologije in mehanizacijo.

Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov. Ta usmeritev se do potrditve podlag (erozijska, plazljiva območja) izvaja selektivno glede na dejansko zaostrenost terenskih razmer.

Pri načrtovanju objektov odvodnjavanja padavinskih odpadnih vod z gozdnih prometnic, zaledja gozdnih prometnic in mostu v vodotoke je treba upoštevati erozijsko delovanje voda.

Posegi morajo biti v izhodišču načrtovani tako, da ne zmanjšujejo naravnih zadrževalnih sposobnosti krovnih plasti, v prvi vrsti njihove debeline in prepustnosti. S tem se ne povečuje ali pospešuje prenos onesnaževal v globino in tudi ne povzroča poslabševanja kakovosti podzemne vode (3. člen Uredbe o stanju podzemnih voda (Uradni list RS, št. 25/09, 68/12, 66/16 in 44/22 – ZVO-2)).

Vzdrževanje gozdnih cest poteka po predpisanih postopkih, ki so opredeljeni v Zakonu o gozdovih (Ur.l.RS, št. 30/1993 in spremembe) in Pravilniku o gozdnih prometnicah (Ur.l.RS, št.4/2009) in pravnih dokumentih (TPP1 in TPP2). Pri vzdrževanju gozdnih cest se nagibamo k podpisu dvoletnih pogodb z izvajalci za redno letno vzdrževanje zaradi kontinuiranega vzdrževanja preko zimskega in pomladnega obdobja.

Usmeritve za vzdrževanje gozdnih cest: prednostno se vzdržujejo bolj obremenjene ceste na način, da se sprotno preprečuje nastanek večjih poškodb. Pri cestah z bolj poudarjenim javnim značajem je potrebno sprotno zagotavljati prevoznost. Sredstva za redno vzdrževanje se morajo uporabiti skladno s planom vzdrževanja, ki so usklajeni z občinami, medtem ko morajo biti sredstva za sanacijo poškodb po ujmah zagotovljena iz drugih virov. Manjše poškodbe nastale po sprotih atmosferskih vplivih se sanirajo v okviru sredstev za redno vzdrževanje.

Upoštevati je potrebno smernice iz poglavja 6.2.3 – Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Osnovno vodilo pri rabi gozdnega prostora je delež gozda in njegova prostorska razporeditev, stopnja poudarjenosti funkcij gozda, omejitve, ki izhajajo iz predpisov (npr. varovalni gozdovi, gozdovi v posamezni coni TNP) in usmeritve za temeljna razvojna območja gozdov in gozdnega prostora. Pri presoji posegov v prostor je treba poskrbeti, da se ohrani biokoridorje živalskih vrst.

V GGE prevladujeta le dva krajinska tipa - gozdna krajina in gorska gozdnata krajina. Zanimarljivo delež gozdov v gozdnati ter kmetijski in primestni krajini se nahaja na začetku Krme in na obrobju Boršta in Pernikov.

Gozdna krajina: v tem tipu krajine moramo ohraniti strnjene gozdne komplekse. Dopustna je izgradnja objektov za namen gospodarjenja z gozdovi (gozdne ceste, vlake ipd.). Posegi, ki bi pomenili drobljenje gozdnih kompleksov, niso sprejemljivi. V tem prostoru tudi ni želeno dopuščati novih rab, ki pomenijo degradacijo naravnega okolja (smučišča, kamnolomi ipd.).

Gorska gozdnata krajina: z vidika ohranjanja narave je pomemben in občutljiv naravni prostor, zato moramo pri presojah sprejemljivosti posegov v gozdni prostor dosledno upoštevati usmeritve za ekološke funkcije. Krčitve gozdov niso dopustne, razen za potrebe visokogorskih planin, če niso v nasprotju z varstvenimi režimi in na podlagi sprejetih OPN. Zaradi občutljivega naravnega prostora so dopustne le mehke oblike turizma in rekreacije.

Gozdnata krajina: varovati gozdove z močno poudarjenimi ekološkimi in socialnimi funkcijami ter ohraniti selitvene povezave prostoživečih živalskih vrst med posameznimi gozdni kompleksi. Krčitve gozdnih površin prednostno usmerjati na zemljišča v zaraščanju in gozdove v mlajši razvojni fazi s slabo zasnovo oz. slabe kakovosti ter na slabše produktivnih rastiščih.

Kmetijska in primestna krajina: gozdove varovati in ohraniti vsaj v obstoječem obsegu oz. v obsegu, ki zagotavlja trajno uresničevanje mnogonamenske vloge gozda. Prednostno ohraniti ostanke ravninskih gozdov in gozdov v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine. Ohraniti in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejeke zunaj gozda. Gozdove z močno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami strogo varovati pred dejavnostmi, ki bi predstavljale prekomerno obremenitev ali grožnjo funkcijam gozda. V primeru neobhodnih posegov v gozdove naj se osnuje nadomestne gozdne površine, kar še posebej velja v krajinah z manj kot 10 % gozda.

Za presojo posegov v gozd in gozdni prostor so poleg krajinskih tipov pomembna tudi temeljna razvojna območja gozdov, opredeljena na ravni območja:

- V strogo varovanih območjih je gospodarjenje podrejeno ohranitvi naravnega stanja gozdov. V varovalnih gozdovih je ukrepanje namenjeno predvsem krepitvi funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.
- V območjih s poudarjenimi ekološkimi in okolju prijaznimi socialnimi funkcijami mora gospodarjenje z gozdovi prvenstveno upoštevati ohranitev in krepitev gozdov v pogledu poudarjenih funkcij. Skladno s poudarjenostjo funkcij je potrebno tudi presojati posege v gozd in gozdni prostor.
- Območja večjih strnjenih površin ohranjenih gozdov so pomembna okolijska in krajinska vrednota, zato se mora upoštevati nujnost ohranitve njihove celovitosti. V primeru teh predelov, razen neposredno na njihovem robu, je potrebna velika previdnost in restriktivnost pri odobravanju vseh posegov. Prav tako si je v teh območjih potrebno prizadevati za omejitev vseh dejavnosti, za katere zelo ohranjen gozd ni nujen in se lahko dogajajo druge.
- V območjih gozdov s širšim večnamenskim značajem je z vidika gozda in njegovih funkcij najmanj problematično usklajevati različne rabe gozda in gozdnega prostora nasploh. Kljub temu moramo tudi v tej kategoriji pri izdaji soglasij za posege v gozd in gozdni prostor skrbno upoštevati poudarjenost funkcij gozdov.

Za boljše odločitve pri posegih v prostor je ključno dobro sodelovanje z vsemi akterji prostorske politike pri sprejemanju občinskih prostorskih načrtov (OPN). Ustrezne rešitve v OPN bistveno pripomorejo k lažjemu in hitrejšemu odločanju za konkreten poseg v gozd oziroma gozdni prostor.

Analitična presoja pričakovanih vplivov na ožje in širše območje posega v gozd in gozdni prostor temelji na vlogi gozda in določitvi funkcij gozdov v veljavnem območnem načrtu. Posegi v gozdnem prostoru v nobenem primeru ne smejo sprožiti erozijskih procesov oz. porušiti ravnotežja na labilnih tleh. Zaradi vedno večjih pritiskov na gozdni prostor s strani rekreacije in turizma je potrebno ta pritisk v največji meri usmeriti na območja, kjer ni ekoloških funkcij na prvi stopnji poudarjenosti. V ta namen je bila za GGN GGO Bled 2021 - 2030 izdelana Karta F: Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma.

Merila za presojo sprejemljivosti posegov v gozdni prostor:

- v gozdnih rezervatih in varovalnih gozdovih posegi v prostor niso dopustni. Izjemoma se v varovalnih gozdovih posegi dopuščajo, kadar je pridobljeno dovoljenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Varovalni gozdovih so določeni z Uredbo o varovalnih

gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št.88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Skladno z 2. členom te uredbe se posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, lahko izvajajo na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda MKGP. Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, ki so razglašeni po predpisih o gozdovih, so po 62. členu Uredbe o prostorskem redu Slovenije (Ur.l. RS št.122/2004) opredeljeni tudi kot varovana območja naravnih kakovosti krajine.

- v večnamenskih gozdovih in v GPN z dovoljenimi ukrepi, ki imajo na prvi stopnji poudarjeno katerokoli ekološko funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih in sicer ko so le ti nujni ter zanje ni druge možnosti. V gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- v osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni, gozdnati in gorski gozdnati krajini je dopustno na račun gozda osnovati le travne in v določenih primerih vodne površine.
- pozitivnega mnenja ni mogoče izdati za načrtovane infrastrukturne objekte, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekali skozi osrednji del velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini (praviloma pa tudi za osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati in gorski krajini).
- pri umeščanju novih infrastrukturnih objektov v prostor naj se v največji možni meri izkorišča že obstoječe koridorje. Ob takem pristopu bo manjša izguba gozdnih ali tudi kmetijskih površin, manjša estetska rana v prostoru in ustrežnejša nadaljnja raba samega infrastrukturnega objekta (lažje vzdrževanje, če se v neposredni bližini že nahaja prometnica, izogibanje negativnim posledicam, ki jih povzroča neposredna bližina gozda oziroma krošnje dreves - padajoče veje, listje, vetrolomi, snegolomi ipd.).
- za posege in dejavnosti v gozdnem prostoru, ki lahko pomembno vplivajo na življenjske razmere divjadi in ostalih prostoživečih živali, se smiselno upoštevajo usmeritve Lovsko upravljaljskih načrtov za Gorenjsko in Triglavsko LUO 2021-2030, ki se nanašajo na usklajevanje rabe prostora, navedene v poglavju 7.5. Usklajevanje rabe prostora in odprava nesoglasij pri rabi prostora.
- vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu, tako da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in poseg v gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- na gozdnih zemljiščih je dovoljeno postavljati le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, čebelarjenja, za namen športa, rekreacije in izobraževanja ter objekte javnega pomena.
- tipske čebelnjake brez bivalnega dela objekta je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake. Iz mnenja čebelarske svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- novi objekti morajo biti odmaknjeni od gozdne namenske rabe, določene z OPN, najmanj 30 m. Ob manjšem odmiku bodo v prihodnje potencialno ogroženi zaradi odraslega gozdnega drevja. Razpršena gradnja s prostorskega vidika ni racionalna. Novi objekti tudi ne smejo preprečevati dostopa in prevoza do gozda lastnikom po dosedanjih poteh ali pa je potrebno omogočiti nadomestno prometnico. Pri arhitekturni zasnovi stavb naj se v največji meri upošteva les.
- karta F, Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (GGN GGO Bled 2021 – 2030), je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za usmerjanje obiskovalcev in načrtovanje razvoja spremljajoče infrastrukture; dopustnost tovrstne rabe je treba v postopku izdajanja soglasij ponovno presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej.

- krčenje gozdov v kmetijski namen je praviloma dovoljeno le v primeru ustrezne namenske rabe v OPN in kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda. Na erozijskih oz. plazljivih območjih so krčitve gozda možne le na podlagi vodnega soglasja.
- na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda ne izvaja.
- krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO.
- za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.

Posebne usmeritve s področja upravljanja z vodami

Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke iz Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). Referenčni odseki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki so mesta z le zelo majhnimi spremembami elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje. Skladno s 5. členom te uredbe so:

- na referenčnih odsekih: prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti;
- na vodotokih gorvodno od referenčnih odsekov (z njihovo prispevno površino) in na vodotokih dolvodno od referenčnih odsekov oziroma od jezera, na katerem so določeni referenčni odseki, do dolvodne meje ribjega tipa, v katerega je razvrščen referenčni odsek oziroma vodotok na iztoku iz jezera: dovoljeni le posegi, ki ne povzročijo škodljivega vpliva na referenčne odseke in se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo ter so izpolnjeni drugi pogoji za izdajo vodnega soglasja.

Ukrepi se v gozdovih izvajajo na način, da se prepreči negativni vpliv na izvajanje veljavnih vodnih pravic (po 119. členu ZV-1) in evidentiranje posebne rabe vode (po 108. členu ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode (po 105. členu ZV-1).

Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur.l. RS, št. 89/08 in 49/20), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov. Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, posege pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti. Glej tudi poglavje 6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladiitev funkcij gozdov (varovalna funkcija, hidrološka funkcija).

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1,
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,

- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Strokovne podlage, ki jih za namen prostorskega urejanja pri pripravi občinskih prostorskih načrtov posredujemo lokalnim skupnostim so:

- površina gozda, prikaz dejanskega stanja gozdnih površin,
- kategorije gozdov,
- poudarjenost funkcij gozdov,
- kataster gozdnih cest,
- usmeritve za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic,
- usmeritve na podlagi Zakona o divjadi in lovstvu pri posegih v okolje divjadi,
- usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Preglednica 56/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m³)

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	27.944	73.322	0	0	0	26.891	128.157	15,0	86,3
	%	21,8	57,2	0,0	0,0	0,0	21,0	100,0		
Listavci	m³	16.809	24.096	0	0	0	0	40.905	9,4	43,5
	%	41,1	58,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	44.753	97.418	0	0	0	26.891	169.062	13,1	69,7
	%	26,5	57,6	0,0	0,0	0,0	15,9	100,0		

Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, gojitvenih pogojih, razmerjih razvojnih faz in ciljih po rastiščnogojitvenih razredih. V strukturi poseka prevladujejo pomladitvene sečnje (58 %). Sledijo redčenja (27 %), s 16 % pa smo »načrtovali« tudi posek oslabelega drevja in sanitarni posek. Tu ni mišljeno načrtovanje v smislu ukrepa. Delež sanitarnega poseka je v prejšnjem ureditvenem obdobju znašal 85 %, negovalnih sečenj pa je bilo dobre 3 %. Pričakovanje, da sanitarnega poseka v tem

ureditvenem obdobju ne bo, je nerealno. Sanitarna sečnja je spremenljivka, ki jo v procesu načrtovanja razvoja gozdov moramo upoštevati.

Eden od razlogov za večji delež pomladitvenih sečenj je presežek površine sestojev v obnovi v modelu trajnosti. Prednost imajo sestoji, ki so dobro pomlajeni. Drugi razlog pa je, da pri enomernih smrekovih sestojih (močnejša) redčenja praviloma izvajamo v letvenjaku in mlajšem drogovenjaku, v starejše razvojne faze pa ne posegamo. S tem želimo zmanjšati možnost pojavljanja lubadarskih jeder v debeljakih. Načeloma jih pustimo pri miru in vanje posegamo šele v fazah starejšega debeljaka I in II, ko jih začnemo uvajati v obnovo.

Absolutno gledano se je posek glede na prejšnje ureditveno obdobje povišal za dobrih 30.000 m³. Gledano za celo enoto v poseku prevladujejo iglavci (75 % poseka). Načrtovani posek predstavlja 13 % lesne zaloge enote in 70 % prirastka enote, kar pomeni 4,15 m³/ha letno. V gospodarskih gozdovih (gozdovi s posebnim namenom z načrtovanim posekom in večnamenski gozdovi) načrtujemo posek z intenziteto 19 % lesne zaloge oziroma 85 % prirastka, kar pomeni letni posek 6,91 m³ na hektar. Skladno z usmeritvami pri iglavcih načrtujemo posek praktično vsega prirastka (98 %) in 20 % lesne zaloge, pri listavcih pa 60 % prirastka in 17 % lesne zaloge.

V varovalnih gozdovih načrtujemo posek 390 m³ na najbolj kritičnih mestih, z namenom izboljšanja zaščitne in varovalne vloge gozda. Predvsem gre za redčenja v raznomernih sestojih z namenom izboljšanja strukture ter posek pretežkih in nevarnih dreves. Majhen del poseka (120 m³) je načrtovan tudi v odseku 127Z, ki spada v RGR 7 (gozdovi v prvem varstvenem območju TNP), kjer ni dovoljenih ukrepov. Po usklajeni meji varstvenih območij TNP iz leta 2016 približno 2/3 odseka pade v 1. varstveno območje, preostali del pa je v 3. varstvenem območju in v tem delu odseka se načrtuje posek za zaščito spodaj ležeče infrastrukture in hiš.

Praktično ves posek načrtujemo v zasebnih gozdovih, le 163 m³ v državnih gozdovih, v gozdovih lokalnih skupnosti pa posek ni načrtovan.

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	27.910	73.249	0	0	0	26.872	128.031	15,0	86,3
	%	21,8	57,2	0,0	0,0	0,0	21,0	100,0		
Listavci	m³	16.790	24.078	0	0	0	0	40.868	9,4	43,6
	%	41,1	58,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	44.700	97.327	0	0	0	26.872	168.899	13,1	69,7
	%	26,5	57,6	0,0	0,0	0,0	15,9	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	34	73	0	0	0	19	126	21,1	117,4
	%	27,0	57,9	0,0	0,0	0,0	15,1	100,0		
Listavci	m3	19	18	0	0	0	0	37	3,6	26,5
	%	51,4	48,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	53	91	0	0	0	19	163	10,0	66,0
	%	32,5	55,8	0,0	0,0	0,0	11,7	100,0		

Karta ukrepov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8).

Skladno z Zakonom o gozdovih je predvidena izdelava karte območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna, vendar takšnih območij v GGE ni.

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela so načrtovana glede na stanje sestojev ter dolgoročni cilj trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gozda, ki temelji predvsem na naravni obnovi. Z načrtovanimi ukrepi želimo izboljšati stabilnost sestojev, drevesno sestavo še bolj približati naravni, postopoma preoblikovati velikopovršinske enomerne sestoje v raznoliko, malopovršinsko raznodobno strukturo ter zagotoviti kakovostno mladje na ogolelih površinah, ki so nastale kot posledica ujm.

Obnova

V GGE je obnova večinoma prepuščena naravnemu pomlajevanju, ki na večini površin poteka nemoteno. V obnovo bomo uvedli 19 % vseh debeljakov (170 ha), končne sečnje v pomlajencih pa bomo izvedli na 44 % vseh pomlajencev (218 ha). Na 19,5 ha površin, kjer je naravna obnova ovirana ali nezadostna, načrtujemo sadnjo in pripravo tal kot sanacijski ukrep. Namen tega je izboljšanje vrstne pestrosti in povečanje biološke stabilnosti. Načrtovana je sadnja macesna, jelke, gorskega javorja, smreke, jerebike in bukve. Na območjih, kjer se pojavljajo težave z zapleveljanjem, bo izvedena obžetev mladja in nadaljnja nega.

Nega

Gojitvena dela so predvidena na skupno 415 ha. Ukrepi nege so načrtovani le tam, kjer so res nujni, saj gre za območje GGE s strmimi nakloni, ki otežujejo izvedbo. Ponovitve negovalnih del (razen obžetev) niso predvidene.

Največji obseg zajema obžetev – predvidena na 130,26 ha, predvsem na umetno obnovljenih površinah. Težišče ostalih gojitvenih ukrepov bo na negi mladovij, kjer je predvidena:

- nega mladja: 18 ha,
- nega gošče: 96 ha,
- nega letvenjaka: 82 ha,
- nega mlajšega drogovnjaka: 89 ha.

V pregostih in doslej nenegovanih letvenjakihi ter mlajših drogovnjakihi – zlasti v smrekovih monokulturah, ki so pogosto tudi mehansko nestabilne – so redčenja nujna. Intenzivnost ukrepov bo prilagojena stanju sestojev. Na rastiščih plemenitih listavcev bodo izvedena tudi bolj intenzivna redčenja, saj z njimi lahko bistveno izboljšamo kakovost in vrednost sestojev.

Varstvo

Varstvo pred podlubniki: v primeru s podlubniki napadernih dreves je potrebna takojšnja sanacija, popolni gozdni red ter uničenje zalege v lovni nastavi. Najboljša dolgoročna preventiva so mešani sestoji s čim nižjim deležem smreke v lesni zalogi (do 30 %). Za varstvo pred podlubniki bo potrebno izvesti 100 dni (podiranje in izdelava nastav, lupljenje lovni debel, lovne nastave).

Varstvo pred divjadjo: Za zaščito sadik pred objedanjem divjadi bodo na 123 ha izvedeni premazi vrhnjih poganjkov, in sicer Kemakol ter škropivo Trico. S tem želimo zagotoviti uspešno mladje in zmanjšati izgube zaradi poškodb od divjadi.

Gozdna paša poleti poteka v dolini Radovne in v okolici planin. Nujno je potrebno razmejiti gozdne in kmetijske površine ter umakniti ograje pašnikov iz kvalitetnejših gozdov. Presoja o ustreznosti

gozda za namen paše naredi ob izdelavi gojitvenega načrta revirni gozdar na podlagi določil Pravilnika o varstvu gozdov, v sodelovanju z Zavodom RS za varstvo narave in kmetijsko svetovalno službo.

Varstvo pred erozijo: velike površine varovalnih gozdov in mnogonamenskih gozdov s poudarjeno varovalno funkcijo pomenijo stalno grožnjo padajočega kamenja, plazjenja zemljine in snežnih plazov. Erozijske procese omilimo z gojenjem malopovršinsko raznodobnih, raznovrstnih gozdov, večjim deležem drevesnih vrst z globokimi koreninami, z odstranjevanjem pretežkega drevja na plitvih tleh.

Varstvo pred erozijo naj se izvaja pretežno v varovalnih gozdovih kot posek pretežkega drevja, biomeliorativne stabilizacije pobočij in odstranjevanje podrtega drevja iz hudourniških strug.

Poškodbe zaradi sečnje in spravila se pojavljajo na vlakah, kjer ni urejeno odvodnjavanje in na okoliških drevesih. Okoliška drevesa so obtolčena zaradi neusposobljenosti, malomarnega odnosa, neustreznih spravilnih sredstev, predolgi sortimentov ali drevesne metode. Poškodbe omilimo ali zmanjšamo njihovo številčnost, če je podiranje usmerjeno in se traktor giblje vedno po isti mreži vlak. Pri izvedbi poseka in spravila s strojno sečnjo je nujno potrebno upoštevati usmeritve iz Vodil dobre prakse pridobivanja lesa s strojno sečnjo – zlasti je nujno biti pozoren na nosilnost tal.

Snegolomi, vetrolomi, žledolomi: zaradi velikopovršinskih, enodobnih in enovrstnih sestojev, neugodnih vitkostnih razmerij, prekratkih krošenj ter plitvih tal, so gozdovi močno izpostavljeni poškodbam ob snegolomih, vetrolomih in žledolomih. Posledice teh abiotičnih motenj so lahko zelo obsežne. Ukrepi za zmanjševanje tovrstnih poškodb so dolgoročni in vključujejo vse postopke, ki vodijo k oblikovanju sonaravnih, malopovršinsko mešanih, negovanih in rastišču prilagojenih sestojev. Takšni gozdovi so bistveno bolj odporni na vremenske ujme. Pri poškodbah vrhačev in podmerskih dreves je ključen preventivni ukrep pravočasna izvedba gozdne higiene. Ta vključuje razrez svežega lesa na kose, dolge največ 1,5 metra, kar omogoča hitrejše sušenje in s tem preprečuje razvoj podlubnikov.

Preglednica 57/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava tal	ha	19,50	0,00	0,00	19,50
Sadnja	ha	19,50	0,00	0,00	19,50
Obžetev	ha	130,26	0,00	0,00	130,26
Nega mladja	ha	17,91	0,00	0,00	17,91
Nega gošče	ha	95,27	0,34	0,00	95,61
Nega letvenjaka	ha	82,14	0,00	0,00	82,14
Nega ml. Drogovnjaka	ha	89,09	0,00	0,00	89,09
Varstvo pred žuželkami	dni	100	0	0	100
Zaščita s premazom	ha	123,04	0,00	0,00	123,04

Glej poglavje 6.2.2 (Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov).

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za vzdrževanje življenjskega okolja divjadi izvajajo v večini lastniki zemljišč, deloma pa tudi lovske organizacije. Za razliko od ostalih gozdnogospodarskih enot, v GGE Mežakla razpoložljivih

površin za izvedbo biomeliorativnih del ni, zato se jih načrtuje v minimalnem obsegu. V enoti se nahaja zgolj nekaj pašnih oz. travnih površin, na katerih pa se izvaja intenzivna planinska paša s strani nekaterih agrarnih skupnosti. Ker gre za intenzivno gospodarjeno enoto prav tako ne razpolagamo s površinami, kjer bi lahko izvajali vzdrževanja grmišč, gozdnega roba in podobno. Ob odsotnosti biomeliorativnih ukrepov je za zagotavljanje ustreznih habitatov za populacije prostoživečih živalskih vrst potrebno zagotoviti ustrezno (modelno) stanje razvojnih faz gozda, saj je za uravnavanje odnosov med gozdom in rastlinojedo parkljasto divjadjo pomemben zadosten delež mladih razvojnih faz gozda. Pomembna je pestra horizontalna in vertikalna zgradba sestojev ob hkratnem zagotavljanju daljše dolžine ter vrstne in strukturne pestrosti gozdnega roba. Z upravljanjem z gozdovi in gozdnim prostorom oblikujemo in usmerjamo razvoj habitatov populacij prostoživečih divjih živali, s tem pa vplivamo na demografijo in populacijsko dinamiko različnih vrst. Upravljanje z gozdovi in gozdnim prostorom omogoča celovitejše upravljanje z živalskim svetom, kar pri lovnih vrstah, ob primernih posegih v populacije z odstrelom, zagotavlja tudi lažje usklajevanje njihovih odnosov z okoljem (gozdom in kmetijskimi površinami).

V enoti je potrebno pospeševati ukrepe, ki so pomembni za zagotavljanje ugodnega stanja klasifikacijskih vrst Nature 2000 kot je npr. puščanje odmrle biomase.

Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje estetsko funkcijo gozdov. V enoti je zaradi nadmorske višine smiselno pospeševati plodonosne vrste (češnja, jerebika, lesnika) zgolj v nižjih predelih. Plodonosno drevje se predvsem v nižjih predelih enote pojavlja v mladovjih, zato je potrebno predvsem z negovalnimi deli te vrste pospeševati in puščati v sestojih. Tudi omejevanje pretiranega nabiranja postranskih gozdnih proizvodov ima posredno enako funkcijo.

Ohranjanje in nega biotopa, pomembnega za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst je namenjeno osnovanju zatočišč – ekocelic. Kot nadomestni ukrep osnovanja ekocelic naj se v enoti enakomerno pušča zadosten delež debelega odmrlega drevja debeline nad 30 cm kot tudi nad 50 cm (razširjeni C debelinski razred). S puščanjem odmrle stoječe mase se pospešuje pogoje za osnovanje naravnih dupel številnim vrstam ptic, katerih prisotnost je vezana na odmrlo stoječe drevje. Nujnost ukrepanja 2.

V gozdnogospodarski enoti se izvaja tudi dopolnilno zimsko krmljenje jelenjadi. Primeren ukrep za dodatno prehransko ponudbo divjadi je sečnja v zimskem času, ko podrto in neizdelano drevje jelke dobro opravlja prehransko funkcijo. Ta ukrep se v zadnjem času zapostavlja. Povsod tam, kjer so dane možnosti (prisotnost jelke) je potrebno s časovno prilagojeno sečnjo (zimski čas) ta ukrep pospeševati. Režim krmljenja je podrobneje opredeljen v lovsko upravljavskih načrtih.

Namen solnic je olajšati spomladanski prehod na sočno naravno hrano pri rastlinojedi divjadi. Zato je zalaganje solnic v zmernih količinah dovoljeno le v spomladanskih mesecih. Postavljanje solnic v mladovjih, sestojih v obnovi, ob cestah in v območju gozdnih rezervatov ni dovoljeno, razen ob soglasju lastnika in ZGS. Ob vodnih virih (mokrišča, kaluže) je dovoljeno postavljanje solnic le v minimalni oddaljenosti 50 m in na način, ki onemogoča vnos soli vanje.

Tudi večina ostalih gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov je namenjena izboljšanju življenjskih pogojev za živalski svet. Izvajajo jih lastniki gozdov oz. izvajalci za lastnike gozdov.

Posebno pomembni so gozdovi z rastišči divjega petelina, kjer je potreben poseben režim gospodarjenja. V predelih rastišč je potrebno zmanjšati intenzivnost gospodarjenja, posegi v te sestoe naj bodo zmernejši in z večjimi časovnimi razmaki. Proizvodna in pomladitvena doba naj bosta daljši. Glede na stalno prisotnost sanitarnih sečenj pa je tudi ta ukrep težje izvedljiv. Sečnja in spravilo lesa se od 1. marca do konca junija ne izvajata. Kjer petelin poje v osrednjem delu rastišča (2-4 ha), je potrebno zavarovati markantna pevska drevesa. Na ožjem območju rastišč je potrebno povečati dotok sončne energije na manjše jase z borovnico in brusnico ter malinami. Na širšem območju rastišč pa je potrebno povečati dotok sončne energije v okolico mravljišč. Poleg navedenega je potrebno spoštovati tudi vsa ostala pravna določila oz. omejitve s področja gozdnih kur.

Tudi v tej enoti zaradi prepletanja in prekrivanja življenjskih območij posameznih vrst v zimskem času, zimovališča ni mogoče opredeliti le za posamezno živalsko vrsto. Zato so predlagana zimovališča oz. mirne cone oblikovane za več vrst skupno. To so območja, kjer divjad preživi večji del zime. V zimovališčih se je nujno vsaj v času od decembra do konca marca vzdržati vseh posegov

in poskušati omejiti gibanje ljudi. Urediti promet na stranskih cestah tako, da je dovoljena vožnja le za potrebe gozdarstva, gozdne proizvodnje, intervencij ter lovstva. Ceste v območju zimovališč se ne plužijo. To območje predstavljajo predvsem južni predeli Pernikov, Konavčev žleb, pobočja nad dolino Krme ter Oblek.

Navedene usmeritve in ukrepe je treba upoštevati pri gozdnogojitvenem načrtovanju, tudi če vsi posebni habitati in prednostne površine za prostoživeče živali še niso evidentirane.

Poleg omenjenih ukrepov je potrebno za zagotavljanje ugodnih življenjskih razmer prilagajati tudi samo načrtovanje in izvedbo gozdarskih del in pri tem v največji možni meri upoštevati:

- Vse časovne omejitve izvajanja gozdarskih del v gozdovih s prisotnostjo redkih in ogroženih živalskih vrst (10. člen Pravilnika o varstvu gozdov (Ur.l.RS št. 1144/09). V skladu z omenjenim členom je potrebno evidentirati in spremljati gnezda kot tudi kraje poleganja mladičev ter zimovališča. Vsa novo ugotovljena stanja je potrebno vključiti v gozdnogojitvene načrte ter jih pri gospodarjenju z gozdovi ustrezno obravnavati.
- Pri gradnji gozdne infrastrukture je potrebno upoštevati vse zakonsko določene odmike od najpomembnejših habitatov (rastišča, gnezdišča, zimovališča...).
- Spoštovati je potrebno omejitve navedene v naravovarstvenih smernicah za zavarovana območja.
- Ohranяти in zagotavljati sonaravno drevesno sestavo s pospeševanjem plodonosnih in minioritetnih drevesnih vrst pri negi vseh razvojnih faz gozda.
- Ohranяти posamezna drevesa in skupine starejšega drevja (vse vrste), puščati take osebkke in skupine dve proizvodni dobi (vse vrste), puščati vsaj eno debelejšo drevo glavnih vrst v oddelku do propada, z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih, ohranяти vse grmovne vrste, ohranяти votlo in suho drevje, zniževati pogostost del, ohranяти živa drevesa z dupli, ohranяти drevesa z gnezdi, zaščititi gnezda redkih vrst ter kolonijska gnezdišča.
- Na območju vodnih kotanj in izvirov v gozdu v polmeru ene do dveh drevesnih višin je zaželeno ohranяти tesen sklep krošenj odraslih dreves, skozi ta območja ne graditi vlak in spravljati lesa oz. je potrebno taka dela izvajati v času zmrznjenih tal.
- Na območju gozdov ob potokih, rekah, jezerih in močvirnih habitatih, je potrebno v prvi polovici leta omejiti rabo prostora ter ohranяти pestro sestavo grmovnih in plodonosnih vrst.
- V bližini sten, udornih jam in vhodov v jame je zaželeno omejiti gozdarsko dejavnost ter ne graditi vlak in cest v njihovi neposredni bližini (sestojna višina), sečnja naj se v največji možni meri izvaja v drugi polovici leta.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 58/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,00	0,00	0,10
Vzdrževanje travinj	ha	4,00	0,00	0,00	4,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	20,00	0,00	0,00	20,00

Za izboljšanje ostalih funkcij gozdov načrtujemo dela, navedena v zgornji preglednici, ki vključujejo biomeliorativna dela, ki jih izvajajo upravljavci lovišč in vzdrževanje vodnih površin.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Glede na težke terenske pogoje, dobro odprtost z gozdnimi cestami, drago gradnjo, problem umeščanja cest v prostor (soglasja, »pravica graditi« in odzivi javnosti), kljub predvidenemu sofinanciranju gradnje iz evropskih sredstev v naslednjem desetletju ne pričakujemo večje realizacije gradnje gozdnih cest.

Izgradnja gozdnih cest naj se izvaja z bagrsko tehnologijo. Izkopani material se v največji možni meri uporabi na trasi bodoče ceste. Pri trasiranju bomo upoštevali tudi možnost spravila s sodobnimi žičnimi žerjavi. Prednost pri izgradnji imajo ceste, ki odpirajo neodprta območja in ceste, ki zagotavljajo optimalno rešitev odprtosti gozdov tudi z vidika ekoloških in socialnih funkcij. Območje, ki ni zadostno odprto z gozdnimi cestami, opredeljujemo predvsem v predelu za Rudo - odd. 30. Področje je opredeljeno v prostorskem delu načrta. Kljub podanemu območju je potrebno obravnavati in strokovno presoditi vsako namero za vlaganje v gozdno infrastrukturo na celotnem področju enote. Z gradnjo se zmanjšuje delež neodprtih površin in izboljšuje ekonomičnost gospodarjenja. Primernost pobud ugotovimo z Elaborati ničelnic gozdnih cest, kjer predpišemo tudi vse pomembne elemente in omejitve za gradnjo. Trase naj se izogibajo vizualno izpostavljenih območij.

Vlake

Zaradi zahtevnega terena in sorazmerno dobre odprtosti se ne predvideva večjih gradenj gozdnih vlak. Vlake se bodo gradile na območjih, ki so opredeljena kot nezadostno odprta, dodatno se bo gostila že izdelana mreža vlak. Konkretna intenziteta gradnje v posameznih gozdnih predelih je odvisna od že dosežene gostote, načrtovane intenzitete gospodarjenja, načrtovanih tehnik spravila in drugih omejujočih dejavnikov. Pri načrtovanju odpiranja površin z gozdnimi vlakami težimo k odpiranju za spravilo nezadostno odprtih območij in zgostitvi omrežja gozdnih vlak s čimer bi dosegli optimalne pogoje za intenzivno gozdno proizvodnjo, skladno z gozdnogospodarskimi cilji ter načrtovano tehnologijo spravila. Večina novih gozdnih vlak bo zgrajenih in pripravljenih na pretežno zahtevnejših terenih s strmejšimi nagibi, saj se neodprti sestoji večinoma nahajajo na prav takšnih terenih. Poleg pravilno nezadostno odprtih delov gozda imajo prednost pri pripravi in izgradnji vlak tista območja, kjer je delež ročnega spravila neugoden oziroma poteka ročno spravilo na razdaljah večjih od 200 metrov. Načrtujemo tudi rekonstrukcije obstoječih vlak z namenom ustvarjanja pogojev za spravilo po kolesih. Tukaj gre v prvi vrsti za širitev na 3,5 m uporabne širine, rekonstrukcije krivin, utrditev vozne površine ter ureditev odvodnjavanja. V zahtevnejših predelih, kjer bi se s širšimi vlakami ogrozilo katero od funkcij gozdov, predlagamo gradnjo ožjih vlak, do 2,8 m širine. Zaradi možnosti hitrejše sanacije ujm in jeder podlubnikov se bodo vlake gradile tudi na mejnih področjih, kjer naj bi se sicer gospodarilo z žičnicami. Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, so prikazana v prostorskem delu načrta.

Podrobno je gradnja gozdnih vlak opredeljena v tehnoloških delih gozdnogojitvenih načrtov in v Elaboratih vlak. V alpskem svetu je največja dovoljena gostota gozdnih vlak 130 m/ha. V naslednjem desetletju načrtujemo izgradnjo 15 km gozdnih vlak.

Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11).

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

V GGE prevladujeta samo dva krajinska tipa: gozdna krajina (60 %) in gorska gozdnata krajina (38 %). Gozdnati krajini ter kmetijski in primestni krajini, ki se nahaja na začetku Krme in na obrobju Boršta in Pernikov pripada zanemarljiv delež.

V gozdni krajini je gozdnatost 98 %. V tem tipu je pomembno ohranjati obstoječe negozdne enklave, nujno je redno vzdrževanje travinj in preprečevati procese zaraščanja. Nenaseljeni senožeti in lazi, ki se pojavljajo kot osredki znotraj gozda na površinah do 2 ha, predstavljajo popestritev gozdne krajine in so pomemben habitat za prostoživeče živali in zanimivi za obiskovalce. Načrtno negozdnih površin ne pogozdujemo. Tudi izmenično in malopovršinsko razpršene sestoje vrzeli po gozdovih močno povečajo biotsko raznolikost gozdov. Del manjših vrzeli, ki so nastale zaradi naravnih motenj, pustimo naravnemu razvoju, vključno s poškodovano drevnino. Trajne gozdne jase so košenice, ki so v preteklosti nastale s krčenjem gozdov. Nekatere jase, ki niso namenjene pridobivanju krme ali paši živine, so pomembne kot pasišča za divjad. Potrebno jih je redno kositi, vendar pozno, ko rastlinam dozori seme. Vsako gnojenje z dušičnimi gnojili je škodljivo, ker pospešuje le določene vrste, predvsem trave. Dovolj velike in ustrezno negovane košenice so rastišča redkih in zdravilnih rastlin, ki brez redne košnje ali paše izginejo, zato jih moramo redno vzdrževati. Na pašnikih in travnikih v največji meri ohranjamo tudi posamezno starejše, še posebej tudi estetsko zanimivo drevje.

V gorski gozdnati krajini je posamično gozdno drevje na planinah in nad gozdno mejo izredno pomemben ekološki, še posebej pa tudi estetski element. Predvsem zanimivo oblikovane listavce in drevesa večjih dimenzij ohranjamo, propadajoča drevesa nadomeščamo z novimi. Načini ravnanja (ukrepanja) so lahko različni, npr. posebno varstvo posameznih skupin in osebkov, oblikovanje omejnikov, vzdrževanje struktur in tudi obnova. Obnavljanje mora biti neopazno. Zelo pomembno je vzdrževanje ravnotežja med ohranjanjem in spreminjanjem obstoječih struktur te vegetacije, s čimer je ohranjena trajnost njihovih funkcij.

Gozdnata krajina je v GGE Mežakla glede na površino manj pomembna. V tem tipu krajine izstopa gozdni rob, kot stičišče gozda z drugimi ekosistemi. Pravilno oblikovan naj bo širok eno povprečno sestoje višino, stopničast in večslojen. Za uspešno opravljanje svoje biotopske vloge, mora biti poraščen z različno visokim in gostim grmovjem. S ciljem zagotavljanja vsem svojim prebivalcem stalno primerne življenjske razmere ga je potrebno stalno obnavljati. Za to pa je večinoma najprimernejša panjevska sečnja. Grmovje sekamo vsakih 5 do 15 let. Če primanjkuje plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst je lahko primeren ukrep tudi sadnja.

V kmetijski in primestni krajini se je gozd ohranil le na površinah, ki so za kmetijsko proizvodnjo in poselitev manj primerne. V agrarni krajini naj bi gozd zavzemal vsaj eno tretjino prostora. Značilni biotopi so ostanki gozda, obvodna drevnina in mokrišča. Ta tip krajine je v GGE Mežakla prav tako manj pomemben, saj obsega le 1,5 % površine, večinoma v Krmi. Ostanki gozda so manjši gozdiči, skupine drevja, žive meje in omejk, ter posamezno rastoče drevje. Imajo biotopsko, varovalno in estetsko vlogo. Pri gospodarjenju je pomembno, da vzdržujemo ravnotežje med ohranjanjem in spreminjanjem obstoječih struktur te vegetacije in da zagotovimo stalno in neopazno obnavljanje. Še posebno si je potrebno prizadevati za ohranitev posameznega drevja in skupin dreves na večjih kmetijskih površinah. Drevje je posebej pomemben naravni element znotraj kulturne krajine, saj ima izrazito mnogonamensko vlogo - kot skočni kamen za živalski svet in prispevek k estetski podobi krajine. V tem krajinskem tipu se pojavljajo tudi večji vodotoki. Širina obrežnega pasu z obvodno drevnino naj bi bila vsaj 5 m pri vodotokih z rečnim koritom širšim od 2,5 m (idealna širina naj bi znašala vsaj 10 m). Če so pasovi preozki, se razbohota grmovje in zelišča, kar preprečuje naravno obnovo. Pri sadnji uporabljamo velike sadike in se s tem izognemo stroškom nege. Zaradi številnih vlog, ki jih ima obvodna drevnina je najprimernejši način gospodarjenja posamično prebiranje. Na obrežjih, ki niso ogrožena zaradi spodjedanja, naj bo več debelega drevja.

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Ekonomsko presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupaj za celo gozdnogospodarsko enoto in ločeno za zasebne (99,9 %), državne gozdove (0,1 %). V lasti lokalnih skupnosti je 1,03 ha varovalnega gozda. Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so posodobljene povprečne cene. Podatki so bili vzeti iz spletnega portala Woodchain manager in podatkov SIDG. Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak. Spodbude delno pokrivajo stroške gojenja v zasebnih gozdovih in stroške varstvenih del ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih.

Preglednica 59/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skup.	
	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³
Vrednost lesa na KC	11.831.515	70	12.346	76	0	0
Strošek poseka in spravila	2.920.896	17	3.147	19	0	0
Razlika	8.910.619	53	9.200	56	0	0

Preglednica 60/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	11.843.861	81,01	100
Stroški sečnje in spravila	2.924.043	20,00	24,69
Stroški gojenja in varstva gozdov	247.909	1,70	2,09
• gojenja in varstvo gozdov	245.744	1,68	2,07
• krepitev funkcij gozdov	2.165	0,01	0,02
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	795.632	5,44	6,72
• vzdrževanje gozdnih cest	729.837	4,99	6,16
• vzdrževanje vlak	65.795	0,45	0,56
Stroški skupaj	3.967.584	27,14	33,50
Dohodek	7.876.277	53,87	66,50
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	1.689	0,01	0,01
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	121.640	0,83	1,03
Skupaj predvidene spodbude	123.328	0,84	1,04
Stroški - spodbude	3.844.256	26,29	32,46
Dohodek - (stroški+spodbude)	7.999.605	54,71	67,54

Opomba: Potrebni oz. predvideni investicij v gozdove (gradnja cest, vlak in večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v preglednicah nismo prikazali.

Podobno kot v vseh drugih gozdnogospodarskih enotah v območju, tudi v GGE Mežakla prevladuje traktorsko spravilo (90 %). Glede na precej težke terenske razmere je enota sorazmerno dobro odprta z gozdarsko infrastrukturo. Povečani stroški traktorskega spravila nastajajo na manjšem delu

(8,2 %) površin, kjer je pravilna razdalja daljša od 400 m. V ekonomskem smislu je neugodno tudi spravilo z žičnico, prisotno na 9 % površin z aktivnim gospodarjenjem. Kot nezadostno odprtih z gozdnimi vlakami je opredeljenih 11,4 % površin »gospodarskih« gozdov, kjer bodo za dolgoročno boljši ekonomski rezultat še vedno potrebna določena vlaganja v izboljšanje gozdne infrastrukture.

Glede na splošne ocene v okviru popisa stalnih vzorčnih ploskev se je kakovost drevja v GGE poslabšala. Ugotavljamo za indeks₁₅ = 151 povečan delež slabe in zadovoljive kakovosti drevja, ki v skupni oceni dosega 15,1 %. Slabe in zadovoljive kakovosti pri listavcih je še bistveno več (34 %). Za prihodnjo ekonomsko situacijo je to ključni podatek, saj bo ob zaznanih trendih razvoja drevesne sestave v prid listavcev, pričakovan dohodek bistveno manjši. Za boljšo ekonomiko gospodarjenja bi moral biti v prihodnje večji poudarek na zadostnih vlaganjih v nego listavcev. Sicer je ocenjene odlične kakovosti 5 %, vendar predvsem na račun iglavcev (iglavci 6 % : listavci 2 %). V splošnem je povprečno ocenjena kakovost iglavcev precej boljša. Smreka po zadnjih podatkih sestavlja še 57,1 % lesne zaloge. Po kakovostnih razredih je 4,5 % dreves smreke uvrščenih v odlično in 44,3 % v prav dobro kvaliteto. Največ odlične kakovosti (33,3 %) je zabeležene pri macesnu, ki trenutno v lesni zalogi predstavlja 5,4 %. Razred slabe in zadovoljive kakovosti drevja pri iglavcih predstavlja 8,9 %. Ocenjeno je stoječe drevje, kjer sicer niso vidne morebitne napake jedrovine.

V zadnji obsežni gradaciji podlubnikov je delež smreke v lesni zalogi sicer upadel, njen les pa je bil pogosto tudi razvrednoten, vendar ocenjujemo, da so gozdovi v pogledu drevesne sestave še vedno ekonomsko donosni. Ostale ekonomsko zanimive drevesne vrste še niso zastopane z velikimi deleži, macesen npr. 5,4 %, plemeniti listavci 0,9 %, drugi trdi listavci skupaj 0,8 % lesne zaloge. Kot zanimiva priložnost je sodelovanje na organiziranih licitacijah vrednejših sortimentov lesa, kjer že posamezna kvalitetna drevesa lastniku lahko prinesejo velik dohodek.

V primeru nezadostnih vlaganj, predvsem v nego listavcev, se bo še krepil delež manj kvalitetnega drevja. Na razvrednotenje sortimentov ima lahko bistven vpliv tudi neprimerna tehnologija sečnje in spravila, ki povzroča poškodbe gozdnih tal ter korenin in debel gozdnega drevja. Manj kvalitetno drevje in krepitev lesne zaloge listavcev v GGE sicer predstavlja tudi velik energetski potencial.

Za ekonomiko gospodarjenja v alpskih gozdovih predstavljajo velik izziv še naravne motnje (vetrolomi, snegolomi, gradacije podlubnikov), ki jih ni možno predvideti v okviru rednih planov sečenj. Ujme večinoma razvrednotijo sortimente smreke (prelomi dreves, sušice) in navadno predstavljajo problem tehnološke izvedbe. Sanitarne sečnje največkrat pomenijo povečane stroške za lastnika. Prav napori za izvedbo vseh sanacijskih ukrepov v najkrajšem razpoložljivem času in zmanjševanje tveganja s krepitvijo stabilnosti gozdnih sestojev so ključ za večje ekonomske učinke. V preteklem desetletju je zaradi izredno obsežne gradacije podlubnikov sanitarna sečnja predstavljala kar 85 % vsega poseka.

Za prihodnje desetletje v možnem poseku načrtujemo 58 % pomladitvenih sečenj, ki so v ekonomskem smislu najugodnejše in 27 % redčenj. Ujme bodo zagotovo tudi v prihodnjem desetletju povzročile določeno ekonomsko škodo na sestojih.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

V RGR so združeni gozdovi odsekov z razmeroma enotnimi rastiščnimi razmerami in razvojnimi težnjami v pogledu drevesne sestave in zgradbe gozdov ter posledično razmeroma enotnimi dolgoročnimi gozdnogojitvenimi cilji in usmeritvami za doseg teh ciljev.

Zaradi uskladitve z območnim načrtom smo malenkostno spremenili RGR v kategoriji gospodarskih gozdov: odseka 3B in 5C iz RGR 5 in 28 iz RGR 2 smo priključili k RGR 1 ter 124A iz RGR 1 k RGR 7. Prav tako v skladu z območnim načrtom smo v varovalnih gozdovih oblikovali nov, RGR 7 – gozdovi v prvem varstvenem območju TNP, saj gre za poseben režim upravljanja z gozdovi, omejen z določili Zakona o TNP.

Mejo med gospodarskimi in varovalnimi gozdovi smo preverili tudi z lidarskimi posnetki iz leta 2015 (teren, nakloni) in jo, kjer je bilo potrebno, korigirali. Razlike so minimalne.

Numerične oznake ostajajo enake kot v preteklem načrtu. RGR 4 pa smo v skladu z območnim načrtom preimenovali v gorska bukovja na silikatnih kamninah.

Glede na gospodarsko kategorijo so oblikovane tri kategorije:

- Večnamenski gozdovi (12,73 ha v RGR 1 in 2)
- GPN z dovoljenimi ukrepi (RGR 1, 2, 3, 4, 5 in 5,43 ha v RGR 7)
- Varovalni gozdovi (RGR 6 in 7)

Glede na gozdne rastiščne tipe so oblikovani naslednji rastiščnogojitveni razredi:

- Gorsko-zgornjegorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 1 – Alpska bukovja,
RGR 3 – Alpska bukovja s smreko in smrečja
- Jelovo bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 2 – Predalpska jelova bukovja
- Podgorsko-gorsko bukovje na silikatnih kamninah:
RGR 4 – Gorska bukovja na silikatnih kamninah
- Zgornjegorsko-podvisokogorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 5 – Visokogorska bukovja
- Varovalni gozdovi zajemajo sestoje na ekstremnih legah in so uvrščeni v dva razreda:
RGR 6 – Varovalni gozdovi,
RGR 7 – Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5).

9.1 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.1.1 Rastiščnogojitveni razred: 1 – Alpska bukovja - 00301

Največji razred obsega 1.426,98 ha gozdov (35,1 % GGE). V tem razredu so gospodarski gozdovi Krme, del Stresene doline, manjša dela na robu Pernikov in Boršta ter večinski del planote Mežakla, razen njenih najvišji predelov in enklav predalpskih jelovih bukovij. Relief je razgiban, pretežno gre za pobočja in vznožja. Nagibi so položni do zelo strmi. Prevladujejo južne lege, deloma pa najdemo tudi vse druge.

Gozdovi so v zasebni lasti, le 2,25 ha (0,2 %) je državnih gozdov.

Skoraj v celoti je razred uvrščen v kategorijo gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi (ležijo večinoma v tretjem, del pa tudi v drugem varstvenem območju TNP). Le 7,29 ha (0,5 % površine) v občini Jesenice na Mežakli je večnamenskih gozdov.

Med ekološkimi funkcijami je v Krmi na prvi stopnji poudarjena varovalna funkcija. Na prvi stopnji je poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Vošnovca zaradi prisotnosti divjega petelina in zimovališče gamsov v Srednji Radovni. Na prvi stopnji je poudarjena hidrološka funkcija v okolici hidroelektrarne Gorje v Spodnji Radovni. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot zaščitna funkcija na vznožju Radovne in Krme ter turistična in rekreativna funkcija v dolini Radovne in Zgornji Radovni. Med proizvodnimi funkcijami sta na prvi stopnji poudarjeni lesnoproizvodna funkcija v večini RGR in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin zaradi semenskega sestoja v krmi.

V RGR se nahaja habitatni tip Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendretum hirsuti).

STANJE GOZDOV

a) *Rastišče*

Poleg prevladujoče združbe razreda alpskega bukovja s črnim telohom je na 2,9 % površine prisotno še predalpsko jelovo bukovje. Ostale združbe so zastopane le v fragmentih.

Preglednica 61/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	8,8	3,72	0,3
59200	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	7,0	1,07	0,1
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	1.370,48	96,0
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	41,65	2,9
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,7	5,56	0,4
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	1,07	0,1
70200	Alpsko ruševje	0,6	0,36	0,0
78100	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	9,4	2,97	0,2
Skupaj		7,2	1.426,98	100,0

b) Stanje sestojevZgradba gozda

Večina sestojev je enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 4,9 %. Med enomernimi sestoji mladovja in drogovnjaki predstavljajo po dobro petino, 35 % je debeljakov in 18 % sestojev v obnovi.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 62/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	5,7	18,4	26,6	23,4	25,9	243,7	70,0	5,29	63,7
Listavci	20,0	30,1	25,8	15,0	9,1	104,4	30,0	3,02	36,3
Skupaj	10,0	21,9	26,3	20,9	20,9	348,1	100,0	8,31	100,0

Lesna zaloga znaša 348 m³/ha in je nižja kot v prejšnjem desetletju. V lesni zalogi prevladujejo iglavci s 70 % deležem. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je v skupnem in pri iglavcih levo asimetrična, s pribitkom lesne zaloge v petem debelinskem razredu. Pri listavcih pa je porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih izrazito desno asimetrična z največjo vrednostjo v drugem debelinskem razredu in majhnim deležem v 4. in 5. razredu.

Sestoji dobro priraščajo. Letni prirastek znaša 8,31 m³/ha, oziroma 2,39 % na lesno zalogo. Listavci priraščajo bolje od iglavcev. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 2,17 %, pri listavcih pa 2,89 %.

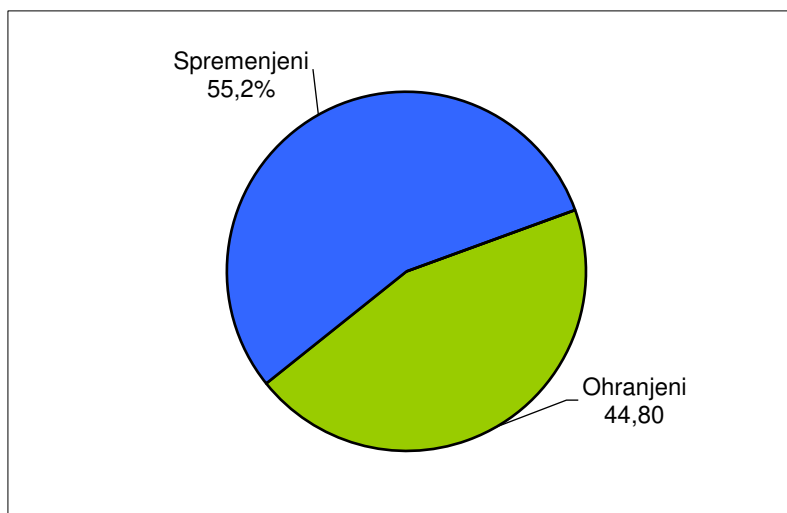
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 63/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr. tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	213,9	10,5	19,3	98,0	4,7	1,0	0,8
	%	61,5	3,0	5,6	28,1	1,3	0,3	0,2
Naravno stanje	%	19,8	5,7	9,8	60,6	2,1	1,0	1,0

Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah kaže na prevladujoč delež iglavcev (70,1 %), največ med njimi je smreke (61,5 %). Listavci skupaj predstavljajo 29,9 % lesne zaloge, od tega je daleč največ bukke. V primerjavi z naravnim stanjem je preveč smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst, predvsem bukke.

Ohranjenost gozdov

Zaradi prevelikega deleža smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst imajo sestoji v tem RGR povečini spremenjeno drevesno sestavo. Gozdov z ohranjeno drevesno sestavo je 44,8 %.

Slika 4: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 64/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	298,88	13,3	28,9	29,0	28,8	49,5	34,3	16,2	0,0	21,8	10,0	21,1	47,1
Drogovnjak	306,84	32,6	61,8	5,1	0,5	19,5	49,8	30,7	0,0	74,0	21,5	3,4	1,1
Debeljak	499,25					36,1	57,0	6,9	0,0	45,2	54,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	252,17					62,1	36,6	1,3	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	69,84					29,8	51,0	19,2	0,0				
Skupaj:	1.426,98												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 4,9 % površine razreda. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov (35 %), sledijo mladovja in drogovnjaki s po 21 % površine. Najmanj je sestojev v obnovi (18 %).

Sestojne zasnove v mladovjih so pomanjkljive, skoraj tretjina je slabih. Tu gre predvsem za ogolele površine, nastale po sanitarnih posekih. V drogovnjakih so zasnove boljše, prevladujejo dobre in odlične zasnove, drogovnjakov s pomanjkljivo ali slabo zasnovo skorajda ni. V sestojih v obnovi je podmladek prisoten na 39 % površine in je večinoma dobrih in bogatih zasnov.

Negovanost sestojev je večinoma pomanjkljiva. Dobro negovanih je polovica mladovij, pomanjkljivo negovanih tretjina. Nenegovanih je 16 % mladovij. Slabša je negovanost drogovnjakov: večina drogovnjakov je pomanjkljivo negovana, tretjina nenegovana, dobro negovanih jih je le slaba petina. Nenegovanost drogovnjakov se odraža tudi s pretesnim sklepom. Najbolje so negovani debeljaki in raznomerni sestoji.

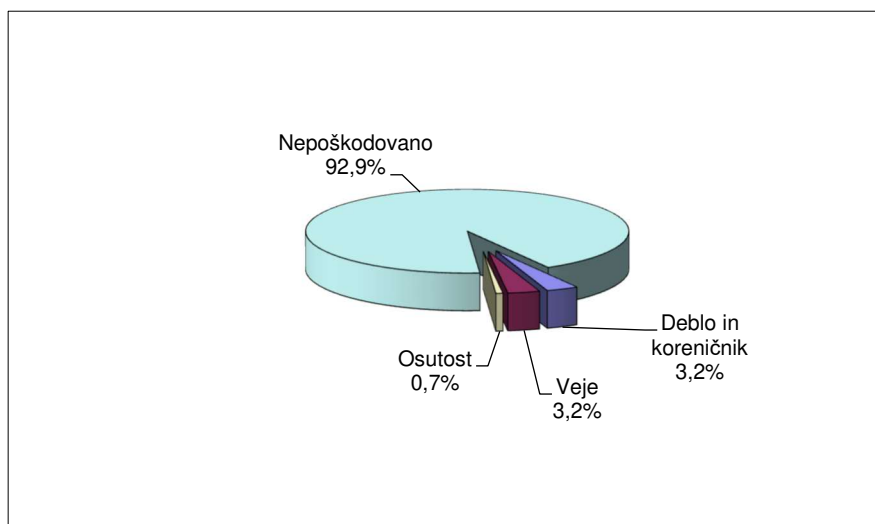
Kakovost drevja**Preglednica 65 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1.337	4,6	41,7	43,1	9,9	0,7
Jelka	30	0,0	46,7	43,3	10,0	0,0
Macesen	70	41,4	48,6	7,1	2,9	0,0
Bukev	437	2,7	21,1	42,8	26,5	6,9
Pl. Ist.	27	0,0	18,5	44,5	22,2	14,8
Meh. Ist	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Skupaj iglavci	1.437	6,3	42,1	41,3	9,6	0,7
Skupaj listavci	466	2,6	20,8	42,9	26,4	7,3
Skupaj	1.903	5,4	36,9	41,7	13,7	2,3

Kakovost lesa je v tem RGR dobra. Prevladuje dobra in prav dobra kakovost. Iglavci so veliko boljše kakovosti kot listavci, saj dreves slabe kakovosti skoraj ni, zadovoljive kakovosti pa slaba desetina. Pri listavcih je kakovost slaba, večinoma so dobre in zadovoljive kakovosti. Med iglavci ima najboljšo kakovost macesen, med listavci pa bukev.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost dreves v tem razredu je pod povprečjem enote. Huje poškodovanih je 7,1 % dreves. Z enakim deležem so zastopane poškodbe krošnje ter debela in koreninika. Pri poškodbah krošnje gre večinoma za odlomljene vrhove pri iglavcih. Večina poškodb debela in koreninika dreves je povzročenih s strani gozdarske mehanizacije. Močno osutih dreves je malo.

Slika 5: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek v razredu v skupni količini je bil realiziran 128 %, vendar je potrebno vedeti, da gre za realizacijo etata, povečanega s spremembo načrta. Osnovna načrtovana količina poseka pa je bila realizirana 245 %. Prekoračitev načrtovanih količin je posledica obsežnih sanitarnih sečenj iglavcev, predvsem zaradi napadov podlubnikov in listavcev zaradi vetroloma. Posek iglavcev je dosegel 124 % načrtovane količine spremenjenega načrta (realizacija osnovnega načrta je bila 264 %). Posek listavcev je dosegel 159 % načrtovane količine spremenjenega načrta (realizacija osnovnega načrta listavcev pa je bila 165 %).

Količina načrtovanih del pri obnovi gozdov je bila s spremembo načrta povečana. Obnova gozdov (priprava sestoja in priprava tal) ter s sadnjo povezani zaščita in obžetev sadik so bili realizirani v večjem obsegu od načrtovanega. V nezadostnem obsegu pa so bila opravljena gojitvena dela nege mladja, gošče in letvenjaka. Nega mlajših drogovnjakov je skoraj popolnoma izostala.

Preglednica 66/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	125.158	154.951	123,8
Listavci	m ³	16.194	25.772	159,1
Skupaj	m³	141.352	180.723	127,9
Gojitvena in varstvena				
Priprava sestoja	ha	0,00	0,20	-
Priprava tal	ha	0,00	14,15	-
Sadnja	ha	8,90	15,22	171,0
Obžetev	ha	51,52	53,78	104,4
Nega mladja	ha	10,11	2,65	26,2
Nega gošče	ha	23,34	8,30	35,6
Nega letvenjaka	ha	74,24	11,30	15,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	133,84	6,80	5,1
Zaščita s premazom	ha	49,20	79,98	162,6
Zaščita s količenjem	kos	4.450,00	4.100,00	92,1
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	55,15	-
Zaščita z ograjo	m	0,00	1.195,00	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Večja površina v primerjavi s prejšnjim desetletjem je posledica vključitve gozdnih cest v masko gozda in priključitve odsekov 3B, 5C in 28 v ta RGR. Zaradi izrednega obsega sanitarnih sečenj se je lesna zaloga iglavcev in v skupnem znižala. Lesna zaloga iglavcev je nižja kar za 18 %, skupna za 12 %. Lesna zaloga listavcev se je povečala za 7 %. Za 5 % nižji skupni prirastek je posledica močnega upada prirastka iglavcev, ki se je zmanjšal za 22 %, medtem ko je prirastek listavcev povečal za 53 %.

Preglednica 67/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	1.383,75	279,9	91,1	371,0	6,74	2,35	9,09	5,5	0,5	6,0
2015	1.373,90	297,1	97,6	394,7	6,77	1,98	8,75	11,28	1,88	13,15
2025	1.426,98	243,7	104,4	348,1	5,29	3,02	8,30	5,12	1,68	6,80

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Trend zniževanja deleža smreke se nadaljuje in je na dobrih 60 %. V zadnjem desetletju so tako na deležu pridobili predvsem bukev, macesen in jelka. Deleži ostalih drevesnih vrst so nizki in se le malenkostno spreminjajo.

V prihodnje se bo, glede na strukturo lesne zaloge in dosedanji trend razvoja drevesne sestave, delež smreke še nekoliko znižal na račun povečanja ostalih drevesnih vrst, zlasti bukve. Zaradi gospodarske pomembnosti iglavcev bi kazalo v prihodnje še vedno zadržati dokaj visok delež smreke.

Preglednica 68/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	75,0	0,1	0,4	24,3	0,1	0,1	0,0
2015	70,2	1,2	3,9	23,2	1,1	0,2	0,2
2025	61,5	3,0	5,6	28,1	1,3	0,3	0,2

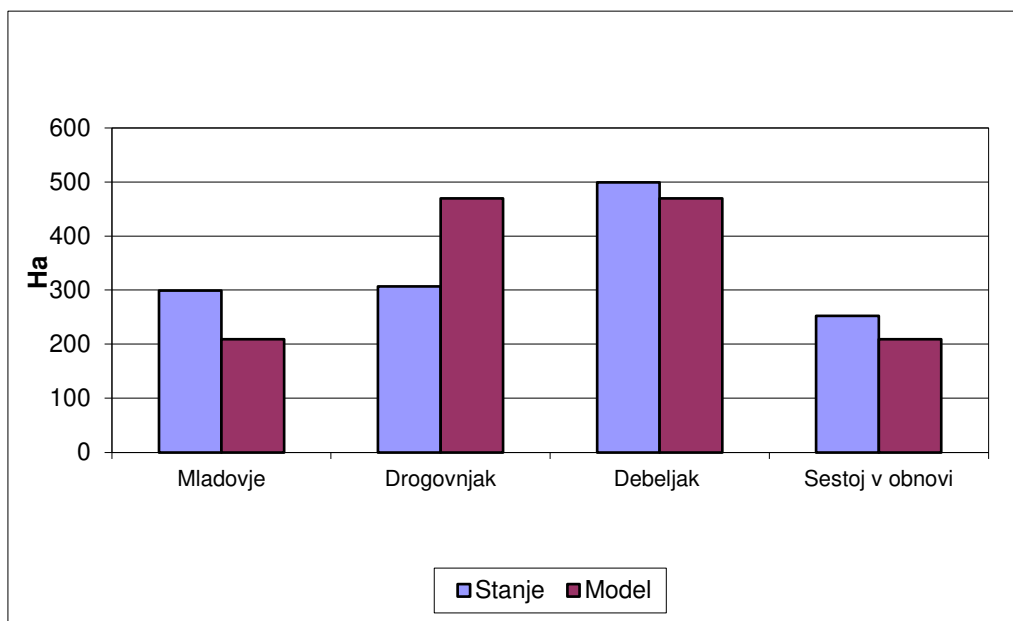
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 69/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
ha	%	let	%	ha	%	ha	
Mladovje	298,88	20,9	20	14,6	208,79	6,6	90,09
Drogovnjak	306,84	21,5	45	32,9	469,78	-12,0	-162,94
Debeljak	499,25	35,0	45	32,9	469,78	2,2	29,47
Sestoj v obnovi	252,17	17,7	20	14,6	208,79	3,2	43,38
Enomerni skupaj	1.357,14	95,1	130	95,1	1.357,14		
Raznomerno (sk-gnz)	69,84	4,9		4,9	69,84		
Skupaj:	1.426,98	100,0		100,0	1.426,98		

Izreden obseg sečenj zaradi gradacije podlubnikov, ki so prizadeli predvsem starejše sestoje, se odraža tudi v razmerju razvojnih faz. Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže, da je v tem RGR premalo drogovnjakov, zlasti pa je prevelik delež mladovij. Večina sestojev v obnovi je nastala

nenačrtno, predvsem posledica posekov smreke zaradi gradacije podlubnikov. Pričakovati je, da bodo v naslednjem desetletju prehajali v mladovje.

Slika 6: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 54,3 %, jelka 5,0 %, macesen 6,0 %, bukev 31,7 %, plemeniti listavci 2,0 %, trdi listavci 0,5 % in mehki listavci 0,5 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 15,8 %, drogovnjaki 29,9 %, debeljaki 32,3 %, sestoji v obnovi 17,1 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 4,9 %.

Ciljna lesna zaloga: 378 m³/ha (iglavci 247 m³/ha, listavci 131 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 750 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci A2,B, listavci C.

Izravnalna doba: 20 let.

Obrazložitev:

Ciljno razmerje razvojnih faz in ciljna lesna zaloga zapisana v gozdnogojitvenem cilju se nanašata na izračunane vrednosti ob koncu izravnalnega obdobja in so (ciljna lesna zaloga) skladne z vrednostmi v preglednicah D-UMP.

Vodilo za določitev o obsegu in intenziteti redčenj v drogovnjakih in debeljakih je bila negovanost sestojev ter odstopanje dejanskih od modelnih lesnih zalog po razvojnih fazah. Pri določanju sestojev za uvajanje v obnovo smo se naslonili na informacije o površinah in zgradbi starejših in srednjedobnih debeljakov, pri čemer smo se za predčasno obnovo odločali le izjemoma (npr. v primeru močno poškodovanih sestojev). Odstopanje dejanskega razmerja razvojnih faz od modelnega ni bil ključen element za uvajanje sestojev v obnovo in nadaljevanje oziroma zaključek obnove, temveč le kot pripomoček za odločanje o intenzivnosti obnove. Ključni element odločanja za nadaljevanje obnove in končne poseke nam je bilo stanje sestojev v obnovi in njihova dinamika pomlajevanja. Omenjen

pristop zmanjšuje možnost napačnih odločitev za prihodnje ravnanje z gozdovi in smo ga uporabili v vseh RGR zato obrazložitve pri ostalih RGR ne navajamo.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 130 let

Pomladitvena doba: 20 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

OBNOVA

Obnova sestojev naj temelji na naravni obnovi – odstranjevanje starega sestoja in sproščanje pomladka je potrebno prilagoditi stanju sestoja, talnim razmeram in ciljni drevesni sestavi. Debeljake z rahlim do pretrganim sklepom in že pomlajene debeljake, je potrebno uvajati v obnovo – tam naj bo intenziteta redčenj med 25 in 35 %. Z doziranjem svetlobe in večjimi odprtiniami je možno vplivati na prisotnost svetloлюбnih drevesnih vrst v pomladku (macesen). V sestojih v obnovi, kjer pomladek še ni sklenjen, naj bo obnova zadržana. V sestojih v obnovi, kjer je sklep rahel do pretrgan in je pomladek sklenjen naj se z obnovo nadaljuje pospešeno. V kolikor je pomladek že v razvojni fazi gošče ali celo letvenjaka naj se izvede končne sečnje. Obnovo bomo zaključili na 40 % površine pomlajencev (101 ha). Na 20 % površine debeljakov (100 ha) načrtujemo začetek obnove.

Umetna obnova poškodovanih gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja se izvede na večjih ogolelih površinah, kjer je naravna obnova motena in želimo izboljšati zasnovo mladega gozda, v primerih možnega razvoja erozijskih procesov in pri obnovi poškodovanih nenaravnih, predvsem smrekovih gozdov. Pred sadnjo naj se izvede priprava tal na umetno obnovo (15,89 ha). Sadi se macesen in listavce (izjemoma lahko tudi smreko) z namenom snovanja vrstno pestrih in na klimatske spremembe odpornih sestojev.

NEGA

Obžetve (70,6 ha) je potrebno izvesti na območjih, kjer so bile v preteklosti izvedene sadnje in na površinah, ki se jih bo zasadilo v naslednjem načrtovalskem obdobju. Obžetve naj se izvedejo v obliki lijakov okrog sadik.

Z ukrepi nege je treba težiti k skupinski mešanosti, ki je enostavnejša za nego in je osnova za stabilne in odporne sestoje. V vseh razvojnih fazah z ukrepi nege preprečujemo nastanek smrekovih monokultur. Pomembna ukrepa v mladju (6,94 ha) in gošči (71,15 ha) sta rahljanje in uravnavanje zmesi, pospeševanje listavcev, macesna in jelke ter odstranjevanje grmovnih vrst. Pri negi letvenjakov (49,61 ha) in mlajših drogovnjakov (64,74 ha) pazimo predvsem na stabilnost sestojev – s pravočasnimi ukrepanjem ter s pospeševanjem listavcev in macesna.

V kvalitetnih in sklenjenih debeljakih je potrebno akumulirati lesno zalogo in izvesti zmerna (do 20 %) izbiralna redčenja, v mlajših debeljakih in debeljakih s tesnim sklepom naj bodo redčenja intenzivnejša (15 – 25 %), z redčenji naj se sprošča in pospešuje listavce in macesen ter krepiti kvaliteto in stabilnost sestojev. V čiste smrekove sestoje v fazi starejšega drogovnjaka in debeljaka se z redčenji načeloma ne posega, razen če obstaja utemeljen razlog (npr. ogrožena stabilnost sestoja).

VARSTVO

Varstvo pred divjadjo oz. zaščita obnovljenih površin pred poškodbami divjadi se bo izvajala prilagojeno izvajanju obnove s sadnjo. Prevladovala bo individualna zaščita s premazi vršičkov (86,0 ha – s ponovitvami).

Na območjih z razpršenimi poškodbami smreke zaradi vetra se sanitarna sečnja prednostno izvaja za omejitev sekundarnih poškodb. Enako velja na območjih z razpršenimi poškodbami jelke, na katerih je zaznana povečana številčnost jelovih podlubnikov.

Pri strojni sečnji je posebna pozornost namenjena nosilnosti tal.

Ob cestah, presekah in vlakih vzdržujemo skupine mehkih listavcev in minoritetnih drevesnih vrst, cilj je povečana biotska pestrost in izboljšanje prehranske baze za divjad.

Ukrepi

Preglednica 70/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	70,0	30,0	100,0
- ciljno %	65,3	34,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	243,7	104,4	348,1
- ciljna (m ³ /ha)	247,1	131,1	378,2
Prirastek (m ³ /ha)	5,29	3,02	8,31
Možni posek (m ³ /ha)	51,2	16,8	68,0
Možni posek (m ³ /ha/leto)	5,12	1,68	6,80
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,0	16,1	19,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	96,9	55,8	82,0
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 71/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	15.305	35.254	0	0	0	22.507	73.066	21,0	96,9
	%	20,9	48,3	0,0	0,0	0,0	30,8	100,0		
Listavci	m³	12.149	11.873	0	0	0	0	24.022	16,1	55,8
	%	50,6	49,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	27.454	47.127	0	0	0	22.507	97.088	19,5	82,0
	%	28,3	48,5	0,0	0,0	0,0	23,2	100,0		

Preglednica 72/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	15,89	15,89
Sadnja	ha	15,89	15,89
Obžetev	ha	21,87	70,60
Nega mladja	ha	6,94	6,94
Nega gošče	ha	71,15	71,15
Nega letvenjaka	ha	49,61	49,61
Nega ml. drogovnjaka	ha	64,74	64,74
Zaščita s premazom	ha	25,47	86,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,10	1,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00

9.1.2 Rastiščnogojitveni razred: 2 – Predalpska jelova bukovja - 00302

Razred zajema 421,07 ha gozdov (10,3 % vseh gozdov v enoti) na platoju Mežakle v predelu nad Obranco, na Zakopu in Ravnah ter na drugi strani v Streseni Dolini. Segajo od 900 do 1500 m nadmorske višine. Večinoma gre za pobočja zmernih nagibov na različnih legah, mikorelief je vrtačast in kotanjast.

Razen 5,45 ha večnamenskih gozdov (1,3 % površine) v občini Jesenice so vsi gozdovi uvrščeni v kategorijo GPN z dovoljenimi ukrepi.

Po lastništvu prevladujejo skoraj izključno zasebni gozdovi (98,8 %). Državnih gozdov je 1,2 %.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Kremenovca zaradi rastišča divjega petelina. Med socialnimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena zaščitna funkcija na območju Konavčevega žleba. Med proizvodnimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena lesnoproizvodna funkcija.

V RGR se nahajata habitatna tipa Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) – v odsekih 114A in 114B in lokalno Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*) *.

STANJE GOZDOV

a) *Rastišče*

Najpomembnejša gozdna združba, ki daje pečat celotnemu razredu in pokriva večino površine, je predalpsko jelovo bukovje. Na preostali površini je prisotna združba alpskega bukovja s črnim telohom.

Preglednica 73/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	57,92	13,7
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	362,78	86,2
70100	Macesnovje	3,7	0,27	0,1
Skupaj		7,6	421,07	100,0

b) *Stanje sestojev*

Zgradba gozda

Sestoji so enomerne zgradbe, raznomernih sestojev je le 3,7 % površine. Med enomernimi sestoji največji delež predstavljajo debeljaki (43 %) in sestoji v obnovi (23 %). Delež drogovnjakov in mladovij je okrog 15 %.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 74/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	5,4	17,7	22,4	18,1	36,4	271,0	69,8	5,04	65,3
Listavci	15,5	27,7	24,3	18,5	14,0	117,3	30,2	2,67	34,7
Skupaj	8,4	20,8	22,9	18,2	29,7	388,3	100,0	7,71	100,0

Lesna zaloga znaša 388 m³/ha. Prevladujejo iglavci s 70 %. Porazdelitev skupne lesne zaloge in lesne zaloge iglavcev po razširjenih debelinskih razredih je levo asimetrična z vrhom v petem razredu. Leva asimetrija je izrazitejša pri iglavcih, kjer je v zadnjem razredu 36 % lesne zaloge. Pri listavcih pa je porazdelitev lesne zaloge po razredih rahlo desno asimetrična z vrhom v drugem debelinskem razredu.

Sestoji v tem razredu relativno dobro priraščajo. Letni prirastek znaša 7,71 m³/ha, oziroma 1,99 % na lesno zalogo. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 1,86 %. Pri listavcih je višji in znaša 2,28 %.

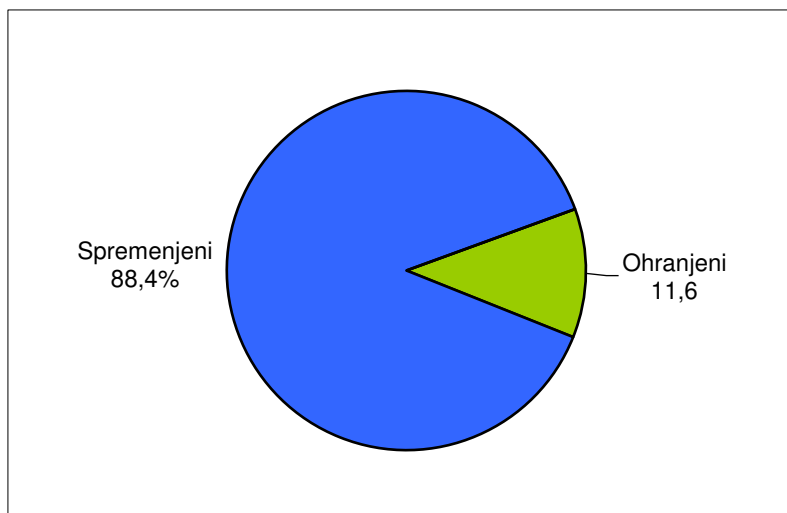
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 75/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	200,4	45,6	25,1	116,9	0,3	0,0	0,0
	%	51,6	11,7	6,5	30,1	0,1	0,0	0,0
Naravno stanje	%	15,7	26,5	5,7	48,1	3,7	0,1	0,1

V lesni zalogi prevladuje smreka, sledita ji bukev in jelka, občutnejši delež ima še macesen. Glede na naravno sestavo je delež smreke občutno previsok, delež ostalih vrst, razen macesna, pa prenizek. V prihodnje se bo, glede na strukturo lesne zaloge in dosedanji trend razvoja drevesne sestave, delež smreke še nekoliko znižal na račun povečanja listavcev, zlasti bukve. Zaradi gospodarske pomembnosti iglavcev bi kazalo v prihodnje še vedno zadržati dokaj visok delež smreke, jelke in macesna, vendar povečati deleže bukve in plemenitih listavcev.

Ohranjenost gozdov

Prevelik delež smreke na račun ostalih drevesnih vrst ima za posledico, da ima 88 % gozdov v razredu spremenjeno drevesno sestavo. Gozdov z ohranjeno drevesno sestavo je 12 %.

Slika 7: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 76/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	59,16	56,9	21,0	2,9	19,2	21,7	39,9	38,4	0,0	32,4	30,0	15,5	22,1
Drogovnjak	69,27	22,8	55,1	20,7	1,4	9,6	46,5	43,9	0,0	76,2	20,4	0,0	3,4
Debeljak	179,25					38,8	53,2	8,0	0,0	47,1	52,9	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	97,75					76,2	20,2	3,6	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	15,64					0,0	71,8	28,2	0,0				
Skupaj:	421,07												

V razredu prevladujejo enomerni sestoji, raznomernih je 3,7 %. Med enomernimi največji delež predstavljajo debeljaki (43 %) in sestoji v obnovi (23 %). Mladovja in drogovnjaki predstavljajo po 15 % delež.

Sestojne zasnove so v mlajših razvojnih fazah so nadpovprečne. V mladovjih prevladujejo bogate, v drogovnjakih pa dobre sestojne zasnove. Podmladek se pojavlja na polovici površine sestojev v obnovi in je večinoma dobre in bogate zasnove.

Žal pa so dobre sestojne zasnove slabo negovane. Dobro negovanih je le desetina drogovnjakov in petina mladovij, 38 % mladovij in 44 % drogovnjakov je nenegovanih. V splošnem so mladovja bolje negovana kot drogovnjaki. Slaba negovanost drogovnjakov se odraža tudi v pretežno pretesnem sklepu. Še najboljše so negovani sestoji v obnovi.

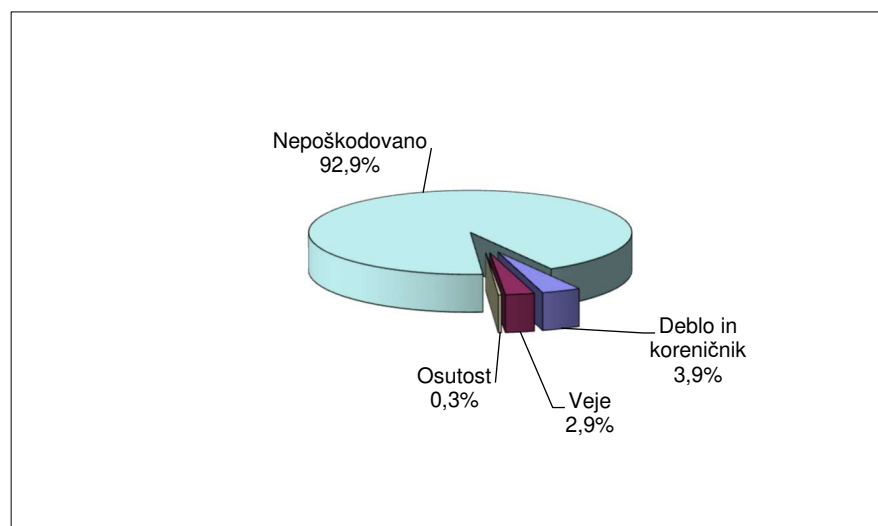
Kakovost drevja**Preglednica 77 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	326	3,1	43,9	45,1	6,4	1,5
Jelka	48	8,3	52,1	31,3	8,3	0,0
Macesen	19	10,5	47,4	36,8	0,0	5,3
Bukev	166	1,8	25,9	47,6	19,3	5,4
Pl. Ist.	10	0,0	30,0	50,0	20,0	0,0
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	393	4,1	45,0	43,0	6,4	1,5
Skupaj listavci	177	1,7	26,0	48,0	19,2	5,1
Skupaj	570	3,3	39,1	44,6	10,4	2,6

Pri iglavcih je kakovost večinoma prav dobra, pri listavih pa dobra. Iglavci izkazujejo bistveno boljšo kakovost kot listavi. Med iglavci je najboljša jelka, sledi ji macesen, nekoliko slabša je kakovost smreke. Plemeniti listavi in bukev so podobne kakovosti, prevladuje dobra kakovost drevja.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost dreves je pod povprečjem enote. Močno poškodovanih dreves je 7,1 %. Med poškodovanimi največji delež predstavljajo poškodbe debla in koreninika, večinoma povzročene s strani gozdarske mehanizacije. Nekoliko manj je poškodb krošenj, pri čemer gre večinoma za odlomljene vrhove pri iglavcih. Delež močno osutih dreves je nizek.

Slika 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodb**ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA**

Realizacija poseka v tem razredu je v skupnem dosegla 115 % načrtovanega in je pod povprečjem enote. Močno je bila presežena pri iglavcih. Pri listavih je realizacija dosegla le 62 % načrtovanih količin.

Čeprav načrtovana gojitvena dela niso bila izvedena v celoti, je realizacija v tem razredu med boljšimi. Presežena so bila dela pri obžetvi in zaščiti sadik, zadovoljiva je bila izvedba nege gošče. Ostala gojitvena dela so bila izvedena pod načrtom, najslabše nega mladja in mlajšega drogovnjaka.

Preglednica 78/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	16.781	22.453	133,8
Listavci	m ³	6.017	3.732	62,0
Skupaj	m³	22.798	26.185	114,9
Gojitvena in varstvena				
Sadnja	ha	1,60	0,30	18,8
Obžetev	ha	4,00	10,82	270,5
Nega mladja	ha	5,95	1,60	26,9
Nega gošče	ha	6,47	5,10	78,8
Nega letvenjaka	ha	26,89	11,46	42,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	23,30	2,50	10,7
Zaščita s premazom	ha	3,50	27,57	787,7
Zaščita s količenjem	kos	960,00	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	0,30	-
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	5,89	-
Zaščita z ograjo	m	0,00	96,00	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOVPovršina, lesna zaloga, prirastek, posek**Preglednica 79/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025**

Leto	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Letni realiziran posek*		
	ha	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	412,48	265,8	111,5	377,3	5,09	2,08	7,18	3,7	0,8	4,5
2015	410,43	289,9	106,8	396,7	5,25	1,94	7,19	5,47	0,91	6,38
2025	421,07	271,0	117,3	388,3	5,04	2,67	7,71	4,91	2,08	7,00

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Zaradi prevladujoče gozdne združbe alpsko bukovje s črnim telohom je bil odsek 28 iz RGR 2 uvrščen v RGR 1. Povečana površina gozda je posledica uvrstitve gozdnih cest v masko gozda. Skupna lesna zaloga je nekoliko nižja in sicer za 2 %. Zaradi visokih sečenj iglavcev se je lesna zaloga le teh znižala za 7 %. Lesna zaloga listavcev je višja za 10 %. Skupni prirastek je višji za 7 %. Znižal se je pri iglavcih in sicer za 4,0 %. Pri listavcih se je prirastek povečal za 38 %. Načrtovan posek ostaja v okviru realizacije preteklega desetletja.

Drevesna sestava

Delež smreke se počasi, a vztrajno niža. Na račun zmanjšanja deleža smreke so pridobile ostale drevesne vrste, največ bukev, katere delež se je povečal za četrtno, sledijo jelka in macesen. Glede približevanja k bolj naravni drevesni sestavi je trend ugoden.

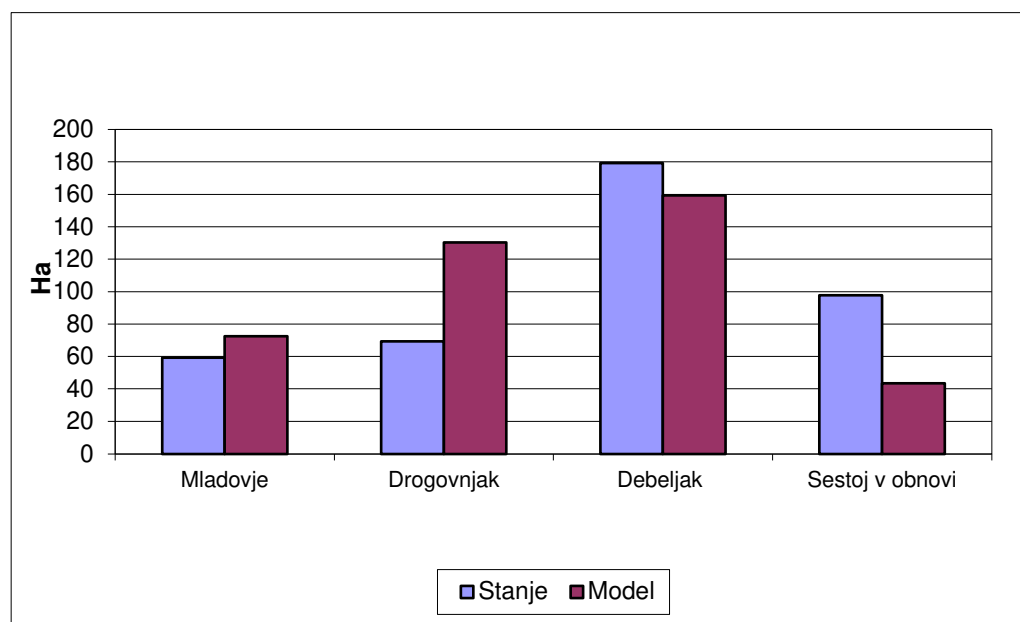
Preglednica 80/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	69,8	0,6	0,1	29,3	0,1	0,1	0,0
2015	54,3	10,6	8,2	24,2	2,4	0,0	0,3
2025	51,6	11,7	6,5	30,1	0,1	0,0	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 81/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze let	Delež	Modelna površina		
	ha	%		%	ha	%	ha
Mladovje	59,16	14,0	25	17,2	72,40	-3,3	-13,24
Drogovnjak	69,27	16,5	45	30,9	130,32	-15,1	-61,05
Debeljak	179,25	42,6	55	37,9	159,28	4,9	19,97
Sestoj v obnovi	97,75	23,2	15	10,3	43,44	13,4	54,31
Enomerni skupaj	405,43	96,3	140	96,3	405,44		
Raznomerno (sk-gnz)	15,64	3,7		3,7	15,64		
Skupaj:	421,07	100,0		100,0	421,07		

Primerjava modelnega in dejanskega stanja razvojnih faz kaže, da v RGR primanjkuje mlajših razvojnih faz, predvsem drogovnjakov, preveč je starejših razvojnih faz, predvsem sestojev v obnovi. Uravnoteženje stanja ne bo mogoče v kratkem časovnem obdobju, vseeno pa bo potrebno premišljeno uvajanje sestojev v obnovo, pri čemer se v obnovo uvajajo predvsem sestoji na koncu proizvodnje dobe in sestoji, ki so slabše kvalitete in stabilnosti, ter smelejše zaključevanje obnove v pomlajencih.

Slika 9: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah**CILJI, USMERITVE IN UKREPI**Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava: smreka 46,0 %, jelka 15,0 %, macesen 7,0 %, bukev 31,5 %, plemeniti listavci 0,5 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 21,7 %, drogovnjaki 22,3 %, debeljaki 35,7 %, sestoji v obnovi 16,6 %, malopovršinsko raznomerni sestoji 3,7 %.

Ciljna lesna zaloga: 403 m³/ha (iglavci 274 m³/ha, listavci 129 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 700 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci A2,B, listavci B,C.

Izravnalna doba: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 140 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Rastišča in relief govori v prid malopovršinsko enomernim, intenzivno negovanim sestojev, kar bomo tudi pospeševali. Razmerje razvojnih faz in stanje sestojev narekuje zadržanost pri uvajanju debeljakov v obnovo in na drugi strani intenzivno zaključevanje obnove v pomlajencih.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah je v tem RGR potrebna previdnost, saj se odprte površine hitro zarastejo s travo, ki ovira razvoj naravnega mladja. Uvajanje sestojev v obnovo je potrebno predvsem tam, kjer so smrekovi debeljaki že presegli ciljne dimenzije. V petem debelinskem razredu (nad 50 cm) je kar 30 % vse lesne zaloge in to gre predvsem za debeljake iglavcev, ki jih je prioriteto potrebno uvajati v obnovo z intenzitetami 25-30 %. V sestojih v obnovi, kjer pomladek še ni sklenjen, naj bo obnova zadržana. V sestojih v obnovi, kjer je sklep rahel do pretrgan in je pomladek sklenjen naj se z obnovo nadaljuje pospešeno. V kolikor je pomladek že v razvojni fazi gošče ali celo letvenjaka naj se izvede končne sečnje. Obnovo bomo zaključili na polovici površine pomlajencev (49 ha), na 18 % površine debeljakov načrtujemo začetek obnove (32 ha).

NEGA

Glavna cilja pri negi sta: vzgoja stabilnih in odpornih mešanih sestojev bukve, smreke, jelke s primesjo macesna in plemenitih listavcev. V vseh razvojnih fazah z ukrepi nege preprečujemo nastanek smrekovih monokultur.

V naravnem mladju so prisotne vse ciljne drevesne vrste, vendar jih je potrebno zaradi njihovega značaja že v mladju in gošči sproščati (macesen). Nega mladja je predvidena na 5,97 ha, nega gošče pa na 10,38 ha.

Močnejša redčenja izvedemo v letvenjaki (15,97 ha), potem pa se v sestoj z redčenji vračamo vsakih 10-15 let. Cilj je zagotavljanje mehanske stabilnosti in sproščanje macesna in plemenitih listavcev. Nego mlajših drogovnjakov (11,69 ha) izvajamo kot redčenja z intenzitetami okrog 20 %. V primeru močne poškodovanosti debel od jelenjadi, so lahko intenzitete tudi večje – do 35 %. V zasmrečenih letvenjaki in drogovnjaki ohranjamo listavce z namenom povečanja vrstne pestrosti, izboljšanja habitata za živali in boljše odpornosti na klimatske spremembe in izjemne vremenske dogodke.

V debeljaki izvajamo izbirna redčenja s ciljem sproščanja krošenj izbrancem in ohranjanjem visokih prirastkov. V pretežno smrekovih debeljaki se ohranja posamična drevesa jelke, macesna in plemenitih listavcev.

VARSTVO

Na območjih z razpršenimi poškodbami smreke zaradi vetra se sanitarna sečnja prednostno izvaja za omejitev sekundarnih poškodb. Enako velja na območjih z razpršenimi poškodbami jelke, na katerih je zaznana povečana številčnost jelovih podlubnikov. Pri strojni sečnji je posebna pozornost namenjena nosilnosti tal.

Ob cestah, presekah in vlakah vzdržujemo skupine mehkih listavcev in minoritetnih drevesnih vrst, cilj je povečana biotska pestrost in izboljšane prehranske baze za divjad.

Ukrepi

Preglednica 82/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	69,8	30,2	100,0
- ciljno %	68,0	32,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	271,0	117,3	388,3
- ciljna (m ³ /ha)	273,6	129,0	402,6
Prirastek (m ³ /ha)	5,04	2,67	7,71
Možni posek (m ³ /ha)	49,1	20,8	69,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	4,91	2,08	7,00
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,1	17,8	18,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	97,5	78,0	90,7
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 83/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m³	4.154	16.530	0	0	0	0	20.684	18,1	97,5
	%	20,1	79,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	2.187	6.587	0	0	0	0	8.774	17,8	78,0
	%	24,9	75,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	6.341	23.117	0	0	0	0	29.458	18,0	90,7
	%	21.5	78.5	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0		

Preglednica 84/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s pon. ponponov.
Nega mladja	ha	5,97	5,97
Nega gošče	ha	10,38	10,38
Nega letvenjaka	ha	15,97	15,97
Nega ml. drogovnjaka	ha	11,69	11,69
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,10

9.1.3 Rastiščnogojitveni razred: 3 - Alpska bukovja s smreko in smrečja - 00303

Razred leži v višjih predelih planote Mežakla in vključuje 143,90 ha gozdov na območju Petelina. To je najmanjši RGR v enoti in predstavlja 3,5 % površine gozdov. Kot samostojen razred je bil oblikovan pred dvajsetimi leti predvsem zaradi rastiščnih posebnosti (večji delež smrekovih rastišč) in različne gozdnogojitvene problematike.

Vsi gozdovi so v zasebni lasti in uvrščeni v kategorijo gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi. Večina gozdov je v drugem, preostali pa v tretjem varstvenem območju TNP.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Petelina zaradi rastišča divjega petelina. Med proizvodnimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena lesnoproizvodna funkcija.

a) Rastišče

Preglednica 85/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	138,80	96,5
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	5,10	3,5
Skupaj		7,2	143,90	100,0

Glavna združba razreda je alpsko bukovje s črnim telohom. Za razred je značilno, da se v večjem deležu pojavlja podzdržba s smreko, ki se mozaično prepleta s smrekovji.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladuje enomerna zgradba sestojev, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 2,1 %. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov (43 %) in mladovij (28 %). Sestoj v obnovi je petina. Najmanj je drogovnjakov, ki predstavljajo le 6 % površin.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 86/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	3,3	13,1	18,6	28,0	37,0	404,6	86,1	7,87	80,1
Listavci	19,2	36,9	28,9	6,0	9,0	65,2	13,9	1,96	19,9
Skupaj	5,5	16,4	20,0	24,9	33,2	469,8	100,0	9,83	100,0

Lesna zaloga je visoka, znaša 470 m³/ha in je najvišja v GGE. V lesni zalogi močno prevladujejo iglavci s 86 %. Porazdelitev lesne zaloge je po debelinskih razredih in pri iglavcih močno levo asimetrična. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje, saj je v IV. in V. razredu 65 % lesne zaloge. Pri listavcih pa je porazdelitev izrazito desna asimetrična z vrhom v drugem debelinskem razredu.

Ob visokih lesnih zalogah je tudi izkoriščenost rastiščnega potenciala dobra. Letni prirastek znaša 9,83 m³/ha (2,09 % na lesno zalogo). Odstotek priraščanja je pri iglavcih (1,95 %) nižji kot pri listavcih (3,01 %).

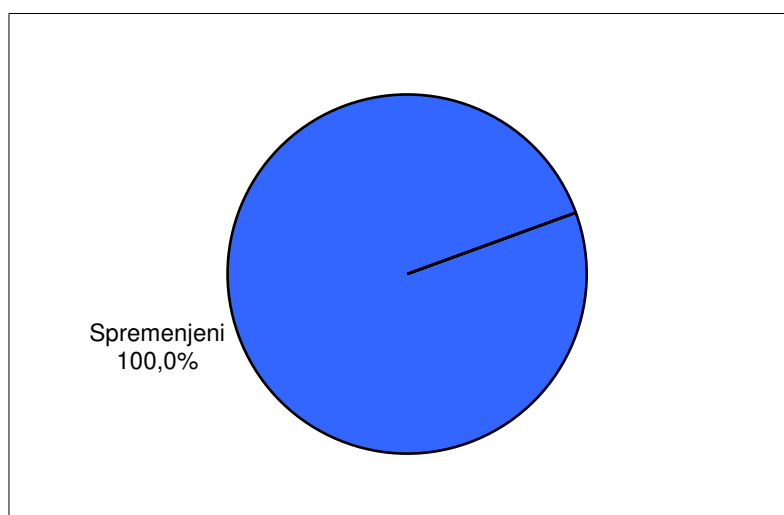
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 87/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	383,0	1,9	19,6	64,1	1,1	0,0	0,0
	%	81,6	0,4	4,2	13,6	0,2	0,0	0,0
Naravno stanje	%	21,9	5,2	10,0	59,0	2,0	1,0	1,0

Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah kaže na prevladujoč delež smreke (81,6 %). Z opaznim deležem sta prisotna še bukev in macesen. V primerjavi z naravnim stanjem je preveč smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst.

Ohranjenost gozdov

Zaradi prevelikega deleža smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst imajo vsi sestoji v tem RGR spremenjeno drevesno sestavo.

Slika 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 88/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	40,51	3,7	32,0	20,2	44,1	64,3	35,0	0,0	0,7	3,6	4,0	5,2	87,2
Drogovnjak	8,53	73,9	26,1	0,0	0,0	15,4	77,6	7,0	0,0	70,3	29,7	0,0	0,0
Debeljak	62,07					40,8	50,5	8,7	0,0	48,2	51,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	29,80					80,1	19,9	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2,99					0,0	100,0	0,0	0,0				
Skupaj	143,90												

Za razred so značilni enomerni smrekovi debeljaki in sestoji v obnovi na eni strani (predstavljajo skoraj 2/3 vseh gozdov) ter velik delež novonastalih mladovij po gradaciji podlubnikov in primanjkljaj drogovnjakov na drugi strani.

Sestojne zasnove mladovij so večinoma slabe. Bogate in dobre zasnove najdemo le na tretjini mladovij. Drogovnjaki so odličnih zasnov, a je njihova površina majhna. V sestojih v obnovi je podmladek prisoten na četrtini površine in je večinoma bogatih zasnov.

Negovanost sestojev je nad povprečjem enote. Mladovja so večinoma dobro negovana, drogovnjaki pa pomanjkljivo. Več kot polovica debeljakov je pomanjkljivo negovanih. Najbolje so negovani sestoji v obnovi. V povezavi s pomanjkanjem nege je tudi sklep sestojev drogovnjakov v kar 70 % tesen. Tudi delež debeljakov s tesnim sklepom je velik in predstavlja polovico sestojev. Zaradi novo nastalih površin mladovij po napadu podlubnikov je sklep v tej razvojni fazi večinoma vrzelast.

Kakovost drevja

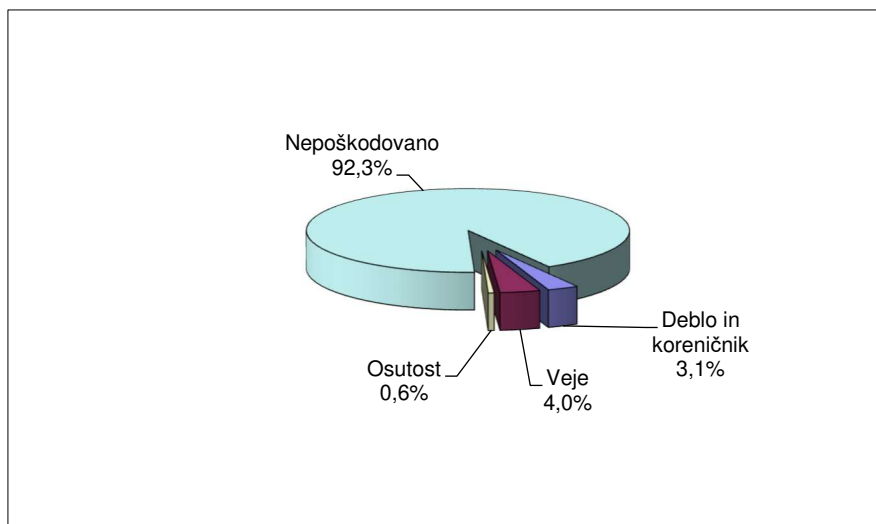
Preglednica 89 /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	241	0,8	51,5	41,5	5,8	0,4
Jelka	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Macesen	5	60,0	40,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	29	0,0	10,3	51,8	37,9	0,0
Skupaj iglavci	248	2,0	51,3	40,7	5,6	0,4
Skupaj listavci	29	0,0	10,3	51,8	37,9	0,0
Skupaj	277	1,8	46,9	41,9	9,0	0,4

Kakovost lesa je pri drevju v tem RGR nadpovprečna. Največ dreves je prav dobre kakovosti (47 %), odlične kakovosti je le 2 % dreves. Iglavci so boljše kakovosti kot listavci, saj je dreves slabe in zadovoljive kakovosti skupaj 6 %, pri listavcih pa je ta delež 38 %. Dreves odlične in prav dobre kakovosti je pri listavcih skupaj samo 10 %, pri iglavcih pa 53 %. Med iglavci ima najboljšo kakovost macesen, med listavci pa bukev.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost dreves v tem razredu je malenkost nad povprečnim stanjem v enoti. Huje poškodovanih je 7,7 % dreves. Največji delež zavzemajo poškodbe vej in krošnje (4,0 %), pri čemer gre večinoma za odlomljene vrhove pri iglavcih. Večina poškodb debla in koreninika (3,1 %) je največkrat povzročena s strani gozdarske mehanizacije. Močno osutih dreves je le 0,6 %.

Slika 11: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Realizacija načrtovanega poseka je dosegla 253 % prvotnega načrta. V času trajanja načrta je bil načrt spremenjen in količine za posek predvidenega drevja so bile povečane, v tem RGR pa so bile tudi te presežene za 24 %. Presežek je bil ustvarjen pri poseku iglavcev, saj je bilo predvsem zaradi grada več podlubnikov posekanih 26 % več količin od načrtovanih, pri listavih pa je posek predstavljal polovico načrtovanih količin spremenjenega načrta. Glede na osnovni načrt je bila realizacija poseka iglavcev 264 %, listavih pa 49 %.

Količine načrtovanih gojitvenih del pri obnovi gozdov so bile s spremembo načrta povečane. Realizacija sadnje je bila dobra, zaščita in nega sadik pa slabša. Popolnoma so izpadla vsa ostala načrtovana negovalna dela v mlajših razvojnih fazah.

Preglednica 90/RD: Realizacija načrtovanega poseka RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija
Posek				
Iglavci	m ³	16.707	20.989	125,6
Listavci	m ³	428	210	49,1
Skupaj	m³	17.135	21.200	123,7
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,00	2,84	-
Sadnja	ha	3,10	2,84	91,6
Obžetev	ha	18,60	4,67	25,1
Nega mladja	ha	0,74	0,00	0,0
Nega gošče	ha	4,87	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	2,57	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,77	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	18,60	8,90	47,8
Zaščita s količenjem	kos	5.490,00	1.000,00	18,2

Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	3,28	-
Zaščita z ograjo	m	0,00	96,00	-
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0,00	36,88	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**Preglednica 91/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025**

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	141,67	506,5	32,6	539,1	9,91	0,80	10,71	0,00	0,00	0,00
2015	141,12	518,1	30,1	548,2	9,44	0,76	10,20	14,87	0,15	15,02
2025	143,90	404,6	65,2	469,7	7,87	1,96	9,83	7,68	1,11	8,79

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov v RGR se je v zadnjem obdobju povečala zaradi vključitve gozdnih cest v masko gozda.

Skupna lesna zaloga v razredu je v zadnjem desetletju močno upadla. Zaradi obsežnega napada podlubnikov v pretežno iglastih sestojih, se je tako lesna zaloga iglavcev kot v skupnem znižala. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je tako skupna lesna zaloga nižja za 14 %, iglavcev pa za 22 %. Lesna zaloga listavcev se je več kot podvojila. Skupni letni prirastek je glede na preteklo desetletje nižji, vendar le za 4 %, kar je glede na znižanje lesne zaloge relativno malo. To je posledica predvsem boljšega priraščanja listavcev, saj je njihov prirastek v zadnjem desetletju višji za 258 %. Prirastek iglavcev je nižji za 17 %. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,09 %, s tem da je pri iglavcih nižja in znaša 1,95 %, pri listavcih pa 3,01 %.

Drevesna sestava**Preglednica 92/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025**

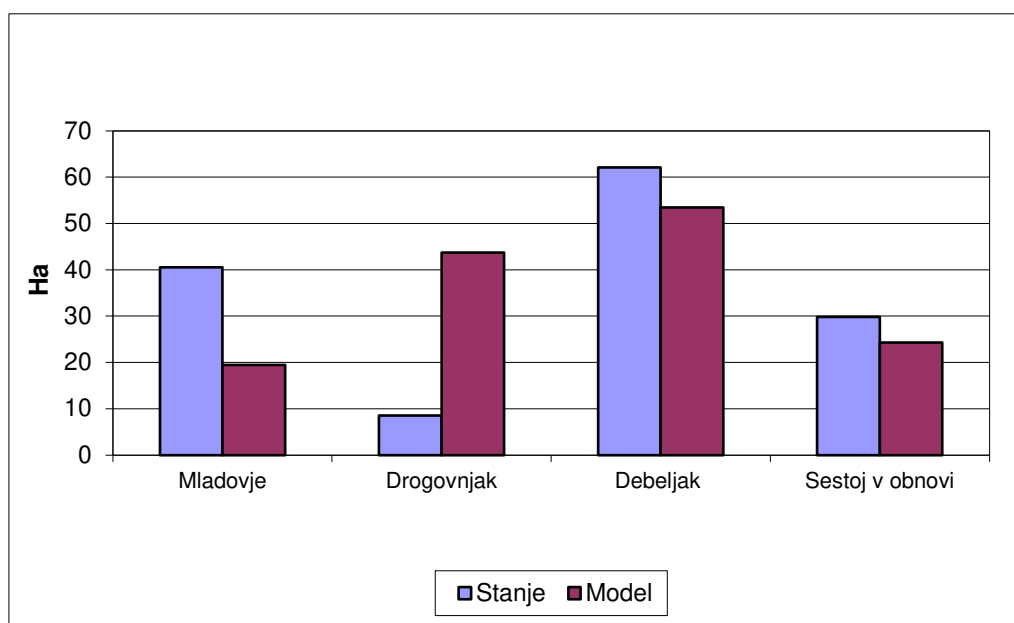
Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list	Dr.tr.list	Meh.list
2005	93,6	0,1	0,2	6,1	0,0	0,0	0,0
2015	92,8	0,2	1,5	5,4	0,1	0,0	0,0
2025	81,6	0,4	4,2	13,6	0,2	0,0	0,0

V zadnjem desetletju se je opazno znižal delež smreke, ki še vedno predstavlja 82 % lesne zaloge in povečal delež bukke in macesna. Deleži ostalih drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi skromno zastopani, so nizki in se bistveno ne spreminjajo.

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 93/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje		Trajanje razvojne faze let	Model		Razlika	
	Površina	Delež		Delež	Modelna površina		
	ha	%		%	ha	%	ha
Mladovje	40,51	28,1	20	13,5	19,44	15,0	21,07
Drogovnjak	8,53	5,9	45	30,4	43,73	-25,0	-35,20
Debeljak	62,07	43,1	55	37,1	53,45	6,1	8,62
Sestoj v obnovi	29,80	20,7	25	16,9	24,29	3,9	5,51
ENOMERNI SKUPAJ	140,91	97,9	145	97,9	140,91		
Raznomerno (sk-gnz)	2,99	2,1		2,1	2,99		
Skupaj:	143,90	100,0		100,0	143,90		

Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže na porušeno razmerje razvojnih faz. Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj je v RGR presežek mladovij. Malenkost prevelik je delež starejših razvojnih faz. Delež drogovnjakov je izrazito premajhen. Zaradi majhnosti razreda trajnosti donosov ne moremo presojati zgolj po modelu za razred. Kljub vsemu bo v prihodnjih desetletjih ukrepanje usmerjeno v previdno in postopno obnovo sestojev.

Slika 12: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah**CILJI, USMERITVE IN UKREPI**Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 75,2 %, jelka 2,0 %, macesen 6,0 %, bukev 16,3 %, plemeniti listavci 0,5 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 17,6 %, drogovnjaki 25,2 %, debeljaki 36,4 %, sestoji v obnovi 18,7 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 2,1 %.

Ciljna lesna zaloga: 491 m³/ha (iglavci 409 m³/ha, listavci 82 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 800 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci A2,B, listavci C,D.

Izravnalna doba: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 145 let

Pomladitvena doba: 25 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah je v tem RGR potrebna previdnost, saj se odprte površine hitro zarastejo s travo, ki ovira razvoj naravnega mladja. Uvajanje sestojev v obnovo je potrebno predvsem tam, kjer so smrekovi debeljaki že presegli ciljne dimenzije. V petem debelinskem razredu (nad 50 cm) je kar 33 % vse lesne zaloge in to gre predvsem za debeljake iglavcev, ki jih je prioriteto potrebno uvajati v obnovo z intenzitetami 25-30 %. V sestojih v obnovi, kjer pomladek še ni sklenjen, naj bo obnova zadržana. V sestojih v obnovi, kjer je sklep rahel do pretrgan in je pomladek sklenjen naj se z obnovo nadaljuje pospešeno. V kolikor je pomladek že v razvojni fazi gošče ali celo letvenjaka naj se izvede končne sečnje. Zaključek obnove je načrtovan na 35 % površine pomlajencev (10 ha). Na 15 % površine debeljakov (9 ha) je načrtovan začetek obnove.

NEGA

Glavna cilja pri negi sta: vzgoja stabilnih in odpornih mešanih sestojev bukve, smreke, jelke s primesjo macesna in plemenitih listavcev. V vseh razvojnih fazah z ukrepi nege preprečujemo nastanek smrekovih monokultur. Skupno je načrtovana nega le na 15 % površin mladovij in mlajših drogovnjakov, ker gre za zelo strma pobočja kjer je izvedba nege izjemno zahtevna.

V naravnem mladju so prisotne vse ciljne drevesne vrste, vendar jih je potrebno zaradi njihovega značaja že v mladju in gošči sproščati (macesen). Nega gošče je predvidena na 4,19 ha in najbolj važno je, da se sprošča krošnje macesnov, jelke in listavcev z namenom osnovanja mešanih sestojev.

V letvenjakih in drogovnjakih ohranjamo listavce z namenom povečanja vrstne pestrosti, izboljšanja habitata za živali in boljše odpornosti na klimatske spremembe in izjemne vremenske dogodke.

V debeljakih izvajamo izbiralna redčenja s ciljem sproščanja krošenj izbrancem in ohranjanjem visokih prirastkov ter priprave primerne vertikalne in horizontalne strukture sestoja za rastišče divjega petelina. V pretežno smrekovih debeljakih se ohranja posamična drevesa jelke, macesna in plemenitih listavcev. V čiste smrekove sestoe v fazi starejšega drogovnjaka in debeljaka se z redčenji načeloma ne posega, razen če obstaja utemeljen razlog (npr. ogrožena stabilnost sestoja, izboljšanje habitata divjega petelina).

VARSTVO

Na območjih z razpršenimi poškodbami smreke zaradi vetra se sanitarna sečnja prednostno izvaja za omejitev sekundarnih poškodb. Enako velja na območjih z razpršenimi poškodbami jelke, na katerih je zaznana povečana številčnost jelovih podlubnikov. Pri strojni sečnji je posebna pozornost namenjena nosilnosti tal.

Ob cestah, presekah in vlakah vzdržujemo skupine mehkih listavcev in minoritetnih drevesnih vrst, cilj je povečana biotska pestrost in izboljšane prehranske baze za divjad.

Ukrepi

Preglednica 94/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	86,1	13,9	100,0
- ciljno %	83,2	16,8	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	404,6	65,2	469,8
- ciljna (m ³ /ha)	408,4	82,2	490,6
Letni prirastek (m ³ /ha)	7,87	1,96	9,83
Možni posek (m ³ /ha)	76,8	11,0	87,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	7,68	1,11	8,79
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,0	17,0	18,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	97,6	56,7	89,5
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 95/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

Vrste poseka										
Negovalni posek					Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m ³	2.995	6.349	0	0	0	1.707	11.051	19,0	97,6
	%	27,1	57,5	0,0	0,0	0,0	15,4	100,0		
Listavci	m ³	586	1.010	0	0	0	0	1.596	17,0	56,7
	%	36,7	63,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	3.581	7.359	0	0	0	1.707	12.647	18,7	89,5
	%	28,3	58,2	0,0	0,0	0,0	13,5	100,0		

Preglednica 96/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega gošče	ha	4,19	4,19
Nega letvenjaka	ha	1,32	1,32
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,89	1,89
Zaščita s premazom	ha	2,35	7,05

9.1.4 Rastiščnogojitveni razred: 4 - Gorska bukovja na silikatnih kamninah - 00304

Razred zajema gozdove na kisli matični podlagi na Pernikih in Borštu. Obsega 278 ha, kar predstavlja 6,8 % GGE.

Vsi gozdovi so uvrščeni v kategorijo gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni (tretje varstveno območje TNP).

Vsi gozdovi so v zasebni lasti.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na Pernikih zaradi zimovališč divjadi Perniki in Perla. Hidrološka funkcija je na prvi stopnji poudarjena na obrobju Pernikov nad Spodnjo Radovno zaradi bližine in zaledja hidroelektrarne Gorje. Med proizvodnimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena lesnoproizvodna funkcija.

STANJE GOZDOV**a) Rastišče**

Najpomembnejši gozdni združbi, ki dajeta pečat celotnemu razredu in predstavljata 91 % površin, sta kisloljubno bukovje z rebrenjačo in kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje. Opaznejše je prisotno le še alpsko bukovje s črnim telohom.

Preglednica 97/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delez (%)
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	8,8	1,82	0,7
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	20,31	7,3
75100	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	7,0	132,09	47,4
78100	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	9,4	121,75	43,8
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	6,8	2,20	0,8
Skupaj		8,1	278,17	100,0

b) Stanje sestojevZgradba gozda

Prevladujejo sestoji enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 4,4 %. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov, ki zavzemajo 39 % gozdov v razredu. Sledijo mladovja na tretjini površin. Sestojev v obnovi in drogovnjakov je po desetina površin.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 98/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	4,5	16,0	27,8	28,6	23,1	245,1	75,2	5,28	61,7
Listavci	15,1	38,0	24,5	14,1	8,3	80,7	24,8	3,28	38,3
Skupaj	7,1	21,4	27,0	25,0	19,5	325,8	100,0	8,56	100,0

Lesna zaloga v razredu znaša 326 m³/ha. Največ lesne zaloge je v tretjem in četrtem debelinskem razredu, kar kaže na to, da je večina sestojev v mlajšem optimalnem razvojnem obdobju. V lesni zalogi močno prevladujejo iglavci, listavcev je četrtnina. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je pri iglavcih in v skupnem levo asimetrična. Iglavci so večinoma debelejši, med listavci pa prevladuje tanjše drevje.

Tekoči letni prirastek je 8,56 m³/ha. Delež listavcev je v prirastku višji kot v lesni zalogi, kar pomeni, da listavci bolje priraščajo. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo znaša v skupnem 2,63 % (2,15 % pri iglavcih in 4,06 % pri listavcih).

Razmerje drevesnih vrst

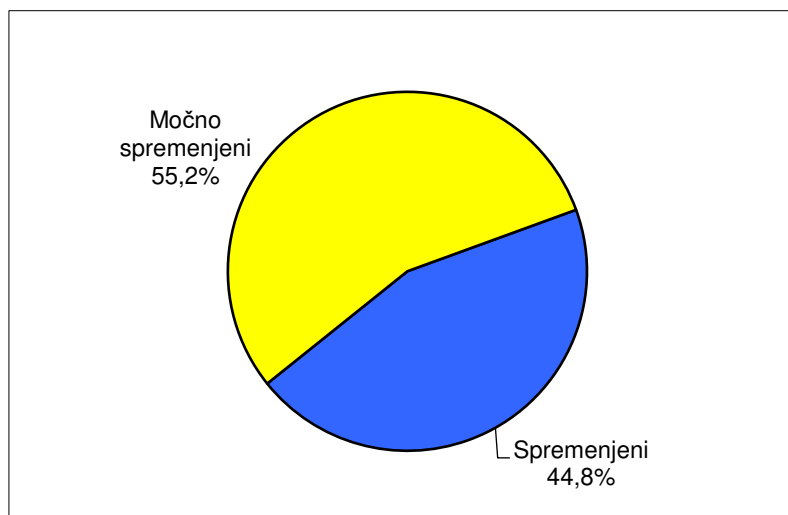
Preglednica 99/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	227,6	0,8	9,1	7,5	76,5	0,0	1,5	1,1	1,6
	%	69,8	0,3	2,8	2,3	23,5	0,0	0,5	0,3	0,5
Naravno stanje	%	10,1	8,5	0,0	2,9	71,4	3,3	0,3	3,0	0,5

V lesni zalogi močno prevladuje smreka s 70 %, sledi bukev s skoraj četrtinskim deležem. Od ostalih drevesnih vrst so razen bora in macesna vse ostale prisotne v zelo majhnih deležih.

Ohranjenost gozdov

Porušeno razmerje med smreko, ki ima prevladujoč delež, in vsemi ostalimi drevesnimi vrstami, ki so preskromno zastopane, se odraža tudi v spremenjenosti gozdov. Gozdovi tega razreda imajo najbolj spremenjeno drevesno sestavo v GGE. Močno spremenjenih sestojev je več kot polovica. Ostali gozdovi imajo spremenjeno drevesno sestavo. Gozdov z ohranjeno drevesno sestavo v razredu ni.

Slika 13: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 100/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	94,81	2,9	33,6	45,7	17,8	56,9	39,0	4,1	0,0	10,5	10,2	25,7	53,6
Drogovnjak	30,13	2,9	70,4	26,7	0,0	22,4	62,5	15,1	0,0	72,0	22,7	0,0	5,3
Debeljak	108,01					46,8	46,8	6,4	0,0	37,5	62,5	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	32,98					65,9	24,3	9,8	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	12,24					61,8	16,7	21,5	0,0				
Skupaj:	278,17												

V razredu prevladujejo enomerni sestoji, skupinsko raznomernih gozdov je le 4 % in so omejeni na bolj strma in manj dostopna področja. Od razvojnih faz v razredu po površini močno prevladujejo debeljaki, ki jih je skoraj 40% in mladovja, ki predstavljajo tretjino vseh sestojev. Sestojev v obnovi je 12 % in drogovnjakov le 11 %.

V zadnjem desetletju se je močno povečal delež mladja kot posledica sanacije napada podlubnikov. Zato so zasnove mladovij na skoraj dveh tretjinah površin pomanjkljive in slabe, večinoma pretrganega in rahlega sklepa. Zasnove v drogovnjakih so večinoma dobre. Podmladek je prisoten na slabi tretjini površine sestojev v obnovi in je večinoma dobrih zasnov.

V mlajših razvojnih fazah so mladovja bolje negovana kot drogovnjaki; večina mladovij je dobro, drogovnjakov pa pomanjkljivo negovana. V povezavi s pomanjkljivo nego je tudi sklep v drogovnjakih v treh četrтинah površin tesen. Pomanjkljivo so negovani tudi debeljaki. Po dobri negovanosti izstopajo sestoji v obnovi.

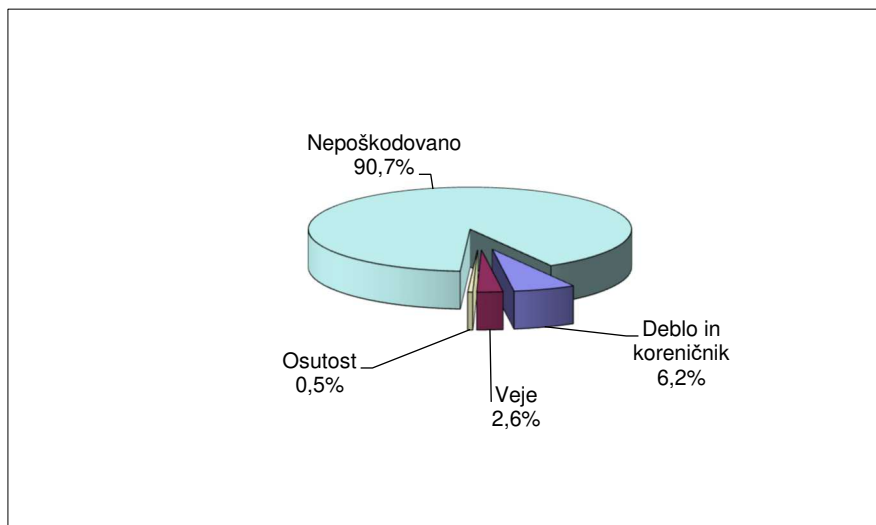
Kakovost drevja**Preglednica 101 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	314	6,4	52,3	36,6	4,1	0,6
Bor	3	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0
Bukev	83	0,0	3,6	37,3	43,4	15,7
Meh. Ist.	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	317	6,6	52,4	36,3	4,1	0,6
Skupaj listavci	86	0,0	3,5	36,0	43,1	17,4
Skupaj	403	5,2	42,0	36,2	12,4	4,2

Kakovost drevja je večinoma prav dobra. Iglavci izkazujejo daleč boljšo kakovost kot listavci. Po odlični kakovosti izstopa bor, vendar ga je v lesni zalogi le slabe 3 %. Dobra je tudi kakovost smreke. Kakovost listavcev je slaba in večinoma dosega le zadovoljivo kakovost.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves (9,3 %) je višji od povprečja enote. Prevladujejo poškodbe debla in koreninika. Poškodovano krošnjo ima 2,6 % dreves. Močno osutih dreves je malo.

Slika 14: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupni načrtovani posek, ki smo ga s spremembo načrta pri iglavcih povečali za 396 % je bil presežen za 6 %. Pri listavcih je realizacija dosegla 97 % načrtovanih količin. Realizacija poseka iz osnovnega načrta je v skupnem dosegla 386 %.

Dela pri obnovi gozdov so bila s spremembo načrta povečana in dobro realizirana. Dobra je še izvedba nega letvenjaka, deloma nega gošče. Nega mladja in mlajšega drogovnjaka pa je skorajda izostala.

Preglednica 102/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m ³	48.666	51.504	105,8
Listavci	m ³	1.420	1.376	96,9
Skupaj	m³	50.086	52.879	105,6
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava sestoja	ha	0,00	0,95	-
Priprava tal	ha	0,00	17,73	-
Sadnja	ha	6,15	20,43	332,2
Obžetev	ha	135,97	133,82	98,4
Nega mladja	ha	3,30	0,20	6,1
Nega gošče	ha	4,66	1,50	32,2
Nega letvenjaka	ha	4,37	3,75	85,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,99	0,80	6,2
Zaščita s premazom	ha	58,08	56,26	96,9
Zaščita s količenjem	kos	9.650,00	4.710,00	48,8
Zaščita z ograjo	m	2.350,00	5.704,00	242,7
Obžagovanje vej	ha	0,00	0,71	-
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	36,85	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se skorajda ne spreminja. S tem načrtom so v masko gozda vključene tudi gozdne ceste. Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj, ki so se začele v obdobju 2005 – 2015 in se še stopnjevale v zadnjem desetletju, se je lesna zaloga močno znižala. Skupna lesna zaloga se je v zadnjem desetletju znižala za 27 %, pri iglavcih za 39 %. Delež listavcev se krepi, v zadnjem desetletju se je povečal za 203 %. Prirastek je še vedno visok, čeprav je v zadnjem desetletju nižji za 6 %. Upadel je prirastek iglavcev – za 32 %. Na drugi strani se je močno povečal prirastek listavcev – za 254 %.

Preglednica 103/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m3/ha			Prirastek m3/ha			Letni realiziran posek* m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	276,33	430,6	46,2	476,8	9,69	1,34	11,02	16,6	0,6	17,2
2015	273,86	403,2	39,7	442,9	7,80	1,29	9,09	18,81	0,50	19,31
2025	278,17	245,1	80,7	325,7	5,28	3,28	8,56	5,03	1,44	6,47

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež smreke je še vedno visok in predstavlja 70 % lesne zaloge. Se je pa zaradi močnih sečenj pretežno samo smreke, njen delež v zadnjem desetletju občutno zmanjšal. Na drugi strani se je povečal delež bukve, ki predstavlja skoraj četrtino lesne zaloge. Omembe vreden delež imata še bor in macesen. Vse ostale drevesne vrste skupaj so prisotne z manj kot 2 odstotkoma lesne zaloge.

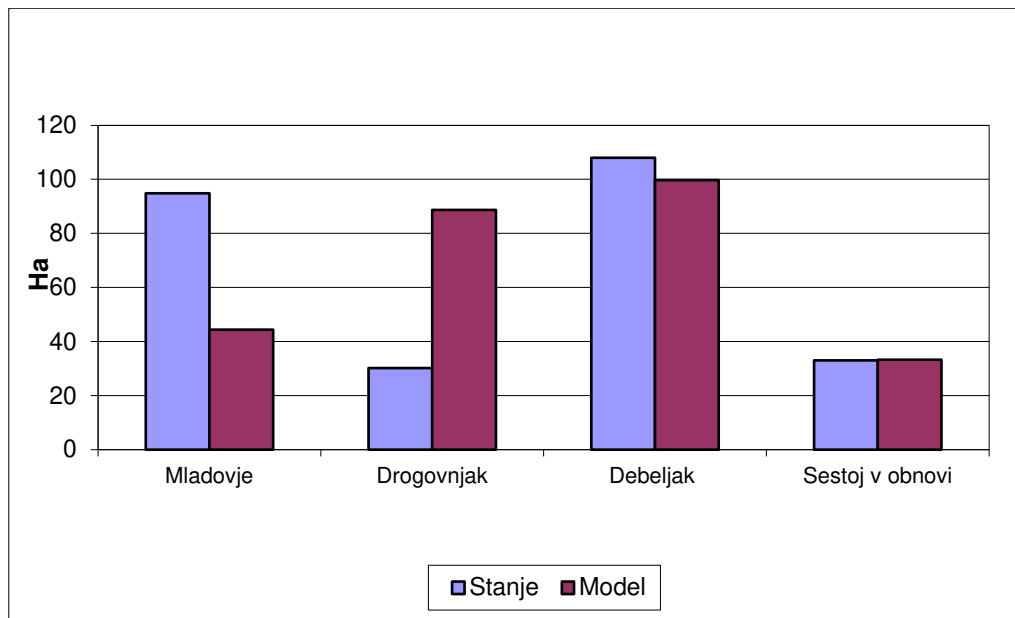
Preglednica 104/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	90,3	0,0	0,0	0,0	9,6	0,0	0,1	0,0
2015	89,8	0,0	1,2	0,0	8,7	0,0	0,1	0,2
2025	69,8	0,3	2,8	2,3	23,5	0,5	0,3	0,5

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 105/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	94,81	34,1	20	15,9	44,32	19,0	50,49
Drogovnjak	30,13	10,8	40	31,9	88,64	-22,0	-58,51
Debeljak	108,01	38,8	45	35,9	99,72	3,1	8,29
Sestoj v obnovi	32,98	11,9	15	11,9	33,24	-0,1	-0,26
ENOMERNI SKUPAJ	265,93	95,6	120	95,6	265,93		
Raznomerno (sk-gnz)	12,24	4,4		4,4	12,24		
Skupaj:	278,17	100,0		100,0	278,17		

Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže predvsem na prevelik delež mladovij in primanjkljaj drogovnjakov. Glede na velik delež predvsem mlajših debeljakov, velik delež mladovij s slabo sestojno zasnovo in primanjkljaj drogovnjakov bo pri gospodarjenju poudarek na preišljenem uvajanju sestojev v obnovo in negi mlajših razvojnih faz.

Slika 15: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 59,0 %, jelka 2,0 %, macesen 4,0 %, bor 3,0 %, bukev 28,5 %, plemeniti listavci 2,0 %, trdi listavci 0,5 %, mehki listavci 1,0 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 17,9 %, drogovnjaki 30,4 %, debeljaki 34,6 %, sestoji v obnovi 12,7 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 4,4 %.

Ciljna lesna zaloga: 368 m³/ha (iglavci 250 m³/ha, listavci 118 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 800 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci A2,B, listavci C.

Izravnalna doba: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 120 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje.

OBNova

Razmerje razvojnih faz in stanje sestojev narekuje premišljen pristop pri obnovi gozdov. Zaradi ujm v preteklosti je delež mladovij visok – 34 %. V pomlajencih se zadržano nadaljuje obnovo s ciljem osnovanja kakovostnega in raznovrstnega mladja. Obnovo bomo zaključili na 50 % površine pomlajencev (16 ha). Na 18 % površine debeljakov (19 ha) načrtujemo začetek obnove

Na površini 1,61 ha je načrtovana priprava tal in umetna obnova s sadnjo listavcev.

NEGA

V vseh razvojnih fazah z ukrepi nege preprečujemo nastanek smrekovih monokultur.

Bogata rastišča zahtevajo pravočasno izvedbo obžetev, ki morajo biti izvedene do konca junija. Pri obžetvah je potrebno skrbeti, da je nemoteno tudi vraščanje naravnega mladja.

Nega mladja (2,48 ha) in gošče (3,36 ha) se načrtuje na umetno nastalih mladovij. Zaradi vrstne strukture sadik (javor, bukev, češnja, smreka, macesen) je v fazi mladovja nujna zelo intenzivna strokovna obravnava. Pospešuje se plemenite listavce in macesen.

Nega letvenjaka (12,74 ha) in mlajšega drogovnjaka (6,02 ha) se izvaja prednostno v zasmrečenih sestojih. Z ukrepi nege izboljšujemo vitkostno razmerje, pospešujemo redke vrasle listavce in močno sproščamo predvsem potencialno zelo kvalitetna drevesa. Redčenja v drogovnjakih so intenzivna, z intenzitetami 20 - 25 %. V čiste smrekove sestoe v fazi starejšega drogovnjaka in debeljaka se z redčenji načeloma ne posega, razen če obstaja utemeljen razlog (npr. ogrožena stabilnost sestoeja).

VARSTVO

Sadike gozdnega drevja se premazujejo, dokler ni vrh sadike višji od 1,8 m. Pri nekaterih vrstah (gorski javor) to pomeni približno 3 leta, pri iglavcih običajno to traja dlje.

Glede na velik delež iglavcev v lesni zalogi je potrebno posebno pozornost namenjati pravočasnemu odkrivanju žarišč podlubnikov in ob odkritju poskrbeti za pravočasno in učinkovito sanacijo. Redno pregledovanje sestojev in pospravo posamičnih poškodovanih dreves.

Ukrepi**Preglednica 106/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	75,2	24,8	100,0
- ciljno %	68,0	32,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	245,1	80,7	325,8
- ciljna (m ³ /ha)	250,1	117,6	367,7
Prirastek (m ³ /ha)	5,28	3,28	8,56
Možni posek (m ³ /ha)	50,3	14,3	64,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	5,03	1,44	6,47
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,5	17,8	19,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	95,3	43,8	75,5
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 107/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m³	5.252	6.063	0	0	0	2.677	13.992	20,5	95,2
	%	37,5	43,4	0,0	0,0	0,0	19,1	100,0		
Listavci	m³	1.682	2.312	0	0	0	0	3.994	17,8	43,8
	%	42,1	57,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	6.934	8.375	0	0	0	2.677	17.986	19,9	75,5
	%	38,6	46,5	0,0	0,0	0,0	14,9	100,0		

Preglednica 108/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Načrtovano		
	Enota	dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	1,61	1,61
Sadnja	ha	1,61	1,61
Obžetev	ha	25,47	46,56
Nega mladja	ha	2,48	2,48
Nega gošče	ha	3,36	3,36
Nega letvenjaka	ha	12,74	12,74
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,02	6,02
Zaščita s premazom	ha	7,23	16,89
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00

9.1.5 Rastiščnogojitveni razred: 5 – Visokogorska bukovja - 00305

Razred visokogorskih bukovij je med manjšimi razredi v enoti. Vanj spada 168,63 ha gozdov. Leži na štirih ločenih predelih in sicer v najvišjih predelih revirja Mežakla v okolici Jerebikovca, na območju Vošnovca ter na dveh lokacijah zgornjega dela Konavčevega žleba, tik pod varovalnimi gozdovi v centralnem delu revirja Radovna. Sega od 1200 do 1620 metrov nadmorske višine.

Gozdovi so uvrščeni v kategorijo gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi. Vsi ležijo znotraj drugega varstvenega območja TNP. Vsi gozdovi v razredu so v zasebni lasti.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Vošnovca zaradi rastišča oz. prisotnosti divjega petelin ter na območju Kleka zaradi mirne cone. Med proizvodnimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena lesnoproizvodna funkcija z izjemo območja Vošnovca.

V RGR se lokalno nahaja habitatni tip Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendretum hirsuti) * ter na zelo majhni površini v Streseni dolini Ilirski bukovi gozdovi (SCI Julijske Alpe).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Poleg alpskega bukovja je najbolj značilna združba tega razreda predalpsko zgornjegorsko bukovje, ki skupaj pokrivata slabih 90 % površine. Od ostalih združb imata omembe vreden delež še predalpsko jelovo bukovje in planinsko smrekovje.

Preglednica 109/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	8,8	74,41	44,1
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,2	11,80	7,0
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7,0	72,15	42,8
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	9,4	7,85	4,7
70100	Macesnovje	3,7	0,46	0,3
70200	Alpsko ruševje	0,6	1,96	1,2
Skupaj		7,8	168,58	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V razredu prevladujejo enomerni sestoji, med katerimi je največ sestojev v obnovi (49,8 %), debeljakov je 22,7 %, mladovij 20,4 % ter zgolj 4,3 % drogovnjakov. Raznomerni sestoji predstavljajo le 2,8 % vse površine gozdov.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 110/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

Lesna zaloga						Letni prirastek			
Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)						Skupaj			
	I	II		I	II		I	II	
Iglavci	5,2	5,1	Iglavci	5,2	5,1	Iglavci	5,2	5,1	Iglavci

Listavci	6,3	19,4	Listavci	6,3	19,4	Listavci	6,3	19,4	Listavci
Skupaj	5,5	9,1	Skupaj	5,5	9,1	Skupaj	5,5	9,1	Skupaj

Povprečna lesna zaloga razreda je 356 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci, ki jih je 76,8 %. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih kaže, da v RGR prevladuje debelejša drevja. Drevesa, katerih prsni premer je večji od 50 cm predstavljajo polovico lesne zaloge. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je različna za iglavce in listavce. Med iglavci močno prevladuje debelo drevje (v petem debelinskem razredu je 60 % lesne zaloge), medtem ko je lesna zaloga listavcev dokaj enakomerno porazdeljena med drugim in petim debelinskim razredom.

Povprečni prirastek v razredu je nizek in znaša 6,55 m³/ha. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih višja in znaša 1,96 %. Pri listavcih znaša odstotek priraščanja 1,53 %.

Razmerje drevesnih vrst

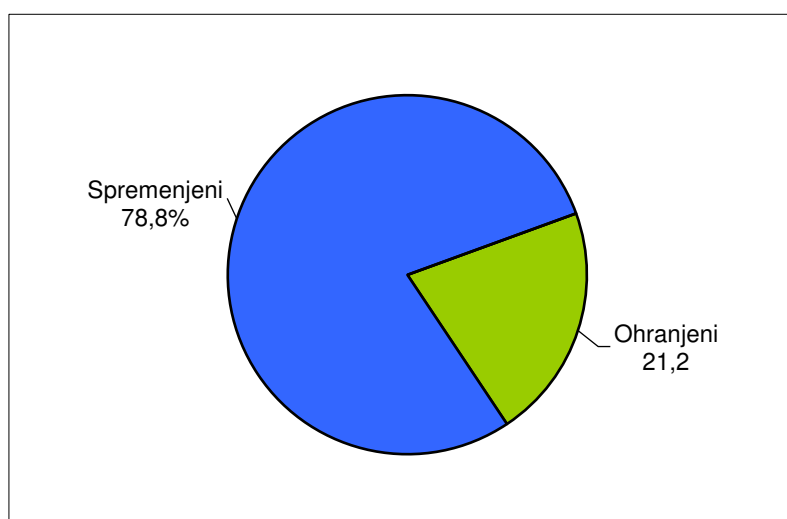
Preglednica 111/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	204,4	7,4	44,7	88,7	10,4	0,1	0,0
	%	57,5	2,1	12,6	24,9	2,9	0,0	0,0
Naravno stanje	%	15,7	7,0	8,1	64,8	2,9	0,4	1,0

V razredu po deležu v lesni zalogi prevladuje smreka s 57,5 % deležem, katere delež je glede na naravno stanje prevelik. Se je pa njen delež v zadnjem desetletju zmanjšal za 13,5 %. Drugi največji delež ima s 24,9 % bukev. Tudi macesna je relativno veliko, zato pa je bistveno manj jelke. Ostale vrste so skromno zastopane, še največ je gorskega javorja.

Ohranjenost gozdov

Stanje ohranjenosti naravne drevesne sestave gozdov v razredu je manj ugodno. Ohranjenih gozdov je približno petina. Ostali gozdovi so glede na drevesno sestavo spremenjeni. Gozdov z močno spremenjeno in izmenjano drevesno sestavo v razredu ni.

Slika 16: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 112/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	34,41	16,2	35,1	2,8	45,9	60,3	39,7	0,0	0,0	24,9	6,0	23,2	45,9
Drogovnjak	7,31	28,2	71,8	0,0	0,0	11,8	88,2	0,0	0,0	81,4	11,2	7,4	0,0
Debeljak	38,33					75,0	25,0	0,0	0,0	13,8	86,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	83,82					85,7	14,3	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4,71					0,0	0,0	100,0	0,0				
Skupaj:	168,58												

V razredu prevladujejo enomerni gozdovi med katerimi izstopajo sestoji v obnovi in debeljaki. V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem se je najbolj povečal delež mladovij, zmanjšal pa se je delež drogovnjakov.

Sestojne zasnove mladovij so praktično na polovici površine slabe. Slaba zasnova je v prvi vrsti posledica predčasnega poseka nepomlajenih površin zaradi podlubnikov in ujm. Ker na teh površinah ni mladja, je posledično tudi zasnova slaba. Naravno pomlajevanje je zaradi višjih nadmorskih višin dolgotrajnejše. Na površinah, ki so pomlajene pa je zasnova bodisi dobra oz. celo bogata. Zasnova v drogovnjakih je bistveno boljša, saj so vsi sestoji dobre oz. bogate zasnove.

Sestoji z dobrimi zasnovami so tudi relativno dobro negovani, saj nenegovanih mladovij oz. drogovnjakov ni. Negovanost je boljša v mladovijah, kjer je 60 % površine negovane, ostala površina je pomanjkljivo negovana. V drogovnjakih je negovanost slabša, saj je ustrezno negovanih približno desetina sestojev. Boljša je negovanost v debeljakih in sestojih v obnovi, kjer je velika večina sestojev dobro negovanih.

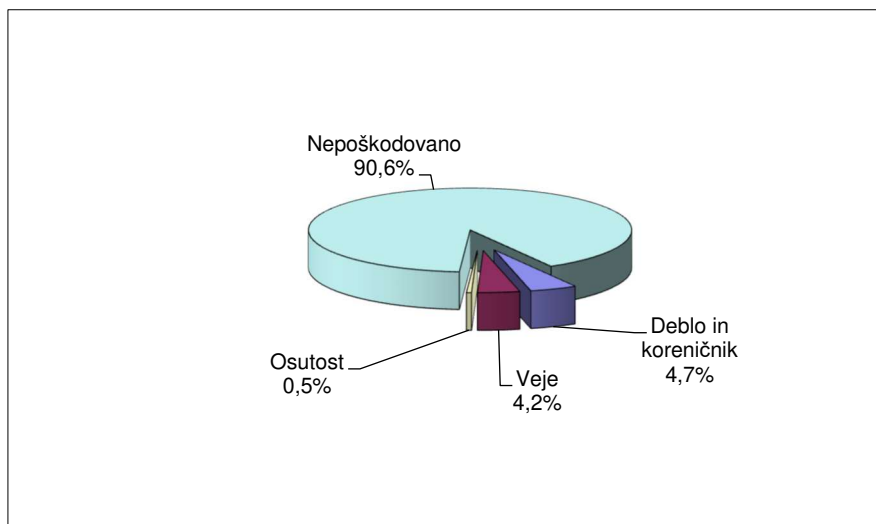
Kakovost drevja**Preglednica 113 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	135	9,6	38,5	38,5	11,9	1,5
Jelka	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	29	24,1	58,7	13,8	3,4	0,0
Macesen	74	2,7	13,5	55,4	25,7	2,7
Pl. Ist.	7	0,0	14,3	28,5	28,6	28,6
Skupaj iglavci	168	11,9	42,3	34,5	10,1	1,2
Skupaj listavci	81	2,5	13,6	53,1	25,9	4,9
Skupaj	249	8,8	32,9	40,6	15,3	2,4

Drevje v razredu izkazuje srednjo kakovost. Največ dreves je prav dobre in dobre kakovosti. Listavci so v splošnem manj kakovostni kot iglavci. Kakovost je najboljša pri macesnu, sledita mu smreka in jelka. Kakovost bukke je slaba, saj je le dobrih 15 % dreves odlične oz. prav dobre kakovosti. Najslabšo kakovost izkazujejo plemeniti listavci (gorski javor).

Poškodovanost sestojev

Z vidika poškodovanosti dreves je ta razred najbolj poškodovan v enoti. Huje poškodovanih je 9,4 % dreves. V deležu poškodovanih dreves so s približno enakim deležem zastopana drevesa s poškodovanim korenčnikom in deblom ter drevesa s poškodovano krošnjo. Poškodb debla in korenčnika je 4,7 %, vzrok zanje je gospodarjenje z gozdovi in padajoče kamenje, saj gre za zelo strma pobočja. Pri poškodbah vej in krošenj (delež 4,2 %) gre večinoma za odlomljene vrhove pri iglavcih. Močno osutih dreves je zelo malo.

Slika 17: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Izmed vseh RGR je bila realizacija načrtovanega poseka prav v tem razredu najvišja. Skupna realizacija je bila presežena za 74 %. Iglavci so bili preseženi za 89 %, listavci pa za 28,3 %. Presežena realizacija je bila posledica kombinacije gradnje podlubnikov in ujm. V razredu se je izraziteje povečal delež mladovij oz. ogolelih površin, kar se je močno odrazilo na strukturi izvedbe gojitvenih in negovalnih del. Negovalnih del je bilo realiziranih približno 10 %. Nasprotno pa je bila izvedena sadnja ter zaščita mladja (obžetev in premazi), v obsegu okoli 25 ha, ki prvotno sploh ni bila načrtovana.

Preglednica 114/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m ³	7.486	14.148	189,0
Listavci	m ³	2.427	3.113	128,3
Skupaj	m³	9.913	17.262	174,1
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,00	1,24	0,0
Sadnja	ha	0,00	1,47	0,0
Obžetev	ha	0,00	9,62	0,0
Nega mladja	ha	1,23	0,00	0,0
Nega gošče	ha	4,50	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	3,50	1,20	34,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,45	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	11,40	0,0
Zaščita s količenjem	kos	0,00	300,0	0,0

Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,66	0,0
------------------------	-----	------	------	-----

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

V primerjavi s prejšnjim desetletjem ostaja obseg površine gozdov nespremenjen. Razlika v površini, kot izhaja iz spodnje preglednice, je posledica drugačnega zajema podatkov, saj so bile ceste v preteklem ureditvenem obdobju izločene iz maske gozda.

V razredu že dve ureditveni obdobji zaloga upada. V obdobju 2005-2014 je bil padec lesne zaloge posledica uvajanja sestojev v obnovo in s tem močnejših sečenj v prevladujoči razvojni fazi (starejši debeljaki). Prej sklenjeni sestoji z visokimi lesnimi zalogami so prešli v pomlajence z bistveno nižjimi zalogami. V obdobju 2015 – 2024 pa so se zaloge še dodatno znižale zaradi sanitarnih sečenj.

Zaradi padca lesne zaloge, povečanja površin mladovij ter nizkega deleža drogovnjakov, je tudi prirastek v primerjavi z ostalimi gospodarskimi razredi nižji in znaša 6,55 m³/ha. V primerjavi s preteklimi ureditvenimi obdobji se je prirastek nekoliko povečal in sicer bolj pri iglavcih, manj pa pri listavcih.

Preglednica 115/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	164,83	371,4	107,6	478,9	4,39	1,59	5,98	0,00	0,00	0,00
2015	164,14	320,4	85,8	406,2	4,17	1,49	5,66	8,62	1,90	10,52
2025	168,58	256,5	99,2	355,7	5,03	1,52	6,55	5,43	1,39	6,82

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava razreda se ja v zadnjih desetletjih spremenila. Občutneje se je zmanjšal delež smreke. Njen delež ostaja visok (57,5 %), a se iz leta v leto vztrajno zmanjšuje. Z zmanjševanjem deleža smreke se v nasprotni smeri povečuje delež ostalih drevesnih vrst. V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem so prav vse drevesne vrste pridobile. V absolutnih vrednostih sta najbolj pridobila bukev in macesen, kjer se je njun delež v skupni drevesni sestavi povečal za približno 10 % (polovica pri macesnu in polovica pri bukvi). Relativno pa se je najbolj povečal delež jelke, ki se je kar nekajkrat povečal.

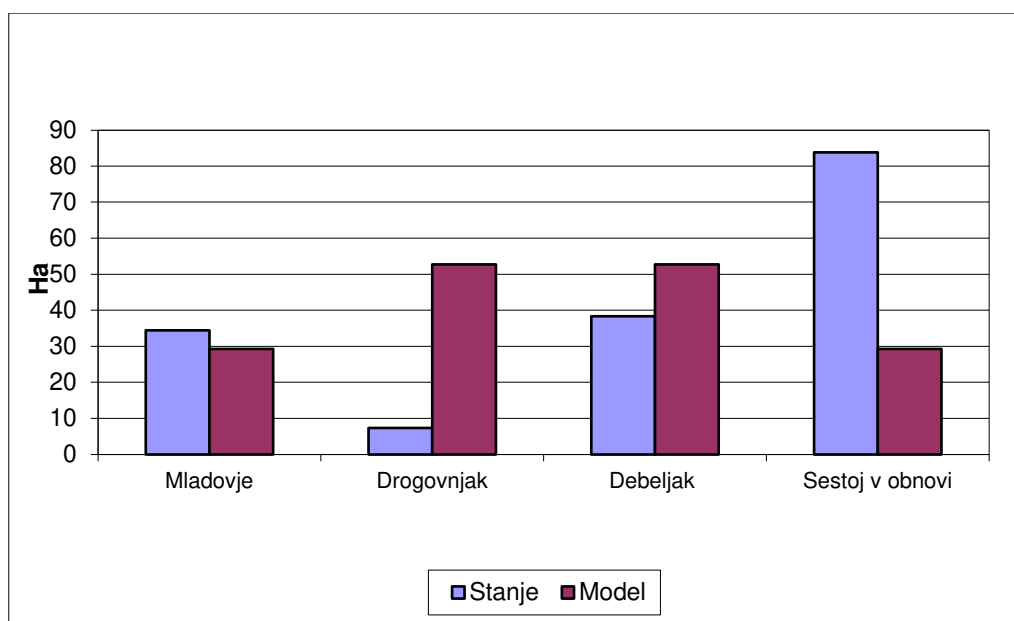
Preglednica 116/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	74,9	0,0	2,7	22,4	0,0	0,0	0,0
2015	71,1	0,3	7,5	19,7	1,4	0,0	0,0
2025	57,5	2,1	12,6	24,9	2,9	0,0	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 117/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	34,41	20,4	25	17,4	29,26	3,1	5,15
Drogovnjak	7,31	4,3	45	31,2	52,67	-27,7	-45,36
Debeljak	38,33	22,7	45	31,2	52,67	-8,8	-14,34
Sestoj v obnovi	83,82	49,8	25	17,4	29,26	33,3	54,56
ENOMERNI SKUPAJ	163,87	97,2	140	97,2	163,87		
Raznomerno (sk-gnz)	4,71	2,8		2,8	4,71		
Skupaj:	168,58	100,0		100,0	168,58		

Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže na prevelik delež sestojev v obnovi in primanjkljaj drogovnjakov. Z vidika približevanja sestojev modelnemu stanju je trenutno stanje neugodno. Trenutno stanje kaže, da je potrebno zadrževati vsako uvajanje debeljakov v obnovo po drugi strani pa je potrebno pospešeno nadaljevati obnovo v tistih predelih pomlajencev, kjer je pomladek že oblikovan.

Slika 18: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 54,5 %, jelka 4,0 %, macesen 13,0 %, bukev 25,5 %, plemeniti listavci 3,0 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 37,1 %, drogovnjaki 11,5 %, debeljaki 18,0 %, sestoji v obnovi 30,6 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 2,8 %.

Ciljna lesna zaloga: 351 m³/ha (iglavci 251 m³/ha, listavci 100 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 650 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci A2,B, listavci C.

Izravnalna doba: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 140 let

Pomladitvena doba: 25 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje

OBNOVA

Naravna obnova je počasna, pomladitvena doba dolga. Vzroki za počasno rast so: visoka nadmorska višina, ostra klima in plitva tla pokrita z zakisanim surovim humusom. Gozdovi imajo poudarjen varovalni značaj. Veliko je pomlajencev (50 % površine RGR) – sestojev z redkim sklepom, ki pa so podstojno slabo pomlajeni. Pri oblikovanju pomladitvenih jeder moramo upoštevati dognanja o gorskih gozdovih: povečana potreba po svetlobi, dolga pomladitvena doba, pomen razkrajajoče lesne mase za uspešnejše pomlajanje, mladovje v obliki šopov... V obnovo bomo uvajali 10 ha debeljakov, kar predstavlja 25 % vseh debeljakov. Končna sečnja je predvidena na polovici sestojev v obnovi (42 ha).

Ker so bile v preteklem desetletju prisotne ujme, je načrtovano 2 ha priprave tal na umetno obnovo in 2 ha sadnje plemenitih listavcev in macesna.

NEGA

V vseh razvojnih fazah z ukrepi nege preprečujemo nastanek smrekovih monokultur.

Nega mladja je predvidena na 2,52 ha površine, nega gošče na 6,53 ha, letvenjaka na 2,50 ha in nega drogovnjaka na 4,75 ha površine - ukrepi so manj intenzivni, ohranjamo in pospešujemo listavce, spoštujemo tudi strukturo šopa in njegovo avtoregulacijsko vlogo.

Redčenja v čistih smrekovih sestojih naj se izvajajo izven časa vegetacije v izogib privabljanja podlubnikov v sečne ostanke, ki ostanejo v sestoji ob izvedbi rednih sečenj. V čiste smrekove sestoj v fazi starejšega drogovnjaka in debeljaka se z redčenji načeloma ne posega, razen če obstaja utemeljen razlog (npr. ogrožena stabilnost sestoja).

VARSTVO

Sadike gozdnega drevja, ki so bile posajene v preteklem desetletju in tiste, ki bodo posajene, se bo zaščitilo s premazi ali škropivom.

Glede na velik delež iglavcev je potrebno posebno pozornost namenjati pravočasnemu odkrivanju žarišč podlubnikov in ob odkritju poskrbeti za pravočasno in učinkovito sanacijo. Redno pregledovanje sestojev in pospravo posamičnih poškodovanih dreves.

Ukrepi

Preglednica 118/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	72,1	27,9	100,0
- ciljno %	71,5	28,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	256,5	99,2	355,7
- ciljna (m³/ha)	251,0	100,1	351,1
Prirastek (m³/ha)	5,03	1,52	6,55
Možni posek (m³/ha)	54,2	13,9	68,1
Možni posek (m³/ha/leto)	5,43	1,39	6,82
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,2	14,0	19,2
Intenziteta m. p. prirastek (%)	107,8	91,6	104,1
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 119/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m³	183	8.966	0	0	0	0	9.149	21,2	107,8
	%	2,0	98,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	120	2.224	0	0	0	0	2.344	14,0	91,6
	%	5,1	94,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	303	11.190	0	0	0	0	11.493	19,2	104,1
	%	2,6	97,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 120/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Načrtovano		
	Enota	dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	2,00	2,00
Obžetev	ha	3,90	13,10
Nega mladja	ha	2,52	2,52
Nega gošče	ha	6,53	6,53
Nega letvenjaka	ha	2,50	2,50
Nega ml. Drogovnjaka	ha	4,75	4,75

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Zaščita s premazom	ha	3,90	13,10
Vzdrževanje travinj	ha	0,30	3,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00

9.1.6 Rastiščnogojitveni razred: 6 - Varovalni gozdovi - 00306

Varovalni gozdovi so bili določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Ta uredba določa tudi poseben režim gospodarjenja v teh gozdovih. Ta RGR zajema varovalne gozdove, ki ležijo izven prvega varstvenega območja TNP.

Razred predstavlja petino vseh gozdov (20,4 %) in dobro polovico varovalnih gozdov. Varovalni gozdovi so zastopani po vsej enoti, od najnižjih do najvišjih nadmorskih višin. Največji strnjeni kompleksi so pod Kremenovcem, v Konavčevem žlebu, Radovni in na Jerebikovcu. Za razred so značilne velike strmine in prepadne stene.

V varovalne gozdove je uvrščen tudi rezervat Mrzle konte s površino 11 ha. Leži južno med vrhovoma Beli Blaž in Kisovec na severnem robu Mežakle na nadmorski višini 1360 – 1420 m. Zaradi težke prehodnosti se s temi sestoji po oceni revirnih gozdarjev ni gospodarilo od zgodnjih 50-ih let prejšnjega stoletja. Gozdni rezervat je bil izločen z namenom zavarovanja in raziskovanja negospodarjenih ohranjenih naravnih sestojev alpskega bukova.

Čeprav rezervat formalno ni uvrščen med rezervate po uredbi o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, se lastniki strinjajo z režimom rezervatnega varstva.

Celoten razred je uvrščen v kategorijo varovalnih gozdov. Skoraj vsi gozdovi so v zasebni lasti, le 0,4 % je državnih gozdov in 0,1 % v lasti lokalnih skupnosti.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji poudarjena varovalna funkcija. Na prvi stopnji je poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Vošnovca in Kremenovca zaradi rastišč in prisotnosti divjega petelina, zaradi zimovališč gamsov Gabrje, Bezinka in v Srednji Radovni ter zaradi ekocelice Mrzle konte. Med socialnimi funkcijami so na prvi stopnji poudarjene zaščitna funkcija na strmih pobočjih nad Zgornjo Radovno in Radovno, funkcija varovanja naravnih vrednot zaradi gozdnega rezervata na Mežakli, turistična in rekreacijska funkcija v dolini Radovne in Zgornji Radovni ter estetska funkcija v Vintgarju zaradi kulise soteske.

V RGR se nahaja habitatni tip Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendretum hirsuti) *, pretežno v pasu ruševja nad gozdno mejo.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 121/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
56300	Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,1	13,29	1,6
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	7,0	8,68	1,0
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	481,76	57,9
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	72,14	8,7
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,7	5,20	0,6
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	20,61	2,5
70100	Macesnovje	3,7	57,29	6,9
70200	Alpsko ruševje	0,6	128,77	15,5
75100	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	7,0	0,50	0,1
78100	Kisloljubno gorsko-zgorjegorsko bukovje	9,4	43,91	5,3
Skupaj		6,0	832,17	100,0

V razredu prevladuje združba alpskega bukovja s črnim telohom, ki predstavlja več kot polovico površine. Od združb zmernejših pogojev sta v razredu prisotni predalpsko jelovo bukovje in kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje. Za ostale združbe so značilni bolj ekstremni pogoji, največja med takimi je alpsko ruševje na 15,5 % RGR, sledijo macesnovje in planinsko smrekovje na karbonatni podlagi. Na toplih suhih pobočji s plitvimi tlemi je prisotno predalpsko alpsko toploljubno bukovje, na še bolj ekstremnih rastiščih pa alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje.

b) Stanje sestojev

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 122/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	3,5	7,4	10,5	16,8	61,8	141,7	52,4	1,10	38,3
Listavci	24,6	30,7	24,5	10,0	10,2	128,6	47,6	1,78	61,7
Skupaj	13,5	18,5	17,2	13,6	37,2	270,3	100,0	2,88	100,0

Lesna zaloga in njena struktura sta v varovalnih gozdovih ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga in letni prirastek sta zaradi ekstremnosti rastišč nizka. Lesna zaloga znaša 270 m³/ha. V lesni zalogi je nekoliko več iglavcev (52,4 %). Struktura lesne zaloge kaže na velik delež debelejšega drevja iglavcev in tanjše drevje listavcev. Prirastek v varovalnih gozdovih je skromen in znaša 2,88 m³/ha.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 123/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	123,3	5,5	0,6	12,4	114,5	1,2	10,5	2,4
stanje	%	45,6	2,0	0,2	4,6	42,4	0,4	3,9	0,9

Glavnino lesne zaloge v varovalnih gozdovih predstavljata bukev in smreka. Ostale drevesne vrste skupaj predstavljajo 12 % lesne zaloge. Od teh je največ macesna in drugih trdih listavcev, sledijo jelka, plemeniti listavci, mehki listavci in bor.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 124/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	43,91	1,8	15,1	77,4	5,7	1,5	9,7	88,8	0,0	1,8	8,2	57,8	32,2
Drogovnjak	0,56	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	85,7	14,3	0,0	0,0
Debeljak	12,58					89,5	4,8	5,7	0,0	6,4	93,6	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	14,49					41,7	58,3	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	760,63					0,0	0,8	99,2	0,0				
Skupaj:	832,17												

Večina sestojev je raznomerne zgradbe (91,4 %). Od sestojev z enomerno zgradbo je največ mladovij, ki so nastala po sanaciji napada podlubnikov. Gre za povečini ogolele, še nepomlajene površine s slabo sestojno zasnovo. V večini sestojev se ne gospodari in so prepuščeni naravnemu razvoju.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Realizacija poseka predstavlja 501 % načrtovanih količin. Posek iglavcev je načrtovanega presegel za 845 %, posek listavcev pa za 135 %. Presežen posek iglavcev je posledica gradacije podlubnikov in vetroloma.

Minimalna količina gojitvenih in varstvenih del je bila izvedena pri obnovi gozdov.

Preglednica 125/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	1.040	8.788	845,0
Listavci	m ³	975	1.312	134,6
Skupaj	m³	2.015	10.100	501,2
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,00	0,20	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,20	0,0
Obžetev	ha	0,00	4,63	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	2,42	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPIGozdnogojitveni cilji

Cilj gospodarjenja z varovalnimi gozdovi je zagotoviti stabilne raznomerne naravne gozdove, ki jih gradijo zdrava, odporna drevesa in gozdni sestoji, ki bodo omogočali optimalno opravljanje varovalne in drugih funkcij gozda. Zagotoviti je potrebno na primernih površinah trajno malopovršinsko pomlajevanje z naravno mešanostjo drevesnih vrst. Cilj je tudi, da so erozijsko ogroženi varovalni

gozdovi brez pretežkega, starega in propadajočega drevja, ki obremenjuje tla in lahko ob izruvanju zaradi naravnih sil povzroča začetek erozijskih pojavov.

Gozdnogojitvene usmeritve

Daljše obdobje opustitve ukrepov nege in sečnje v varovalnih gozdovih je razlog, da ponekod na strmih, erodibilnih pobočjih najdemo skupine težkega, starega drevja, ki ob deževjih ali težkem snegu pomeni tveganje za zrušitve v struge ali zdrse zemljine. Po drugi strani je stabilnost gozdov, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, ogrožena, varovalni učinki pa slabijo. Gradacije podlubnikov in ujme so v zadnjem času na nekaterih območjih močno zdesetkale sestoje na območjih, kjer so opravljali tako varovalno kot zaščitno funkcijo. Po takih spremembah je ogrožena trajnost teh funkcij.

Glavne usmeritve so:

- Pospeševanje razgibanih malopovršinsko raznomernih struktur.
- Pospešujemo rastišču primerne drevesne vrste, zlasti tiste, ki s svojim koreninskim sistemom dobro varujejo tla (listavci, macesen...).
- Na erodibilnih brežinah je potrebno pravočasno odstraniti stara debela drevesa, ki tla še dodatno destabilizirajo in lahko ob neugodnih vremenskih razmerah, tveganje sprožitve zemeljskih plazov še povečajo.
- Vsa dela v varovalnih gozdovih morajo biti skrbno vnaprej načrtovana z gozdnogojitvenimi načrti. Pri odločanju o ukrepih in načrtovanju del upoštevamo načela adaptivnega upravljanja in elemente kriznega načrtovanja.
- Ukrepanje v varovalnih gozdovih je upravičeno predvsem zaradi zmanjševanja tveganja naravnih nesreč.
- Ukrepanje naj bo prostorsko usmerjeno in naj se izvaja takrat, ko je tveganje za naravne nesreče in ogrožanje ljudi najmanjše.
- Ukrepanje naj bo primerno rastišču in dinamiki gozdnih sestojev. Pri izjemni sečnji in pravilu ne smemo poškodovati gozdnega zemljišča in sestoja, praviloma pa naj ostaja les v gozdu, izvajati moramo popolni gozdni red.
- Zagotovljena naj bo ponovljivost ukrepanja in monitoring izvedenih del.
- Sečnje drevja morajo biti opravljene tako, da je deblo odžagano vsaj 0,5 m nad poškodbo zaradi kotalečega kamenja in snega.
- Ukrepi za socialne in proizvodne funkcije se morajo podrediti funkciji varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.
- Prostorski posegi v varovalne gozdove so le izjemni, potrebna je presoja vplivov na okolje in izdelan krajinski ureditveni načrt.

Glej tudi poglavje 6.2.5 (Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom).

Ukrepi

Preglednica 126/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka									
		Negovalni posek				Posek na	Posek za	Posek	Posek	%	%
						panj	umetno	oslabelega	skupaj	od LZ	od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne		obnovo	drevja in				
							sanitarni p.				
Iglavci	m³	45	120	0	0	0	0	165	0,1	1,8	
	%	27,3	72,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			
Listavci	m³	55	50	0	0	0	0	105	0,1	0,7	
	%	52,4	47,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			
Skupaj	m³	100	170	0	0	0	0	270	0,1	1,1	
	%	37,0	63,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			

9.1.7 Rastiščnogojitveni razred: 7 - Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP-00307

Razred zajema varovalne gozdove v Krmi, ki ležijo v prvem varstvenem območju TNP. Predstavlja slabo polovico varovalnih gozdov in 19,6 % gozdov GGE. Varovalni gozdovi so bili določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Uredba določa tudi poseben režim gospodarjenja v teh gozdovih.

Celoten razred je uvrščen v kategorijo varovalnih gozdov, razen odseka 124A (5,43 ha), ki je uvrščen v kategorijo GPN z dovoljenimi ukrepi. Vsi gozdovi so v zasebni lasti.

Med ekološkimi funkcijami je na prvi stopnji v varovalnih gozdovih poudarjena varovalna funkcija. Na prvi stopnji je poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete na območju Vošnovca zaradi rastišč in prisotnosti divjega petelina, na območjih ruševca Zgornja Krma in Šinovec ter v zimovališču Mružov žleb. Med socialnimi funkcijami sta na prvi stopnji poudarjeni zaščitna funkcija na strmih pobočjih nad Krmo in na vznožju Krme; funkcija varovanja naravnih vrednot zaradi prve cone TNP ter turistična in rekreacijska funkcija v dolini Radovne in Zgornji Radovni.

V RGR se lokalno nahaja habitatni tip Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendretum hirsuti) *, pretežno v pasu ruševja nad gozdno mejo.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 127/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	497,82	62,3
70100	Macesnovje	3,7	15,15	1,9
70200	Alpsko ruševje	0,6	285,75	35,8
Skupaj		4,8	798.76	100,0

V razredu prevladuje združba alpskega bukova s črnim telohom, ki predstavlja 62,3 % površine. Dobro tretjino je ruševja. Z majhnim deležem je prisotno še macesnovje.

b) Stanje sestojev

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 128/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	2,9	8,8	11,1	13,4	63,8	131,4	56,1	1,02	44,0
Listavci	18,3	30,3	26,8	11,5	13,1	102,7	43,9	1,30	56,0
Skupaj	9,7	18,2	18,0	12,5	41,6	234,1	100,0	2,32	100,0

Lesna zaloga in njena struktura sta tudi v tem razredu ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga in letni prirastek sta zaradi ekstremnosti rastišč nizka. Lesna zaloga znaša 234 m³/ha. V lesni zalogi je nekoliko več iglavcev. Pri listavcih prevladuje tanjše drevje, iglavci pa so občutno debelejši. Zaradi debelejšega drevja iglavcev je tudi skupna porazdelitev lesne zaloge močno levo asimetrična z vrhom v petem debelinskem razredu. Letni prirastek je skromen in znaša 2,3 m³/ha.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 129/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	115,1	5,8	10,6	99,7	1,2	0,6	1,2
stanje	%	49,2	2,5	4,5	42,6	0,5	0,2	0,5

Smreka in bukev predstavljata 92 % lesne zaloge. Največ je smreke, sledi ji bukev. Z opaznim deležem sta prisotna še macesen in jelka. Vseh ostalih drevesnih vrst skupaj je le dober odstotek.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 130/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	38,59	0,0	30,3	46,4	23,3	0,0	30,3	69,7	0,0	0,0	29,6	47,2	23,2
Drogovnjak	0,98	0,0	100,0	0,0	0,0	40,8	48,0	11,2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	0,72					100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	9,08					0,0	72,0	28,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	749,39					0,3	0,4	99,3	0,0				
Skupaj:	798,76												

Skoraj vsi sestoji so raznomerne zgradbe. Sestojev enomerne zgradbe je le 6,2 %, od katerih je največ mladovja. Sestoji so večinoma nenegovani in prepuščeni naravnemu razvoju.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Zaradi gradacije podlubnikov in vetroloma je bil načrtovani posek tako pri iglavcih kot listavcih močno presežen. Realiziran posek predstavlja šestnajstkratnik načrtovanih količin.

Preglednica 131/RD: Realizacija načrtovanega poseka v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Iglavci	m ³	640	9.263	1.447
Listavci	m ³	430	8.562	1.991
Skupaj	m³	1.070	17.825	1.665

USMERITVE IN UKREPI

Posek, gojitveni in varstveni ukrepi niso dovoljeni.

Dovoljeni so nujni varstveni ukrepi, ki so nujni sanacijski ukrepi in ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju gozdnih ekosistemov. Nujni sanacijski ukrepi se prednostno izvajajo v prvem varstvenem območju, kadar to meji na gospodarske gozdove, ter v predelih, kjer gozdovi zagotavljajo tudi druge ekološke in/ali socialne vloge (npr. zaščitna), oziroma tam, kjer motnje ogrožajo širše območje gozdov.

Ne glede na velikost pojava je v primeru požara potrebna takojšnja intervencija. Za večje motnje je obvezna izdelava posebnega sanacijskega načrta, v katerem se podrobno opredeli način sanacije konkretne prizadete površine, za manjše motnje pa se s podrobnim načinom sanacije dopolni gozdnogojitveni načrt.

Merila za določitev sanacijskih ukrepov v prvem varstvenem območju narodnega parka glede na določbo šestega odstavka 15. člena:

- ob pojavu gozdnih požarov je nujna takojšnja intervencija z gašenjem in lokalizacija požara s požarnimi presekami, če gre za varstvo človeškega življenja ali premoženja, ki se nanaša le na objekte ali za ohranitev lastnosti naravnih vrednot in kulturne dediščine;
- pri veliki količini napadle lesne mase zaradi večjih motenj, kot so vetrolom, snegolom in/ali žledolom, je potrebna intervencija z namenom: čiščenja hudourniških strug in potokov, stabilizacije strmih pobočij, kjer je veliko tveganje za plazove in usade, zagotovitve osnovnega varstva pred napadom škodljivih organizmov (npr. podlubniki);
- pri pojavu škodljivih organizmov (npr. podlubniki) je treba nevtralizirati napaden material, da se onemogoči širjenje pojava na večje površine.

Glej tudi poglavje 6.2.5 (Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom).

Preglednica 132/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	%	%
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	10	40	0	0	0	0	50	0,0	0,6
	%	20,0	80,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	30	40	0	0	0	0	70	0,1	0,7
	%	42,9	57,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	40	80	0	0	0	0	120	0,1	0,6
	%	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Celoten posek je načrtovan v delu odseka 127Z, ki leži izven prvega varstvenega območja TNP.

10 LITERATURA

ARSO: Arhiv meritev - opazovani in merjeni meteorološki podatki po Sloveniji (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>), Podnebje (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/>) in Atlas okolja (URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso).

ARSO: 2012. Naše Okolje. Bilten Agencije RS za okolje, marec 2012, Ljubljana. Letnik XIX, številka 3, str30-34

Senegačnik J. (ur) 2012. Slovenija in njene pokrajine. Ljubljana, Modrijan založba d.o.o.

Pedološka karta Slovenije 1:25.000 in 1:250.000. TIS/ICPVO – Infrastrukturni center za pedologijo in varstvo okolja, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana 1999-2010. Url: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso.

BONČINA, A., BABIJ, V., DAKSKOBLER, I., KLOPČIČ, M., POLJANEC, A., ROZMAN, A., 2021. Gozdni rastiščni tipi Slovenije: Vegetacijske, sestojne in upravljalne značilnosti. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete v Ljubljani in Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Osnovna Geološka karta SFRJ 1:100.000 - list Beljak in Ponteba. Geološki zavod Slovenije, 2000, pridobljeno dne 21.2.2020 na <https://egeologija.si/geonetwork/srv/slv/catalog.search#/metadata/04be9c43-6e3b-4acd-a1fa-b82d8388c6dc>

Osnovna Geološka karta SFRJ 1:100.000 - list Celovec. Geološki zavod Slovenije, 2000, pridobljeno dne 21.2.2020 na <https://egeologija.si/geonetwork/srv/slv/catalog.search#/metadata/d99575e0-d958-46f3-bd48-5de970e495f3>

Gozdnogospodarski načrt GGE Mežakla za desetletje 1995 – 2004. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

Gozdnogospodarski načrt GGE Mežakla za desetletje 2005 – 2014. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

Gozdnogospodarski načrt GGE Mežakla za desetletje 2015 – 2024. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

KREPFL, D., 2024. Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Mežakla (2025-2034) Zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

Načrt sanacije gozdov, poškodovanih zaradi podlubnikov in neurij v letu 2023, 2023. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije

Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka 2016-2025, 2016. Bled, Javni zavod Triglavski narodni park

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20

Pravilnik o varstvu gozdov. Ur.l. RS št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.

Pravilnik o gozdnih prometnicah. Ur.l. RS št. 4/09

Navodila za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. 2023. Sektor za načrtovanje razvoja gozdov, Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Čampa, L., 1985. Gozdne združbe in rastiščnogojitveni tipi v gozdnogospodarski enoti Mežakla, Fitocenološki elaborat. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani.

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

VESELIČ, A., BABIJ, V., DAKSKOBLER, I., KUTNAR, L., MARINŠEK, A., ROZMAN, A., 2022. Priročnik za razpoznavanje gozdni rastiščnih tipov. Zveza gozdarskih društev Slovenije – Gozdarska založba, Ljubljana.

Zakon o gozdovih. Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16 in 78/23 - ZUNPEOVE

Zakon o divjadi in lovstvu. Ur.l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr. in 44/22, 158/22 in 28/25.

Zakon o ohranjanju narave (ZON). Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb, 1057/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10.

Zakon o vodah. Ur. L. RS. Št. 67/02, 2/04 – ZZdrl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl- US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta:

Simon PINTAR, univ. dipl. inž. gozd.

Branka JERALA, univ. dipl. inž. gozd.

Damjan JAN, dipl. inž. gozd.

Aljaž KOŽUH, mag. bio. in eko. z naravovar.

Andrej GARTNER, univ. dipl. inž. gozd.

Jernej AVSENEK, univ. dipl. inž. gozd.

Lucija ODAR, mag. inž. gozd.

Blaž ČERNE, univ. dipl. inž. gozd.

Klemen ZALOKAR, univ. dipl. inž. gozd.

Helena TOMŠIČ, univ. dipl. org.

Datum določitve osnutka: 26. 5. 2025

Podpisniki

Nosilec izdelave načrta:

Simon PINTAR, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje

Andrej GARTNER, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja območne enote

Jernej AVSENEK, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor Zavoda za gozdove Slovenije

Gregor DANEV, univ. dipl. inž. gozd.

12 PRILOGE

PRILOGE V NAČRTU

Priloga 1

Obrazec E1 Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2 Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD, D-PGR, PDV, PDR, GFR2, EVP, EVGD

Obrazec E3 Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E2 - revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja

Obrazec E2 - Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin

Seznam tarif po odsekih

Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Naravne vrednote v GGE Mežakla

Pregled jam v GGE Mežakla

LOČENE PRILOGE

Priloga 2

Obrazci E4 – Stanje, usmeritve in ukrepi na ravni odsekov

Priloga 3 – Kartno gradivo

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 6: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 8: Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov

Karta 9a: Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami

Karta 9b: Območja gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Karta 9c: Območja gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote**Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha)**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.062,86	5,74	1,03	4.069,63
Delež (%)	99,83	0,14	0,03	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% na
00301-1 - alpska bukovja	7,28	352,9	50,4	403,3	6,15	1,34	7,49	23,8	23,7	23,8	128,3
00302-2 - predalpska jelova bukovja	5,45	429,0	64,4	493,4	7,97	2,00	9,97	7,5	2,8	6,9	34,2
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	12,73	385,5	56,4	441,9	6,93	1,62	8,55	16,1	13,5	15,7	81,3
00301-1 - alpska bukovja	1.419,70	243,1	104,7	347,8	5,28	3,03	8,31	21,0	16,1	19,5	81,7
00302-2 - predalpska jelova bukovja	415,62	268,9	118,0	386,9	5,00	2,68	7,68	18,3	17,9	18,2	91,7
00303-3 - alpska bukovja s smreko in	143,90	404,6	65,2	469,7	7,87	1,96	9,83	19,0	17,0	18,7	89,5
00304-4 - gorska bukovja na silikatn	278,17	245,1	80,7	325,7	5,28	3,28	8,56	20,5	17,8	19,9	75,5
00305-5 - visokogorska bukovja	168,58	256,5	99,2	355,7	5,03	1,52	6,55	21,2	14,0	19,2	104,1
00307-7 - Gozdovi v prvem varstvenem	5,43	140,9	254,7	395,6	1,48	2,77	4,26	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	2.431,40	258,0	101,8	359,8	5,36	2,83	8,19	20,3	16,4	19,2	84,3
00306-6 - varovalni gozdovi	832,17	141,7	128,6	270,4	1,10	1,78	2,88	0,1	0,1	0,1	1,1
00307-7 - Gozdovi v prvem varstvenem	793,33	131,4	101,7	233,0	1,02	1,29	2,31	0,0	0,1	0,1	0,7
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	1.625,50	136,7	115,5	252,1	1,06	1,54	2,60	0,1	0,1	0,1	0,9
Skupaj vsi gozdovi	4.069,63	210,0	107,1	317,1	3,65	2,31	5,96	15,0	9,4	13,1	69,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	610,27	15,0						
Drogovnjak	423,62	10,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	900,21	22,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	520,09	12,8	206,12	39,6	20,7	57,9	13,2	8,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.615,44	39,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4.069,63	100,0	206,12	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	610,27	13,8	28,5	31,6	26,1	43,0	33,9	23,1	0,0	17,2	12,4	24,6	45,8
Drogovnjak	423,62	29,5	60,9	9,0	0,6	18,0	51,3	30,7	0,0	74,1	21,6	2,6	1,7
Debeljak	900,21					40,7	52,4	6,9	0,0	42,9	57,1	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	520,09					68,2	29,4	2,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.615,44					1,9	3,7	94,4	0,0				
Skupaj	4.069,63												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,6	14,6	21,0	21,2	38,6	57,1	181,1
Jelka	6,1	15,2	19,4	18,4	40,9	3,5	11,1
Bor	1,0	4,4	19,9	28,0	46,7	0,2	0,7
Macesen	5,1	11,4	16,6	21,2	45,7	5,4	17,1
Bukev	18,1	30,4	26,2	13,8	11,5	31,7	100,6
Pl. lst.	19,0	27,1	27,7	15,0	11,2	0,9	2,7
Dr. tr. lst.	64,7	24,8	5,9	1,8	2,8	0,8	2,7
Meh. lst.	36,5	34,6	19,7	5,9	3,3	0,4	1,1
Iglavci	4,7	14,4	20,6	21,1	39,2	66,2	210,0
Listavci	19,5	30,2	25,6	13,5	11,2	33,8	107,1
Skupaj	9,7	19,7	22,3	18,5	29,8	100,0	317,1

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,3	17,4	24,8	23,2	29,3	61,6	222,2
Jelka	5,4	14,9	21,5	20,7	37,5	4,1	14,7
Bor	0,8	2,5	18,7	22,1	55,9	0,3	1,0
Macesen	4,9	9,8	17,9	25,5	41,9	5,8	20,8
Bukev	17,4	29,9	25,8	15,8	11,1	26,8	96,5
Pl. lst.	20,7	27,0	26,2	16,1	10,0	1,0	3,7
Dr. tr. lst.	20,0	26,4	31,7	10,7	11,2	0,2	0,7
Meh. lst.	35,1	41,2	17,3	5,0	1,4	0,2	0,7
Iglavci	5,3	16,6	24,0	23,2	30,9	71,8	258,7
Listavci	17,6	29,9	25,8	15,7	11,0	28,2	101,6
Skupaj	8,8	20,3	24,5	21,1	25,3	100,0	360,3

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,51	0,88	0,87	0,66	0,73	61,2	3,65
Listavci	0,89	0,76	0,42	0,17	0,08	38,8	2,31
Skupaj	1,40	1,64	1,29	0,83	0,81	100,0	5,96

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,78	1,37	1,36	0,99	0,87	65,6	5,37
Listavci	1,06	0,93	0,51	0,22	0,10	34,4	2,82
Skupaj	1,84	2,30	1,87	1,21	0,97	100,0	8,19

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	128.157	15,0											
Listavci	40.905	9,4											
Skupaj	169.062	13,1											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	19,50	19,50											
Sadnja	ha	19,50	19,50											
Obžetev	ha	51,24	130,26											
Nega mladja	ha	17,91	17,91											
Nega gošče	ha	95,61	95,61											
Nega letvenjaka	ha	82,14	82,14											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	89,09	89,09											
Zaščita s premazom	ha	38,95	123,04											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,10											
Vzdrževanje travinj	ha	0,40	4,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	2,00	20,00											

OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred 1: alpska bukovja – 00301

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.424,73	2,25	0,00	1.426,98
Delež (%)	99,8	0,2	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,8	19,0	26,8	23,1	25,3	61,5	213,9
Jelka	6,0	16,0	26,0	24,6	27,4	3,0	10,5
Bor	0,0	0,0	0,0	54,0	46,0	0,0	0,0
Macesen	5,2	12,7	22,9	26,5	32,7	5,6	19,3
Bukev	19,6	30,1	25,9	15,2	9,2	28,1	98,0
Pl. Ist.	25,1	29,4	26,2	12,1	7,2	1,3	4,7
Dr. tr. Ist.	19,8	26,3	30,0	11,4	12,5	0,3	1,0
Meh. Ist.	40,5	37,6	14,0	6,3	1,6	0,2	0,8
Iglavci	5,7	18,4	26,6	23,4	25,9	70,0	243,7
Listavci	20,0	30,1	25,8	15,0	9,1	30,0	104,4
Skupaj	10,0	21,9	26,3	20,9	20,9	100,0	348,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,77	1,44	1,43	0,95	0,71	63,7	5,29
Listavci	1,13	0,97	0,57	0,25	0,10	36,3	3,02
Skupaj	1,90	2,41	2,00	1,20	0,81	100,0	8,31

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1,50	20,6	5,78	79,4	0,00	0,0	0,00	0,0	7,28	0,5
Gpn, ukrepi so dovoljeni	638,27	45,0	781,43	55,0	0,00	0,0	0,00	0,0	1.419,70	99,5
Skupaj vsi gozdovi	639,77	44,8	787,21	55,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.426,98	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	45,5	7,9	53,4	14,3	10,7	25,0	59,8	18,6	78,4	31,2
30 - 49 cm	2,2	0,4	2,6	1,2	1,3	2,5	3,4	1,7	5,1	9,4
50 in več cm	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,1	0,5	1,7
Skupaj	47,9	8,3	56,2	15,7	12,1	27,8	63,6	20,4	84,0	42,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	298,88	20,9						
Drogovnjak	306,84	21,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	499,25	35,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	252,17	17,7	99,08	39,3	19,3	56,1	17,1	7,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	69,84	4,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.426,98	100,0	99,08	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	28,24	0,39	0,87	64,79	1,32	1,99	1,48	99,08
%	2,50	0,03	0,08	5,74	0,12	0,18	0,13	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1.337	4,6	41,7	43,1	9,9	0,7
Jelka	30	0,0	46,7	43,3	10,0	0,0
Macesen	70	41,4	48,6	7,1	2,9	0,0
Bukev	437	2,7	21,1	42,8	26,5	6,9
Pl. Ist.	27	0,0	18,5	44,5	22,2	14,8
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Skupaj iglavci	1.437	6,3	42,1	41,3	9,6	0,7
Skupaj listavci	466	2,6	20,8	42,9	26,4	7,3
Skupaj	1.903	5,4	36,9	41,7	13,7	2,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,2
Veje	3,2
Osutost	0,7
Skupaj	7,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	125.158	154.951	123,8	109,6
Listavci	16.194	25.772	159,1	18,2
Skupaj	141.352	180.723	127,9	127,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	83,6	39,6	27,8
Jelka	0,2	6,0	0,1
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	2,0	17,3	0,7
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	13,9	19,9	4,6
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,3	9,9	0,1
Dr. tr. list.	0,0	4,4	0,0
Meh. list.	0,0	4,7	0,0
Skupaj iglavci	85,7	38,0	28,6
Skupaj listavci	14,3	19,2	4,8
Skupaj	100,0	33,3	33,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	10,6	16,2	28,4	43,2	67,8	38,0	112,8
Listavci	5,4	10,8	20,1	41,9	50,4	19,2	18,8
Skupaj	8,2	14,4	26,2	43,0	66,6	33,3	131,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	75,0	0,1	0,4	24,3	0,1	0,1	0,0
2015	70,2	1,2	3,9	23,2	1,1	0,2	0,2
2025	61,5	3,0	5,6	28,1	1,3	0,3	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	73.066	21,0											
Listavci	24.022	16,1											
Skupaj	97.088	19,5											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	15,89	15,89											
Sadnja	ha	15,89	15,89											
Obžetev	ha	21,87	70,60											
Nega mladja	ha	6,94	6,94											
Nega gošče	ha	71,15	71,15											
Nega letvenjaka	ha	49,61	49,61											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	64,74	64,74											
Zaščita s premazom	ha	25,47	86,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,10	1,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											

Rastičnogojitveni razred 2: predalpska jelova bukovja – 00302**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	421,07	0,00	0,00	421,07
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,8	19,6	24,3	17,9	32,4	51,6	200,3
Jelka	5,2	15,1	19,3	17,9	42,5	11,7	45,6
Macesen	2,8	7,3	12,6	20,3	57,0	6,5	25,1
Bukev	15,4	27,8	24,3	18,5	14,0	30,1	116,9
Pl. Ist.	16,9	30,8	23,1	15,8	13,4	0,1	0,3
Dr. tr. Ist.	-1,5	12,0	35,0	9,0	45,5	0,0	0,0
Meh. Ist.	41,2	46,4	6,6	5,8	0,0	0,0	0,0
Iglavci	5,4	17,7	22,4	18,1	36,4	69,8	271,0
Listavci	15,5	27,7	24,3	18,5	14,0	30,2	117,3
Skupaj	8,4	20,8	22,9	18,2	29,7	100,0	388,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,76	1,39	1,19	0,72	0,98	65,3	5,04
Listavci	1,02	0,86	0,45	0,23	0,10	34,7	2,67
Skupaj	1,78	2,25	1,64	0,95	1,08	100,0	7,71

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	5,45	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	5,45	1,3
Gpn, ukrepi so dovoljeni	48,94	11,8	366,68	88,2	0,00	0,0	0,00	0,0	415,62	98,7
Skupaj vsi gozdovi	48,94	11,6	372,13	88,4	0,00	0,0	0,00	0,0	421,07	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	43,8	10,5	54,3	14,3	11,5	25,8	58,1	22,0	80,1	32,1
30 - 49 cm	1,0	0,2	1,2	2,0	1,8	3,8	3,0	2,0	5,0	9,4
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,8	0,6	1,4	0,8	0,6	1,4	5,3
Skupaj	44,8	10,7	55,5	17,1	13,9	31,0	61,9	24,6	86,5	46,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	59,16	14,0						
Drogovnjak	69,27	16,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	179,25	42,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	97,75	23,2	51,24	52,4	34,6	58,2	4,1	3,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	15,64	3,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	421,07	100,0	51,24	12,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	14,48	2,64	2,10	30,52	1,48	0,00	0,02	51,24
%	4,00	0,73	0,58	8,43	0,41	0,00	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	326	3,1	43,9	45,1	6,4	1,5
Jelka	48	8,3	52,1	31,3	8,3	0,0
Macesen	19	10,5	47,4	36,8	0,0	5,3
Bukev	166	1,8	25,9	47,6	19,3	5,4
Pl. list.	10	0,0	30,0	50,0	20,0	0,0
Meh. list.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	393	4,1	45,0	43,0	6,4	1,5
Skupaj listavci	177	1,7	26,0	48,0	19,2	5,1
Skupaj	570	3,3	39,1	44,6	10,4	2,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,9
Veje	2,9
Osutost	0,3
Skupaj	7,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	16.781	22.453	133,8	98,5
LISTAVCI	6.017	3.732	62,0	16,4
Skupaj	22.798	26.185	114,9	114,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	80,4	23,8	12,9
Jelka	3,8	5,8	0,6
Macesen	1,6	3,2	0,3
Bukev	13,4	8,9	2,2
Pl. list.	0,8	5,2	0,1
Dr. tr. list.	0,0	4,5	0,0
Meh. list.	0,0	2,2	0,0
Skupaj iglavci	85,7	18,9	13,8
Skupaj listavci	14,3	8,5	2,3
Skupaj	100,0	16,1	16,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	3,9	6,7	13,0	22,9	31,4	18,9	54,7
Listavci	2,7	4,9	8,2	18,6	20,9	8,5	9,1
Skupaj	3,3	6,0	11,5	22,0	30,7	16,1	63,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	69,8	0,6	0,1	29,3	0,1	0,1	0,0
2015	54,3	10,6	8,2	24,2	2,4	0,0	0,3
2025	51,6	11,7	6,5	30,1	0,1	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	20.684	18,1											
Listavci	8.774	17,8											
Skupaj	29.458	18,0											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	5,97	5,97											
Nega gošče	ha	10,38	10,38											
Nega letvenjaka	ha	15,97	15,97											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	11,69	11,69											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,10											

Rastičnogojitveni razred 3: alpska bukovja s smreko in smrečja - 00303**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	143,90	0,00	0,00	143,90
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,3	13,3	19,0	28,1	36,3	81,6	383,1
Jelka	5,0	6,8	8,8	25,4	54,0	0,4	1,9
Macesen	3,4	9,0	11,1	25,0	51,5	4,2	19,6
Bukev	19,3	36,9	29,0	6,0	8,8	13,6	64,1
Pl. Ist.	11,6	43,3	20,6	4,9	19,6	0,2	1,1
Dr. tr. Ist.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meh. Ist.	0,0	53,0	47,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iglavci	3,3	13,1	18,6	28,0	37,0	86,1	404,6
Listavci	19,2	36,9	28,9	6,0	9,0	13,9	65,2
Skupaj	5,5	16,4	20,0	24,9	33,2	100,0	469,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,88	1,85	1,71	1,86	1,56	80,1	7,87
Listavci	0,83	0,72	0,33	0,04	0,04	19,9	1,96
Skupaj	1,71	2,57	2,04	1,90	1,60	100,0	9,83

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	143,90	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	143,90	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	143,90	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	143,90	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	66,3	4,7	71,0	12,1	2,1	14,2	78,4	6,8	85,2	34,0
30 - 49 cm	1,6	0,0	1,6	2,1	0,0	2,1	3,7	0,0	3,7	7,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	1,9
Skupaj	67,9	4,7	72,6	14,7	2,1	16,8	82,6	6,8	89,4	42,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	40,51	28,2						
Drogovnjak	8,53	5,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	62,07	43,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	29,80	20,7	6,94	23,3	49,7	19,5	23,6	7,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2,99	2,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	143,90	100,0	6,94	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,42	0,00	0,01	3,29	0,03	0,17	0,02	6,94
%	3,31	0,00	0,01	3,18	0,03	0,16	0,02	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	241	0,8	51,5	41,5	5,8	0,4
Jelka	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Macesen	5	60,0	40,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	29	0,0	10,3	51,8	37,9	0,0
Skupaj iglavci	248	2,0	51,3	40,7	5,6	0,4
Skupaj listavci	29	0,0	10,3	51,8	37,9	0,0
Skupaj	277	1,8	46,9	41,9	9,0	0,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,1
Veje	4,0
Osutost	0,6
Skupaj	7,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	16.707	20.989	125,6	122,5
Listavci	428	210	49,1	1,2
Skupaj	17.135	21.200	123,7	123,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	98,5	29,1	27,0
Jelka	0,0	3,6	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,5	8,8	0,1
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	1,0	5,0	0,3
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,0	0,0	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,0	0,0
Meh. list.	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	99,0	28,7	27,1
Skupaj listavci	1,0	5,0	0,3
Skupaj	100,0	27,4	27,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	5,3	8,1	13,9	24,2	47,9	28,7	148,7
Listavci	0,9	1,7	6,1	14,4	10,9	5,0	1,5
Skupaj	4,1	7,1	13,4	23,9	47,3	27,4	150,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	93,6	0,1	0,2	6,1	0,0	0,0	0,0
2015	92,8	0,2	1,5	5,4	0,1	0,0	0,0
2025	81,6	0,4	4,2	13,6	0,2	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	11.051	19,0											
Listavci	1.596	17,0											
Skupaj	12.647	18,7											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	4,19	4,19											
Nega letvenjaka	ha	1,32	1,32											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	1,89	1,89											
Zaščita s premazom	ha	2,35	7,05											

Rastičnogojitveni razred 4: gorska bukovja na silikatnih kamninah – 00304**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	278,17	0,00	0,00	278,17
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,3	17,0	28,7	28,4	21,6	69,8	227,6
Jelka	9,3	8,6	18,1	18,0	46,0	0,3	0,8
Bor	0,8	2,5	18,7	22,1	55,9	2,8	9,1
Macesen	15,3	2,7	11,5	45,3	25,2	2,3	7,5
Bukev	15,0	38,0	24,3	14,2	8,5	23,5	76,5
Pl. list.	8,8	34,1	23,3	23,5	10,3	0,5	1,5
Dr. tr. lis.	22,7	28,4	39,8	7,3	1,8	0,3	1,1
Meh. lst.	21,0	50,7	25,6	1,7	1,0	0,5	1,6
Iglavci	4,5	16,0	27,8	28,6	23,1	75,2	245,1
Listavci	15,1	38,0	24,5	14,1	8,3	24,8	80,7
Skupaj	7,1	21,4	27,0	25,0	19,5	100,0	325,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,54	1,22	1,55	1,25	0,72	61,7	5,28
Listavci	1,42	1,27	0,41	0,14	0,04	38,3	3,28
Skupaj	1,96	2,49	1,96	1,39	0,76	100,0	8,56

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	124,70	44,8	153,47	55,2	0,00	0,0	278,17	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	124,70	44,8	153,47	55,2	0,00	0,0	278,17	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	27,4	4,7	32,1	9,6	4,4	14,0	37,0	9,1	46,1	19,0
30 - 49 cm	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6	1,1
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Skupaj	28,0	4,7	32,7	9,6	4,4	14,0	37,6	9,1	46,7	20,1
--------	------	-----	------	-----	-----	------	------	-----	------	------

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	94,81	34,1						
Drogovnjak	30,13	10,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	108,01	38,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	32,98	11,9	9,65	29,3	7,9	39,7	21,7	30,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	12,24	4,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	278,17	100,0	9,65	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr. tr. lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,91	0,31	0,03	5,71	0,14	0,60	0,95	9,65
%	1,04	0,17	0,02	3,11	0,08	0,33	0,52	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	314	6,4	52,3	36,6	4,1	0,6
Bor	3	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0
Bukev	83	0,0	3,6	37,3	43,4	15,7
Meh. Ist.	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	317	6,6	52,4	36,3	4,1	0,6
Skupaj listavci	86	0,0	3,5	36,0	43,1	17,4
Skupaj	403	5,2	42,0	36,2	12,4	4,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	6,2
Veje	2,6
Osutost	0,5
Skupaj	9,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	48.666	51.504	105,8	102,8
Listavci	1.420	1.376	96,9	2,7
Skupaj	50.086	52.879	105,6	105,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	97,0	47,1	42,3
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	0,3	9,6	0,1
Macesen	0,1	0,0	0,0
Bukev	2,5	12,4	1,1
Pl. list.	0,0	30,3	0,0
Dr. tr. st.	0,0	13,6	0,0
Meh. list.	0,1	17,3	0,0
Skupaj iglavci	97,4	46,6	42,5
Skupaj listavci	2,6	12,7	1,1
Skupaj	100,0	43,6	43,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	26,5	27,3	32,0	50,8	91,3	46,6	188,1
Listavci	12,6	12,6	10,6	18,2	14,1	12,7	5,0
Skupaj	22,5	24,9	30,4	49,7	88,1	43,6	193,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	90,3	0,0	0,0	0,0	9,6	0,0	0,1	0,0
2015	89,8	0,0	1,2	0,0	8,7	0,0	0,1	0,2
2025	69,8	0,3	2,8	2,3	23,5	0,5	0,3	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	13.992	20,5											
Listavci	3.994	17,8											
Skupaj	17.986	19,9											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	1,61	1,61											
Sadnja	ha	1,61	1,61											
Obžetev	ha	25,47	46,56											
Nega mladja	ha	2,48	2,48											
Nega gošče	ha	3,36	3,36											
Nega letvenjaka	ha	12,74	12,74											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	6,02	6,02											
Zaščita s premazom	ha	7,23	16,89											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00											

Rastičnogojitveni razred 5: visokogorska bukovja – 00305**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	168,58	0,00	0,00	168,58
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	5,5	5,3	9,0	19,2	61,0	57,5	204,4
Jelka	1,6	2,3	4,6	17,6	73,9	2,1	7,4
Macesen	4,5	4,6	10,7	23,9	56,3	12,6	44,7
Bukev	6,1	20,0	29,5	20,3	24,1	24,9	88,7
Pl. list.	7,9	14,8	27,2	30,7	19,4	2,9	10,4
Dr. tr. lis.	0,0	0,0	7,4	0,0	92,6	0,0	0,1
Meh. list.	25,0	39,7	35,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Iglavci	5,2	5,1	9,1	20,0	60,6	72,1	256,5
Listavci	6,3	19,4	29,2	21,4	23,7	27,9	99,2
Skupaj	5,5	9,1	14,7	20,4	50,3	100,0	355,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,26	0,58	0,62	0,93	1,64	76,8	5,03
Listavci	0,21	0,41	0,45	0,26	0,20	23,2	1,52
Skupaj	1,47	0,99	1,07	1,19	1,84	100,0	6,55

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi so dovoljeni	35,70	21,2	132,88	78,8	0,00	0,0	0,00	0,0	168,58	100,0
Skupaj vsi gozdovi	35,70	21,2	132,88	78,8	0,00	0,0	0,00	0,0	168,58	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	9,1	3,5	12,6	7,8	8,3	16,1	16,9	11,8	28,7	10,4
30 - 49 cm	2,6	1,3	3,9	2,6	1,3	3,9	5,2	2,6	7,8	13,4
50 in več cm	2,2	0,0	2,2	0,9	0,0	0,9	3,1	0,0	3,1	10,4
Skupaj	13,9	4,8	18,7	11,3	9,6	20,9	25,2	14,4	39,6	34,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	34,41	20,4						
Drogovnjak	7,31	4,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	38,33	22,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	83,82	49,8	29,81	35,6	5,5	68,8	11,9	13,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4,71	2,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	168,58	100,0	29,81	17,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr. tr. lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	10,99	0,10	1,86	15,64	1,13	0,00	0,09	29,81
%	8,19	0,07	1,39	11,66	0,84	0,00	0,07	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	135	9,6	38,5	38,5	11,9	1,5
Jelka	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Macesen	29	24,1	58,7	13,8	3,4	0,0
Bukev	74	2,7	13,5	55,4	25,7	2,7
Pl. list.	7	0,0	14,3	28,5	28,6	28,6
Skupaj iglavci	168	11,9	42,3	34,5	10,1	1,2
Skupaj listavci	81	2,5	13,6	53,1	25,9	4,9
Skupaj	249	8,8	32,9	40,6	15,3	2,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	4,7
Veje	4,2
Osutost	0,5
Skupaj	9,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	7.486	14.148	189,0	142,7
Listavci	2.427	3.113	128,3	31,4
Skupaj	9.913	17.262	174,1	174,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	75,9	27,6	19,6
Jelka	0,3	28,4	0,1
Macesen	5,8	20,1	1,5
Bukev	17,6	23,2	4,6
Pl. list.	0,4	7,1	0,1
Dr. tr. st.	0,0	0,0	0,0
Meh. list.	0,0	3,0	0,0
Skupaj iglavci	82,0	26,9	21,2
Skupaj listavci	18,0	22,1	4,7
Skupaj	100,0	25,9	25,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	10,9	21,4	27,5	14,2	36,2	26,9	86,2
Listavci	3,3	8,7	30,9	35,6	36,6	22,1	19,0
Skupaj	7,0	12,9	29,0	17,6	36,2	25,9	105,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	74,9	0,0	0,0	2,7	22,4	0,0	0,0	0,0
2015	71,1	0,3	0,0	7,5	19,7	1,4	0,0	0,0
2025	57,5	2,1	0,0	12,6	24,9	2,9	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	9.149	21,2											
Listavci	2.344	14,0											
Skupaj	11.493	19,2											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	2,00	2,00											
Sadnja	ha	2,00	2,00											
Obžetev	ha	3,90	13,10											
Nega mladja	ha	2,52	2,52											
Nega gošče	ha	6,53	6,53											
Nega letvenjaka	ha	2,50	2,50											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	4,75	4,75											
Zaščita s premazom	ha	3,90	13,10											
Vzdrževanje travinj	ha	0,30	3,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00											

Rastičnogojitveni razred 6: varovalni gozdovi - 00306**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	827,65	3,49	1,03	832,17
Delež (%)	99,5	0,4	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,2	6,4	10,0	17,4	63,0	45,6	123,2
Jelka	6,2	14,4	11,9	11,2	56,3	2,0	5,5
Bor	2,0	14,0	26,0	58,0	0,0	0,2	0,6
Macesen	5,5	13,9	14,0	12,0	54,6	4,6	12,4
Bukev	19,8	31,2	26,8	11,0	11,2	42,4	114,5
Pl. Ist.	12,4	25,1	37,1	11,5	13,9	0,4	1,2
Dr. tr. Ist.	74,7	24,4	0,4	0,0	0,5	3,9	10,5
Meh. Ist.	41,4	31,6	17,9	5,5	3,6	0,9	2,4
Iglavci	3,5	7,4	10,5	16,8	61,8	52,4	141,7
Listavci	24,6	30,7	24,5	10,0	10,2	47,6	128,6
Skupaj	13,5	18,5	17,2	13,6	37,2	100,0	270,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,12	0,15	0,14	0,17	0,52	38,3	1,10
Listavci	0,77	0,55	0,30	0,09	0,05	61,7	1,78
Skupaj	0,89	0,70	0,44	0,26	0,57	100,0	2,88

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	501,98	60,3	133,65	16,1	196,54	23,6	0,00	0,0	832,17	100,0
Skupaj vsi gozdovi	501,98	60,3	133,65	16,1	196,54	23,6	0,00	0,0	832,17	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	43,91	5,3						
Drogovnjak	0,56	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	12,58	1,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	14,49	1,7	6,42	44,3	0,0	89,1	10,6	0,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	760,63	91,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	832,17	100,0	6,42	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,13	0,15	0,02	4,98	0,07	0,00	0,07	6,42
%	0,14	0,02	0,00	0,63	0,01	0,00	0,01	100,00

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	1.040	8.788	845,0	436,1
Listavci	975	1.312	134,6	65,1
Skupaj	2.015	10.100	501,2	501,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	83,6	9,2	4,4
Jelka	1,3	2,8	0,1
Macesen	2,1	2,0	0,1
Bukev	12,6	1,6	0,7
Pl. list.	0,3	3,8	0,0
Dr. tr. list.	0,1	0,1	0,0
Meh. list.	0,0	0,3	0,0
Skupaj iglavci	87,0	8,2	4,5
Skupaj listavci	13,0	1,5	0,7
Skupaj	100,0	5,2	5,2

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	3,1	7,6	11,3	10,0	7,3	8,2	10,5
Listavci	0,4	1,1	1,9	3,5	1,8	1,5	1,6
Skupaj	0,9	2,4	5,2	8,2	6,6	5,2	12,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	47,5	2,4	0,0	5,3	41,2	0,4	2,5	0,7
2015	47,2	2,4	0,0	5,4	41,5	0,4	2,4	0,7
2025	45,6	2,0	0,2	4,6	42,4	0,4	3,9	0,9

Rastičnogojitveni razred 7: gozdovi v prvem varstvenem območju tnp - 00307**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	798,76	0,00	0,00	798,76
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	2,2	7,4	11,0	14,3	65,1	49,2	114,9
Jelka	11,3	18,0	10,5	7,1	53,1	2,5	5,8
Bor	2,0	14,1	26,1	57,8	0,0	0,0	0,0
Macesen	5,8	18,2	12,6	6,7	56,7	4,5	10,6
Bukev	18,2	30,2	26,8	11,7	13,1	42,6	99,7
Pl. Ist.	9,1	29,5	33,3	7,8	20,3	0,5	1,2
Dr. tr. Ist.	43,0	26,3	14,4	1,9	14,4	0,2	0,6
Meh. Ist.	28,9	30,0	27,2	8,2	5,7	0,5	1,2
Iglavci	2,9	8,8	11,1	13,4	63,8	56,1	131,4
Listavci	18,3	30,3	26,8	11,5	13,1	43,9	102,7
Skupaj	9,7	18,2	18,0	12,5	41,6	100,0	234,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,09	0,16	0,14	0,13	0,50	44,0	1,02
Listavci	0,46	0,44	0,26	0,09	0,06	56,0	1,30
Skupaj	0,55	0,60	0,40	0,22	0,56	100,0	2,32

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	5,43	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	5,43	0,7
Skupaj vsi gozdovi	188,53	23,8	0,00	0,0	604,80	76,2	0,00	0,0	793,33	99,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	38,59	4,8						
Drogovnjak	0,98	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	0,72	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	9,08	1,1	2,98	32,8	0,0	84,9	9,7	5,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	749,39	93,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	798,76	100,0	2,98	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	640	9.263	1.447,3	865,7
Listavci	430	8.562	1.991,1	800,2
Skupaj	1.070	17.825	1.665,8	1.665,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	43,0	8,1	4,3
Jelka	0,4	1,5	0,0
Bor	0,1	0,0	0,0
Macesen	8,5	17,3	0,8
Bukev	47,7	12,1	4,7
Pl. list.	0,3	8,1	0,0
Dr. tr. list.	0,0	1,6	0,0
Meh. list.	0,0	0,6	0,0
Skupaj iglavci	52,0	8,6	5,2
Skupaj listavci	48,0	11,9	4,8
Skupaj	100,0	9,9	9,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	9,2	14,4	15,9	12,2	4,6	8,6	10,6
Listavci	1,9	5,1	12,5	38,0	20,3	11,9	9,8
Skupaj	3,3	7,6	13,9	18,7	6,6	9,9	20,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	52,5	2,7	4,9	38,9	0,3	0,3	0,4
2015	52,4	2,6	4,9	39,2	0,3	0,2	0,4
2025	49,2	2,5	4,5	42,6	0,5	0,2	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	50	0,0											
Listavci	70	0,1											
Skupaj	120	0,1											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah**Zasebni gozdovi****Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov**

Gospodarske kategorije gozdov	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% od lesne zaloge			% na PR
VEČNAMENSKI GOZDOVI	12,73	385,5	56,4	441,9	6,93	1,62	8,55	16,1	13,5	15,7	81,3
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	2.429,15	258,1	101,8	359,9	5,36	2,83	8,19	20,3	16,4	19,2	84,3
VAROVALNI GOZDOVI	1.620,98	137,0	115,1	252,1	1,06	1,54	2,60	0,1	0,1	0,1	0,9
Skupaj vsi gozdovi	4.062,86	210,1	107,0	317,1	3,65	2,31	5,96	15,0	9,4	13,1	69,7

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	609,54	15,0
Drogovnjak	423,62	10,4
Debeljak	899,92	22,1
Sestoj v obnovi	519,53	12,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.610,25	39,7
Skupaj:	4.062,86	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	57,1
Jelka	3,5
Bor	0,2
Macesen	5,4
Bukev	31,7
Pl. lst.	0,9
Dr. tr. lst.	0,8
Meh. lst.	0,4
Iglavci	66,3
Listavci	33,7
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,7	14,4	20,5	21,1	39,3	66,3	210,2
Listavci	19,5	30,2	25,6	13,5	11,2	33,7	107,0
Skupaj	9,7	19,7	22,3	18,5	29,8	100,0	317,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	128.031	15,0											
Listavci	40.868	9,4											
Skupaj	168.899	13,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	19,50	19,50											
Sadnja	ha	19,50	19,50											
Obžetev	ha	51,24	130,26											
Nega mladja	ha	17,91	17,91											
Nega gošče	ha	95,27	95,27											
Nega letvenjaka	ha	82,14	82,14											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	89,09	89,09											
Zaščita s premazom	ha	38,95	123,04											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,10											
Vzdrževanje travinj	ha	0,40	4,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	2,00	20,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% od lesne zaloge			% na PR
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	2,25	212,0	76,9	288,9	4,30	2,12	6,44	26,4	21,4	25,1	112,0
VAROVALNI GOZDOVI	3,49	34,4	245,6	279,9	0,30	2,63	2,92	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	5,74	104,0	179,4	283,4	1,87	2,43	4,30	21,1	3,6	10,0	66,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,73	12,7
Drogovnjak	0,29	5,1
Debeljak	0,56	9,8
Sestoj v obnovi	4,16	72,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	5,74	100,0
Skupaj:	0,73	12,7

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	33,9
Jelka	1,4
Macesen	1,5
Bukev	58,8
Pl. lst.	3,0
Dr. tr. lst.	0,0
Meh. lst.	1,5
Iglavci	36,7
Listavci	63,3
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,0	12,8	28,3	26,3	30,6	36,7	104,0
Listavci	10,6	26,7	28,1	16,3	18,3	63,3	179,4
Skupaj	7,4	21,6	28,1	20,0	22,9	100,0	283,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	126	21,1											
Listavci	37	3,6											
Skupaj	163	10,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	0,34	0,34											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% od lesne zaloge			% na PR
VAROVALNI GOZDOVI	1,03	37,9	243,7	281,6	0,33	2,61	2,91	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1,03	37,9	243,7	281,6	0,33	2,61	2,91	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1,03	100,0
Skupaj:	1,03	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	10,0
Jelka	1,4
Macesen	2,1
Bukev	80,7
Pl. lst.	3,4
Meh. lst.	2,4
Iglavci	13,4
Listavci	86,6
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,7	19,3	9,9	11,7	56,4	13,4	37,9
Listavci	9,3	27,2	27,1	17,4	19,0	86,6	243,7
Skupaj	8,4	26,1	24,8	16,7	24,0	100,0	281,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	0	0,0											
Listavci	0	0,0											
Skupaj	0	0,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

OBRAZEC E2revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja**Revir: Mežakla - 2210****Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.488,57	2,25	0,00	1.490,82
Delež (%)	99,8	0,2	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,2	17,7	25,3	23,1	28,7	63,7	237,3
Jelka	5,3	15,6	24,3	22,1	32,7	4,1	15,5
Bor	0,0	0,0	0,0	54,0	46,0	0,0	0,0
Macesen	5,1	13,4	22,8	24,4	34,3	3,6	13,6
Bukev	25,0	31,3	22,1	12,9	8,7	26,3	98,3
Pl. Ist.	24,6	31,5	22,1	14,0	7,8	0,9	3,4
Dr. tr. Ist.	67,7	25,3	3,2	1,7	2,1	1,1	4,1
Meh. Ist.	54,0	32,1	8,8	3,9	1,2	0,3	1,3
Iglavci	5,2	17,4	25,1	23,1	29,2	71,3	266,4
Listavci	26,9	31,2	21,2	12,4	8,3	28,7	107,1
Skupaj	11,4	21,3	24,0	20,0	23,3	100,0	373,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,77	1,47	1,45	1,00	0,82	65,7	5,53
Listavci	1,27	0,91	0,43	0,19	0,08	34,3	2,88
Skupaj	2,04	2,38	1,88	1,19	0,90	100,0	8,41

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	233,58	15,7						
Drogovnjak	258,65	17,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	547,33	36,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	231,05	15,5	86,05	37,2	25,4	53,9	11,1	9,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	220,21	14,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.490,82	100,0	86,05	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka							% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	15.158	38.684	0	0	0	19.612	73.454	18,5	89,2
	%	20,6	52,7	0,0	0,0	0,0	26,7	100,0		
Listavci	m³	9.837	11.056	0	0	0	0	20.893	13,1	48,6
	%	47,1	52,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	24.995	49.740	0	0	0	19.612	94.347	16,9	75,3
	%	26,5	52,7	0,0	0,0	0,0	20,8	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava tal	ha	5,69	0,00	0,00	5,69
Sadnja	ha	5,69	0,00	0,00	5,69
Obžetev	ha	2,30	0,00	0,00	2,30
Nega mladja	ha	6,83	0,00	0,00	6,83
Nega gošče	ha	35,74	0,34	0,00	36,08
Nega letvenjaka	ha	38,85	0,00	0,00	38,85
Nega ml. Drogovnjaka	ha	56,13	0,00	0,00	56,13
Zaščita s premazom	ha	24,75	0,00	0,00	24,75
Vzdrževanje travinj	ha	1,00	0,00	0,00	1,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	10,00	0,00	0,00	10,00

Revir: radovna - 2211

Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.449,70	0,00	0,00	2.449,70
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	4,2	11,9	17,0	19,4	47,5	52,5	149,9
Jelka	6,9	14,7	14,2	14,3	49,9	3,1	8,9
Bor	0,3	4,2	20,1	27,8	47,6	0,4	1,1
Macesen	4,6	10,7	13,9	19,7	51,1	6,8	19,5
Bukev	14,6	29,5	28,6	14,3	13,0	35,4	101,3
Pl. Ist.	14,9	22,8	32,7	15,2	14,4	0,8	2,2
Dr. tr. Ist.	63,0	23,9	7,3	1,8	4,0	0,6	1,9
Meh. Ist.	25,7	36,9	26,5	6,8	4,1	0,4	1,0
Iglavci	4,4	11,8	16,5	19,3	48,0	62,8	179,4
Listavci	15,5	29,4	28,3	14,0	12,8	37,2	106,3
Skupaj	8,5	18,4	20,9	17,3	34,9	100,0	285,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,36	0,55	0,54	0,46	0,68	57,2	2,59
Listavci	0,65	0,64	0,41	0,15	0,08	42,8	1,93
Skupaj	1,01	1,19	0,95	0,61	0,76	100,0	4,52

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	333,33	13,6						
Drogovnjak	162,62	6,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	329,51	13,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	279,30	11,4	116,83	41,8	17,8	62,2	13,7	6,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.344,94	54,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.449,70	100,0	116,83	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Negovalni posek		Vrste poseka						
					Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	12.501	33.320	0	0	0	6.972	52.793	12,0	83,4
	%	23,7	63,1	0,0	0,0	0,0	13,2	100,0		
Listavci	m³	6.273	12.515	0	0	0	0	18.788	7,2	39,7
	%	33,4	66,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	18.774	45.835	0	0	0	6.972	71.581	10,2	64,7
	%	26,2	64,1	0,0	0,0	0,0	9,7	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava tal	ha	13,81	0,00	0,00	13,81
Sadnja	ha	13,81	0,00	0,00	13,81
Obžetev	ha	109,33	0,00	0,00	109,33
Nega mladja	ha	11,08	0,00	0,00	11,08
Nega gošče	ha	57,25	0,00	0,00	57,25
Nega letvenjaka	ha	31,47	0,00	0,00	31,47
Nega ml. Drogovnjaka	ha	32,96	0,00	0,00	32,96
Zaščita s premazom	ha	94,12	0,00	0,00	94,12
Vzdrževanje grmišč	ha	0,10	0,00	0,00	0,10
Vzdrževanje travinj	ha	3,00	0,00	0,00	3,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	10,00	0,00	0,00	10,00

Revir: Bled - 2212**Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	124,59	3,49	1,03	129,11
Delež (%)	96,5	2,7	0,8	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	2,8	10,2	18,3	21,9	46,8	47,1	122,9
Jelka	2,9	18,9	14,3	23,5	40,4	0,9	2,2
Bor	8,4	5,5	17,8	30,5	37,8	0,8	2,1
Macesen	21,9	9,1	21,1	24,7	23,2	4,2	11,0
Bukev	10,3	32,6	27,3	16,2	13,6	44,0	114,8
Pl. Ist.	6,7	27,0	32,0	22,3	12,0	1,6	4,3
Dr. tr. Ist.	22,6	29,9	45,9	1,2	0,4	0,7	1,8
Meh. Ist.	11,2	30,3	34,9	12,2	11,4	0,7	1,8
Iglavci	4,4	10,2	18,4	22,3	44,7	53,0	138,3
Listavci	10,4	32,3	27,8	16,2	13,3	47,0	122,7
Skupaj	7,2	20,6	22,8	19,4	30,0	100,0	261,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,28	0,38	0,51	0,43	0,53	42,9	2,14
Listavci	0,98	1,10	0,49	0,19	0,08	57,1	2,84
Skupaj	1,26	1,48	1,00	0,62	0,61	100,0	4,98

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	43,36	33,6						
Drogovnjak	2,35	1,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	23,37	18,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	9,74	7,5	3,24	33,3	0,0	12,7	53,7	33,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	50,29	39,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	129,11	100,0	3,24	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo				
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	285	1.318	0	0	0	307	1.910	10,7	69,3
	%	14,9	69,0	0,0	0,0	0,0	16,1	100,0		
Listavci	m³	699	525	0	0	0	0	1.224	7,7	33,3
	%	57,1	42,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	984	1.843	0	0	0	307	3.134	9,3	48,8
	%	31,4	58,8	0,0	0,0	0,0	9,8	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Obžetev	ha	18,63	0,00	0,00	18,63
Nega gošče	ha	2,32	0,00	0,00	2,32
Nega letvenjaka	ha	12,45	0,00	0,00	12,45
Zaščita s premazom	ha	4,17	0,00	0,00	4,17

OBRAZEC E2 – Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin**Občina: Jesenice - 041****Preglednica/LP: Površina občine po obliki in lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	12,73	0,00	0,00	12,73
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,0	14,9	27,0	20,9	34,2	63,4	279,8
Jelka	2,3	12,7	25,3	22,3	37,4	18,5	81,8
Macesen	2,9	6,4	14,7	23,4	52,6	5,4	23,9
Bukev	22,5	35,1	18,9	12,1	11,4	12,6	55,9
Pl. Ist.	58,6	-0,4	14,9	26,9	0,0	0,1	0,5
Meh. Ist.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iglavci	2,8	13,9	25,9	21,3	36,1	87,2	385,5
Listavci	22,9	34,8	18,8	12,2	11,3	12,8	56,4
Skupaj	5,4	16,6	25,0	20,2	32,8	100,0	441,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,58	1,64	2,05	1,27	1,40	81,1	6,93
Listavci	0,71	0,55	0,19	0,10	0,07	18,9	1,62
Skupaj	1,29	2,19	2,24	1,37	1,47	100,0	8,55

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	Zasnova			
					1	2	3	4
Mladovje	2,28	17,9						
Drogovnjak	0,78	6,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	7,88	61,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1,79	14,1	0,48	26,8	0,0	54,2	0,0	45,8
Skupaj	12,73	100,0	0,48	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	62	684	0	0	0	42	788	16,1	89,3
	%	7,9	86,8	0,0	0,0	0,0	5,3	100,0		
Listavci	m³	8	89	0	0	0	0	97	13,5	47,1
	%	8,2	91,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	70	773	0	0	0	42	885	15,7	81,3
	%	62	684	0	0	0	42	788	16,1	89,3

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Nega gošče	ha	0,90	0,00	0,00	0,90
Nega letvenjaka	ha	0,61	0,00	0,00	0,61

Občina: Kranjska Gora - 053

Preglednica/LP: Površina občine po obliki in lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	434,27	0,00	0,00	434,27
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	4,8	9,7	11,3	14,9	59,3	45,0	109,0
Jelka	7,2	12,9	11,1	10,4	58,4	1,5	3,8
Macesen	8,9	13,7	14,3	13,4	49,7	5,0	12,2
Bukev	16,0	28,2	27,6	14,8	13,4	43,3	104,9
Pl. Ist.	18,5	24,0	31,8	13,3	12,4	0,8	2,0
Dr. tr. Ist.	70,7	25,0	2,2	0,9	1,2	3,4	8,3
Meh. Ist.	56,1	29,0	10,8	2,7	1,4	1,0	2,3
Iglavci	5,3	10,2	11,6	14,6	58,3	51,5	124,9
Listavci	20,7	27,9	25,6	13,5	12,3	48,5	117,6
Skupaj	12,8	18,8	18,4	14,1	35,9	100,0	242,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,33	0,32	0,26	0,22	0,53	45,5	1,66
Listavci	0,68	0,61	0,41	0,18	0,10	54,5	1,99
Skupaj	1,01	0,93	0,67	0,40	0,63	100,0	3,65

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Površina		Podmladek			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	66,27	15,3						
Drogovnjak	10,47	2,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	33,78	7,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	56,21	12,9	13,16	23,4	12,4	61,6	10,6	15,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	267,54	61,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	434,27	100,0	13,16	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek								
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	583	3.214	0	0	0	480	4.277	7,9	59,4
	%	13,6	75,2	0,0	0,0	0,0	11,2	100,0		
Listavci	m³	428	2.481	0	0	0	0	2.909	5,7	33,7
	%	14,7	85,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	1.011	5.695	0	0	0	480	7.186	6,8	45,4
	%	14,1	79,2	0,0	0,0	0,0	6,7	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava tal	ha	3,20	0,00	0,00	3,20
Sadnja	ha	3,20	0,00	0,00	3,20
Obžetev	ha	8,00	0,00	0,00	8,00
Nega gošče	ha	14,41	0,00	0,00	14,41
Nega letvenjaka	ha	3,20	0,00	0,00	3,20
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,49	0,00	0,00	0,49
Zaščita s premazom	ha	8,00	0,00	0,00	8,00

Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne(P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
03 1A	32	32	32	31	31	31	31	31
03 1B	32	32	32	31	31	31	31	31
03 1C	32	32	32	31	31	31	31	31
03 2A	32	32	32	31	31	31	31	31
03 2Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 3A	32	32	32	31	31	31	31	31
03 3B	33	33	33	31	31	31	31	31
03 3Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 4A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 4B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 4Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 5A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 5B	33	33	33	31	31	31	31	31
03 5C	33	33	33	31	31	31	31	31
03 6A	34	34	34	31	31	31	31	31
03 6B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 7A	33	33	33	31	31	31	31	31
03 7B	33	33	33	31	31	31	31	31
03 7R	33	33	33	31	31	31	31	31
03 8A	33	33	33	31	31	31	31	31
03 8B	33	33	33	31	31	31	31	31
03 8Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 9A	34	34	34	31	31	31	31	31
03 9B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 9C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 10A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 10B	34	34	34	31	31	31	31	31
03 10Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 11A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 11B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 12	34	34	34	32	32	32	32	32
03 13	34	34	34	32	32	32	32	32
03 14A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 14B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 14Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 15A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 15B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 15C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 16A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 16B	34	34	34	31	31	31	31	31
03 16C	34	34	34	31	31	31	31	31
03 17A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 17B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 17C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 17D	34	34	34	32	32	32	32	32
03 18A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 18B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 19A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 19B	34	34	34	32	32	32	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
03 20	34	34	34	32	32	32	32	32
03 21A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 21B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 22A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 22B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 22C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 23A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 23B	34	34	34	31	31	31	31	31
03 24	34	34	34	31	31	31	31	31
03 25A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 25B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 25C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 25D	34	34	34	32	32	32	32	32
03 26A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 26B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 26C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 26D	34	34	34	31	31	31	31	31
03 27A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 27B	34	34	34	31	31	31	31	31
03 27C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 28	34	34	34	31	31	31	31	31
03 29A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 29B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 29C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 30A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 30B	34	34	34	31	31	31	31	31
03 30C	34	34	34	32	32	32	32	32
03 31A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 31B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 31Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 32A	34	34	34	32	32	32	32	32
03 32B	35	35	35	30	30	30	30	30
03 32Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 33A	35	35	35	30	30	30	30	30
03 33Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03 34A	35	35	35	30	30	30	30	30
03 34B	34	34	34	32	32	32	32	32
03 34Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03109A	34	34	34	32	32	32	32	32
03109B	35	35	35	32	32	32	32	32
03109Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03110A	35	35	35	32	32	32	32	32
03110B	32	32	32	31	31	31	31	31
03110Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03111A	35	35	35	32	32	32	32	32
03111B	35	35	35	32	32	32	32	32
03111C	35	35	35	32	32	32	32	32
03111D	32	32	32	31	31	31	31	31
03111Z	30	30	30	28	28	28	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
03112A	34	34	34	32	32	32	32	32
03112B	35	35	35	32	32	32	32	32
03112Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03113A	35	35	35	32	32	32	32	32
03113B	35	35	35	32	32	32	32	32
03113C	35	35	35	32	32	32	32	32
03113D	33	33	33	31	31	31	31	31
03113Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03114A	35	35	35	32	32	32	32	32
03114B	33	33	33	31	31	31	31	31
03114Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03115Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03116A	32	32	32	31	31	31	31	31
03116Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03117A	34	34	34	32	32	32	32	32
03117B	34	34	34	32	32	32	32	32
03117C	35	35	35	32	32	32	32	32
03117Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03118A	34	34	34	32	32	32	32	32
03118B	34	34	34	32	32	32	32	32
03118C	33	33	33	31	31	31	31	31
03119A	34	34	34	32	32	32	32	32
03119Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03120A	34	34	34	32	32	32	32	32
03120B	32	32	32	31	31	31	31	31
03120C	34	34	34	32	32	32	32	32
03120Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03121A	33	33	33	31	31	31	31	31
03121U	30	30	30	28	28	28	28	28
03121Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03122A	33	33	33	31	31	31	31	31
03122U	30	30	30	28	28	28	28	28
03123A	33	33	33	31	31	31	31	31
03123U	30	30	30	28	28	28	28	28
03124A	33	33	33	31	31	31	31	31
03124U	30	30	30	28	28	28	28	28
03125A	33	33	33	31	31	31	31	31
03125U	30	30	30	28	28	28	28	28
03126A	33	33	33	31	31	31	31	31
03126U	30	30	30	28	28	28	28	28
03127A	33	33	33	31	31	31	31	31
03127U	30	30	30	28	28	28	28	28
03127Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03129A	35	35	35	30	30	30	30	30
03129B	35	35	35	30	30	30	30	30
03129Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03130A	35	35	35	30	30	30	30	30
03130B	35	35	35	30	30	30	30	30
03131A	35	35	35	30	30	30	30	30
03131B	35	35	35	30	30	30	30	30
03132A	35	35	35	30	30	30	30	30
03132B	35	35	35	30	30	30	30	30
03132Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03133A	35	35	35	30	30	30	30	30
03133B	34	34	34	32	32	32	32	32
03133Z	30	30	30	28	28	28	28	28
03134A	35	35	35	30	30	30	30	30
03134B	35	35	35	30	30	30	30	30
03135A	35	35	35	30	30	30	30	30
03135B	35	35	35	30	30	30	30	30
03136A	35	35	35	30	30	30	30	30
03136B	35	35	35	30	30	30	30	30
03137	35	35	35	30	30	30	30	30
03138	35	35	35	30	30	30	30	30

Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

SIDG	€/uro	dnina	
Sekač	17,33	138,64	4.152,86
Gojitelj	15,09	120,69	3.615,26
ročno spravilo	15,09	120,69	3.615,26
Mot žaga	2,24	17,95	537,60
Traktor pod 45 kw	30,53	244,22	7.315,46
Traktor nad 45 kw	30,96	247,65	7.418,36
goseničar	34,30	274,40	8.219,51
lahki zgibnik	39,72	317,76	9.518,36
srednji zgibnik	49,70	397,61	11.910,26
Konj iznos	16,93	135,41	4.056,26
Konj vlačenje	17,86	142,84	4.278,86
Žerjav SF mali	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav SF srednji	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav SF Veliki	124,17	993,36	29.756,06
Klasični	76,21	609,67	18.262,76

Urne postavke za ekonomsko presojo -
veljavnost od 1.1.2008 (v EUR)

	Zasebni	Državni
Sečnja	10,34	17,33
Spavilo	30,96	30,96

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H1	Hlodovina I	143,00	143,00
11	H2	Hlodovina II	108,00	108,00
11	H3	Hlodovina III	99,00	99,00
11	O	Ostali les	60,00	60,00
21	H1	Hlodovina I	105,00	105,00
21	H2	Hlodovina II	90,00	90,00
21	H3	Hlodovina III	86,00	86,00
21	O	Ostali les	55,00	55,00
30	H	Hlodovina	92,00	92,00
30	O	Ostali les	73,00	73,00
34	H1	Hlodovina I	220,00	220,00
34	H2	Hlodovina II	170,00	170,00
34	H3	Hlodovina III	130,00	130,00
34	O	Ostali les	95,00	95,00
39	C	Celulozni les	58,00	58,00
40	H1	Hlodovina I	121,00	121,00
40	H2	Hlodovina II	110,00	110,00
40	H3	Hlodovina III	90,00	90,00
40	O	Ostali les	67,00	67,00
50	H	Hlodovina	250,00	250,00
50	O	Ostali les	105,00	105,00
55	H	Hlodovina	96,00	96,00
55	O	Ostali les	70,00	70,00
60	H	Hlodovina	145,00	145,00
60	O	Ostali les	70,00	70,00
70	D	Drva	45,00	45,00
80	P	Prostorninski I	63,00	63,00
90	H	Hlodovina	85,00	85,00
90	O	Ostali les	37,00	37,00

Naravne vrednote v GGE Mežakla

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN	Stopnja poudarjenosti*	
					NV	BR
248V	Radovna	Reka Radovna v Julijskih Alpah s povirnima krakoma Kotarica in Krmarica	HIDR, GEOMORF	državni	2	
345	Vintgar	Soteska in korita Radovne pri Podhому s slapom Šum	GEOMORF	državni	2	
4798	Zasipska planina - grbinasti travniki	Grbinasti travniki na Zasipski planini v Krmi	GEOMORF	državni	2	
5087	Boršt - spodmoli	Več jam in spodmolov na območju hriba Boršt, jugozahodno od Blejske Dobrave	GEOMORF	državni	2	
5342	Mrzle konte - gozdni rezervat	Gozdni rezervat na Mežakli, jugozahodno od Hrušice	EKOS	državni	1	1
5428V	Krma	Značilna ledeniško preoblikovana alpska dolina potoka Krmarice v Julijskih Alpah	GEOMORF, (HIDR)	državni	2	
5430V	Pokljuka - planota	Visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi	GEOMORF, (GEOMORFP)	državni	2	
5127	Konavčev žleb - jelka	Jelka večjih dimenzij severno od Konavčevega žleba južno od doline Radovne	DREV	Državni	2	

Pregled jam v GGE Mežakla

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
40976	Snežna jama na Obranci	Jama s stalnim ledom	odprta jama s prostim vstopom
42067	Vodna jama na Čisovcu na Mežakli	Brezno	odprta jama s prostim vstopom
42162	Brezno pod Oblekom	Poševno ali stopnjasto brezno	odprta jama s prostim vstopom
42373	Maškov prepad	Poševno ali stopnjasto brezno	odprta jama s prostim vstopom
42374	Prepad nad Kapnikarjevim rovtom	Brezno	odprta jama s prostim vstopom
42375	Pernikarjeva jama na Jesenu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom
42376	Tancekov prepad	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom
42377	Kurijev prepad	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom
42378	Mala jama v Borštu	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
42379	Velika jama v Borštu	Spodmol, kevdrč	odprta jama s prostim vstopom
42395	Brezno za Oblekom	Poševno ali stopnjasto brezno	odprta jama s prostim vstopom
42399	Ivačičeva jama	Jama s stalnim ledom	odprta jama s prostim vstopom
43238	Jama v Blejskem vintgarju	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
44460	Brezno v Streseni dolini	Brezno s stalnim ledom	odprta jama s prostim vstopom
46470	Mala jama v Borštu 2	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
46471	Jama nad Spodnjimi Poljanami	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
46472	Jama z dvorano	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
46473	Brlog nad Spodnjimi Poljanami	Spodmol, kevdrč	odprta jama s prostim vstopom
47993	Brezno na Rjavini	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom
48518	Jama alpskega močerada	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
51197	Brezno alpskega šipka	Brezno	odprta jama s prostim vstopom
51199	Spodnji Gamsov spodmol	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
51200	Srednji Gamsov spodmol	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
51201	Zgornji Gamsov spodmol	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
51366	Pisana jama	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
51666	Pričakovana jama	Vodoravna jama	odprta jama s prostim vstopom
53180	Veveričino brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	odprta jama s prostim vstopom
53665	Brezno golih pesti	Brezno	odprta jama s prostim vstopom
53673	Srotnikova razpočnica	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom
54062	Zapostavljena jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	odprta jama s prostim vstopom

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

Prostorski del načrta je povzetek vsebin gozdnogospodarskega načrta GGE in je namenjen kot pripomoček pri usklajevanju različnih interesov v gozdnem prostoru in presojanju poseganja v gozdni prostor. Sestavljen je iz preglednic, kratkega komentarja in kart, ki so priložene kot priloga GGN GGE.

KAZALO VSEBINE

Pregledna karta
Karta tipov drevesne sestave gozdov
Karta rastišč
Karta kategorij gozdov
Karta rastiščnogojitvenih razredov
Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst
Karta funkcij gozdov
Karta ukrepov
Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del
Karta območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek
Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila
Karta požarne ogroženosti gozdov
Stanje in razvoj gozdnih površin
Večfunkcionalna območja
Intenzivnost gospodarjenja
Območja gozdov s posebnim namenom in varovalni gozdovi
Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali in za ohranitev biotske raznovrstnosti
Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah
Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda
Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica K6: Prikaz območij pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti
Preglednica K8: Površina gozdov glede na vrsto in jakost možnega poseka (v ha)
Preglednica P1: Stanje in razvoj gozdnih površin
Preglednica P2b: Območja gozdov, kjer lahko prihaja do nesoglasij v rabi prostora
Preglednica P3: Pregled površin intenzivnosti gospodarjenja
Preglednica P4: Površina gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov
Preglednica P 6: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali
Preglednica P6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti
Preglednica P7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

KAZALO KART

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 6: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 8: Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov

Karta 9a: Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami

Karta 9b: Območja gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Karta 9c: Območja gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Prostorski del

1. Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti P1 so v merilu 1:25.000 prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju (po uradni evidenci rabe zemljišč MKGP), površine, ki niso določene kot gozd ter površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

Preglednica P1: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	4.372,33	100
1b) Novo določene površine gozdov	4.403,08	100,7
1c) Novo izločene gozdne površine	57,19	0,01
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	0,71	0,001
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	4.069,63	0,93
Površine v zaraščanju (niso gozd)	6,59	/

Novo določene gozdne površine so skupne površine kot jih določa Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) v 2. členu zakona (gozd in ostala gozdna zemljišča). V GGE Mežakla se je površina gozdov povečala za 0,7 %. Razlika je nastala, ker je maska gozda v novem načrtu kartirana s pomočjo lidarskih snemanj in novih ortofoto posnetkov iz leta 2023 in je zaradi tega gozdni rob določen bolj natančno kot v preteklosti. Razlike pri površini gozda in drugih gozdnih površin so nastale zaradi na novo določenih površin rušja.

2. Večfunkcionalna območja

Na Karti 2a se prikaže območja gozdov, kjer so na istem območju navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, naravna dediščina, kulturna dediščina, higiensko zdravstvena, estetska in raziskovalna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V enoti so območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar pa se po svojem pomenu ne izključujejo (karta 2a). Najbolj pogosto se pojavljajo kombinacije estetske funkcije, funkcije varovanja naravnih vrednot, funkcije varovanje kulturne dediščine ali zaščitne funkcije s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti ali funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Takih površin je v enoti 5.118,71 ha, kar praktično predstavlja večji del enote.

Na Karti 2b so prikazana območja gozdov, kjer prihaja do nesoglasij pri rabi gozdnega prostora; to so gozdovi, kjer so na istem območju navzoče ekološke (1. in 2. stopnja) in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

Na območju GGE Mežakla smo prepoznali tri večfunkcionalna območja:

Prvo in drugo območje se nahaja v Dolini Radovne in soteski Vintgar, tam gre za konflikt med hidrološko funkcijo in turistično funkcijo. Tretje območje pa se nahaja na planini Ravne na Mežakli. Skupaj območja predstavljajo okoli 0,78 % gozdnega prostora.

Preglednica P2b: Območja gozdov, kjer lahko prihaja do nesoglasij v rabi prostora

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1.območje (E1, S1)	35,82	73,2
2.območje (E1, S1)	/	0,30
3.območje (E1, S1)	8,04	16,42
4.območje (E1, S1)	5,08	10,38
Skupaj	48,94	100,0

3. Intenzivnost gospodarjenja

Na Karti P3 je v merilu 1:25.000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 36. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,
- gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica: Pregled površin intenzivnosti gospodarjenja

Intenzivnost	Površina (ha)	Delež (%)
Zelo velika intenzivnost	1.131,23	27,80
Velika intenzivnost	832,85	20,46
Srednja intenzivnost	419,17	10,30
Majhna intenzivnost	905,78	22,26
Gozdovi brez načrtovanih ukrepov	780,50	19,18
Skupaj	4.069,63	100,0

Intenzivnost gospodarjenja v GGE Mežakla je večinoma zelo velika, sledi razred z majhno intenzivnostjo, velika intenzivnost je na 20,46 % površine. Najmanjši delež gozdov je s srednjo intenzivnostjo. Gozdov brez načrtovanih ukrepov je 19,18 %.

4. Območja gozdov s posebnim namenom in varovalni gozdovi

Na Karti P4 v merilu 1:25.000 je predviden prikaz območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter varovane površine (gozdovi s posebnim namenom, kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno – režimi ne dopuščajo izkoriščanja gozdnih proizvodov skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom ter s 44. členom Zakona o gozdovih).

Preglednica P4: Površina gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Kategorija	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	12,73	0,31
Gozdovi s posebnim namenom (ukrepi so dovoljeni)	2.431,40	59,75
Varovalni gozdovi	1.625,50	39,94
Skupaj	4.069,63	100,0

Večnamenski gozdovi so izločeni na severnem delu planote Mežakle. Varovalni gozdovi so razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih v skupni površini 1625,46 ha. V enoti ni gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni.

6. Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali in biotske raznovrstnosti

Karta št. 6a v merilu 1:25.000 je namenjena prikazu območij grmišč, zimovališč in mirnih con.

Preglednica P6: območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež od GGE (%)
Mirne cone	430,32	8,40
Zimovališča	245,08	4,78
Skupaj	675,40	13,18

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (5.969,68 ha).

Preglednica P6a: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Kategorija	Površina (ha)	Delež (%)
Natura 2000	5.564,26	100,0
EPO	5.564,26	100,0

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (5.969,68 ha).

Na področju gozdnogospodarske enote Mežakla so prisotna območja Natura 2000: Julijske alpe POD (SI3000253), Julijci POV (SI5000019), Radovna most v Sr. Radovni - jez HE Vintgar POD (SI3000133).

7. Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Na Karti št. 7 v merilu 1:25.000 so za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda prikazana ogrožena območja zaradi:

1. poplav (poplavna območja),
2. zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljiva območja),
3. snežnih plazov (plazovita območja) in
4. erozije (potencialna erozijska območja).

Na karti so prikazana tudi vodovarstvena območja.

Prikazi na Karti št. 7 zavzemajo celotno površino območij in ne le gozdni prostor – enako so prikazane vrednosti v spodnji preglednici.

Preglednica P 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Vodovarstvena območja - državni	/	
Vodovarstvena območja - občinski	1.034,50	18,58
Območje razreda velike poplavne nevarnosti	/	/
Območje razreda srednje poplavne nevarnosti	/	/
Območje razreda majhne poplavne nevarnosti	/	/
Območje razreda preostale poplavne nevarnosti	/	/
Območja pogostih poplav	/	/
Območja redkih poplav	/	/
Območja zelo redkih poplav	/	/
Plazovita območja	1.485,14	26,69

1 - Ni verjetnosti pojavljanja plazov	190,93	3,43
2 - Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	2.803,36	50,38
3 - Majhna verjetnost pojavljanja plazov	1.648,22	29,62
4 - Srednja verjetnost pojavljanja plazov	434,72	7,81
5 - Velika verjetnost pojavljanja plazov	464,60	8,35
6 - Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	22,50	0,40
Običajni zaščitni ukrepi	1.074,46	19,31
Zahtevni zaščitni ukrepi	4.417,44	79,39
Strogo varovanje	51,38	0,92
Celotna površina GGE	5.564,26	100,0

8. Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Na Karti št. 8 so v merilu 1:50.000 prikazana območja, kjer krčenje gozda ni dopustno oziroma praviloma ni dopustno. Izven teh območij je krčenje gozda načeloma dopustno.

Območja, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, so: varovalni gozdovi, gozdni rezervati ter drugi gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve (mestni gozdovi ...).

Območja, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno so: gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij; gozdovi na območju gozdnih učnih poti; sklenjena območja gozdov, razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine; gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave; manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna; plazljiva območja zelo velike in velike verjetnosti pojavljanja; erozijska območja z zahtevnimi ter strogimi ukrepi ter vsa vodovarstvena območja.

V GGE Mežakla je 6,37 ha gozdov, kjer je krčitev dopustna, 2437,59 ha gozdov, kjer krčitev praviloma ni dopustna in 1625,44 ha gozdov, kjer krčitev ni dovoljena.

9. Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

Karta št. 9a v merilu 1:50.000 prikazuje gozdne ceste.

Karta št. 9b v merilu 1:50.000 je namenjena prikazu območij, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami.

Karta št. 9c v merilu 1:50.000 je namenjena prikazu območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami.

Območja, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami so določena v tistih odsekih, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 4 m³/ha/leto in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja. Določimo jih tako, da okoli linij digitaliziranih gozdnih cest položimo 200 metrski buffer – prostor, ki ostane nepokrit, spada v to območje. Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom ne sodijo med ta območja. Območja, kjer obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji cest, niso uvrščena v območja, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami. Plazljiva območja zelo velike in velike verjetnosti pojavljanja, erozijska območja z zahtevnimi ter strogimi ukrepi ter vodovarstvena območja praviloma tudi ne spadajo med ta območja.

V GGE Mežakla znaša površina območij, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami 20,15 ha, površina območij, ki niso zadosti odprta z gozdnimi vlakami pa 440,78 ha.

Skupna dolžina gozdnih vlak znaša 274,54 km in s tem je odprtost gozdov z gozdnimi vlakami 67,5 m/ha.

V GGE Mežakla so gozdne ceste produktivne z dolžino 81,16 km. Produktivna dolžina javnih cest je 10,09 km. Odprtost s produktivnimi cestami je 33,21 m/ha.

Kartni del

1. Pregledna karta

Pregledna karta prikaže umestitev gozdov predmetne GGE v GGO in druge prostorske enote, kot so občine in katastrske občine. Podlaga karte je državna topografska karta s prikazanimi cestami in naselji. Prikazana je tudi površina gozdov, ločenih po lastništvu.

Karta omogoča uporabniku hiter splošen pregled nad umestitvijo gozdov v GGE in drugimi prostorskimi enotami.

V GGE je 4069,63 ha gozdov, od tega 99,9 % zasebnih gozdov, 0,1 % državnih gozdov in 0,02 % gozdov lokalnih skupnosti. Podrobnejši podatki o površini gozdov glede na občine, katastrske občine in po oblikah lastništva so prikazani v Poglavju 1.

2. Karta tipov drevesne sestave v gozdu

Karta 2 prikazuje tipe drevesne sestave gozdov glede na razvojne faze/tipe sestojev in poenostavljeno drevesno sestavo (iglavci, listavci). Ločeno so prikazani sestoji listavcev (delež listavcev višji od 75 %), pretežno listavcev (delež listavcev med 50 in 75 %), pretežno iglavcev (delež iglavcev med 50 in 75 %) in sestoji iglavcev (delež iglavcev višji od 75 %). Tipi drevesne sestave gozdov so določeni na podlagi terenskega opisa sestojev, zbrani pa so v sestojni karti ZGS. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobnejša razdelitev tipov drevesne sestave gozdov je opredeljena in prikazana v poglavju 3.5.

3. Karta rastišč

Karta 3 prikazuje površine gozdov po gozdnih rastiščnih tipih. Osnova za določitev gozdnih rastiščnih tipov je bil območni načrt. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobni podatki o površini in deležu posameznih gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč so podani v poglavju 1.1.7 Vegetacijski oris GGE.

4. Karta kategorij gozdov

Karta 4 prikazuje površine gozdov po štirih kategorijah gozdov: večnamenski gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, gozdovi s posebnim namenom brez dovoljenih ukrepov (gozdni rezervati), varovalni gozdovi. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

V GGE Mežakla prevladujejo GPN ukrepi so dovoljeni (59,75 %), 39,94 % je varovalnih gozdov, 12,73 ha je večnamenskih gozdov.

Podrobnejši podatki o kategorijah gozdov glede na lastništvo, rastiščne tipe in rastiščnogojitvene razrede so podani v poglavju 3.1.

5. Karta rastiščnogojitvenih razredov

Karta rastiščnogojitvenih razredov (RGR) prikazuje površine RGR po gozdnih odsekih iz podatkovne baze ZGS. RGR se oblikujejo po skupinah rastišč in gospodarskih kategorijah gozdov. Oblikujejo se znotraj RGR GGO, pri čemer so upoštevane tudi razvojne težnje v pogledu drevesne sestave in zgradbe gozdov, funkcij gozdov in stopnja njihove poudarjenosti ter način in intenzivnost gospodarjenja. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobnejši opisi značilnosti posameznih RGR so podani v poglavju 9.1.

6. Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst

Na karti so prikazane vsebine s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti, pridobljene v postopku vgrajevanja naravovarstvenih smernic s strani ZRSVN. Namen karte je prikazati območja gozdov, na katera se nanašajo Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljaljskimi cone, navedene v poglavju 6.2.3.

Na karti so prikazana Ekološko pomembna območja, območja Natura 2000, naravne vrednote, zavarovana območja in upravljaljske cone (A, B, C...).

Preglednica K6: Prikaz območij pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti

Prikaz območij gozdov znotraj GGE za povezavo z usmeritvami iz poglavja 6.2.3	Površina
Celotni gozdni prostor	5.121,84
Ekološko pomembna območja	5.564,26 (Celotna GGE)
Natura 2000	5.564,26 (Celotna GGE)
Naravne vrednote	3.359,57
Zavarovana območja	5.601,91
Upravljaljske cone	
A Triprsti detelj	2.716,30
A1 Divji petelin	183,76
B Ruševac	1.207,03
E Navadni koščak	8,38

7. Karta funkcij gozdov

Karta funkcij gozdov prikazuje območja s poudarjenimi ekološkimi, socialnimi in proizvodnimi funkcijami gozdov. Funkcije gozdov so prikazane ploskovno, linijsko in točkovno. Funkcije gozdov se kartira na podlagi tehničnih navodil, ki so del Navodil za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Karta funkcij gozdov v merilu 1:50.000 je podana kot priloga načrta v formatu pdf (interaktivni pdf).

Funkcije gozdov so bolj podrobno opredeljene v 2. poglavju - "Prikaz funkcij gozdov".

8. Karta ukrepov

Karta ukrepov prikazuje vrsto sečnje in jakost načrtovanega možnega poseka (izraženega v deležu lesne zaloge sestoja), združeno po sestojih. Možni posek se določi ob terenskih meritvah (opisi sestojev), njegova jakost pa je odvisna od stanja sestoja ter usmeritev na ravni RGR. Možni posek se ne določa v rezervatih, ekocelicah in v že negovanih sestojih. Razvojna faza mladovja prav tako ni prikazana na Karti 8.

Največ površin (478,25 ha) ima jakost ukrepanja od 11 do 15 %. Najpogostejša vrsta so rečenja na 679,78 ha. V skupini poseka 101 - redčenja je najpogostejša jakost poseka od 16 do 20 %. Pomladitveni posek ima najpogostejši delež ukrepanja nad 25 %. Sanitarni posek ima najpogostejši delež ukrepanja med 11 in 15 %, njegova skupna površina znaša 330,24 ha.

Preglednica K8: Površina gozdov glede na vrsto in jakost možnega poseka (v ha)

Vrsta poseka	Delež možnega poseka od LZ (v ha)				
	1-10 %	11-15 %	16-20 %	21-25 %	nad 25 %
101 - redčenja	138,08	213,19	306,91	0	21,6
102 - pomladitveni posek	58,98	1,78	74,42	0	379,96
103 - drugo					
300 - sanitarni posek	41,42	263,28	25,54		
Skupaj	238,48	478,25	406,87	0	401,56

Možni posek je podrobneje opredeljen v poglavju 6.3.1.

9. Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del

Karta 9 prikazuje območja načrtovanih gojitvenih oz. varstvenih del, združena v tri sklope: obnova, nega in varstvo. Gojitvena oz. varstvena dela se načrtujejo na ravni sestoja; na karti 9 so prikazana na ravni ☐elega sestoja, čeprav so dejansko dela načrtovana samo v delu sestoja. V GGE skupna površina območij obnove znaša 39 ha, nege 335,99 ha in varstva 38,95 ha.

Podrobneje so načrtovana gojitvena in varstvena dela opredeljena v poglavju 6.3.2.

10. Karta območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek

Na karti 10 so prikazana območja, kjer posamična izbira drevja za posek ni obvezna. To so manj donosni gozdovi na rastiščih z manjšo proizvodnjo sposobnostjo, panjevc, grmišča, pionirski gozdovi, v kolikor obsegajo večje zaokrožene celote, kjer ti gozdovi predstavljajo prevladujoč delež. Na teh območjih revirni gozdar ne označi vsakega drevesa za posek, kljub temu pa je za posek potrebna odločba ZGS.

V GGE Mežakla teh območij ni.

11. Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta 11 vsebuje najprimernejše oblike/tehnologije in omejitve glede pridobivanja gozdnih lesnih proizvodov. Karta prikazuje vse gozdne prometnice in druge prometnice, ki se lahko uporabljajo za pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov. Prevladujoč način spravila se določi na ravni odseka, kjer niso upoštevani vsi terenski pogoji, ki vplivajo na izbiro načina spravila. Natančnejše tehnološke karte so del gozdnogojitvenih načrtov, ki niso sestavni del GGN GGE.

Več o odprtosti gozdov in načinu spravila je opisano v poglavju 1.3.

12. Karta požarne ogroženosti gozdov

Karta 12 prikazuje gozdove glede na različno stopnjo požarne ogroženosti. Požarna ogroženost je določena na ravni odseka. Metodologija določitve požarno ogroženih kategorij je opisana v GGN GGO Mežakla 2021-2030 v Poglavju 9. Površine kategorij požarno ogroženih gozdov so opisane v poglavju 1.6.

Požarna ogroženost je določena po štirih stopnjah ogroženosti: 1 - zelo velika ogroženost; 2 - velika ogroženost; 3 - srednja ogroženost; 4 - majhna ogroženost.